

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૫૦/-
વર્ષ : ૪૫મું
એપ્રિલ-૨૦૨૦ થી જુલાઈ-૨૦૨૦
અંક : ૫૦૩ થી ૫૦૬
(સંયુક્ત અંક)

મંગલ મંદિર • પાના નં. : ૧
(કુલ પાના : ૧૧૨)

મંગલ મંદિર

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનું માસિક મુખ્યપત્ર

“કોરોના સંક્રમણ ★ કોવિડ-૧૯” વિશેષાંક

Lockd**o**wn

CORONAVIRUS DISEASE 2019

મુખ્ય કાર્યાલય :-

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

માતૃશ્રી સાકરબહેન સ્વણ મોરારજી લાલન (લોડાય-લુખીમવાલા)

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી, પાલડી, એલિરાવીજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬

ફોન : (079) 2657 8892, 2658 1501, 2657 9469 ફેક્સ : (079) 2658 2060

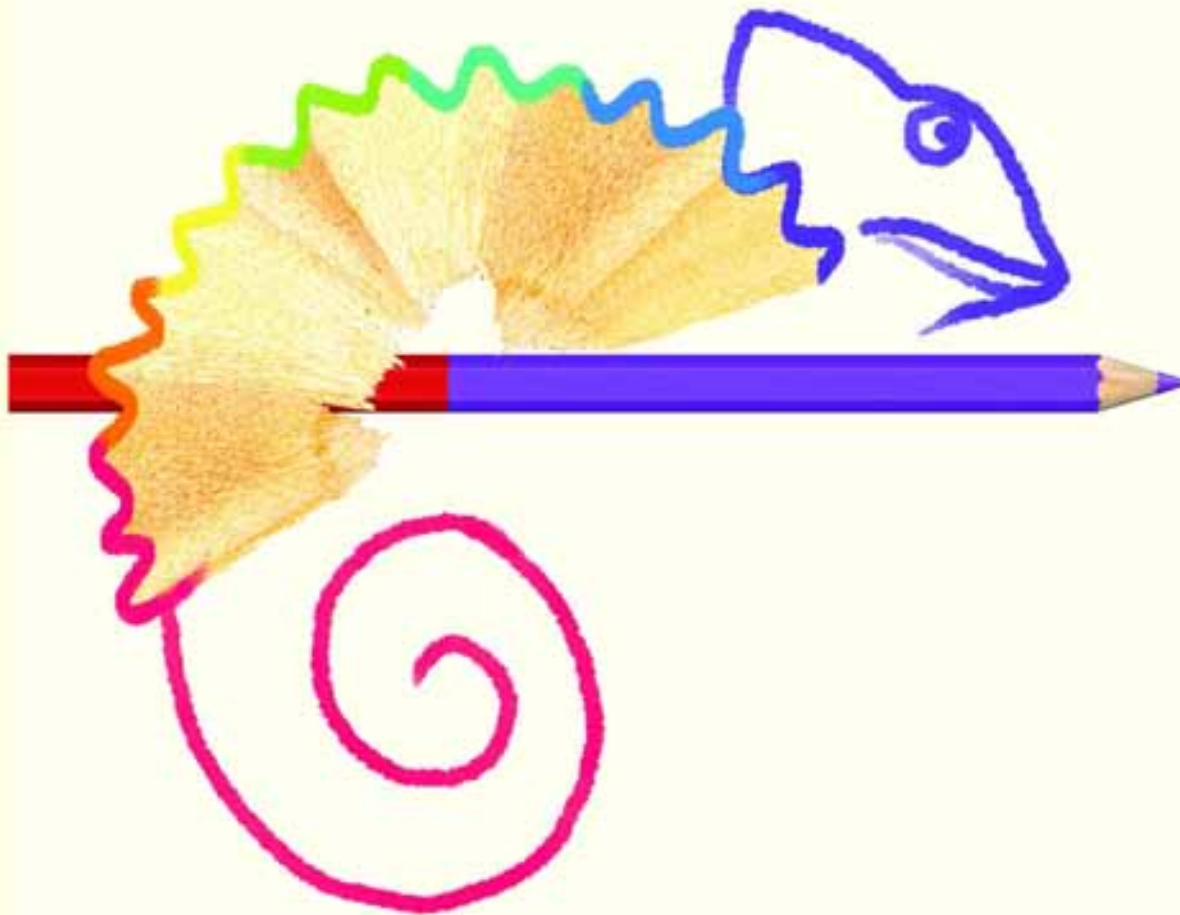
Email : kjssmangalmandir@gmail.com • Web site : www.kuthchijainahd.org

તંત્રી મંડળ :

પ્રતાપ નારાયણ ઈંડ - મુખ્ય તંત્રી

દિનેશ આર. મહેતા - સહતંત્રી

Think to Imagine.
Imagine to Create.

YOUVA 2 in 1 pencils,
for a creator in you.

Available in pack sizes of
6 (12 colours), 12 (24 colours)
and 18 (36 colours).
Single colour packs of 12 and
24 are also available.

www.youvaworld.com

[f /youvaworld](https://www.facebook.com/youvaworld) [@youvaworld](https://www.instagram.com/youvaworld) [youvaworld](https://www.twitter.com/youvaworld)

youVA

THINK. CREATE.

**DEEP
Industries
Limited**

**Oil & Gas Exploration
Production & Services**

- **EXPLORATION AND PRODUCTION OF OIL AND GAS BLOCKS**
- **EXPLORATION AND PRODUCTION OF COAL BED METHANE**
- **NATURAL GAS COMPRESSION SERVICES**
- **OIL & GAS PROCESSING EQUIPMENT**
- **WORK OVER AND DRILLING RIGS**
- **HIGH PRESSURE MOBILE AIR COMPRESSION**
- **NATURAL GAS BASED POWER GENERATION**
- **GAS DEHYDRATION UNIT**

● **CONTACT DETAILS** ●

Deep Industries Limited

Address : 12A & 14, Abhi Shree Corporate Park,
Ambli Bopal Road, Ambli, Ahmedabad-380 058, Gujarat, INDIA.

Phone # : +91-2717-298510 **Fax # :** +91-2717-298520

Website : www.deepindustries.com **E-mail :** info@deepindustries.com

આજના સાયબર યુગમાં બાળઘડતરની જટિલ સમસ્યામાં માતા-પિતાને અને શિક્ષકોને માર્ગદર્શન આપતાં બાળકોના બહુમુખી ઘડતરનાં બેમિસાલ પુસ્તકો

અવર ચાઈલ્ડ, અવર ચેલેન્જ	ઊર્મિલા શાહ	180
સંતાન સ્કૂલમાં અને ઘરમાં (પુસ્કૃત)	ઊર્મિલા શાહ	160
બાળકને ઉછેરતાં શીખીએ	ઊર્મિલા શાહ	150
સંતાનને પણ કઠીક કહેવા દો	ઊર્મિલા શાહ	150
છોકરાં ભણાવવાં સહેલાં નથી	ઊર્મિલા શાહ	160
સંતાનનું ઘડતર - એક સાધના	ઊર્મિલા શાહ	110
બાળકને ઓળખીએ	ઊર્મિલા શાહ	90
બાળકને સમજાવો (પુસ્કૃત)	ઊર્મિલા શાહ	150
મા-બાપ સાથે ગોષ્ઠી	ઊર્મિલા શાહ	125
સંતાનોની સમસ્યાઓ	ઊર્મિલા શાહ	160
બાળપુષ્પોને મહેકવા દો	ઊર્મિલા શાહ	170
વડીલો સાથે વાતચીત	ઊર્મિલા શાહ	150
કિશોરોનું મનોરાજ્ય	ઊર્મિલા શાહ	85
બાળઉછેરની મૂંઝવણો... નિષ્ણાતોની નજરે...	સંપા. ડૉ. આરતી મહેતા, અન્ય	150
કિડ્સ-કેર	રોહિત શાહ	100
Kids-અપગ્રેડ	રોહિત શાહ	50
બાળઘડતરના અનુભવો	હસમુખ પટેલ	100
સંતાન ઘડતરના પડકારો	બેલા ઠાકર	110

બાળકનું સંસ્કાર-ઘડતર કરતી વિવિધ લેખકોની રસપ્રદ બાળવાર્તાઓ

અવનવી પ્રાણીકથાઓ	ડૉ. અરુણિકા મનોજ દર	120
ખુશખુશાલ પરી	શ્રદ્ધા ત્રિવેદી	80
મહાભારતના પ્રસંગો (બહુરંગી)	રતિલાલ બોરીસાગર	250
દાદાજીની વાતો	ઝવેરચંદ મેઘાણી	80
શહેનશાહ ગાંધી અને બીજી વાતો	જયંતી ડી. શાહ	80
દેશ-દેશના બીરબલ	રવીન્દ્ર અંધારિયા	225
પ્રાચીન યુગની વિરલવાચાઓ 1-2 ઘનશ્યામભાઈ ગ. દવે		175
અલીબાબા અને ચાલીસ ચોર	સત્યમ્	90
બહાદુર બાળકોની સાહસકથાઓ	નટવર હેડાઉ	150
સોનપરી આવી ખરી !	નટવર હેડાઉ	180
બિટ્ટ વાર્તા કહે છે	લતા હિરાણી	75
પછેડી જેવડી સોડ	મગનલાલગાંધી	13
વાર્તા રે વાર્તા	સુરેશ માધુરે	60
દાદીમાની ડાપરી	હંસાબહેન પટેલ	40
મંગલમય જંગલ	અશોક જોષી	100
પતંગિયાની ઉડાન (પુસ્કૃત)	વિરિમા ધારેખાન	70
દે તાલી !	નયના મહેતા	80
નીરજાની વારતા રે વારતા	કિશોર પંડ્યા	75
દાદાનો ડંગોરો	ભાવેશ પંડ્યા	75
અંડેરીગંડેરી ભા. 1થી 5	રતિલાલ સાં. નાયક	350
બીરબલ એટલે બીરબલ ભા. 1થી 5	મધુસુદન પારેખ	200
છેલભાઈ શૈર્યકથામાળા પુ. 5	દોલત ભટ્ટ	300
ઉડતો કાચબો	રવજીભાઈ કાચા	125
બાળવાર્તા ભા. 1થી 4	વિજુભાઈ બધેકા	400
વિજુભાઈનો બાળપ્રસાદ	સંપા. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ	110

ગૂર્જર
ગ્રંથરત્ન
કાર્યાલય

ગૂર્જર સાહિત્યભવન

રતનપોળનાકા સામે, ગાંધી માર્ગ, અમદાવાદ - 380 001

ફોન : 079-22144663.

e-mail : goorjar@yahoo.com

ગૂર્જર સાહિત્ય પ્રકાશન

102, લેન્ડમાર્ક બિલ્ડિંગ, ટાઈટેનિયમ સિટીસેન્ટર પાસે, સીમા હોલની સામે,

100 ફૂટ રોડ, પ્રહલાદનગર, અમદાવાદ-15 ફોન : 26934340, મો. 9825268759

ઈમેલ : gurjarprakashan@gmail.com

છેલ્લા ૪૪ વર્ષથી દર મહિનાની ૫ તારીખે નિયમિતપણે પોસ્ટ કરવામાં આવતું "શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ"નું મુખપત્ર

"મંગલ મંદિર"

મુખ્ય કાર્યાલય

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન,

૪૩-૪૪, શ્રી બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી, પાલડી, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૭૮૮૮૨, ૨૬૫૮૧૫૦૧

ફેક્સ : (૦૭૯) ૨૬૫૮૨૦૬૦

ઈ-મેઇલ : kutchijainamd@gmail.com

વેબ-સાઇટ : www.kutchijainahd.org

તંત્રી

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

સહ તંત્રી

દિનેશ આર. મહેતા

અંકમાં પ્રસિધ્ધ થયેલ લેખો તથા અન્ય વિભાગની માહિતીઓ સાથે તંત્રીમંડળ સહમત છે તેમ માની લેવું જરૂરી નથી. રજૂ થયેલ વિચારો જે તે વ્યક્તિના હોય છે, જેની નોંધ લેવા વિનંતી.

લેખકોને નમ્ર વિનંતી

'મંગલ મંદિર'માં પ્રગટ કરવા માટે વિપુલ પ્રમાણમાં લેખ સામગ્રી અમને મળતી રહે છે અને એટલે સ્વીકૃત કૃતિઓને પ્રગટ કરવાનું પણ સ્વાભાવિક રીતે વિલંબાય. મંગલ મંદિરના ધોરણને ધ્યાનમાં લઈ, પોતાની રચના મોકલતી વખતે લેખક સ્વવિવેક દાખવે તેવી વિનંતી છે.

એક સાથે એકથી વધુ કૃતિઓ ન મોકલવા વિનંતી.

ભાષાદોષ અને લાંબા લેખો અસ્વીકાર્ય બનશે તેની નોંધ લેવા વિનંતી. લેખમાં એકની એક વાતનું પુનરાવર્તન (રિપિટેશન) ટાળવું જરૂરી છે. કૃતિની હસ્તપ્રત સ્વચ્છ અને સુવાચ્ય હોવી જોઈએ. આશા છે કે, આ બાબતમાં લેખક મિત્રોનો સહકાર અમને મળી રહેશે.

- મુખ્યતંત્રી

અનુક્રમણિકા

સંપૂર્ણ-૧ : કોરોના વાયરસ ★ કોવિડ-૧૯ સંક્રમણ

તંત્રી લેખ :

- વૈશ્વિક સમસ્યા - કોરોના વાયરસ : સાવધ રહો... ઘરમાં રહો... સુરક્ષિત રહો... ૭
- કોરોનાને શિક્ષત આપીએ ૧૧
- અગત્યના દિન : રાષ્ટ્રીય અને વિશ્વ ૧૧

દીપશીખા

- પ્રભુને પમાડતું પ્રાર્થનાનું પ્રાણતત્ત્વ પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ ૧૨

કોરોના ★ કોવિડ-૧૯ સંક્રમણ

- કોરોના વાયરસ (કોવિડ-૧૯) : મહત્વની તવારીખ વિશ્વ - ભારત - ગુજરાત - અમદાવાદ દિનેશ આર. મહેતા ૧૩
- કોરોના - કોવિડ-૧૯ : આંકડાકીય માહિતી ★ ૩૪
- લોકડાઉન સમય દરમિયાન ઘરે રહીને લોકોએ રંગારંગ અનુભવો કર્યા (ભૂલી હુઈ યાદોં મુઝે ઈતના ન સતાઓ) ★ ૪૦
- કોરોના વાયરસના પગલે લોકડાઉન : એક અનોખો અનુભવ દિનેશ આર. મહેતા ૪૭
- કોરોના વાયરસને પગલે દેશવ્યાપી લોકડાઉન - એક સોનેરી અવસર... -નાછૂટકે છૂટેલા વ્યસનોને કાયમી અલવિદા આપવાની સુવર્ણ તક ૪૮
- કોરોના પણ ધીમે ધીમે કાબૂમાં આવી જશે? ડૉ. યાસીન દલાલ ૫૦
- ચાલ, જીવી લઈએ! ડૉ. મેહા વિનેશભાઈ સંઘવી ૫૨
- કોરોના પ્રૂફ પત્ની! ચિત્રસેન શાહ (નિવૃત્ત કાર્યપાલક ઇજનેર - જીઈબી) ૫૩
- ૧૮૧૭ થી ૨૦૨૦ સુધીના ભયંકર રોગચાળાની વિગત (સંકલિત) ★ ૫૪

સંપૂર્ણ-૨ :

વિચાર વિમર્શ

- વૃદ્ધોએ 'વૃદ્ધ હઠ' છોડી 'વૃદ્ધ ગટ્સ' અપનાવવી જોઈએ દિનેશ પાંચાલ - જનલિસ્ટ ૫૭

પરિવર્તન

- વિચારધારા સુનિતા એ. શાહ ૫૮

સુવાસ

- મૃગજળ એમ. ડી. સોલંકી ૬૧

શીખ

- જિંદગી ક્યારેય સરળ નથી બનવાની, તમારે જ મજબૂત બનવાનું છે ભોલાભાઈ ગોલીબાર ૬૩

પરિતોષ

- એક આખો દિવસ નેહા ભાવેશ પારેખ ૬૪

અનુભૂતિ

- ચોટલો ખેંચીને ડૉ. સુધીર ચી. મોદી ૬૬

કચ્છ

- કચ્છી સંસ્કૃતિના છડીદાર : શ્રી રામસિંહજી રાઠોડ જોરાવરસિંહ જાદવ ૬૭
- લેખક - પત્રકાર : ભાસ્કરભાઈ પંડ્યા ભરત 'કુમાર' પ્રા. ઠાકર ૭૦
- સૌર ચંદ્રનું વર્ષ - 'અષાઢી બીજ' વિનોદ સી. દવે ૭૧

આરોગ્ય

- મારા ૭૧ વર્ષના મમ્મી સમજાવવા છતાં કાંઈ સમજતા નથી- પોતાનું ધાર્યું કરે છે - પ : ડૉ. મણિલાલ ગડા, મનોચિકિત્સક ડિમેન્સિયા બીમારીની સારવાર-૨ ડૉ. દીપ્તિ શાહ (ગડા), મનોચિકિત્સક તથા બાળ મનોચિકિત્સક ૭૨
- રોગવૃદ્ધિનું એક મહત્વનું કારણ : સ્ટ્રેસ - તાણ ૭૪

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના
“પદાધિકારીશ્રીઓ”

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ
 ઘર : ૦૭૯- ૨૬૪૦૫૦૪૭ મો. ૯૪૨૬૭ ૨૫૬૧૯

ઉપપ્રમુખ-૧

શ્રી મનુભાઈ ગોવિંદલાલ શાહ
 ઘર : ૨૬૪૪ ૬૪૧૩, ઓ. ૨૬૪૦ ૧૧૫૦
 મો. ૯૮૨૫૦ ૩૧૫૨૮

ઉપપ્રમુખ-૨

શ્રી શાંતિલાલ મુળજી સાવલા
 ઘર : (૦૨૭૧૭) ૨૩૪૪૫૫ મો. ૯૮૨૫૦ ૪૮૬૪૫

માનદ મંત્રી

શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા
 ઘર : ૨૬૬૧૨૦૮૯
 મો. ૯૮૨૫૦ ૬૧૧૬૦

સહમંત્રી

શ્રી રોહિત સંઘવી

ખજાનચી

શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ
 ઘર : ૨૬૬૦૫૨૨૫

સહ ખજાનચી

શ્રી રવનીકાંત ઘરમશી પારેખ
 મો. ૯૮૯૮૦ ૫૩૫૨૧

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત
 શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ
 અરિહંતનગર દેરાસરની સામે,
 ગાંધી વિદ્યાલયની ગલીમાં, રચના સ્કૂલની પાછળ,
 રાજસ્થાન હોસ્પિટલ પાસે, શાહીબાગ,
 અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪.
 ફોન : ૦૭૯-૨૨૮૮૪૫૪૭

સેવા ભવનનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત
 માતૃશ્રી કંકુભેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા
 ભવન, એસ. ટી સ્ટેન્ડ પાસે,
 સત્કાર ગેસ્ટ હાઉસની સામે, રૂંગનાથપુરા,
 અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨. ફોન : ૦૭૯-૨૫૪૬૧૨૭૦

‘મંગલ મંદિર’ના અંકો સમાજની વેબસાઇટ

www.kutchhijainahd.org

ઉપર... *ઉપરાંત...*

www.hellokutchis.com

ઉપર વાંચી શકાય છે.

સંશોધન

● દુનિયાની વસતી, સદીના અંતે ઘટીને ૭.૭૫ અબજ થઈ જશે!..... ૭૫

સાઘર્મિકતા

● ક્રોવિડ-૧૯ ભગવાન ખુશ છે ડૉ. નવીન પારેખ (Ph.D. Jainology) ૭૬

વાર્તા

● મૌન એ જ પ્રેમની ભાષા ડૉ. ઊર્મિલા શાહ ૭૮

વ્યક્તિ / સંસ્થા વિશેષ

● અમેરિકામાં ભારતના સફળ રાજદૂત : નાની પાલખીવાલા હસિત મહેતા ૮૦

YOUTH CLUB

● Some Golden Rays ૮૧

વેવિધ્ય

- આંજો કાગર ૮૧
- અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર ૮૨
- આપણું ગુજરાત ● ગુજરાતમાં સૌથી પહેલા ● A Wise Counting ૮૩
- કચ્છી કસબને વૈશ્વિક ઊંચાઈ પ્રાપ્ત થઈ ● અજાયબીઓ ૮૪
- ખુશહાલ પરિવાર... ● ખુશીઓ ઈચ્છો છો તો ક્યારેય એકબીજાનો હાથ ન છોડો ૮૫

સાયન્સ ટેકનોલોજી

- યાહૂની આજની સ્થિતિ ● એપ્લિકેશનના વિવિધ ફંક્શનો ● ભારતીયોનો મહિને ઈન્ટરનેટ વપરાશ... ૮૬
- ટેકનોલોજીની દુનિયામાં અગાઉ શું શું બન્યું ● ડિજિટલ કેમેરા કેવી રીતે કામ કરે છે? ૮૭

વાયબ્રન્ટ હાસ્યરંગ

● હાસ્ય રંગ..... ૮૮

એક નજર

● વિવિધ સમાચારો સંક્ષિપ્તમાં.. સંકલન : દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહ ૮૧

મનોરમ્ય

- મનની ચોટ : સુનિતા એ. શાહ ● ને સમજણ આવી ગઈ : રિયા પવાણી ૯૩
- લઘુ કાવ્યો / કચ્છી હાઈકુ : અરુણા અરુણ ૬૬૨ ● ૯૩
- કોરોના - ડરો ના : નીતિન સંઘવી ● ૫૩છાયો ● નથી...! ● જરા ધીમે ચાલ...! ૯૪
- નોટિસ પાછી થઈ : ‘આરસી’ શાહ ● ગુજરાતી - વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ ● શેર-શાયરી ૯૫
- ‘બાવા’ની બોલી ● ઈગોને દૂર કરો ૯૬

નિયમિત વિભાગો

- Nano Nine શબ્દ રમત-૧૬૨ સંકલન : રજનીકાંત પારેખ ૯૭
- Nano Nine Sudoku (ક્રમાંક : ૧૧૨૦) સંકલન : રજનીકાંત પારેખ ૯૯
- બાલુડે જ્યું ગાલિયું..... સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા.. ૧૦૦

સંસ્થા સમાચાર

- શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના સામાજિક કાર્યમાં ઉમેરાયું એક સુવર્ણ પીછું ... ૧૦૧
- જરૂરિયાતમંદ પરિવારોને આર્થિક સહાય ● લેબોરેટરી ટેસ્ટની વ્યવસ્થા ૧૦૨
- લોકડાઉન દરમિયાન સંસ્થાના કર્મચારીઓની ઉત્તમ સેવા ● કચ્છ શક્તિ એવોર્ડ ૧૦૨
- વોટ્સએપ ગ્રુપમાં જોડાવવા માટે સંસ્થાના સભ્યોને અપીલ ૧૦૩

★ આલેખન - સંકલન - રજૂઆત : દિનેશ આર. મહેતા

સંપૂર્ણ-૧

કોરોના વાયરસ - કોવિડ-૧૯ સંક્રમણ....

તંત્રી લેખ

વૈશ્વિક સમસ્યા : કોરોના વાયરસ સાવધ રહો... ઘરમાં રહો... સુરક્ષિત રહો...

વૈશ્વિક સ્તરે કોરોના વાયરસનો પ્રશ્ન પ્રતિદિન ગંભીર બનતો જાય છે. આ કારણે સમગ્ર ભારતભરમાં પણ પૂરતી સાવચેતી રાખવામાં આવી રહી છે. કેન્દ્ર સરકારે દેશના બધા રાજ્યોને સૂચના આપી છે કે દરેક જિલ્લામાં કોરોનાગ્રસ્ત લોકોને યોગ્ય સારવાર મળી રહે એ માટે તમામ પ્રયાસો કરવા. કારણકે એક વખત પ્રસરેલા કોરોનાને અટકાવવો ખૂબ મુશ્કેલ છે. ચીન, અમેરિકા, ઈટાલી, સ્પેન, ઈરાન, યુરોપ, દક્ષિણ કોરિયા વગેરે દેશોના કિસ્સા અત્યારે આપણી નજર સામે જ છે. ભારત ઉપરાંત વિદેશમાં રહેલા સારી એવી સંખ્યામાં ભારતીયોને કોરોનાની અસર થઈ છે. ભારતમાં શરૂઆતના તબક્કે ૭૦ જેવા દર્દીઓ કોરોના અસરગ્રસ્ત નોંધાયા હતા. તેમાં કેટલાક જાપાની કુઝમાં સવાર હતા, જેમને નીચે ઉતરવાની પણ મનાઈ કરવામાં આવી હતી. સમગ્ર ભારતમાં કોરોનાના જેટલા કેસ થયા છે તેમાં તમામ દર્દીઓ ભારતીય નથી. તેમાં વિદેશથી ભારત આવેલા પ્રવાસીઓ પણ સામેલ છે. આ પ્રવાસીઓ પૈકી ૧૫ જેટલા પ્રવાસીઓ રાજસ્થાનની સફરે હતા. એ દરમિયાન કોરોનાગ્રસ્ત હોવાનું જણાયું હતું. **ભારતમાં કોરોના વાયરસની શરૂઆત થઈ ત્યારનું આ ચિત્ર છે.** કોરોનાનો વૈશ્વિક સ્તરે ફેલાવો શરૂ થયો ત્યારે જ ભારત સરકારે જણાવ્યું હતું કે, દેશમાં રોગચાળો ન ફેલાય એ માટે સરકાર સક્રિય છે. હકીકતમાં તે સમયે કોરોનાગ્રસ્ત પ્રવાસીઓ ભારતમાં પ્રવેશી ચૂક્યા હતા. તેને કારણે રોગચાળો ફેલાવવાનું જોખમ વધી ગયું હતું. ઘણા રાજ્યોમાં શંકાસ્પદ દર્દીઓની તપાસ સતત ચાલી રહી છે. **આ સમયે ભારતમાં પ્રવેશ પામેલ દરેક લોકો જોખમ સમાન બની ગયા છે.** યુરોપના દેશો, ઈટલી, અમેરિકા વગેરે દેશો સ્ફોટક બની ગયા છે. આ રીતે, કોરોના વાયરસે પ્રસરવાનું જોરદાર રીતે શરૂ કરી દીધું છે. આ વાયરસના એપીસેન્ટર સમાન ચીનના કેટલાક વિસ્તારો ઉજ્જડ બની ગયા છે. ચીનના લોકો પર નરી આંખે ના જોઈ શકાય એવા વાયરસે જબરદસ્ત આક્રમણ કર્યું છે. જ્યારે અમેરિકા જેવા દેશો ઊંઘતા ઝડપાઈ ગયા છે. બીજી તરફ, **ભારત સામે અનેક સમસ્યાઓ છે. તેમાં કોરોનાની સમસ્યા અચાનક અને ગંભીર સ્વરૂપની છે. તે ભારતનું અર્થતંત્ર તોડી શકે છે. તેનાં કારણે દુરિઝમ ક્ષેત્રને ગંભીર ફટકો પણ પડી શકે છે.** એટલું જ નહીં પરંતુ માલ-સામાનની આયાત-નિકાસને મોટા પ્રમાણમાં અસર થશે. હાલે વિશ્વના મોટા ભાગના દેશોમાં કોરોના પક્કડ જમાવી ચૂક્યું છે. ભારત સરકારે કોરોના વાયરસ સામે અસરકારક ઝુંબેશ શરૂ કરી છે તે આવકારપાત્ર છે. **હકીકતમાં કોરોના વાયરસ સામે લડવા લોકજાગૃતિ જ એક મહત્વનો ઘલાજ છે.** લોકોએ જાગૃત થઈને આ ક્ષેત્રે કામગીરી કરવી પડશે. આ પ્રકારના વાયરસથી દૂર રહેવા સોશિયલ ડિસ્ટન્સિંગ એટલે કે સામાજિક અંતર એકમાત્ર અસરકારક ઉપાય છે. લોકોને પોતાને આવતી ઉધરસ કે છીંક અન્ય લોકોને ગંભીર સ્થિતિમાં મૂકી શકે છે અને કોરોના અથવા ફ્લુની અસર હેઠળ લાવી શકે છે. કોરોનાના કારણે સમગ્ર વિશ્વ યુદ્ધરત બની ગયો છે. એક વાયરસે અચાનક જ ઉત્પાત મચાવ્યો છે. એક સૂક્ષ્મ જંતુએ સાબિત કરી દીધું છે કે વિશ્વસપ્રાટ મનુષ્ય જાતિ તેના કરતા પણ સૂક્ષ્મતમ છે. એક સમયે વિશ્વપ્રવાસીઓને એક દેશથી બીજા દેશમાં જવામાં વર્ષો લાગતા હતા એટલે રોગચાળાના ફેલાવાની ગતિ મંદ હતી. **આજે ડિજિટલ અને યૈજ્ઞાનિક ટેકનોલોજીના યુગમાં વિશ્વના દેશો ખૂબ**

જ નજીક આવી ગયા છે. એટલે વાયરસ કે રોગચાળો એક સ્થળેથી અન્ય સ્થળ તરત જ પ્રસરી શકે છે.

એક સત્ય એવું છે કે તબીબી વિજ્ઞાનમાં પહેલા રોગનો હુમલો થાય છે, પ્રસરે છે ત્યારબાદ તેની દવા, રસી અને તેની સારવારનું સંશોધન થાય છે. ચીનમાં જે રીતે કોવિડ-૧૯ એ ઉપાડો લીધો છે તે જોતાં લાગે છે કે વિશ્વના વિવિધ દેશોની સરકારે કોરોનાની એન્ટ્રી રોકવા તથા તે સામે લડવા તમામ પ્રયાસો યુદ્ધના ધોરણે હાથ ધરવા પડશે. પોતપોતાના સ્વાર્થ માટે કેટલાક દેશો વારંવાર લડતા રહે છે ત્યારે હવે ઉપરોક્ત સ્થિતિમાં પરસ્પર સહકાર સાધવાની ઘડી આવી ગઈ છે. સમૂહમાં કામ કરવાનું જે સામર્થ્ય મનુષ્ય પાસે છે તેવું બીજા કોઈ જીવ પાસે નથી. એક અંદાજ પ્રમાણે કોરોના વાયરસ કોઈપણ દેશની ૧૦ થી ૭૦ ટકા વસતીને સપાટામાં લઈ શકે છે. ચીનમાં જોવા મળેલા ટ્રેન્ડ પ્રમાણે કુલ ચેપગ્રસ્તોમાંથી ૮૦ ટકાને હળવી અસર થઈ શકે છે. ૧૫ ટકાને તુરત સારવારની જરૂર પડી શકે છે અને ૫ ટકાને ઈન્ટેન્સિવ કેરની જરૂર પડી શકે છે. આ વાયરસ ફેલુ કરતા ૫ થી ૧૦ ગણો વધારે ઘાતકી નીવડી શકે છે. હાલે વૈશ્વિક સ્તરે આ વાયરસને કારણે ખૂબ ગંભીર સમસ્યા ખડી થઈ છે. તેના કારણે દેશમાં સમગ્ર ક્ષેત્રે મોટો ફટકો પડી શકે છે. અત્યારના માહોલમાં કેટલાક દેશોને વિવિધ ટુર્નામેન્ટ્સ રદ કરવાની અથવા સ્થગિત રાખવાની ફરજ ઉભી થઈ છે. ઈરાન - ઈરાક સહિતના દેશોમાં કોરોનાના ફેલાવાને કારણે સાઉદી અરબે ઉમરાહ યાત્રા અટકાવી દીધી હતી. જે આ વાયરસની ગંભીરતાના દર્શન કરાવે છે. આ બધા કારણે ભારતમાં પ્રવેશતા દરેક પ્રવાસીઓનું એરપોર્ટ પર સ્ક્રીનિંગ શરૂ થયું છે. તે સિવાય, ભારતમાં પ્રવેશ મેળવવાના તમામ સ્થળોએ પણ સ્ક્રીનિંગ થઈ રહ્યું છે, જે એક યોગ્ય કદમ છે.

આ સમયે લોકોએ પણ જાગૃત રહેવાની સખત જરૂર છે. કોરોના વાયરસ સામે લડવા લોકજાગૃતિ જ એક ઉત્તમ ઉપાય છે. લોકોએ વારંવાર પોતાના હાથ ધોવા અને બને ત્યાં સુધી પોતાના ચહેરાને સ્પર્શ ન કરવો. કોઈ સાથે હેન્ડસેક કરવાથી દૂર રહેવું. લોકોએ કારણ વગર એકઠા થવું નહીં કારણકે ટોળામાં કોરોના ફેલાવાની શક્યતા વધારે રહે છે. તે સિવાય, માસ્ક અને સેનિટાઈઝરનો ઉપયોગ કરવો. બે વ્યક્તિઓએ પરસ્પર યોગ્ય અંતર જાળવવું એ ખૂબ જ ઉચિત અને આવશ્યક પગલું છે.

ભારતના વાઈરોલોજિસ્ટ અને અગ્રણી વિજ્ઞાનીઓએ કહ્યું છે કે વાઈરસની રસી તૈયાર થાય તો પણ એકાદ વર્ષનો સમય લાગી શકે છે કારણકે કોઈપણ વાયરસનો ઉદ્ભવ કેવી રીતે થયો છે તે જાણવું જરૂરી હોય છે. કોરોનાના કિસ્સામાં તે હજી

કોરોના વાયરસના પ્રસરવાના પગલે થનાર પ્રતિકુળ અસર...

- અનેક દેશોએ પોતાના દેશમાં વિદેશી પ્રવાસીઓના પ્રવેશ પર પ્રતિબંધની જાહેરાત કરી છે. ભારતે પણ આ પ્રકારની જાહેરાત કરી હતી. તેના કારણે અર્થતંત્ર પર પ્રતિકુળ અસર થશે.
- વિઝા પર પ્રતિબંધથી ટ્રાવેલ, ટુરિઝમ અને હોટલ સેક્ટરને મોટાપાયે નુકસાન થશે.
- આ કારણે અનેક લોકો રોજગારી ગુમાવશે.
- કંપનીઓ નવા કર્મચારીઓની ભરતી બંધ કરશે.
- એરવેઝ કંપનીઓને મોટો ફટકો પડશે.
- ચીન, અમેરિકા, ફ્રાંસ, જર્મની, સ્પેન, ઈટાલી વગેરે દેશોમાંથી આવનારને ૧૪ દિવસ ફરજિયાત નિગરાણી હેઠળ રહેવું પડશે.
- એરપોર્ટ અને બંદરો પર વિદેશથી આવતા મુસાફરો પર ખાસ નજર રાખવામાં આવશે અને તબીબી તપાસ થશે.
- કોરોના વાયરસના કારણે ચીન, અમેરિકા, ઈટાલી, ઈરાન વગેરે દેશોમાં ગંભીર સ્થિતિ.
- ભારતમાં અમુક સ્થળો સહિત વિશ્વમાં ઘણા દેશોમાં શાળા, કોલેજો, રેસ્ટોરન્ટ, હોટેલ્સ, ધાર્મિક સ્થાનો, થિયેટરો તથા જ્યાં લોકો એકસાથે એકત્ર થતા હોય તેવા દરેક સ્થાનો ચોક્કસ સમય સુધી બંધ રાખવાની જાહેરાત થઈ.
- ભારતમાં કણાટિક રાજ્યમાં થયેલું ૭૬ વર્ષીય વૃદ્ધનું મૃત્યુ કોરોનાના કારણે થયું હોવાની જાહેરાત થઈ હતી. ભારતમાં કોરોનાથી મૃત્યુનો આ પ્રથમ કેસ હતો.
- આ દરમિયાન ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ મેડિકલ રિસર્ચ (આઈ.સી.એમ.આર.)ના એપિડેમિયોલોજી એન્ડ કોમ્યુનિકેબલ ડિસિઝ-૧ ના વડા અધિકારીએ જણાવ્યું છે કે દોઢથી બે વર્ષમાં કોરોના વાયરસની રસી શોધી લેવામાં આવશે. હાલના સમયે કોરોનાથી સમગ્ર વિશ્વ ભયભીત છે.

મુદતનું તાળું લાગી જવાનું છે. હવે તો બે મનુષ્યો વચ્ચે શારીરિક સ્પર્શ પણ અયોગ્ય ગણાવા લાગ્યો છે. **બહાર જઈએ તો માસ્ક, હેન્ડ ગ્લોવ્ઝ અને સેનિટાઇઝર ફરજિયાત સાથે રાખવા પડે તેમ છે.** દુકાનદારોએ, વાહન ચાલકોએ વગેરેએ સતત માસ્ક પહેરી રાખવા પડશે. લોકોએ પણ સાદી જીવનશૈલી અપનાવવી પડશે. જ્યાં સુધી આ વિષયની રસી, દવા ન શોધાય ત્યાં સુધી વિશ્વના મોટાભાગના લોકોએ આ રીતે જીવવું પડશે. **કોરોના પહેલાની મુક્ત અને સ્વતંત્ર માનવીય જિંદગી હવે ઇતિહાસ છે.** એ ઇતિહાસને પુનઃ સજીવ કરવામાં વરસો નીકળી જશે. લોકો હજુ કોઈ ચમત્કારની આશા રાખે છે પરંતુ તે માત્ર આશા છે, વાસ્તવ નથી. આમાં પણ જીવનશૈલીનો મોટો ફેરફાર તો આવશે - આર્થિક વિટંબણાઓને કારણે. કોરોનાને કારણે થયેલા લોકડાઉનને લીધે દેશના અર્થતંત્રને કરોડો રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે અને તે નુકસાન સતત ચાલુ છે. હજારો, લાખો નોકરીઓ છૂટી ગઈ છે. નોકરિયાત વર્ગને ઘણી અસર થઈ છે. જે એકમો નોકરી નિર્માણ કરે છે તેમની હાલત ખૂબ કફોડી થઈ ગઈ છે. ડિમાન્ડ જ ઓછી થઈ ગઈ હોય તો સપ્લાય પણ ઓછો જ થવાનો. એટલે કર્મચારીઓની સંખ્યા આપોઆપ ઘટવાની. લોકડાઉન જ્યારે એકદમ - સાવ ખૂલશે ત્યાર પછી કામધંધાના, વેપારના એકમો તથા લાખો લોકો એવા હશે જેમણે કમાવા માટે એકડો ઘૂંટવો પડશે. પોતાના ખર્ચ ઉપર કાપ મૂકવાની શરૂઆત તો થઈ ગઈ છે. પરંતુ ત્યારબાદ જીવન જરૂરિયાતની વસ્તુઓ ખરીદવી પણ મુશ્કેલ થશે. બેરોજગારીનું પ્રમાણ હવે ખૂબ વધશે. આ પ્રકારની સ્થિતિમાંથી બહાર આવવા માટે પ્રજાના પુરુષાર્થ, ગંભીરતા, સમજશક્તિ, ધીરજ અને કુનેહ પર વધુ આધાર રહેશે.

કોરાનાનો પ્રસાર અટકાવવા માટે તેના સંક્રમણની સાઈકલ તોડવી જ પડશે. કેટલાક લોકો એવી ગેરસમજમાં હોય છે કે સામાજિક અંતર માત્ર દર્દીઓ માટે જ જરૂરી છે. આ વિચાર યોગ્ય નથી. **સામાજિક અંતર દરેક નાગરિક અને પરિવાર માટે છે.** આ બાબતમાં વડાપ્રધાન કે કોઈપણ બાકાત હોતા નથી. કેટલાક લોકોની બેદરકારી અને ખોટું પગલું અથવા તેમની મસ્તી આખા પરિવારને, સમાજને, રાજ્યને અને આગળ જઈને આખા દેશને ભયંકર મુશ્કેલીમાં મૂકી શકે છે. અગર કોઈપણ પ્રકારની બેદરકારી ચાલુ રહેશે તો ભારતને તેની મોટી કિંમત ચૂકવવી પડે તેવી સ્થિતિનું સર્જન થશે, જે વાત દરેકે ખૂબ જ ગંભીરતાપૂર્વક સમજી લેવાની આવશ્યકતા છે. આ પ્રકારની ગંભીર તબીબી સમસ્યા ઊભી થાય ત્યારે સરકારની દરેક કાર્યવાહીમાં આમ પ્રજાએ તથા સામાજિક સંસ્થાઓએ પૂરતો સાથ-સહકાર આપવા હંમેશાં સમગ્ર રીતે તૈયાર રહેવું જોઈએ. આ પ્રકારની જાગૃતતા દેશમાં હશે તો કોઈપણ પ્રકારની જંગ જીતી શકાય છે અને સામાન્ય સ્થિતિનું નિર્માણ આસાનીપૂર્વક થઈ શકે છે. ■

Thank You....!

આવો, આપણે બધા મળીને આભાર વ્યક્ત કરીએ....

ભારત સહિત વિશ્વના અનેક દેશોમાં કોરોના વાયરસ - કોવિડ-૧૯થી લાખોની સંખ્યામાં લોકો અસરગ્રસ્ત થયા છે. તેવા વિચિત્ર સંજોગોમાં નીચે જણાવેલ વર્ગના લોકો આપણને કોરોના વાયરસથી સુરક્ષિત રાખવા માટે રાત-દિવસ પોતાના સ્વાસ્થ્ય અને પોતાના પરિવારની ચિંતા કર્યા વગર કોરોના અને આપણી વચ્ચે ઢાલ બનીને ઊભા રહ્યા છે. એટલું જ નહીં, પરંતુ ગરમીના કાળા તડકામાં પોતાની જિંદગીની પરવા કર્યા વગર કોરોના વાયરસના સંકટના સમય દરમિયાન પોતાની ફરજને વળગીને લોકસેવા - રાષ્ટ્રસેવા ખૂબ જ નિઃસ્વાર્થપણે બજાવેલ છે. આપણે તેમની આ વિવિધ સેવાઓને સન્માનપૂર્વક બિરદાવીએ છીએ.

ડોક્ટર્સ, નર્સિંગ સ્ટાફ, હોસ્પિટલનો મેડિકલ - પેરા મેડિકલ તમામ સ્ટાફ, અમદાવાદ - ગાંધીનગર મ્યુનિ. કોર્પોરેશન સ્ટાફ, આર.એ.એફ. સ્ટાફ, દેશના રક્ષકો, પોલીસ સ્ટાફ, એસ.આર.પી., રેલવે પોલીસ સ્ટાફ, હોમગાર્ડ, એન.સી.સી., ફાયર ફાઈટર સ્ટાફ, વહીવટી તંત્રનો સમગ્ર સ્ટાફ, જાહેર જનતા, સેવાકીય સંસ્થાઓ, સામાજિક સ્વયંસેવકો, સફાઈ કામદાર વર્ગ વગેરેએ આ ભયંકર મહામારીનો સામનો કરવા જે ભગીરથ કાર્યો કર્યા છે અને કરી રહ્યા છે.... તેઓ દરેકનો તથા તેમના પરિવારજનોનો ખાસ આભાર અને દરેકને નત મસ્તકે નમન.

- તંત્રી મંડળ તથા 'મંગલ મંદિર' પરિવાર

કોરોનાને શિક્સ્ત આપીએ....

આટલું કરવું

- વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા સારી રીતે જાળવો.
- સાબુથી વારંવાર હાથ ધોવા.
- શ્વાસોચ્છવાસની મૂળભૂત સભ્યતા પાળો - ઉધરસ અને છીંક ખાતી વખતે મોંને ઢાંકો.
- સાબુ અને વહેતા પાણીથી હાથ ધોવો (જ્યારે હાથની ગંદકી નરી આંખે દેખાય)
- સ્પીરીટ / આલ્કોહોલ આધારિત હેન્ડવોશ કે સાબુ તથા પાણીથી હાથ ધોવા (જ્યારે હાથ નરી આંખે ગંદા ન દેખાય)
- વાપરેલ ટિસ્સુ ઉપયોગ બાદ તરત જ બંધ કચરાપેટીમાં નાખો.
- તબિયત ખરાબ લાગે તો ડોક્ટરને બતાવો.

આટલું ન કરવું

- તમને ઉધરસ કે તાવ હોય ત્યારે કોઈની બહુ નજીકથી સંપર્કમાં રહેવું નહીં.
- જાહેરમાં થૂંકવું નહીં.
- જીવંત પશુઓના સંપર્કમાં રહેવું નહીં તથા કાચા કે રંધાયેલા માંસનું સેવન ન કરવું.
- મરઘા ઉછેર કેન્દ્ર, પશુ બજાર કે કતલખાનાની મુલાકાત લેવી નહીં.

લક્ષણો

- તાવ ● ખાંસી ● કફ ● વહેતું નાક ● ગળાનો દુઃખાવો
- શ્વાસની તકલીફ ● શ્વાસ લેવામાં મુશ્કેલી ● ધ્રુજારી વગેરે

ભારત : અગત્યના રાષ્ટ્રીય દિન

વિશ્વ : અગત્યના દિન

માસ : જુલાઈ

- ૦૧ વસંત-રજબ દિન, ડોક્ટર દિન, SBI સ્થાપના દિન
- ૦૪ સ્વામી વિવેકાનંદ પુણ્યતિથિ
- ૧૯ બેંક રાષ્ટ્રીયકરણ દિન
- ૨૩ લોકમાન્ય ટિળક જન્મદિન
- ૨૫ પેરેન્ટ્સ ડે
- ૨૮ વન મહોત્સવ દિન

- ૦૪ અમેરિકા સ્વાતંત્ર્ય દિન
- ૦૮ વિશ્વ સિનિયર સિટીઝન્સ ડે
- ૧૧ વિશ્વ વસ્તી દિન
- ૨૫ પેરેન્ટ્સ ડે

માસ : ઓગસ્ટ

- ૦૧ લોકમાન્ય ટિળકની પુણ્યતિથિ
- ૦૭ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની પુણ્યતિથિ
- ૦૮ શહીદ દિન (મહાગુજરાત આંદોલન)
- ૦૯ 'હિંદ છોડો' આંદોલન દિન
- ૧૫ સ્વાતંત્ર્ય દિન
- ૨૯ રાષ્ટ્રીય રમત દિન (મેજર ધ્યાનચંદનો જન્મ દિવસ)

- ૦૧ માસનો પ્રથમ રવિવાર
- વિશ્વ મૈત્રી દિન (ફેન્ડશિપ ડે)
- ૦૯ વિશ્વ આદિવાસી દિન
- ૧૫ ભારતનો સ્વાતંત્ર દિન

“મંગલ મંદિર” – વિજ્ઞાપ્તિ

સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં કોરોના વાયરસના કારણે ઉભી થયેલ પરિસ્થિતિ તથા તેને અનુલક્ષીને સરકારશ્રી દ્વારા શરૂઆતમાં ૨૧ દિવસનું લોકડાઉન જાહેર થતાં અને ત્યારબાદ તેની મુદત લંબાવવામાં આવતાં ‘મંગલ મંદિર’ના નિયમિત પ્રકાશનમાં રૂકાવટ થઈ છે. આ પ્રકારના અનિવાર્ય સંજોગો હેઠળ માસ એપ્રિલ, મે, જૂન અને જુલાઈ ૨૦૨૦ – એમ ચાર માસના સંયુક્ત અંકનું પ્રકાશન કરવામાં આવ્યું છે. વિજ્ઞાપન દાતાઓ આ અદ્ભુત પરિસ્થિતિને સમજીને જરૂરી સાથ-સહકાર આપશે તેવી અપેક્ષા છે. અન્ય સર્વેને આ બાબતે નોંધ લેવા અનુરોધ છે.

– તંત્રી મંડળ

પ્રભુને પમાડતું પ્રાર્થનાનું પ્રાપ્તત્વ

આજની માનવજાતે વિજ્ઞાન ગમે તેટલું વિકસે તો પણ વિજ્ઞાનની પહોંચ બહાર પણ કલંક છે, એ સ્વીકાર્યા સિવાય કોઈ છુટકો જ નથી. આજે વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે ક્વોન્ટમ ફિઝિક્સ, જિનેટિક સાયન્સ તેમજ નેનો ટેકનોલોજી વગેરેના વિકાસે વિજ્ઞાનની સેંકડો પૂર્વધારણાઓને ઉપરતળે કરી દીધી છે.

ભારતીય યોગશાસ્ત્રમાં અનેક પ્રકારની સિધ્ધિઓના દર્શન થાય છે. પ્રાચીન ભારતમાં યોગીઓની માત્ર સંકલ્પ શક્તિથી આકાશમાં વિહરવું, બ્રહ્માંડમાં એક છેડેથી બીજા છેડે પહોંચી જવું, પર કાયા પ્રવેશ, મૃતકોને પુનઃ જીવિત કરવા, દૂર શ્રવણ, દૂર દર્શન, પ્રાર્થના અથવા આશીર્વાદથી હજારો માર્ઠલ દૂર રહેલ જીવાત્માની રક્ષા કરવી આદિ સિધ્ધિઓ સુલભ રહી છે.

સુખમાં કોઈ વ્યક્તિ ઈષ્ટને પ્રાર્થના કરતી ભાગ્યે જ જોવા મળે છે પરંતુ જ્યારે માનવી સંકટોમાં ઘેરાઈ જાય ત્યારે તે તરત જ પરમાત્માને પ્રાર્થે છે, ધર્મગુરુઓને શરણે જાય છે અને પ્રાર્થના કરે છે. ત્યારે પ્રશ્ન એ થાય કે પ્રાર્થના એટલે શું? તેનો સાદો અર્થ છે શ્રદ્ધેય વ્યક્તિ સમક્ષ નિખાલસ હૃદયથી કરેલ આત્માભિવ્યક્તિ. યોગ્ય શ્રદ્ધેય વ્યક્તિ તરીકે આપણા માનસે, આપણી આધ્યાત્મિકતાએ પરમાત્માને સ્થાપેલા છે. હવે પ્રાર્થનાનો અર્થ થયો — “**પરમાત્મા સમક્ષ માનવનો ખુલ્લા હૃદયે વ્યક્ત કરેલ શ્રદ્ધાભાવ.**” સરળ શબ્દોમાં કહીએ તો **“ભક્તિભાવ પૂર્વક પરમાત્મા સાથે સંપર્ક - સેતુ સાધવાની ક્રિયા એટલે પ્રાર્થના.”** પ્રાર્થના પૂરેપૂરા વિશ્વાસ સાથે કરવી જોઈએ. આ બાબતે સુપ્રસિધ્ધ રામ કથાકાર પૂજ્ય મોરારી બાપુ સુંદર રીતે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે, “આપણી પ્રાર્થનાનો પરમાત્મા સ્વીકાર કરે તો પ્રભુની કૃપા અને સ્વીકાર ન કરે તો પ્રભુની ઈચ્છા.”

● પ્રાર્થના શા માટે?

માનવ શરીરને ટકાવવા માટે અન્ન પાણીની આવશ્યકતા છે. પ્રાણતત્ત્વ ટકાવવા એ ભૌતિક જરૂરિયાત છે. શરીરની સ્વચ્છતા માટે સ્નાનની જરૂર છે. **તે જ રીતે આત્માની સ્વચ્છતા માટે પ્રાર્થનાની જરૂર છે.** વિશ્વવંદ્ય મહાત્મા ગાંધીજી કહેતા કે, “પ્રાર્થના એ આત્માનો ખોરાક છે. અન્ન અને જળ એ ભૌતિક જરૂરિયાત છે, તો પ્રાર્થના એ આધ્યાત્મિક જરૂરિયાત છે.” જીવનની એવી કોઈ સમસ્યા નથી કે જેમાં પ્રાર્થના કારગત ન નીવડે. ઉપનિષદમાં એક ચાર શબ્દની પ્રાર્થના છે : “**આનો ભદ્રાઃ ક્રતવો યન્તુ વિશ્વતઃ**” અર્થાત્ **“અમને બધી દિશાઓમાંથી શુભ વિચારો પ્રાપ્ત થાઓ.”**

● પ્રાર્થનાના પ્રકારો :

અંગ્રેજીમાં લખાયેલ “લિટલ બુક ઓફ પ્રેયર”માં પ્રાર્થનાના

ઘણાં પ્રકારો વર્ણવ્યા છે. આપણને ઇચ્છિત વસ્તુ મળવાની પ્રાર્થના એટલે **નિવેદનીય પ્રાર્થના.** બીજી છે સામાન્ય પ્રાર્થના. કળિયુગના દૂષણોથી બચવાની પ્રાર્થના, શાંતિ તથા સાધના અંગેની પ્રાર્થના, પ્રશંસાની પ્રાર્થના આદિ.

● પ્રાર્થના કઈ રીતે કરાય?

પ્રાર્થના કરનાર વ્યક્તિનું સમગ્ર ચેતનાતંત્ર શ્રદ્ધાભાવથી ઓતપ્રોત બને નહીં ત્યાં સુધી તે માત્ર બાહ્ય આડંબર જ બની રહે. તે આરાધ્યદેવ સુધી પહોંચતી જ નથી. **મન અશાંત હોય ત્યાં સુધી પ્રાર્થના કરવી જ ન જોઈએ.** આત્મોન્નતિ માટે પૂર્ણ સમર્પિત ભાવથી ઈષ્ટદેવ આગળ કરાતી આત્માભિવ્યક્તિ એટલે જ પ્રાર્થના.

પરમાત્માની પ્રાર્થના માટે સુશોભિત શબ્દોની જરૂર નથી. **પરમાત્મા તો માત્ર ભાવના ભૂખ્યા છે.** કાલીવેલી ભાષાની સાચા હૃદયની પ્રાર્થના પરમાત્મા અવશ્ય સ્વીકારે જ છે, એમાં કોઈ શંકા નથી.

● પ્રાયશ્ચિત સંદર્ભે પ્રાર્થના :

પરમાત્માની આજ્ઞાથી વિરૂઢધના કાર્યો એ પાપ કર્મો છે. તેના નિવારણાર્થે શિક્ષાપત્રીમાં શ્રીજી મહારાજે ઉપાય બતાવ્યા છે. શ્લોક-૯૨ માં વર્ણવ્યા મુજબ “અને ક્યારેક જો જાણે અજાણે નાનું મોટું પાપ થઈ જાય તો પોતાની શક્તિ પ્રમાણે તે પાપનું પ્રાયશ્ચિત કરવું.”

શ્લોક ૯૭ મુજબ, “અને એ આઠ સચ્ચાસ્ત્રમાંથી આચાર, વ્યવહાર અને પ્રાયશ્ચિત એ ત્રણનો જે નિર્ણય કરવો તેના વિશેનો મિતાક્ષરી ટીકાએ યુક્ત એવી જ યાજ્ઞવલ્કય ઋષિની સ્મૃતિ તેનું ગ્રહણ કરવું.”

જ્યારે શ્લોક ૧૨૦માં ઉપદેશ્યા મુજબ “અને આચાર, વ્યવહાર અને પ્રાયશ્ચિત એ જે ત્રણ વાના છે તે જે તે દેશ, કાળ, અવસ્થા, જાતિ, દ્રવ્ય અને સામર્થ્ય — આટલાનો અનુસારે કરીને જાણવા.”

કોઈપણ પાપ કર્મના નિવારણાર્થે, મુમુક્ષુજનોએ કોઈપણ સ્વરૂપના તપનું દેહનું દમન, ઈન્દ્રિયોનું દમન, અંતઃકરણના દમન દ્વારા પ્રાયશ્ચિત કરવું જોઈએ. શુદ્ધ અંતઃકરણથી ગદગદ્ કંઠે રોમાંચિત ગાત્રે ભક્તિ અને દાસત્વભાવે કરેલી પ્રાર્થના અચૂક પ્રભુના હૃદયને સ્પર્શે છે. **ભગવાન સદા ભાવના ભૂખ્યા છે. ભક્તના અપરાધોને લક્ષમાં લેતા નથી.** ભક્તને ક્ષમા બક્ષીને સ્ફટિક સમા ઉજ્જવળ બનાવી મોક્ષ અર્પે છે.

— પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ

દ/એ, ‘સહબન્દ’, લીમડા લાઈન,

સંસ્કાર નગર, સ્વામિનારાયણ મંદિર ચોક,

ભુજ, ૬૨૭-૩૭૦ ૦૦૧. મો. ૯૮૨૫૨ ૩૪૩૪૬

કોરોના સંક્રમણ

કોરોના વાયરસ (કોવિડ-૧૯) :
મહત્વની તવારીખ

દિનેશ આર. મહેતા

વિશ્વ

તા. ૧૫-૦૩-૨૦૨૦

- સમગ્ર વિશ્વમાં તાળાબંધી - ૨૪ કલાકમાં ઘટાલીમાં રેકોર્ડબ્રેક ૩૬૮નાં મૃત્યુ
સમગ્ર વિશ્વ દિવસે ને દિવસે કોરોના વાયરસના ભરડામાં વધુને વધુ જકડાઈ રહ્યું હતું. ચીન પછી કોરોનાનું એપી સેન્ટર બનેલા ઇટાલીમાં કોરોનાનાં કારણે ૧,૪૪૧ લોકોના મૃત્યુ થયા હતા. સમગ્ર વિશ્વમાં સરકારી તંત્રો કોરોનાનો પ્રસાર અટકાવવા માટે પગલાં લઈ રહ્યા છે. જેના ભાગરૂપે મોટાભાગના દેશોમાં લોકડાઉન, કફર્યુ અને પ્રવાસ પર પ્રતિબંધો મૂકવામાં આવ્યા હતા.
- અત્યાર સુધી વિશ્વમાં કોરોનાની સ્થિતિ નીચે મુજબ હતી

દેશ	કુલ કેસ	કુલ મોત	દેશ	કુલ કેસ	કુલ મોત
★ ચીન	૮૦,૮૪૮	૩,૧૮૮	★ સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	૨,૨૧૭	૧૪
★ ઇટાલી	૨૪,૭૪૭	૧,૮૦૮	★ બ્રિટન	૧,૩૭૨	૩૫
★ ઈરાન	૧૩,૮૩૮	૭૨૪	★ નોર્વે	૧,૨૨૦	૩
★ દક્ષિણ કોરિયા	૮,૧૬૨	૭૫	★ નેધરલેન્ડ	૧,૧૩૫	૨૦
★ સ્પેન	૭,૭૯૮	૨૯૨	★ સ્વીડન	૧,૦૨૪	૩
★ જર્મની	૫,૭૮૫	૧૧	★ અન્ય દેશો	૧૧,૪૮૦	૧૧૭
★ ફ્રાન્સ	૩,૨૭૩	૬૨	કુલ	૧,૬૭,૫૧૯	૬,૪૫૫

તા. ૧૬-૦૩-૨૦૨૦

- ત્રણ માસ પછી ચીને રાહતનો શ્વાસ લીધો
ચીનના મેડિકલ એક્સપર્ટ્સએ કહ્યું હતું કે, ચીનમાં કોરોના કાબૂમાં આવી ગયો છે. માત્ર ૧૨ નવા કેસ દર્જ થયા હતા અને ૧૪ વ્યક્તિઓના મૃત્યુ થયા હતા. કુલ ૮૦,૮૮૦ જેટલા કેસ નોંધાયા હતા. એમાંથી ૬૮,૦૦૦ દર્દીઓ સાજા થઈ ગયા હતા. ૮,૮૪૮ દર્દીઓ સારવાર હેઠળ હતા. આ સ્થિતિના કારણે ચીને ૧૧૧૮ એક્સપ્રેસ રસ્તાઓ ફરીથી ખુલ્લા મૂક્યા હતા.

તા. ૧૭-૦૩-૨૦૨૦

- કોરોના સામે લડવા ભારતે દાખલેલી ઝડપ પ્રસંશનિય : ડબલ્યુ.એચ.ઓ.
કોરોના સામે ભારતે લીધેલા પગલાંથી વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન પ્રભાવિત થયું હતું. ઓર્ગેનાઈઝેશનના ભારત સ્થિત પ્રતિનિધિ બેન્ક બેક્ટેમે ભારત સરકારના વખાણ કરતાં કહ્યું હતું કે ભારતે ઝડપથી પગલાં લીધા એ પ્રભાવિત કરનારા છે. ભારતમાં મોટી વસતી હોવા છતાં કોરોનાના કેસ કાબૂમાં રાખી શકાયા છે. ભારત સરકારે સાવચેતી દાખવીને ટોળાબંધી, જાહેર મેળાવડા, પ્રવાસ, પરદેશીઓની આવન-જાવન વગેરે પર પ્રતિબંધ મૂકી દીધો છે. માટે ભારતમાં હજુ સુધી કોરોનાની

સંખ્યા મર્યાદિત રહી છે.

તા. ૨૧-૦૩-૨૦૨૦

- **દુનિયામાં ૧ અબજથી વધુ લોકો ઘરોમાં કેદ, અનેક દેશોમાં કફરુ જેવી પરિસ્થિતિ**
સમગ્ર દુનિયા કોરોના વાયરસની ઝપટમાં આવી ગઈ હતી. અનેક દેશોએ આ મહામારીને અટકાવવા માટે લોકડાઉન જેવા કડક પગલા લેવાની સાથે જ તેમને ત્યાં વિદેશી નાગરિકોના આગમન પર પ્રતિબંધ મૂકી દીધો હતો. મોટાભાગના દેશોએ તેમની સરહદો સીલ કરી દીધી હતી. ઉડ્ડયન પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો. કોરોનાનો પ્રસાર અટકાવવા માટે અનેક દેશોમાં લોકડાઉનના પગલે સમગ્ર વિશ્વમાં લગભગ એક અબજથી વધુ લોકો તેમના ઘરોમાં કેદ થઈ ગયા હતા. અનેક દેશોમાં કફરુ જેવી સ્થિતિનું સર્જન થયું હતું.
- **ડિસેમ્બર ૨૦૧૯માં ચીનમાં કોરોનાનો પ્રથમ કેસ : કોરોના વાયરસની ચીનના ડોક્ટર દ્વારા આગાહી કરવામાં આવી હતી**
કોરોના મહામારીની ડિસેમ્બર ૨૦૧૯માં જ એક ડોક્ટરે વુહાનની હોસ્પિટલમાં ચેતવણી આપી હતી. પરિણામે તેમને ધમકીઓ મળી હતી અને સરકાર પણ તેમનાથી નારાજ થઈ હતી. અંતે જ્યારે ડોક્ટર વેનલિયાંગની આગાહી સાચી પડતાં ચીનની સરકારને પોતાની ભૂલ સમજાઈ હતી. ડિસેમ્બર ૨૦૧૯માં જ્યારે કોરોના વાયરસનો પ્રથમ કેસ તેમની હોસ્પિટલમાં આવ્યો ત્યારે ડોક્ટર વેલિયાંગે ચેતવણી આપી દીધી હતી. તેમણે કહ્યું હતું કે સાર્સ જેવી મહામારી દેશમાં આવી રહી છે. એ સમય દરમિયાન ખુદ ડોક્ટર વેનલિયાંગ પણ દર્દીઓની સારવાર કરતાં કરતાં કોરોનાનો ભોગ બન્યા હતા.
- **સાચી અને યોગ્ય માહિતી આપી હોત તો કોરોના વાયરસને ફેલાતા અટકાવી શકાયો હોત : અમેરિકા**
વ્હાઈટ હાઉસમાં આ અંગે માહિતી આપતાં અમેરિકાના વિદેશ મંત્રી માઈક પોમ્પેઓએ કહ્યું હતું કે ચીન, રશિયા અને ઈરાન દ્વારા કોરોના વાયરસ અંગે જે દુષ્પ્રચાર કરવામાં આવ્યો તેને કારણે સમગ્ર વિશ્વમાં કોરોના વાયરસ ફેલાઈ ચૂક્યો છે. આ વાયરસ અંગે જુદી માહિતી આપવામાં આવી હતી. તેથી એ અતિ જરૂરી છે કે વાયરસ અંગે સાચી અને યોગ્ય માહિતી આપવામાં આવે.
- **કોરોનાના કારણે કાન્સ ફિલ્મ ફેસ્ટિવલ રદ**
કોરોના વાયરસના કારણે વિશ્વભરમાં કેટલાય કાર્યક્રમો રદ કરવામાં આવ્યા હતા. જેમાં કાન્સ ફિલ્મ ફેસ્ટિવલનો સમાવેશ પણ થતો હતો.
- **વિશ્વના દેશોએ કોરોના સામે લડવા નાગરિકોને રોકડ સહાય જાહેર કરી**
ચીન, અમેરિકા, ઈટાલી જેવા દેશોમાં તાળાબંધીની સ્થિતિના કારણે અનેક દેશોમાં ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન ઠપ્પ થઈ ગયું હતું. લોકો પર જીવના જોખમની સાથે આર્થિક સંકટની પણ સમસ્યા ઊભી થઈ હતી. આવા સમયે અમેરિકા, સિંગાપોર, હોંગકોંગે નાગરિકોને પ્રત્યક્ષ રોકડ સહાયની જાહેરાત કરી હતી.

તા. ૨૨-૦૩-૨૦૨૦

- **૩૫થી વધુ દેશોમાં લોકડાઉન, મોટાભાગના દેશોએ સરહદો સીલ કરી**
સમગ્ર વિશ્વમાં કોરોનાના વધતા પ્રકોપ વચ્ચે લગભગ એકસો કરોડથી વધુ લોકો તેમના ઘરોમાં પૂરાઈ રહ્યા હતા. કોરોના સામે લડવા માટે ૩૫થી વધુ દેશોમાં લોકડાઉનની ફરજ પડી હતી. જેને પગલે સામાન્ય જનજીવન સર્વત્ર ખોરવાઈ ગયું હતું. મોટાભાગના દેશોની સરકારે આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદો બંધ કરી દીધી હતી. તે ઉપરાંત કોરોનાના કારણે આર્થિક મંદીને વધુ પ્રસરતી અટકાવવા માટે રાહત પેકેજો જાહેર કરવાની ફરજ પડી હતી.
- **વિશ્વમાં તા. ૨૨મી માર્ચ, ૨૦૨૦ના રોજ કોરોનાની સ્થિતિ નીચે મુજબ રહી હતી.**

દેશ	કુલ કેસ	કુલ મોત	દેશ	કુલ કેસ	કુલ મોત
૧. ઈટાલી	૫૯,૧૩૮	૫,૪૭૬	૭. ઈંગ્લેન્ડ	૫,૬૮૩	૨૮૧
૨. ચીન	૮૧,૦૫૪	૩,૨૬૧	૮. નેધરલેન્ડ્સ	૪,૨૦૪	૧૭૮

૩. સ્પેન	૨૮,૬૦૩	૧,૭૫૬	૮. દક્ષિણ કોરિયા	૮,૮૯૭	૧૦૪
૪. ઈરાન	૨૧,૬૩૮	૧,૬૮૫	૧૦. જર્મની	૨૪,૭૧૪	૯૨
૫. ફ્રાન્સ	૧૪,૪૫૮	૫૬૨	વિશ્વ	૩,૩૨,૧૩૪	૧૪,૪૩૬
૬. અમેરિકા	૩૨,૮૦૧	૩૯૧			

- **અમેરિકાના અખબાર વોશિંગ્ટન પોસ્ટનો ઘટસ્ફોટ :** સીઆઈએ-એ જાન્યુઆરીમાં જ કોરોનાની ચેતવણી આપી હતી કોરોના વાયરસ ફેલાઈ રહ્યો છે અને તેની અસર વ્યાપક પ્રમાણમાં થશે તે વાતની ચેતવણી અમેરિકાની ગુપ્તચર એજન્સી સી.આઈ.એ.એ જાન્યુઆરી-૨૦૨૦માં આપી હતી. જો કે અમેરિકાના સત્તાધીશોએ આ ચેતવણીને ધ્યાન પર લીધી નહોતી.

તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦

- **કોરોના સામે લડવા આખો દેશ બંધ કરી શકાય નહીં :** ટ્રમ્પ અમેરિકન પ્રમુખે સંકેત આપ્યો હતો કે કોરોના વાયરસનો સામનો કરવા માટે તેમના મેડિકલ સલાહકારોના જણાવ્યા મુજબ તેનું સંપૂર્ણ રીતે પાલન કરી શકાય નહીં. સંપૂર્ણ લોકડાઉનથી દેશના અર્થતંત્ર પર જબરદસ્ત અસર થશે અને લોકડાઉન પાછળથી દેશમાં અનેક સમસ્યાઓ પેદા કરશે.
- **અમેરિકામાં પ્રતિબંધ મૂકાયો**
કોરોના વાયરસના પ્રકોપના કારણે અમેરિકામાં દવાઓના પુરવઠા, માસ્ક, સેનિટાઈઝર્સ જેવી વ્યક્તિગત સંરક્ષણ વસ્તુઓની સંગ્રહખોરી પર પ્રતિબંધ મૂકાયો હતો.
- **ટોકિયો ઓલિમ્પિક કોરોના મહામારીના પગલે ૨૦૨૧ સુધી મોકૂફ**
ઈન્ટરનેશનલ ઓલિમ્પિક કમિટી અને જાપાન સરકારે આગામી ૨૪મી જુલાઈથી ટોકિયોમાં શરૂ થનાર ઓલિમ્પિક મોકૂફ રાખવાનો નિર્ણય લીધો હતો. હવે ટોકિયો ઓલિમ્પિક વર્ષ ૨૦૨૧માં રમાશે.

તા. ૨૬-૦૩-૨૦૨૦

- **કોરોના સામે લડવા જી-૨૦ રાષ્ટ્રો પાંચ લાખ કરોડ ડોલરનું ભંડોળ ઊભું કરશે**
કોરોના વાયરસનો પ્રકોપ સમગ્ર વિશ્વમાં ફેલાયેલો રહેતાં તા. ૨૬-૩-૨૦૨૦ના રોજ જી-૨૦ રાષ્ટ્રોએ કોરોના વાયરસનો સામનો કરવા માટે રણનીતિ ઘડી કાઢવા એક બેઠક રિયાઠ ખાતે યોજી હતી. આ બેઠકમાં જી-૨૦ રાષ્ટ્રોએ વૈશ્વિક અર્થતંત્રમાં પાંચ ટ્રિલિયન યુ.એસ. ડોલર (અંદાજે રૂપિયા ૩.૭૪ લાખ અબજ)નું ભંડોળ ઠાલવવાનું વચન આપ્યું હતું.
- **અમેરિકામાં ૩૨ લાખ બેકાર લોકોએ કોરોના ભથ્થા માટે અરજી કરી**
અમેરિકામાં કોરોનાથી અર્થતંત્રને બચાવવા માટે આર્થિક સહાયની જાહેરાત કરી હતી. અમેરિકામાં ૩૨ લાખ લોકોએ પોતે બેકાર હોવાથી આર્થિક સહાય મળવી જોઈએ તેવી અરજી કરી હતી.

તા. ૧૪-૦૫-૨૦૨૦

- **કોરોનાની અસર પાંચ વર્ષથી નીચેના બાળકોને થઈ શકે છે**
કોરોનાને કારણે સ્વાસ્થ્ય સેવા પ્રભાવિત થશે. તેના પરિણામે છ માસ સુધી નાના બાળકોને જોખમકારક રીતે અસર થઈ શકે છે. આ સ્થિતિ નિવારવા દુનિયાભરની સરકારો તાત્કાલિક પગલા ભરે તેવી અપીલ યુનિસેફે કરી હતી.

તા. ૧૮-૦૫-૨૦૨૦

- **‘કોરોના પેદા ક્યાંથી થયો, સ્વતંત્ર તપાસ કરો’**
વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશનની બે દિવસીય વર્ચ્યુઅલ એસેમ્બલીની ૧૮મી તારીખે જાનિવાથી શરૂઆત થઈ હતી. ૧૮૪૮માં સ્થપાયેલા વિશ્વ સ્વાસ્થ્ય સંગઠનના ઇતિહાસમાં આ પહેલો પ્રસંગ હતો જ્યારે તેની વર્ચ્યુઅલ મીટિંગ મળી હતી. કોરોનાના કારણે આ પ્રકારની ઓનલાઈન મીટિંગ મળી હતી. ઓસ્ટ્રેલિયા અને યુરોપિયન સંઘે પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો કે વાયરસના

મૂળની સ્વતંત્ર ધોરણે તપાસ કરવામાં આવે. ભારત સહિત લગભગ ૧૨૦થી વધુ દેશોએ આ પ્રસ્તાવને સમર્થન આપ્યું હતું. દર દેશોએ ખરડાને સીધો ટેકો આપ્યો હતો. ડબલ્યુ.એચ.ઓ.ના કુલ ૧૮૪ સભ્યો છે.

તા. ૨૩-૦૫-૨૦૨૦

● વિશ્વમાં કોરોનાના કેસની સંખ્યામાં વધારો થયો

એક તરફ તા. ૨૩-૦૫-૨૦૨૦ના રોજ ચીનમાં એક પણ કોરોનાનો કેસ નોંધાયો ન હતો. બીજી તરફ લેટિન અમેરિકાના દેશોમાં કોરોનાના દર્દીઓથી હોસ્પિટલો ઉભરાઈ ગઈ હતી. વિશ્વમાં કોરોનાના ૫૩.૬૦ લાખ કુલ કેસ થયા હતા, જ્યારે મૃત્યુ આંક ૩.૪૧ લાખ હતો.

તા. ૦૨-૦૬-૨૦૨૦

● વિશ્વમાં ૬૪.૧૯ લાખ કેસ, ૩.૭૯ લાખ મૃત્યુ

કોરોના વાયરસ સંબંધી વિશ્વના મોટાભાગના રાષ્ટ્રોની સ્થિતિ અત્યાર સુધી નીચે મુજબ રહેવા પામી હતી.

દેશ	કેસ	મૃત્યુ	રીકવર	દેશ	કેસ	મૃત્યુ	રીકવર
અમેરિકા	૧૮,૬૫,૮૯૫	૧,૦૭,૩૫૨	૬,૧૬,૮૫૬	ઈટાલી	૨,૩૩,૫૧૫	૩૩,૫૩૦	૧,૬૦,૦૮૨
બ્રાઝિલ	૫,૩૧,૭૬૮	૩૦,૧૫૨	૨,૧૧,૦૮૦	ભારત	૨,૦૦,૩૨૧	૫,૭૩૮	૮૮,૬૧૩
રશિયા	૪,૨૩,૭૪૧	૫,૦૩૭	૧,૮૬,૮૮૫	ફ્રાન્સ	૧,૮૮,૨૨૦	૨૮,૮૩૩	૬૮,૪૪૦
સ્પેન	૨,૮૬,૭૧૮	૨૭,૨૧૭	—	જર્મની	૧,૮૩,૮૮૪	૬,૬૩૮	૧,૬૬,૪૦૦
બ્રિટન	૨,૭૬,૩૩૨	૩૮,૦૪૫	—	પેરુ	૧,૭૦,૦૩૮	૪,૬૩૪	૬૮,૫૦૭

તા. ૦૮-૦૬-૨૦૨૦

● ન્યુયોર્ક શહેરને ખુલ્લું મૂકવામાં આવ્યું

લોકડાઉનના લગભગ સો દિવસ પછી ન્યુયોર્ક ચાર લાખ કર્મચારીઓ સાથે તા. ૦૮-૦૬-૨૦૨૦થી ધમધમતું થઈ ગયું હતું. ન્યુયોર્કના ગવર્નર એન્ડ્ર્યુ કુમોએ જણાવ્યું હતું કે લોકડાઉન ખોલવાના સાત માપદંડ પર ન્યુયોર્ક પાર ઉતર્યું હોવાને પગલે શહેરને ફેઝ વન તરીકે ફરી ખોલવામાં આવ્યું છે. ન્યુયોર્ક શહેરમાં બે લાખ પાંચ હજાર કરતાં વધારે વ્યક્તિઓને કોરોનાનો ચેપ લાગ્યો હતો. આ મહામારીમાં ૨૨૦૦૦ કરતા વધારે લોકોના મૃત્યુ થયા હતા.

● ન્યુઝિલેન્ડને કોરોના મુક્ત જાહેર કરાયો

ન્યુઝિલેન્ડના વડાપ્રધાન જેસિન્ડા આર્ડને કોરોનાનો ચેપ ધરાવતા છેલ્લો વ્યક્તિ ચેપમુક્ત થતાં જ ન્યુઝિલેન્ડને કોરોના મુક્ત જાહેર કરી દેશમાં તમામ પ્રવૃત્તિને ફરી શરૂ કરવા હાકલ કરી હતી. જો કે વિદેશથી આવતાં દરેક જણને ક્વોરન્ટાઈનમાં રહેવું પડશે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે વાયરસ ફરી દેખાશે પણ તે આપણી નિષ્ફળતા નથી. આ વાયરસની વાસ્તવિકતા છે.

● લંડનમાં વિદેશથી આવતા પ્રવાસીઓ માટે ક્વોરન્ટાઈન

લંડનમાં વિદેશથી આવતા પ્રવાસીઓ માટે ૧૪ દિવસના ફરજિયાત ક્વોરન્ટાઈનના અમલને કારણે વિવાદ ઊભો થયો હતો. સરકાર આ નિયમનું કડક પાલન કરાવવા માંગે છે તો એરલાઈન ઈન્ડસ્ટ્રીઝનો તેની સામે વિરોધ છે.

● યુ.એન.ના હેડ ક્વાર્ટરને ખોલવાની તૈયારી

કોરોનાના કારણે માર્ચ મહિનામાં બંધ થયેલું યુ.એન.નું હેડ ક્વાર્ટર તુરત ખૂલી જશે. એ માટેની તૈયારીઓ શરૂ કરી દેવામાં આવી છે. નવી ગાઈડલાઈન જારી કરવામાં આવી હતી. હેડ ક્વાર્ટર ત્રણ તબક્કામાં ખોલવામાં આવશે.

તા. ૦૯-૦૬-૨૦૨૦

● યુરોપના ૧૧ દેશોમાં ૩૦ લાખ મોત નિવારી શકાયા

કોરોનાની વૈશ્વિક સ્તરે અસર અમુક અંશે ધીમી પડી હતી. બે માસ અગાઉ વૈશ્વિક સ્તરે રોજના સરેરાશ ૮ હજારથી વધારે

મોત થતા હતા, એ ઘટીને ૩ હજારના આંકડે આવ્યા હતા. બીજી તરફ જૂનની શરૂઆતથી રોજ નોંધાતા કેસમાં પણ ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો. કોરોનાનો મૃત્યુ દર ૨૨ ટકા હતો એ ઘટીને ૧૦ ટકા થયો હતો. વિશ્વમાં કુલ ૩૨ લાખથી વધારે એક્ટિવ કેસ નોંધાયા છે. જ્યારે ૩૬ લાખ દર્દી સાજા પણ થયા હતા, એવું વૈશ્વિક સ્તરે એક અભ્યાસમાં જણાવાયું હતું.

તા. ૧૦-૦૬-૨૦૨૦

● **૧૦ લાખની વસ્તી દીઠ કોરોના ટેસ્ટમાં વૈશ્વિક સ્થિતિ : ભારત ૧૩મા ક્રમે**

ક્રમ	દેશ	કુલ ટેસ્ટ	દસ લાખ દીઠ ટેસ્ટ	ક્રમ	દેશ	કુલ ટેસ્ટ	દસ લાખ દીઠ ટેસ્ટ
૧.	સ્પેન	૪૪,૬૫,૩૩૮	૮૫,૦૦૮	૮.	ફ્રાંસ	૧૩,૮૪,૬૩૩	૫૧,૨૨૫
૨.	રશિયા	૧,૩૫,૪૫,૩૦૩	૮૨,૮૮૦	૯.	દ. આફ્રિકા	૮,૬૮,૭૦૩	૧૬,૩૩૫
૩.	યુ.કે.	૫૮,૭૦,૫૦૬	૮૬,૫૦૨	૧૦.	ઇરાન	૧૧,૨૮,૬૦૫	૧૩,૪૪૭
૪.	ઇટાલી	૪૩,૧૮,૬૫૦	૭૧,૪૨૨	૧૧.	યુક્રેન	૪,૪૫,૮૪૦	૧૦,૧૮૪
૫.	યુ.એસ.એ.	૨,૨૧,૬૪,૪૮૪	૬,૮૮૪	૧૨.	બ્રાઝિલ	૮,૯૮,૮૩૬	૪,૭૦૬
૬.	જર્મની	૪૩,૪૮,૮૮૦	૫૧,૮૧૫	૧૩.	ભારત	૫૦,૬૧,૩૩૨	૩,૬૭૦
૭.	ટર્કી	૨૪,૧૫,૧૭૮	૨૮,૬૫૫	૧૪.	મેક્સિકો	૩,૫૦,૦૫૫	૨,૭૭૧

તા. ૧૧-૦૬-૨૦૨૦

● **કોરોનાના નવા લક્ષણો ઉમેરાયા : સુંઘવામાં અને સ્વાદ પારખવામાં સમસ્યા હોય તો કોરોના હોઈ શકે** અમેરિકન હેલ્થ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ અને સેન્ટર ફોર ડિસિસ કંટ્રોલના અહેવાલમાં દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે, તાવ, શરદી, કફ, નબળાઈ, ગળા અને શ્વાસમાં તકલીફ ઉપરાંત સુંઘવામાં અને સ્વાદ પારખવામાં મુશ્કેલી પડતી હોય તો પણ કોરોના હોઈ શકે છે. આ અહેવાલના આધારે ભારતના આરોગ્ય મંત્રાલયે પણ ચેતવણી આપી છે.

તા. ૧૫-૦૫-૨૦૨૦

- યુરોપમાં પડોશી દેશ માટે સરહદો ખૂલી.
- બ્રિટનમાં તમામ દુકાનો ઉઘડી
- વિશ્વમાં કોરોનાના એક્ટિવ કેસ કરતાં સાજા થનારાની સંખ્યા વધી ગઈ
- ચીન, પાકિસ્તાન અને સિંગાપોરમાં કોરોનાના કેસની સંખ્યા વધી
- બિર્જિંગમાં કોરોનાના નવા ૬૭ કેસ નોંધાતા મોટા પાયે ટેસ્ટિંગ શરૂ કરાયું
- યુરોપિયન દેશોએ કોરોના ચેકપોસ્ટ દૂર કરીને સરહદો ખોલી
યુરોપના કેટલાક દેશોએ કોવિડ-૧૯ના કારણે બંધ કરવામાં આવેલી સરહદોના દરવાજા ખોલી નાખવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. ઇટાલી અને જર્મની તેમજ બેલ્જિયમ વચ્ચેની સરહદો હવે ખુલ્લી મૂકવામાં આવી હતી. આ જ પ્રકારે જર્મની અને ડેન્માર્ક વચ્ચે પણ વાહન - વ્યવહાર શરૂ થયો હતો. સ્વિટ્ઝરલેન્ડ અને ફ્રાન્સની સરહદોના દરવાજા પણ ખોલવામાં આવ્યા હતા. અત્યાર સુધી આ તમામ દેશોએ પોતાની સરહદો બંધ રાખી હતી અને ત્યાં કોરોના માટેના ઈમરજન્સી ચેક પોઈન્ટ શરૂ કર્યા હતા.

તા. ૧૬-૦૬-૨૦૨૦

● **અમેરિકાએ ભારતને ૧૦૦ વેન્ટિલેટર આપ્યા**
અમેરિકાએ ભારતને કોરોનાની મહામારી વચ્ચે તા. ૧૬-૦૬-૨૦૨૦ના ૧૦૦ વેન્ટિલેટર આપ્યા હતા. આ વેન્ટિલેટરની

કિંમત આશરે ૧.૨ મિલિયન ડોલર માનવામાં આવે છે. અમેરિકા દ્વારા હજુ બીજા ૧૦૦ વેન્ટિલેટર ભારતને સોંપવામાં આવશે, એવી જાહેરાત અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિએ કરી હતી.

● **લંડનમાં કોરોનાની રસીની લુમન ટ્રાયલની તૈયારી**

લંડનની ઇમ્પિરિયલ કોલેજના વૈજ્ઞાનિકો દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલી કોરોનાની રસીની આ અઠવાડિયે માણસો પર ટ્રાયલ શરૂ કરવામાં આવશે. કોલેજના ચેપી રોગોના વિભાગના પ્રોફેસર રોબિન શેટ્ટોકે જણાવ્યું હતું કે વિજ્ઞાનના દૃષ્ટિકોણથી અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને અભૂતપૂર્વ ઝડપે રસી વિકસાવવામાં આવી રહી છે અને ૨૦૨૧ના પ્રથમ છ મહિનામાં રસી ઉપલબ્ધ થઈ જશે.

● **કોરોનાની દવા મળી : ડેક્સામેથાસોન પર સફળ પ્રયોગ**

કોરોના વાયરસ સામેની લડતમાં બ્રિટનની ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટીના સંશોધકોને મહત્વપૂર્ણ સફળતા પ્રાપ્ત થઈ હતી. આ યુનિવર્સિટીના સંશોધકોએ કરેલા રિસર્ચ પ્રમાણે ડેક્સામેથાસોન નામની દવા કોરોનાની સારવારમાં ઉપયોગી સાબિત થઈ છે. કોરોનાના વેન્ટિલેટર પરના દર્દીઓમાં આ દવાથી મૃત્યુનું પ્રમાણ ઓછું થયું હોવાનું નોંધાયું હતું.

ભારત

તા. ૧૫-૦૩-૨૦૨૦

● **કોરોના સામે 'સાર્ક' દેશો એક થયા : ઇમરજન્સી ફંડમાં ભારતે રૂ. ૭૪ કરોડની ઓફર કરી**

ભારતના પડોશી દેશ ચીનથી શરૂ થયેલો કોરોના વાયરસ સમગ્ર વિશ્વમાં ફેલાઈ ગયો હતો. ૧૩૮ દેશોમાં આ વાયરસની હાહાકાર હતી. ત્યારે આ પરિસ્થિતિ વચ્ચે સાર્ક દેશોના વડાઓએ વીડિયો કોન્ફરન્સથી એકબીજાના સાથે બેઠક યોજી હતી. ભારત વતી વાયરસને પહોંચી વળવા સાર્ક દેશોને ઇમરજન્સી ફંડ એકઠું કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવ્યો હતો. ભારત તરફથી આ ફંડમાં ૧૦ મિલિયન ડોલર એટલે કે આશરે રૂ. ૭૪ કરોડની ઓફર કરવામાં આવી હતી.

● **દેશમાં કોરોનાના કુલ કેસ**

રાજ્ય	સંખ્યા	રાજ્ય	સંખ્યા	રાજ્ય	સંખ્યા
મહારાષ્ટ્ર	૩૨	લદાખ	૦૩	આંધ્ર પ્રદેશ	૦૧
કેરળ	૨૨	તેલંગાણા	૦૩	પંજાબ	૦૧
ઉત્તર પ્રદેશ	૧૧	જમ્મુ-કાશ્મીર	૦૨	વિદેશીઓ	૧૭
કર્ણાટક	૦૬	રાજસ્થાન	૦૨		
દિલ્હી	૦૭	તામિલનાડુ	૦૧		

● **તમામ સરહદો સીલ કરાઈ**

કોરોના વાયરસના પગલે ભારત સરકારે પડોશી દેશોની સરહદો સીલ કરી હતી.

● **ઈટાલી અને ઇરાનમાં ફસાયેલા ભારતીયો સ્વદેશ પરત**

ઈટાલી અને ઇરાનમાં ફસાયેલા ૪૫૦થી વધુ ભારતીયો સ્વદેશ પરત ફર્યા હતા. તેમને દક્ષિણ - પશ્ચિમ દિલ્હીમાં આઈ.ટી.બી.પી.ની ક્વોરન્ટાઈન સુવિધા અને જેસલમેરમાં ભારતીય સૈન્યના વેલનેસ સેન્ટરમાં રાખવામાં આવ્યા હતા.

તા. ૧૭-૦૩-૨૦૨૦

● **કોરોનાથી દેશમાં ત્રીજું મૃત્યુ : ત્રીજો તબક્કો વિનાશક બનવાની શક્યતા**

સમગ્ર દેશમાં કોરોનાના કેસ સતત વધી રહ્યા છે. આ આંકડો અત્યાર સુધીમાં ૧૩૭ ઉપર પહોંચી ગયો હતો. આ બધા વચ્ચે મહારાષ્ટ્રના પાટનગર મુંબઈમાં કોરોનાએ એક દર્દીનો ભોગ લીધો હતો. મહારાષ્ટ્રમાં આ પ્રથમ વ્યક્તિનું મોત નિપજ્યું હતું. આ અગાઉ દિલ્હી અને કર્ણાટકમાં એક-એક દર્દીના મૃત્યુ થઈ ગયા હતા. આ સમયે દેશ કોરોનાના ત્રીજા તબક્કામાં

૧૩,૫૨૩ પ્રવાસી ટ્રેનો કોરોના વાયરસના કારણે અટકાવી દેવાની જાહેરાત કરી હતી. આ સમયમાં માત્ર માલગાડીઓ જ ચાલશે. ટ્રેનોના ત્રણ કિસ્સામાં કોવિડ-૧૯ના પોઝિટિવ કેસ આવ્યા હોય તેવા ૧૨ લોકો ઝડપાયા હતા.

● **ઇટાલીથી ૨૬૩ ભારતીયોને પરત લવાયા**

ચીનની બહાર કોરોના વાયરસનું એપી સેન્ટર બનેલા ઇટાલીમાં ફસાયેલા ૨૬૩ ભારતીયોને એર ઇન્ડિયાના વિશેષ વિમાનમાં ૨૨મી માર્ચના ભારત પરત લાવવામાં આવ્યા હતા. દિલ્હી એરપોર્ટથી આ ભારતીયોને આઈ.ટી.બી.પી.ની ક્વોરન્ટાઇન સુવિધામાં લઈ જવાયા હતા.

● **કોરોના અને ક્વોરન્ટાઇનની અસર : 'વર્ક ફ્રોમ હોમ'ના કારણે ભારતમાં ઇન્ટરનેટ ડેટાની માંગમાં વધારો થયો**

કોરોના વાયરસના કારણે લોકડાઉન અથવા ક્વોરન્ટાઇનના લીધે લોકો 'વર્ક ફ્રોમ હોમ' અપનાવી રહ્યા છે. જેના કારણે ઇન્ટરનેટ ડેટાની માંગમાં દસ ટકાનો વધારો ટેલિકોમ સર્વિસ પ્રોવાઇડરો દ્વારા નોંધવામાં આવ્યો હતો. આ ઉપરાંત ડેટા ડોંગલની માંગ પણ છેલ્લા કેટલાક દિવસોમાં વધી હતી.

તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦

● **કોરોના સામે દેશમાં ૨૧ દિવસનું લોકડાઉન : કોરોના એટલે કોઈ રોડ પર ના નીકળો : ૨૧ દિવસ લોકડાઉન નહીં જળવાય તો દેશ ૨૧ વર્ષ પાછળ ઘડેલાશે**

કોરોના વાયરસનો પ્રકોપ સતત વધી રહ્યો છે ત્યારે વડાપ્રધાને સપ્તાહમાં બીજી વખત રાષ્ટ્રજોગ સંબોધન કરતાં તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦ની રાતથી જ સમગ્ર દેશમાં ૨૧ દિવસ સુધી લોકડાઉનની જાહેરાત કરી હતી. વડાપ્રધાને દેશવાસીઓને ઘરની બહાર લક્ષ્મણ રેખા દોરીને આગામી ૨૧ દિવસ સુધી ઉલ્લંઘન નહીં કરવા સલાહ આપી હતી. તેમણે કહ્યું હતું કે, આ કોરોનાનો અસરકારક સામનો કરવાનો એકમાત્ર વિકલ્પ 'સોશિયલ ડિસ્ટન્સિંગ' છે. લોકડાઉન દરમિયાન શું ચાલુ રહેશે અને શું બંધ રહેશે તેની વિગત પણ જાહેર થઈ હતી.

તા. ૨૬-૦૩-૨૦૨૦

● **કોરોનાની આર્થિક મહામારીને રોકવા ગરીબોને ૧.૭ લાખ કરોડનું પેકેજ : ૮૦ કરોડ ગરીબોને રાશન અપાશે**

કોરોના વાયરસને કારણે દેશમાં ૨૧ દિવસનું લોકડાઉન ચાલુ હતું. આ લોકડાઉનમાં રોજે રોજનું રળી ખાતા ગરીબો, નિમ્ન મધ્યમવર્ગ સહિતના લોકો વિશેષ મુશ્કેલીમાં મૂકાયા હતા. આ પ્રકારના લોકોને રાહત પૂરી પાડવા માટે કેન્દ્રિય નાણાંમંત્રીએ રૂા. ૧.૭૦ લાખ કરોડના રાહત પેકેજની જાહેરાત કરી હતી. નાણાંમંત્રીએ જણાવ્યું હતું કે આ યોજના હેઠળ આઠ કેટેગરીમાં વિવિધ પ્રકારના લોકોને ડી.બી.ટી.નો લાભ મળી શકશે.

- ★ તેમણે ૮.૬૯ કરોડ ખેડૂતોને ડાયરેક્ટ કેશ ટ્રાન્સફર મારફત રૂા. ૨,૦૦૦ આપવાની જાહેરાત પણ કરી હતી.
- ★ પેરા મેડિકલ, આશા વર્કર અને ડોક્ટર્સ માટે ત્રણ મહિના સુધી વ્યક્તિદીઠ રૂા. ૫૦ લાખનો મેડિકલ વીમો લેવાશે.
- ★ ત્રણ મહિના સુધી એમ્બ્લોયર અને કર્મચારી બંનેનું ઈ.પી.એફ. યોગદાન સરકાર ચૂકવશે.
- ★ વૃદ્ધો, વિધવા, દિવ્યાંગોને બે હપ્તામાં રૂા. ૧,૦૦૦ની સહાય અપાશે.
- ★ ૨૦ કરોડ મહિલા જનધન ખાતા ધારકોને રૂા. ૧,૫૦૦
- ★ ઉજ્જવલા યોજના હેઠળ ત્રણ મહિના સુધી મફત એલ.પી.જી. સિલિન્ડર વગેરે જાહેરાતો નાણાંમંત્રીએ કરી હતી.

તા. ૧૪-૦૫-૨૦૨૦

● **ગીચ ઝુંપડપટ્ટી ધારાવીમાં કોરોનાના ૧૦૦૦થી વધુ દર્દીઓ**

એશિયાની સૌથી મોટી ઝુંપડપટ્ટી વિસ્તાર મુંબઈની ધારાવીમાં ૨.૧ ચોરસ કિલોમીટર વિસ્તારમાં ૭.૫૦ લાખથી વધુ લોકો રહે છે. ૧૦ X ૧૨-૧૪ ફૂટની ઝુંપડી કે કાચી-પાકી ઓરડીમાં સરેરાશ છ થી આઠ માણસો રહે છે. આ વિસ્તારમાં આજ સુધી ૧૦૭૦ જેટલા કોરોનાના કેસ નોંધાયા હતા.

● **લોકડાઉન વચ્ચે એપ્રિલ માસમાં ૨૧ રાજ્યોને રૂા. ૯૭,૧૦૦ કરોડના નુકસાનનો અંદાજ**

કોરોના વાયરસની મહામારી અને ત્યાર પછી લાગુ થયેલા રાષ્ટ્રવ્યાપી લોકડાઉને અર્થતંત્ર પર ગંભીર અસર કરી છે. કેડિટ એજન્સી

ઈન્ડિયા રેટિંગ્સ એન્ડ રિસર્ચે એક અહેવાલમાં રજૂ કરેલા અંદાજ મુજબ લોકડાઉનના પગલે એપ્રિલમાં ભારતના ૨૧ રાજ્યોએ રૂ. ૯૭,૧૦૦ કરોડની આવક ગુમાવી હોવાનો અંદાજ છે. મહારાષ્ટ્રને સૌથી વધુ ૧૩,૨૦૦ કરોડ રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે. જ્યારે ઉત્તર પ્રદેશે ૧૧,૧૨૦ કરોડની આવક ગુમાવી છે. ગુજરાતને પણ ૬૭૪.૭ કરોડનું નુકસાન થવાની શક્યતા છે.

તા. ૧૭-૦૫-૨૦૨૦

● ભારતમાં કોરોનાના કેસ ૧ લાખ નજીક, મૃત્યુ આંક ૩૦૦૦ : કોરોનાનું વધતું સંક્રમણ રોકવા લોકડાઉન ૩૧ મે સુધી લંબાવાયું

કોરોનાનો પ્રસાર અટકાવવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લાગુ લોકડાઉનની ત્રીજો તબક્કો પૂરો થવાની સાથે કેન્દ્ર સરકારે વધુ ૧૪ દિવસ માટે ૩૧મી મે સુધી લોકડાઉન લંબાવ્યું હતું. જો કે લોકડાઉનના ચોથા તબક્કામાં રાજ્યોને વ્યાપક છુટછાટો આપવામાં આવી હતી. શરતો સાથે રાજ્યોની વચ્ચે અને રાજ્યોની અંદર બસ સેવા અને મોલ સિવાય દરેક પ્રકારની દુકાનો શરૂ કરવાની મંજૂરી અપાઈ હતી. જો કે, કન્ટેઈનમેન્ટ ઝોનમાં કોઈપણ પ્રકારના કામકાજને મંજૂરી અપાઈ ન હતી. દેશને કન્ટેઈનમેન્ટ, બફર, રેડ, ઓરેન્જ અને ગ્રીન - એવા પાંચ ઝોનમાં વિભાજિત કરવાની જાહેરાત થઈ હતી. ઝોન નક્કી કરવાની જવાબદારી રાજ્યોને સોંપાઈ હતી. આ સમયમાં મેટ્રો, સ્થાનિક ઉડ્ડયન અને દરેક પ્રકારના મેળાવડાઓ પર પ્રતિબંધ યથાવત્ રખાયો હતો.

તા. ૧૮-૦૫-૨૦૨૦

● ભારતમાં કોરોનાના દર્દીઓની સંખ્યા એક લાખને પાર પહોંચી ગઈ

એક લાખનો આંકડો પાર કરનારો ભારત ૧૧મો દેશ છે. આ રીતે ચીન કરતાં પણ ખરાબ સ્થિતિ ભારતમાં જોવા મળી હતી. આ સ્થિતિ વચ્ચે કોરોના દર્દીઓના ટેસ્ટિંગને લઈને નવી રણનીતિ તૈયાર કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત એક લાખ દર્દીઓમાંથી ૩૮,૪૪૯ લોકોને સાજા પણ કરી લેવામાં આવ્યા હતા. આ સમય સુધી ૩૦૭૨ લોકો માર્યા ગયા હતા.

તા. ૩૧-૦૫-૨૦૨૦

● ૩૦ જૂન સુધી લોકડાઉન ચાલુ રહેશે, રાજ્યોને વધુ સત્તા, ત્રણ તબક્કામાં દેશને અનલોક

કોરોનાનો પ્રસાર અટકાવવા માટે સમગ્ર દેશમાં લાગુ લોકડાઉનનો ચોથો તબક્કો તા. ૩૧-૦૫-૨૦૨૦ના પૂરો થતાં ગૃહ મંત્રાલયે લોકડાઉનના પાંચમા તબક્કા અંગેની માર્ગદર્શિકા જાહેર કરી હતી. આ સાથે ગૃહ મંત્રાલયે દેશમાં અર્થતંત્રની ગાડી પાટા પર લાવવા માટે ત્રણ તબક્કામાં લોકડાઉનને અનલોક કરવાની એટલે કે ઉઠાવી લેવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરી હતી. ગૃહ મંત્રાલયની નવી માર્ગદર્શિકા મુજબ હવે માત્ર કન્ટેઈનમેન્ટ ઝોનમાં જ સંપૂર્ણ લોકડાઉન લાગુ રહેશે. જેને ૩૦મી જૂન સુધી લંબાવાયું હતું. ગૃહ મંત્રાલયે તા. ૩૦-૫-૨૦૨૦ના જાહેર કરેલી નવી માર્ગદર્શિકા કન્ટેઈનમેન્ટ ઝોન સહિત સમગ્ર દેશમાં ૩૦મી જૂન સુધી લાગુ રહેશે. પ્રથમ તબક્કામાં તા. ૦૧-૦૬-૨૦૨૦થી રાજ્યો વચ્ચે જાહેર પરિવહનને મંજૂરી અને બીજા તબક્કામાં તા. ૦૮-૦૬-૨૦૨૦થી ધાર્મિક સ્થળો, રેસ્ટોરાં, શોપિંગ મોલ ખુલી શકશે. જ્યારે ત્રીજા તબક્કામાં આંતરરાષ્ટ્રીય ફ્લાઈટ્સ, મેટ્રો, થિયેટરો, સ્વિમિંગ પુલ, પાર્ક, બાર ખોલવા વિચારણા થશે, એમ જણાવાયું હતું. જોકે, ગૃહ મંત્રાલયે આ બધા સમયમાં કેટલાક નિયમોનું પાલન કરવું જરૂરી બનાવ્યું હતું.

● કોરોનાનો નવો કેસ મળતાં સંસદ ભવન સંકુલ સેનિટાઇઝ કરાયું

સંસદ ભવન સંકુલમાંથી કોરોનાનો ચોથો કેસ મળી આવતાં સંકુલની તમામ ઇમારતોને વ્યાપકપણે સેનિટાઇઝ કરવામાં આવી હતી. ચાર દર્દીઓ પૈકીના ત્રણ જણને ત્રીજી મેએ સંસદ ફરી કાર્યરત થઈ ત્યારે ચેપ લાગ્યો હતો. ચોથા દર્દી રાજ્યસભા સચિવાલયના એક અધિકારીનું અંતિમ સમાહમાં નિદાન કરવામાં આવ્યું હતું.

● લોકડાઉન દરમિયાન રેલવેતંત્ર દ્વારા દેશમાં વિશેષ ટ્રેનોની જાહેરાત

લોકડાઉનમાં લોકોને પડતી મુશ્કેલીઓને ધ્યાને લઈને રેલવે તંત્ર દ્વારા દેશમાં તા. ૧ જૂનથી કુલ ૨૩૦ વિશેષ ટ્રેનો દોડતી કરી દેવાનું નક્કી કરાયું હતું. જેનું બુકિંગ ૧૨૦ દિવસ પહેલાં કરાવી શકાશે તેવો નિર્ણય પણ રેલવે મંત્રાલય દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો.

તા. ૦૨-૦૬-૨૦૨૦

● **વિશ્વમાં ભારત સાતમા ક્રમે**

કોરોનાના કેસના સંદર્ભમાં ભારત વિશ્વમાં સાતમા ક્રમે પહોંચ્યું હતું, ત્યારે સ્વાસ્થ્ય મંત્રાલયના સંયુક્ત સચિવે જણાવ્યું હતું કે ભારતમાં માત્ર કોરોનાના કેસ અને મૃત્યુ આંકના આંકડાઓને જ ધ્યાનમાં લઈને ભારત સાતમા ક્રમે છે તેમ કહેવું અયોગ્ય છે. આ બાબતની સાથે ભારતની વસતીને પણ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ. કોરોનાથી સૌથી વધુ અસરગ્રસ્ત ૧૪ દેશોની કુલ વસતી જેટલી વસતી એકલા ભારતમાં છે. ભારતમાં મૃત્યુ દર ૨.૮૨ ટકા છે, જ્યારે વિશ્વનો મૃત્યુ દર ૬.૧૩ ટકા છે.

● **કોરોના : ભારતમાં સ્થિતિ**

રાજ્ય	કેસ	મોત	સાજા થયા	રાજ્ય	કેસ	મોત	સાજા થયા
મહારાષ્ટ્ર	૭૨,૩૦૦	૨,૪૬૫	૩૧,૩૩૩	કેરળ	૧૪૧૨	૧૧	૬૨૭
તામિલનાડુ	૨૪,૫૮૬	૧૮૭	૧૩૭૦૬	ઉત્તરાખંડ	૧૦૪૩	૭	૨૫૨
દિલ્હી	૨૨૧૩૨	૫૫૬	૯૨૪૩	ઝારખંડ	૭૧૨	૫	૩૨૦
ગુજરાત	૧૭૬૩૨	૧૦૮૨	૧૧૮૮૪	છત્તીસગઢ	૫૫૮	૧	૧૩૦
રાજસ્થાન	૯૩૭૩	૨૦૩	૫૮૯૭	ત્રિપુરા	૪૨૪	૦	૧૭૩
ઉત્તર પ્રદેશ	૮૫૩૨	૨૨૩	૫૦૭૮	હિમાચલ	૩૪૬	૬	૧૨૮
મધ્ય પ્રદેશ	૮૪૨૦	૩૬૪	૫૨૨૧	ચંદીગઢ	૩૦૧	૪	૨૧૪
પ.બંગાળ	૬૧૬૮	૨૬૩	૨૪૧૦	મણિપુર	૮૯	૦	૧૪
બિહાર	૪૦૪૮	૨૩	૧૮૦૩	પુડુચેરી	૮૩	૧	૩૦
કર્ણાટક	૩૭૮૬	૫૨	૧૪૦૩	લદાખ	૮૧	૦	૪૭
આંધ્ર પ્રદેશ	૩૭૯૧	૬૪	૨૪૦૭	ગોવા	૭૯	૦	૫૭
તેલંગણા	૨૭૯૨	૮૮	૧૪૯૧	આંધ્રાપ્રદેશ નિકોબાર	૩૩	૦	૩૩
જમ્મુ કાશ્મીર	૨૭૧૮	૩૩	૯૫૩	મેઘાલય	૩૦	૧	૧૨
હરિયાણા	૨૬૫૨	૨૩	૧૦૬૯	અરુણાચલ	૨૭	૦	૧
પંજાબ	૨૩૪૨	૪૬	૨૦૧૭	મિઝોરમ	૧૩	૦	૧
ઓડિશા	૨૨૪૫	૭	૧૩૨૫	સિક્કિમ	૧	૦	૦
આસામ	૧૫૧૩	૪	૩૨૪				

તા. ૨૧-૦૬-૨૦૨૦

● **કોરોનાથી સાજા થવા ભારતમાં પ્રથમવાર દવા બજારમાં આવી**

મુંબઈ સ્થિત ગ્લેનમાર્ક ફાર્માસ્યુટિકલ્સે તેની એન્ટી વાયરલ ડ્રગ્સ ફેવિરાવીરને ફેબિફલુના બ્રાન્ડનેમ હેઠળ કોવિડ-૧૯ના દર્દીઓની સારવાર માટે બજારમાં મૂકી છે. જેની કિંમત એક ગોળીના ૧૦૩ રૂપિયા છે. તેની ૨૦૦ એમજીની ૧ એવી ૩૪ ગોળીની સ્ટ્રીપના ૩૫૦૦ રૂપિયા ચૂકવવા પડશે. ભારતમાં વેચાણની મેન્યુફેક્ચરિંગ અને માર્કેટિંગની ડ્રગ્સ કન્ટ્રોલર જનરલ ઓફ ઈન્ડિયા તરફથી મંજૂરી મળી હતી.

● **કોરોનાની સારવાર માટે ઉપયોગી કવા કોવિફોરને માન્યતા અપાઈ**

દવાઓ બનાવતી કંપની હેટેરોએ એક નિવેદન જારી કરીને જણાવ્યું હતું કે કોરોના સારવાર માટેની અમારી દવાને ડ્રગ્સ કન્ટ્રોલર જનરલ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી છે. આ દવાનો ઉપયોગ કોરોનાના દર્દીઓની સારવાર માટે થશે. આ દવા ઈન્જેક્ટેબલ હશે અને એક ડોઝનો ખર્ચો આશરે પાંચથી છ હજાર સુધીનો હોવાનું અનુમાન છે. જો કે આ દવાઓ કોઈ મેડિકલ સ્ટોરમાં નહીં મળે માત્ર સરકારી હોસ્પિટલ દ્વારા જ ઉપલબ્ધ થશે.

ગુજરાત

તા. ૧૫-૦૩-૨૦૨૦

- **કોરોનાના કારણે ગુજરાતમાં શાળા-કોલેજો, મલ્ટિપ્લેક્સ બંધ**
દુનિયાભરમાં કોરોના વાયરસે હાહાકાર મચાવતા, દિલ્હી, કર્ણાટક, મહારાષ્ટ્ર બાદ ગુજરાતમાં પણ રાજ્ય સરકારે કોરોના વાયરસના વધતા પ્રભાવને જોતાં તા. ૧૬-૦૩-૨૦૨૦થી બે સપ્તાહ સુધી આખાય રાજ્યમાં તમામ શાળા - કોલેજો ઉપરાંત મલ્ટિપ્લેક્સ, ટ્યુશન ક્લાસીસ, આંગણવાડીઓ, સ્વિમિંગ પુલ બંધ રાખવા સરકારે આદેશ કર્યો હતો. તે સિવાય, ધાર્મિક સંસ્થાઓને પણ ધાર્મિક કાર્યક્રમો તે પૂરતા ન યોજવા અપીલ કરી હતી.
- **જાહેરમાં થુંકવા પર પ્રતિબંધ**
ખાંસી, શરદી અને તાવના લક્ષણો સાથે કોરોના વાયરસનો શંકાસ્પદ દર્દી જાહેરમાં થુંકે, તો આ વાયરસ વધુ પ્રસરી શકે છે. આ સંભાવનાને જોતાં ગુજરાત સરકારે જાહેરમાં થુંકવા પર પ્રતિબંધ લાદી દીધો હતો. અગર કોઈ વ્યક્તિ જાહેરમાં થુંકશે તો તેને રૂ. ૫૦૦/- દંડ ફટકારવામાં આવશે.

ગભરાશો નહીં!

- ★ ગુજરાતમાં અત્યાર સુધી કોરોનાનો એક પણ કેસ નથી.
 - ★ ગભરાશો નહીં પરંતુ સાવચેતી જરૂર રાખશો.
 - ★ હાથ મિલાવવાનું ટાળો. નમસ્તેથી અભિવાદન કરો.
 - ★ સાબુ અને પાણીથી વારંવાર હાથ ધોશો. છીંક કે ઉધરસ વખતે નાક અને મોં માસ્ક, રુમાલથી ઢાંકશો.
 - ★ જાહેર જગ્યાએ થુંકશો નહીં. જાહેર જગ્યાં થુંકવું એ દંડનીય અપરાધ છે. ભીડભાડવાળી જગ્યાએ જવાનું ટાળો.
- હેલ્પલાઇન : ૧૦૪ • કન્ટ્રોલ રૂમ : ૦૭૯-૨૩૨૫૦૮૧૮, ૦૭૯-૨૩૨૫૧૯૦૦

તા. ૧૭-૦૩-૨૦૨૦

- **મોટાભાગના પ્રવાસન સ્થળો મુલાકાતીઓ માટે બંધ**
ગુજરાતના 'સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી', રાણકી વાવ, કેમ્પ હનુમાન મંદિર, શ્રીનાથજી મંદિર વગેરે પ્રવાસન સ્થળો મુલાકાતીઓ માટે અચોક્કસ સમય સુધી બંધ કરવામાં આવ્યા હતા.
- **ગુજરાતમાં કોરોનાનો આ તારીખ સુધી એક પણ પોઝિટિવ કેસ નહીં : છ શંકાસ્પદ કેસ**
રાજ્ય સરકારે કોરોનાને લઈને સતર્કતા દાખવતા અત્યાર સુધી કોરોનાનો એક પણ પોઝિટિવ કેસ નોંધાયો ન હતો. પરંતુ વધુ ૬ શંકાસ્પદ કેસો નોંધાયા હતા. અમદાવાદ અને સુરત એરપોર્ટ પર અત્યાર સુધીમાં ૩૬૩ ફ્લાઈટમાં કુલ ૩૩,૫૮૪ મુસાફરોનું સ્ક્રિનિંગ કરાયું હતું. આજના દિવસે સુરતમાં ત્રણ, અમદાવાદમાં બે અને વડોદરામાં એક એમ કોરોનાના કુલ ૬ શંકાસ્પદ કેસ નોંધાયા હતા. આ બધાય મુસાફરો વિદેશની મુસાફરી કરીને ગુજરાતમાં પરત ફર્યા હતા.
- **કોરોના ક્લોઝ ડાઉન : ગુજરાતની તમામ ૩૮૯ કોર્ટો માત્ર અરજન્ટ કેસો જ સાંભળશે**
કોરોના વાયરસ સામે સાવચેતીના ભાગરૂપે ગુજરાત હાઈકોર્ટના ચીફ જસ્ટિસે ગુજરાતની તમામ કોર્ટોને આદેશ કર્યો હતો કે ૩૧મી માર્ચ સુધી માત્ર અરજન્ટ કેસોની સુનાવણી જ હાથ ધરવામાં આવશે. પક્ષકારોને કોર્ટ સંકુલની મુલાકાત ન લેવા પણ તાકીદ કરવામાં આવી હતી.

તા. ૨૧-૦૩-૨૦૨૦

- **તા. ૨૩મીથી સરકારી કચેરીમાં માત્ર ૫૦ ટકા સ્ટાફને રોટેશનથી હાજર રાખવાનો નિર્ણય**
કોરોના વાયરસનો ચેપ વધુ લોકો સુધી ન ફેલાય તે માટેની તકેદારીના પગલા રૂપે ગુજરાત સરકારે એક ખાસ પરિપત્ર કરીને ગુજરાત સરકારની તમામ કચેરીઓના, મહાનગર પાલિકાઓ, નગર પાલિકાઓ, ગ્રામ પંચાયતો અને બોર્ડ - નિગમ

સહિતની તમામ કચેરીઓના વર્ગ-૨, ૩ અને ૪ના કર્મચારીઓને તા. ૨૩ માર્ચથી રોજ ઓફિસમાં હાજર ન રહીને એકાંતરે હાજર રહેવાની સૂચના આપી હતી.

- **મહારાષ્ટ્ર બાદ રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ તરફની એસ.ટી. બસ સેવા બંધ**
ગુજરાતથી રાજસ્થાન અને મધ્ય પ્રદેશ તરફ જતી તમામ એસ.ટી. બસોને પણ અનિશ્ચિત સમય સુધી બંધ કરી દેવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. પોતાના ગંતવ્ય સ્થાને પહોંચવા માટે તમામ એસ.ટી. સ્ટેન્ડો પર મોટી સંખ્યામાં મુસાફરો ઉમટી પડ્યા હતા. રવિવારે સવારે ૫ વાગ્યા સુધી તેના ગંતવ્ય સ્થાને ન પહોંચી શકનાર બસોને શનિવારે રાત્રે ૮ વાગ્યાથી જ બંધ કરી દેવામાં આવી હતી.
- **કચ્છમાં પ્રથમ કોરોના પોઝિટિવ કેસ નોંધાયો**
ઉમરાહ માટે સાઉદી અરબ ગયેલા લખપત તાલુકાના એક દંપતિ પૈકી પતિનો રિપોર્ટ નેગેટિવ આવ્યો હતો જ્યારે મહિલાનો રિપોર્ટ પોઝિટિવ આવ્યો હતો. કચ્છમાં કોરોના વાયરસનો પ્રથમ કેસ નોંધાતા જ તંત્ર એલર્ટ બની ગયું હતું. આ મહિલાના સંપર્કમાં આવેલા લોકોના મેડિકલ ચેક-અપ માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- **અમદાવાદ એરપોર્ટમાં ૪ કોરોનાના સ્ક્રિનિંગમાં બેદરકારી : ગુજરાતમાં કોરોનાના ૧૩ માંથી ૧૨ કેસમાં વિદેશથી આવતા ભારતીયો**
અમદાવાદ સહિતના ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટમાં વિદેશથી આવતા મુસાફરોના સ્ક્રિનિંગમાં પોલમપોલ હોવાની વાત સામે આવી હતી. આ જ કારણ હતું કે ગુજરાતમાં ૨૧મી માર્ચ સાંજ સુધી કોરોનાના નોંધાયેલા ૧૩ માંથી ૧૨ કેસમાં વિદેશથી આવેલા ભારતીયો હતા.
- **ગાંધીનગરમાં કોરોનાનો પ્રથમ પોઝિટિવ કેસ**
પાટનગર ગાંધીનગરમાં કોરોના પોઝિટિવનો પ્રથમ કેસ પ્રકાશમાં આવ્યો હતો. દુબઈથી પરત ફરેલા ૨૬ વર્ષીય યુવાનનો કોરોના વાયરસનો પોઝિટિવ કેસ નોંધાયો હતો.
- **મંદિરોના દ્વાર દર્શનાર્થીઓ માટે બંધ**
કોરોના વાયરસે કેર વર્તાવતા, ગુજરાતના ઇતિહાસમાં પ્રથમવાર તમામ મોટા મંદિરોના દ્વાર દર્શનાર્થીઓ માટે ૨૦મી માર્ચથી બંધ કરવામાં આવ્યા હતા.
- **વડાપ્રધાનના ભાષણ પહેલાં લોકો ખરીદી માટે દોડ્યા**
વડાપ્રધાન અમદાવાદ સહિત દેશભરમાં લોકડાઉન કરશે તેવા સોશિયલ મીડિયામાં મેસેજો વહેતા થયા હતા. જેના પગલે મોડી સાંજે વડાપ્રધાન પ્રજાજોગ સંબોધન કરે તે પહેલા જ લોકો દૂધ, દવા, શાકભાજી, કરિયાણું વગેરે જીવન જરૂરિયાતની ચીજવસ્તુઓ ખરીદવા દોડ્યા હતા.
- **અમદાવાદ સહિત રાજ્યના ૧૪ જિલ્લાઓમાં કલમ-૧૪૪ લાગુ**
વિશ્વમાં નોવેલ કોરોના વાયરસને વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન દ્વારા વૈશ્વિક મહામારી જાહેર કરવામાં આવી હતી. ભારતમાં કોરોનાના ગુજરાતના સાત સહિત કુલ ૨૩૦થી વધારે કેસો નોંધાયા હતા. જેને લઈને તકેદારીના ભાગરૂપે ૨૦મી માર્ચના રોજ પોલીસ દ્વારા અમદાવાદ સહિત રાજ્યના ૧૪ જિલ્લાઓમાં ચારથી વધુ લોકો ભેગા નહીં થવા માટે કલમ-૧૪૪ લાગુ કરવામાં આવી હતી.
- **ગુજરાતમાં ટૂર એન્ડ ટ્રાવેલ્સનો બિઝનેસ ૯૦ ટકા ડાઉન : અનેક લોકો રોજગારી ગુમાવશે**
ગુજરાતના ટૂર ઓપરેટરો સમગ્ર ભારતમાં સૌથી વધારે સ્લોટ બુક કરાવતા હોય છે. માત્ર અમદાવાદમાં ૨૦૦૦થી ૨૫૦૦ ટ્રાવેલ એજન્ટ છે અને ૫૦૦ નાની મોટી ટ્રાવેલ એજન્સીઓ છે. પર્યટન ઉદ્યોગમાં સૌથી વધુ નુકસાન તે લોકો અને કંપનીઓને થશે, જે ચીન સાથે વધુ ડીલ કરી રહ્યા હતા. કુઝ - શિપ કંપનીઓની હાલત પણ ખરાબ થઈ જશે. કોરોના વાયરસના કારણે ગુજરાતના ટૂર એન્ડ ટ્રાવેલ્સનો બિઝનેસ ૯૦ ટકા ડાઉન થશે અને તેના કારણે ખૂબ મોટી સંખ્યામાં લોકો રોજગારી ગુમાવશે.
- **ગુજરાતમાં કોરોનાથી પહેલું મૃત્યુ સુરતમાં : કચ્છમાં લોકડાઉન : ગુજરાત એસ.ટી. સેવા બંધ**
વૈશ્વિક મહામારી કોરોના સામે જનતા કફરુંને ગુજરાતભરમાંથી સજ્જડ પ્રતિસાદની ઘટના વચ્ચે કોરોનાથી સુરતમાં ૬૭

વર્ષાય વેપારીનું મૃત્યુ થયું હતું. વિદેશથી આવેલા પ્રવાસીઓના કોરોનાના કેસો વધી રહ્યા હતા ત્યારે અમદાવાદ, રાજકોટ, સુરત, વડોદરા તો લોકડાઉન કરાયા હતા. તેમાં હવે ગાંધીનગર અને કચ્છ જિલ્લાનો પણ સમાવેશ કરાયો હતો. તે ઉપરાંત ગુજરાતમાં એસ.ટી. સેવા ૨૫મી માર્ચ સુધી બંધ રાખવાની જાહેરાત થઈ હતી.

તા. ૨૨-૦૩-૨૦૨૦

- **હાઈડ્રોક્સીક્વોરોક્વિન અને એઝિથ્રોમાયસિન આગોતરા પગલા તરીકે કોરોના વાયરસમાં લેવી હિતાવહ નથી**
કોરોનાના નિદાન અને સારવાર માટે હાઈડ્રોક્સીક્વોરોક્વિન (Hydroxychloroquin) અને એઝિથ્રોમાયસિન (Azithromycin) દવાઓ અસરકારક હોવાની શક્યતાઓ ઊભી થઈ છે. જો કે આ દવાઓ નિદાન માટે છે. તેને આગોતરા પગલા કે કાળજી તરીકે લેવી હિતાવહ નથી એમ ગુજરાતના ફૂડ એન્ડ ડ્રગ્સ કન્ટ્રોલ એડમિનિસ્ટ્રેશનના કમિશનર ડૉ. એમ.જી. કોશિયાએ જણાવ્યું હતું.

તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦

- **૨૧ દિવસના રાષ્ટ્રવ્યાપી લોકડાઉનની જાહેરાત થતાં લોકો જીવન આવશ્યક વસ્તુઓ લેવા દુકાનોમાં ઉમટ્યા**
ત્રણ અઠવાડિયા માટે લોકડાઉનની જાહેરાત થતાની સાથે જ ગુજરાતની જનતા દૂધ, શાકભાજી, અનાજ, કરિયાણું, દવા જેવી વસ્તુઓ લેવા રીતસરના બહાર ઉમટી પડ્યા હતા.

- **કોરોના વાયરસની તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦ સુધીની પરિસ્થિતિ**

	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત
કુલ કેસ	૩૩૨૯૩૦	૪૯૨	૩૫
કુલ મરણ	૧૪૫૧૦	૦૯	૦૧

- **રાજ્યમાં જિલ્લાવાર કોરોનાના કેસ અને મૃત્યુની તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦ સુધીની વિગત**

જિલ્લો	અમદાવાદ	સુરત	રાજકોટ	વડોદરા	ગાંધીનગર	કચ્છ	કુલ
કેસ	૧૩	૦૬	૦૩	૦૬	૦૬	૦૧	૩૫
મૃત્યુ	૦૦	૦૧	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૧

- **ગુજરાતમાંથી શ્રમિકો વતનમાં જવા મજબૂર બન્યા : રાશન અને પરિવહન માટે મુશ્કેલી**
દેશની સાથે ગુજરાતમાં પણ ૨૪મી માર્ચની રાત્રિથી લોકડાઉન જાહેર થતાં ધંધા-રોજગાર બંધ થઈ ગયા હતા. રોજરોજનું કરીને ખાનારા વર્ગની હાલત કફોડી બની ગઈ હતી. ખાસ કરીને ગુજરાતમાં રોજગારી રળવા આવેલા આસપાસના રાજ્યના શ્રમિકો પૈસા અને રાશનના અભાવે વતનમાં જવા મજબૂર બન્યા હતા. બીજી તરફ ટ્રેન અને બસ જેવી પરિવહન સેવાઓ બંધ હોતાં ગરીબ વર્ગના શ્રમિકો ખૂબ જ કફોડી હાલતમાં મૂકાઈ ગયા હતા.

- **વિદેશથી ૨૭ હજાર લોકો ગુજરાત આવ્યા, હવે શોધખોળ શરૂ થઈ**
ચીનના વુહાન શહેરમાં કોરોના વાયરસે હાહાકાર મચાવ્યો હતો તે વખતે અભ્યાસ અને વેપાર-ધંધા માટે ચીન ગયેલા લોકો તથા અન્ય દેશોમાંથી લોકો ગુજરાત પરત આવ્યા હતા. હવે જ્યારે કોરોના વાયરસના કેસો વધી રહ્યા હતા ત્યારે વિદેશથી આવેલાં લોકોનું લોકેશન મેળવવામાં આવી રહ્યું હતું. **ખુદ આરોગ્ય સચિવે કબૂલ્યું હતું કે, ૨૭ હજાર લોકો વિદેશનો પ્રવાસ કરીને ગુજરાત આવ્યા છે.** કેન્દ્ર સરકારે આ વિદેશથી પરત ફરેલા લોકોની યાદી આપી હતી, તે મુજબ આ બધા લોકોનું લોકેશન મેળવવાની કામગીરી થઈ હતી.

- **ઘોરણ-૧થી ૯ અને ઘોરણ-૧૧ માં માસ પ્રમોશન : નવું સપ્ત જૂનથી**
ગુજરાત સરકારે કોરોનાની હાલની સ્થિતિની ગંભીરતા જોતાં અંતે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક કચેરી અને ગુજરાત બોર્ડ હેઠળની ગુજરાતની તમામ સ્કૂલોમાં ધોરણ-૧થી ૯ અને ધોરણ-૧૧ માં માસ પ્રમોશન આપવાનો નિર્ણય લીધો હતો. ઉપરાંત સરકારે નવું શૈક્ષણિક વર્ષ એપ્રિલને બદલે જૂનમાં શરૂ કરવાનો પણ ઠરાવ કરી દીધો હતો.

તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦

● **કોલેજ - યુનિ.ઓની પરીક્ષાઓ મોકૂફ**

ગુજરાત સરકાર દ્વારા ૩૧મી માર્ચ સુધી સંપૂર્ણ લોકડાઉન કરવાના આદેશ બાદ વડાપ્રધાને સમગ્ર દેશમાં ૨૧ દિવસ સુધી લોકડાઉનની જાહેરાત કરતાં હવે ગુજરાત રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો અને ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ ૧૪ એપ્રિલ સુધી સંપૂર્ણ રીતે લોકડાઉન રહેશે. જેને પગલે પરીક્ષાઓ પણ મોકૂફ રાખવાની જાહેરાત થઈ હતી.

તા. ૨૬-૦૩-૨૦૨૦

● **રાજ્યની તમામ નીચલી અદાલતો સંપૂર્ણપણે બંધ**

કોરોના વાયરસના કેસના કારણે ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા એક પરિપત્ર જારી કરી હાઈકોર્ટના તાબા હેઠળની રાજ્યની તમામ અદાલતોને ૨૬મી સુધી બંધ રાખવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો.

તા. ૧૪-૦૫-૨૦૨૦

● **બે ટકા વ્યાજે રૂ. ૧ લાખ સુધીની લોન આપવાની જાહેરાત**

કોરોના વાયરસની મહામારીને પરિણામે શરૂ થયેલા લોકડાઉનને કારણે આર્થિક સંકટમાં ફસાયેલા ગુજરાતના નાના વેપારીઓ, વ્યવસાયીઓ, ફેરિયાઓ, રીક્ષા ચાલકો વગેરેને કોઈપણ સિક્યોરીટી વિના ૧ લાખ રૂપિયા સુધીની લોન માત્ર ૨ ટકાના વાર્ષિક દરે આપવાની જાહેરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રીશ્રીએ કરી હતી. આ લોન ત્રણ વર્ષમાં પરત ચૂકવી દેવાની શરત રાખવામાં આવી છે. પહેલા છ મહિના સુધી લોનનો હમો ભરવો પડશે નહીં તેમજ આઠ ટકા વ્યાજદરની આ લોનના છ ટકા વ્યાજ સરકાર તરફથી ચૂકવવામાં આવશે.

તા. ૧૬-૦૫-૨૦૨૦

● **કોરોના સામે જંગ લડી રહેલા રિયલ વોરિયર્સની વેદના**

- ★ ડરને ભગાડીને નિર્ભય બનીને કોરોનાના દર્દીઓ વચ્ચે ડ્યુટી કરી - મેડિકલ ઓફિસર, સિવિલ હોસ્પિટલ
 - ★ ૨૩ વર્ષની કરિયરમાં ભૂકંપ, સ્વાઈન ફ્લુ જોયા પણ આવો ડેન્જર વાયરસ નથી જોયો - સીએમઓ (ટ્રોમા સેન્ટર) સિવિલ હોસ્પિટલ
 - ★ કોરોના જેવી મહામારીમાં કામ કરવાનો જીવનનો પહેલો અનુભવ છે - સીએમઓ, સિવિલ હોસ્પિટલ
 - ★ *લોકો મારવા ધસી આવતાં, રક્ષણ માટે અમારે પોલીસને બોલાવવી પડી હતી - નર્સ, નોબલ નગર*
 - ★ *લોકોનું વર્તન કો-ઓપરેટિવ રહ્યું નથી, એ સૌથી ખરાબ બાબત છે - નર્સ, વસ્ત્રાલ*
- વિશ્વ કક્ષાએ કોરોના મહામારીએ કોહરામ મચાવી દેતાં, એમાં દર્દીઓને બચાવવા મેડિકલ સ્ટાફ પોતાના પરિવારને બાજુએ રાખીને ખડેપગે દિવસ-રાત જોયા વિના સેવાનું પ્રદાન કર્યું છે. ડ્યુટી કરનારના કેટલાક અનુભવો ઉપર જણાવ્યા છે.*

તા. ૧૭-૦૫-૨૦૨૦

● **ગુજરાતમાં લોકડાઉન-૧ કરતાં લોકડાઉન-૩ માં કોરોનાના કેસ ૧૦ ગણા જેટલા વધી ગયા**

મહામારી કોરોનાના કેર બાદ જાહેર કરવામાં આવેલા લોકડાઉન-૩ ની પણ હવે સમાપ્તિ થઈ હતી. ૨૫મી માર્ચથી ૩ મે સુધીના અગાઉના બંને લોકડાઉન કરતાં લોકડાઉન-૩ ના કેસમાં નોંધપાત્ર વધારો નોંધાયો હતો.

ગુજરાતમાં પ્રત્યેક લોકડાઉન દરમિયાન નોંધાયેલા કેસ :

	લોકડાઉન અગાઉ (૧૯થી ૨૪ માર્ચ)		લોકડાઉન-૧ (૨૫ માર્ચથી ૧૪ એપ્રિલ)	
	ગુજરાત	અમદાવાદ	ગુજરાત	અમદાવાદ
કેસ	૩૫	૧૩	૬૧૫	૩૬૦
મૃત્યુ	૦૦	૦૦	૨૮	૧૩

- 'કોરોના સાથે સુરક્ષિત રહીને જીવો અને જનજીવન ઝડપભેર પૂર્વવત કરવા સક્રિય થાવ' તેવો અનુરોધ ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સમગ્ર રાજ્યને કર્યો હતો.

તા. ૨૨-૦૫-૨૦૨૦

- **સિવિલ હોસ્પિટલમાં કોરોનાના દર્દીઓની સારવારમાં થતી બેદરકારી બદલ હાઈકોર્ટની ઝાટકણી**
અમદાવાદમાં આવેલ એશિયાની મોટી હોસ્પિટલ અસારવા સિવિલ હોસ્પિટલમાં કોરોનાના દર્દીઓની સારવારમાં થતી બેદરકારીના મુદ્દે ગુજરાત હાઈકોર્ટે સરકારની ઝાટકણી કાઢી હતી. હાઈકોર્ટે ટકોર કરી હતી કે આ હોસ્પિટલમાં સારવાર લેવા આવતા લોકો ગરીબ, જરૂરિયાતમંદ અને છેવાડાના લોકો હોય છે. તેમને 'માણસ' સમજી તેમની સાથે સન્માનજનક વર્તન કરો. હાઈકોર્ટની નારાજગી અંગે રાજ્ય સરકારે ખાતરી આપી હતી કે એક અઠવાડિયામાં આ મુદ્દાનો ઉકેલ લાવી, જવાબ રજૂ કરવામાં આવશે. અરજદાર તરફથી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અસારવા સિવિલ હોસ્પિટલની કોવિડ હોસ્પિટલમાં દર્દીઓની હાલત દયનીય છે. દર્દીઓના પરિવારને ઘણીવાર જાણ પણ નથી હોતી કે દર્દી કઈ પરિસ્થિતિમાં છે. દર્દીના મૃત્યુના કેટલાક કિસ્સામાં પરિવારને ખૂબ મોડી જાણકારી અપાઈ હોવાના દાખલા બહાર આવ્યા છે. આ ઉપરાંત સિનિયર અને જુનિયર ડોક્ટરો વચ્ચે તાલમેલનો અભાવ છે. ઘણા સિનિયર ડોક્ટરો દર્દીઓને તપાસવા જતા નથી અને જુનિયરને મોકલાવે છે.... હાઈકોર્ટે આ અંગે ખાતરી આપી હતી કે, આ મુદ્દાઓનો એક અઠવાડિયામાં ઉકેલ લાવવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવશે.

તા. ૩૦-૦૫-૨૦૨૦

- **૧૯ દિવસમાં ગુજરાતમાં ૫૦૦ દર્દીઓના મૃત્યુ અને માત્ર ૧૪ દિવસમાં ૬૦૦૦ કેસો નોંધાયા**
છેલ્લા ૧૪ દિવસમાં ગુજરાતમાં કોરોનાના ૬ હજાર કેસો નોંધાયા હતા. જ્યારે છેલ્લા ૧૯ દિવસમાં ૫૦૦ દર્દીઓએ જીવ ગુમાવ્યો હતો. આ રીતે ગુજરાતમાં કોરોનાના કેસનો આંક ૧૬ હજારને વટાવી ગયો હતો. બીજી તરફ રાજ્યમાં ૧ હજારથી વધુના મોત નિપજ્યા હતા.
- **૧લી જૂનથી નવી ગાઈડલાઇન અમલી... વ્યાપક છૂટછાટ...**
સમગ્ર ગુજરાતને લોકડાઉનમાંથી મુક્તિ અપાવવાની દિશામાં પહેલું પગલું લેતાં ગુજરાત સરકારે ૧લી જૂનથી અમદાવાદ અને સુરતના કન્ટેઇનમેન્ટ ઝોન સિવાયના વિસ્તારમાં એટલે કે રેડ ઝોન સિવાયના વિસ્તારમાં વ્યાપક છૂટછાટ જાહેર કરી હતી, જેની વિગત નીચે પ્રમાણે હતી :
 - ★ કન્ટેઇનમેન્ટ ઝોનમાં આવશ્ય સેવાઓ સિવાય કોઈ છૂટ નહીં.
 - ★ સવારના ૮ થી સાંજના ૭ સુધી વેપાર ધંધા ચાલુ રાખી શકાશે.
 - ★ રાતના ૯ વાગ્યાથી સવારના ૫ વાગ્યા સુધી કરફ્યુ.
 - ★ રાજ્યમાં એસ.ટી. બસો ૬૦ ટકા સિટિંગ કેપેસિટી સાથે દોડશે.
 - ★ સોશિયલ ડિસ્ટન્સિંગના નિયમો સાથે ઓફિસો શરૂ કરાશે.
 - ★ માસ્ક પહેરવું ફરજિયાત. નહીં પહેરનારને રૂા. ૨૦૦/-નો દંડ.
 - ★ ટુ વ્હીલર પર બે વ્યક્તિને સવારીની છૂટ.
 - ★ ફોર વ્હીલરમાં ડ્રાઇવર વત્તા ત્રણ વ્યક્તિ મુસાફરી કરી શકશે.
 - ★ રાજ્યમાં સિટી બસ સેવા ૫૦ ટકા કેપેસિટીથી શરૂ કરાશે.
 - ★ સચિવાલય અને સરકારી કચેરીઓ, બેંકો ૧લી જૂન, સોમવારથી શરૂ થશે.
 - ★ ૮મી જૂનથી હોટેલ, રેસ્ટોરન્ટ, ધાર્મિક સ્થળો, મોલ શરૂ થશે.
 - ★ શાળા-કોલેજો, કોચિંગ ક્લાસિસ, ટ્યુશન ક્લાસિસ જુલાઈ માસમાં શરૂ કરાશે.
 - ★ રવિવાર સાંજ સુધીમાં રાજ્યના કન્ટેઇનમેન્ટ ઝોન વિસ્તારો જાહેર કરાશે.

તા. ૩૧-૦૫-૨૦૨૦

- છેલ્લા લોકડાઉનના અંતિમ દિવસે કોરોનાએ ઉછાળો માર્યો હતો. ૧લી જૂનથી રાજ્ય સરકારને ગુજરાતના અનલોક-૧ ની જાહેરાત પણ કરી હતી ત્યારે કોરોનાના કેસોની સ્થિતિ નીચે મુજબ રહેવા પામી હતી.

જિલ્લો	કુલ કેસ	કુલ મૃત્યુ	જિલ્લો	કુલ કેસ	કુલ મૃત્યુ	જિલ્લો	કુલ કેસ	કુલ મૃત્યુ
અમદાવાદ	૧૨૧૮૦	૮૪૨	મહેસાણા	૧૧૪	૫	દેવભૂમિ દ્વારકા	૧૩	૦
વડોદરા	૧૦૪૩	૩૯	ભરૂચ	૪૦	૩	પોરબંદર	૧૦	૨
સુરત	૧૬૨૦	૬૯	પાટણ	૭૯	૬	ડાંગ	૨	૦
ગાંધીનગર	૨૭૪	૧૪	ખેડા	૬૮	૪	જૂનાગઢ	૩૦	૦
ભાવનગર	૧૨૧	૮	દાહોદ	૩૬	૦	તાપી	૬	૦
આણંદ	૯૯	૧૦	છોટા ઉદેપુર	૩૩	૦	મોરબી	૪	૦
બનાસકાંઠા	૧૧૧	૫	નર્મદા	૧૮	૦	સુરેન્દ્રનગર	૩૮	૧
રાજકોટ	૧૧૨	૩	સાબરકાંઠા	૧૦૩	૩	અમરેલી	૧૦	૧
પંચમહાલ	૮૮	૧૦	જામનગર	૫૪	૩	ગીર સોમનાથ	૪૫	૦
બોટાદ	૫૯	૧	નવસારી	૨૫	૦	અન્ય રાજ્ય	૧૫	૦
અરવલ્લી	૧૧૦	૪	કચ્છ	૮૦	૨	કુલ	૧૬,૭૯૪	૧,૦૩૮
મહીસાગર	૧૧૫	૨	વલસાડ	૩૯	૧			

તા. ૦૨-૦૬-૨૦૨૦

- ગુજરાતમાં મૃત્યુ દર ૬.૨૦% ટોપ-૧૦ કોરોના સંક્રમિત રાજ્યોમાં સૌથી વધારે...
કોરોનાના સૌથી વધુ કેસ ધરાવતા રાજ્યોમાં ક્યાં વધારે મૃત્યુ દર?

રાજ્ય	કેસ	મૃત્યુ	મૃત્યુ દર	રાજ્ય	કેસ	મૃત્યુ	મૃત્યુ દર
ગુજરાત	૧૭,૬૩૨	૧,૦૯૨	૬.૨૦%	દિલ્હી	૨૦,૮૩૪	૫૨૩	૨.૫૧%
પશ્ચિમ બંગાળ	૬,૧૬૮	૩૩૫	૫.૪૨%	રાજસ્થાન	૯,૨૭૧	૨૦૧	૨.૧૬%
મધ્ય પ્રદેશ	૮,૪૨૦	૩૬૪	૪.૩૨%	કર્ણાટક	૩,૭૯૬	૫૨	૧.૪૧%
મહારાષ્ટ્ર	૭૨,૩૦૦	૨,૪૬૫	૩.૪૧%	તામિલનાડુ	૨૪,૫૮૬	૨૦૦	૦.૮૧%
ઉત્તર પ્રદેશ	૮,૩૬૧	૨૨૨	૨.૬૬%	બિહાર	૪૦૯૬	૨૪	૦.૫૯%

તા. ૦૫-૦૬-૨૦૨૦

- ગુજરાતમાં કોરોનાના ક્યારે કેટલા કેસ?

તારીખ	કેસ	તારીખ	કેસ	તારીખ	કેસ
૧૯ માર્ચ	૦૨	૭ મે	૭,૦૦૦	૨૪ મે	૧૪,૦૦૦
૧૭ એપ્રિલ	૧,૦૦૦	૧૦ મે	૮,૦૦૦	૨૭ મે	૧૫,૦૦૦
૨૧ એપ્રિલ	૨,૦૦૦	૧૩ મે	૯,૦૦૦	૩૦ મે	૧૬,૦૦૦
૨૫ એપ્રિલ	૩,૦૦૦	૧૬ મે	૧૦,૦૦૦	૧ જૂન	૧૭,૦૦૦
૨૯ એપ્રિલ	૪,૦૦૦	૧૭ મે	૧૧,૦૦૦	૩ જૂન	૧૮,૦૦૦
૨ મે	૫,૦૦૦	૧૯ મે	૧૨,૦૦૦	૫ જૂન	૧૯,૦૦૦
૫ મે	૬,૦૦૦	૨૨ મે	૧૩,૦૦૦		

તા. ૧૩-૦૬-૨૦૨૦

● દેશમાં મૃત્યુદરની રીતે ગુજરાત મોખરે

ગુજરાત ભારતમાં કોરોનાના કુલ કેસની રીતે ચોથા ક્રમે છે પણ કુલ કેસની સામે મૃત્યુ દરની રીતે સમગ્ર ભારતમાં પ્રથમ સ્થાને છે. ગુજરાતમાં ૨૨,૫૨૭ કુલ કેસો અત્યાર સુધી નોંધાયા હતા અને ૧૪૧૫ દર્દીઓના કોરોનાના લીધે મૃત્યુ થયા હતા. જે મૃત્યુ દર ૬.૨૮ ટકા હતો. એટલે કે કોરોનાના ૧૦૦ દર્દીઓમાંથી ૬ થી ૭ દર્દીઓ મૃત્યુ પામતા જણાયું હતું.

તા. ૧૭-૦૬-૨૦૨૦

● કોરોનાનો મૃત્યુ આંક શૂન્ય : કોરોનાના એક્ટિવ કેસોની સંખ્યા ૧૦થી ઓછી

- ★ ગુજરાતના નીચે જણાવેલ જિલ્લામાં કોરોનાનો અત્યાર સુધી મૃત્યુ આંક શૂન્ય રહ્યો હતો.
છોટા ઉદેપુર, દાહોદ, દેવભૂમિ દ્વારકા, ગીર સોમનાથ, નર્મદા, તાપી
- ★ ગુજરાતના નીચે જણાવેલ જિલ્લાઓમાં કોરોનાના એક્ટિવ કેસોની સંખ્યા અત્યાર સુધી ૧૦થી ઓછી હતી
તાપી (૫ કેસ), પોરબંદર (૩ કેસ), મોરબી (૨ કેસ), નર્મદા (૮ કેસ), ગીર સોમનાથ (૫ કેસ), દેવભૂમિ દ્વારકા (૨ કેસ), છોટા ઉદેપુર (૬ કેસ), દાહોદ (૮ કેસ).

અમદાવાદ

તા. ૧૭-૦૩-૨૦૨૦

- કોરોના ઇફેક્ટ : અમદાવાદ પોલીસ માર્સ્ક પહેરીને ફરજ બજાવશે
કોરોના વાયરસના પગલે ગુજરાત પોલીસને એલર્ટ કરવામાં આવી હતી. જેથી અમદાવાદના તમામ પોલીસ જવાનો માર્સ્ક પહેરીને ફરજ બજાવશે. આ સંબંધે પોલીસ દળના અધિકારીઓ અને જવાનોની સ્વાસ્થ્ય સંબંધની સલામતી બાબતે તકેદારી રાખવા માટે અમદાવાદ શહેરના ૫૦ પોલીસ સ્ટેશનો ખાતે અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા તાલીમ આપવામાં આવી હતી. હાથ સેનેટાઈઝરથી ધોઈને પોલીસ સ્ટેશનમાં પ્રવેશ અપાશે તેમજ દરેક વ્યક્તિને થર્મોમીટરથી ચેક કરવામાં આવશે, એવી જાહેરાત થઈ હતી.
- ટ્રેનોના ફેરા રદ
કોરોના વાયરસને પગલે મુસાફરો ન મળતા પશ્ચિમ રેલવે દ્વારા ૧૦ ટ્રેનોના ૩૫ ફેરા રદ કરવામાં આવ્યા હતા.
- પ્લેટફોર્મ ટિકિટના દર વધારીને રૂ. ૫૦/-
કોરોના વાયરસના કારણે રેલવે સ્ટેશનો પર લોકોની ભીડ ઓછી કરવા માટે રેલવે તંત્ર દ્વારા પ્લેટફોર્મ ટિકિટના ભાવ વધારીને ૫૦ રૂપિયા કરી દેવામાં આવ્યા હતા.

તા. ૧૯-૦૩-૨૦૨૦

- વિદેશના પ્રવાસીઓને અલાયદા રાખવા સ્પોર્ટ્સ ક્લબ અને હોટલનો કબજો લેવાયો
અમદાવાદમાં કોરોનાને આવતો રોકવા મ્યુનિ. દ્વારા જુદા જુદા પગલા લેવાયા હતા. લો-રિસ્ક કન્ટ્રીમાંથી આવતા વિદેશીઓને તેમના ઘરોમાં ૧૪ દિવસ સુધી બંધ — હોમ ક્વોરન્ટાઈન રાખવા, જ્યારે હાઈ-રિસ્ક દેશોમાંથી આવતા નાગરિકોને ક્લબ કે હોટલ જેવા વિસ્તારોમાં રાખવામાં આવશે તેમ જણાવાયું હતું. આ માટે હાલના તબક્કે સ્પોર્ટ્સ ક્લબનો કબજો મ્યુનિ. દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો.

ગલ્લાવાળા, દુકાનવાળા, અનાજ દળવાની ઘંટીવાળા વગેરેના હેલ્થની ચકાસણી સઘન રીતે હાથ ધરવામાં આવી હતી. જે દરમિયાન કોરોનાના ૧૨,૫૦૦ ટેસ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા. તે પૈકી ૭૦૦ના રિપોર્ટ પોઝિટિવ આવ્યા હતા. તેમને સારવાર માટે હોસ્પિટલો, કેર સેન્ટરમાં દાખલ કરી દેવામાં આવ્યા હતા.

તા. ૨૦-૦૫-૨૦૨૦

● **ગુજરાતમાં કોરોના દર્દીના કુલ મૃત્યુમાંથી ૮૦ ટકાથી વધુ અમદાવાદમાં**

આ સમય દરમિયાન અમદાવાદમાં કોરોના વાયરસના કારણે મૃત્યુની સંખ્યા ૬૦૨ જેવી થઈ હતી. સમગ્ર રાજ્યમાં નોંધાયેલા કુલ ૭૪૯ મૃત્યુમાંથી ૬૦૨ મૃત્યુ માત્ર અમદાવાદમાં નોંધાયા હતા. બીજી તરફ, કોરોના વાયરસના કુલ કેસ ગુજરાત રાજ્યમાં તા. ૨૦મી સુધી ૧૨,૫૩૭ હતા. તેમાં ગ્રામ્ય વિસ્તાર સાથે અમદાવાદના કુલ કેસ ૯,૨૧૬ હતા.

તા. ૨૩-૦૫-૨૦૨૦

● **અમદાવાદનો મૃત્યુ દર વધીને ૭ ટકા**

અમદાવાદ શહેરમાં મૃત્યુ દર વધીને ૭ ટકાએ પહોંચ્યો હતો. આ દિવસે અમદાવાદ શહેરમાં કોરોનાના કુલ કેસ ૧૦,૦૦૧ નોંધાયા હતા. જ્યારે મૃત્યુ આંક ૬૬૯ નોંધાયો હતો.

અમદાવાદમાં કોરોનાના ક્યારે - કેટલા કેસ? (કેસની સંખ્યા રાઉન્ડમાં)

તારીખ	કેસ	તારીખ	કેસ	તારીખ	કેસ
૨૦ માર્ચ	૦૧	૦૫ મે	૪,૦૦૦	૧૬ મે	૮,૦૦૦
૧૯ એપ્રિલ	૧,૦૦૦	૦૮ મે	૫,૦૦૦	૨૦ મે	૯,૦૦૦
૨૫ એપ્રિલ	૨,૦૦૦	૧૧ મે	૬,૦૦૦	૨૩ મે	૧૦,૦૦૦
૩૦ એપ્રિલ	૩,૦૦૦	૧૫ મે	૭,૦૦૦		

તા. ૩૦-૦૫-૨૦૨૦

● **અમદાવાદમાં કોરોનાનો ભરડો યથાવત**

અમદાવાદમાં કોરોનાનો ભરડો યથાવત રહેવા પામ્યો હતો. તા. ૩૦-૦૫-૨૦૨૦ના રોજ સારવાર દરમિયાન વધુ ૨૪ દર્દીઓના મૃત્યુ થયા હતા. આ સાથે મૃત્યુનો આંક ૮૨૨ જેવો થયો હતો. આજના દિવસે કયા જોનના કેટલા દર્દી સારવાર હેઠળ હતા તેની વિગત અત્રે જણાવ્યા મુજબ રહી હતી.

મધ્ય જોન	: ૧૦૭૪	પશ્ચિમ જોન	: ૫૯૦	દક્ષિણ જોન	: ૮૫૮
ઉત્તર જોન	: ૯૦૯	ઉત્તર પશ્ચિમ	: ૧૨૧	કુલ	: ૪,૬૨૯
દક્ષિણ પશ્ચિમ	: ૨૭૫	પૂર્વ જોન	: ૮૦૨		

તા. ૩૧-૦૫-૨૦૨૦

● **અમદાવાદમાં કન્ટેઇનમેન્ટ હટાવીને નવા માઇક્રો કન્ટેઇનમેન્ટ જાહેર**

અમદાવાદમાં ૧૧ વોર્ડમાં અગાઉ જાહેર કરાયેલા કન્ટેઇનમેન્ટ જોન હટાવી લેવામાં આવ્યા હતા. નવી નીતિ અનુસાર ૪૬ વિસ્તારો, પોળો, ચાલીઓ, વસાહતોમાં હવે માઇક્રો કન્ટેઇનમેન્ટ હેઠળ મૂકવામાં આવ્યા હતા. તે મુજબ કુલ ઘરોની સંખ્યા ૧૪,૧૬૦ અને આશરે વસતી ૬૯,૬૨૪ને આવરી લેવામાં આવ્યા હતા.

તા. ૧૫-૦૬-૨૦૨૦

● **હોટ સ્પોટ એવા કોટ વિસ્તારમાં સંક્રમણ ઘટ્યું**

એક સમયે કોરોના કેસ માટે હોટ સ્પોટ મનાતા એવા અમદાવાદના જમાલપુર, ખાડિયા, દરિયાપુર, શાહપુર સહિત મધ્ય

ઝોનમાં સમાવવામાં આવેલા બાર વિસ્તારોમાં કોરોનાના કેસોની સંખ્યા હવે સતત ઘટી રહી હતી. આ વિસ્તારમાં મ્યુનિ. આરોગ્ય વિભાગની ટીમો દ્વારા સતત કરવામાં આવેલી સઘન સર્વેલન્સની કામગીરીને કારણે છેલ્લા ૨૫ દિવસમાં માત્ર ૯૧૪ પોઝિટિવ કેસ નોંધાયા હતા. આ અગાઉ ૨૧મી મે સુધી આ વિસ્તારોમાં કુલ ૨,૮૪૬ પોઝિટિવ કેસ નોંધાયા હતા.

● **કોટ વિસ્તારમાં કેસોની સ્થિતિ**

વિસ્તાર	કુલ કેસ	વિસ્તાર	કુલ કેસ	વિસ્તાર	કુલ કેસ
ખાડિયા	૫૨૦	રાયખડ	૩૨૪	ગીરધરનગર	૨૬૪
કાલુપુર	૩૧૬	જમાલપુર	૬૪૦	અસારવા	૪૨૭
દરિયાપુર	૩૭૯	દૂધેશ્વર	૨૦૧	મેઘાણીનગર	૧૮૨
શાહપુર	૨૪૨	માધુપુરા	૨૨૦	નરોડા રોડ	૪૫

તા. ૧૬-૦૬-૨૦૨૦

● **૧૭મી માર્ચે કોરોનાનો પ્રથમ કેસ, ૨૫મી માર્ચે પ્રથમ મૃત્યુ થયું**

અમદાવાદમાં ત્રણ મહિનામાં કોરોનાના ૧૬,૩૬૦ દર્દીઓ નોંધાયા જ્યારે મૃત્યુ આંક થયો ૧૧૮૪ અમદાવાદનો પ્રથમ કોરોનાનો કેસ ૧૭મી માર્ચે નિયોગી શાહનો નોંધાયો હતો. ત્યારબાદ ત્રણ મહિનામાં અમદાવાદ મ્યુનિ. કોર્પોરેશનની હદમાં ૧૬,૩૬૦ કેસ નોંધાયા હતા અને ૧૧૮૪ના સારવાર દરમિયાન મૃત્યુ થયા હતા.

● **કોરોનાની સમીક્ષા કરતા સર્વપક્ષીય મીટિંગ બોલાવવા માંગણી**

અમદાવાદમાં કોરોનાની સર્વગ્રાહી સમીક્ષા કરવા અને વિગતો પારદર્શક રીતે લોકોને મળી રહે તેવું આયોજન કરવા મ્યુનિ. કોંગ્રેસના નેતાએ દિલ્હીની જેમ સર્વપક્ષીય બેઠક બોલાવવાની માંગણી કરી હતી.

● **ખાનગી હોસ્પિટલોનું હોમ કેર પેકેજ**

અમદાવાદ હોસ્પિટલ એન્ડ નર્સિંગ હોમ એસોસિએશન દ્વારા નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો કે કોરોનાના મધ્યમ અને ઓછા લક્ષણો ધરાવતા દર્દીઓનું હોસ્પિટલાઈઝેશન જરૂરી નથી. તેઓ હોમ આઈસોલેશનમાં રહે તો પણ સારવાર થઈ શકે તેમ છે. અમદાવાદમાં હાલે સાત હોસ્પિટલો હોમ પેકેજ આપશે તેવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. આ પેકેજ અંતર્ગત પ્રતિદિન રૂ. ૬૯૯ કે તેથી ઓછો ચાર્જ લેવાનું સૂચન એસોસિએશન દ્વારા થયું હતું.

કોરોના વોરિયર્સ : શ્રદ્ધાંજલિ

કોરોના વાયરસનો કેર દુનિયાભરમાં ફેલાતાં સર્વત્ર તેનાં કારણે સ્થિતિ ખૂબ જ ભયંકર થઈ. વિશ્વના અનેક દેશોમાં (ભારત સહિત) કોરોના વાયરસ – કોવિડ-૧૯થી લાખોની સંખ્યામાં લોકો અસરગ્રસ્ત થયા. તે પૈકી મોટી સંખ્યામાં લોકોના અચાનક મૃત્યુ થયા. તેમાં મેડિકલ, પેરા મેડિકલ સ્ટાફ, દેશના રક્ષકો, પોલીસકર્મી, વહીવટી તંત્રનો સ્ટાફ તથા સફાઈ કામદારો પણ સામેલ છે. કોરોના વાયરસ વિરુદ્ધની લડાઈમાં તેઓએ સાહસનું જ્વલંત ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે. તેમની બહાદુરી અને સંઘર્ષ હંમેશાં યાદ કરાશે.

॥ તેઓ દરેકને માનભેર શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરીએ છીએ. ॥

– તંત્રી મંડળ તથા ‘મંગલ મંદિર’ પરિવાર

કોરોના - કોવિડ-૧૯ : આંકડાકીય માહિતી

તારીખ (સુધીમાં)	વિગત	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત	અમદાવાદ
૨૨-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૨૫,૨૯,૦૯૪ ૦૧,૭૪,૫૭૩ ૦૬,૬૭,૬૦૯	૨૦,૦૦૪ ૬૪૪ ૩,૮૦૦	૨,૧૭૮ ૧૯ ૧૩૯	
૨૩-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૨૬,૭૭,૫૨૭ ૧,૮૭,૫૩૭ ૭,૩૫,૫૪૫	૨૩,૦૦૦ ૬૮૬ ૪,૩૭૬	૨,૪૦૭ ૧૧૨ ૨૫૮	
૨૪-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૨૭,૬૩,૦૮૦ ૧,૯૩,૬૬૫ ૭,૬૩,૫૬૯	૨૩,૫૦૨ ૭૨૨ ૫,૦૧૨	૧૨૭ ૨૬૫	
૨૬-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૨૯,૪૫,૩૧૭ ૨,૦૩,૯૭૦ ૮,૪૨,૫૭૭	૨૬,૯૧૯ ૮૨૬ ૫,૯૩૯	૩,૩૦૧ ૧૫૧	
૨૮-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૦,૮૮,૧૧૬ ૨,૧૨,૭૯૫ ૯,૩૫,૧૧૫	૨૯,૪૫૧ ૯૩૯ ૭,૧૩૭		
૨૯-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૧,૬૪,૮૭૬ ૨,૧૯,૪૬૭ ૯,૭૬,૦૭૧	૩૧,૭૮૭ ૧,૦૦૮ ૭,૭૯૬	૪,૦૮૨ ૧૯૭ ૫૨૭	૨,૫૨૮ ૧૨૬ ૨૬૨
૩૦-૦૪-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૨,૪૮,૭૦૩ ૨,૨૯,૪૦૦ ૧૦,૧૬,૯૭૮	૩૩,૬૧૦ ૧,૦૭૯ ૮,૪૩૭	૪,૩૯૫ ૨૧૪ ૬૧૩	૩,૦૧૧ ૧૪૭ ૩૪૪
૦૧-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૩,૫૦,૯૭૬ ૨,૩૬,૮૦૦ ૧૦,૬૨,૬૯૪	૩૫,૦૪૩ ૧,૧૫૪ ૯,૦૬૮	૪,૭૨૧ ૨૩૬ ૭૩૫	૩,૨૭૮ ૧૬૩ ૩૯૪
૦૨-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૪,૪૬,૦૫૮ ૨,૪૨,૬૪૬ ૧૧,૦૨,૪૦૮	૩૭,૭૭૬ ૧,૨૨૩ ૧૦,૦૦૭	૫,૦૫૪ ૨૬૨ ૮૯૬	૩,૫૪૩ ૧૮૫ ૪૬૨
૦૩-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૫,૨૬,૭૮૧ ૨,૪૬,૫૧૦ ૧૧,૩૧,૪૨૩	૪૨,૪૯૦ ૧,૩૯૧ ૧૧,૭૭૫		

તારીખ (સુધીમાં)	વિગત	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત	અમદાવાદ
૦૪-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૬,૦૬,૮૨૬ ૨,૫૦,૦૮૨ ૧૧,૬૮,૪૦૮	૪૨,૮૩૬ ૧,૩૮૫ ૧૧,૭૮૨	૫,૮૦૪ ૩૧૮ ૧,૧૮૫	૪,૦૭૬ ૨૩૪ ૬૨૦
૦૬-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૭,૭૭,૭૪૭ ૨,૬૧,૨૦૭ ૧૨,૭૫,૨૮૬	૫૨,૩૪૦ ૧,૭૬૮ ૧૪,૮૧૧	૬,૬૨૫ ૩૮૬ ૧,૫૦૦	૪,૭૧૬ ૨૮૮ ૭૭૮
૦૭-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૮,૬૧,૨૪૦ ૨,૬૭,૦૫૪ ૧૩,૨૧,૨૮૭	૫૩,૦૪૫ ૧,૭૮૭ ૧૫,૩૩૧	૭,૦૧૨ ૪૨૫ ૧,૭૦૮	૪,૮૮૧ ૩૨૧ ૮૮૬
૦૮-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૩૮,૭૧,૭૩૮ ૨,૭૩,૭૮૫ ૧૩,૭૦,૭૬૫	૫૭,૩૦૬ ૧,૮૮૮ ૧૭,૦૪૧	૭,૪૦૨ ૪૪૮ ૧,૮૭૨	૫,૨૬૦ ૩૪૩ ૧,૦૦૧
૦૯-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૦,૬૭,૦૮૮ ૨,૭૮,૪૪૫ ૧૪,૧૫,૩૩૩	૬૨,૫૨૧ ૨,૦૮૮ ૧૮,૬૭૨	૭,૭૮૬ ૪૭૨ ૨,૦૮૧	૫,૫૪૦ ૩૬૩ ૧,૧૦૭
૧૦-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૧,૪૦,૮૦૮ ૨,૮૧,૪૭૭ ૧૪,૫૬,૦૦૦	૬૫,૦૨૧ ૨,૧૫૩ ૧૯,૬૬૫	૮,૧૮૪ ૪૮૩ ૨,૫૪૫	૫,૪૩૬ ૩૫૮ ૧,૪૦૫
૧૧-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૨,૨૪,૭૨૧ ૨,૮૫,૧૪૫ ૧૫,૧૦,૮૨૪	૬૯,૪૦૦ ૨,૨૫૪ ૨૧,૬૬૪	૮,૫૪૧ ૫૧૩ ૨,૭૮૦	૫,૭૦૮ ૩૭૬ ૧,૬૧૬
૧૨-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૨,૮૮,૦૨૨ ૨,૮૮,૧૭૨ ૧૫,૪૬,૧૧૪	૭૩,૮૮૧ ૨,૪૦૮ ૨૪,૧૨૪	૮,૮૦૩ ૫૩૭ ૩,૨૪૬	૬,૨૩૮ ૪૧૬ ૧,૮૨૬
૧૩-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૩,૮૧,૮૧૪ ૨,૮૪,૭૫૮ ૧૬,૨૫,૦૮૭	૭૭,૮૮૮ ૨,૫૪૬ ૨૬,૧૮૬	૯,૨૬૭ ૫૬૬ ૩,૫૬૨	૬,૫૨૬ ૪૪૦ ૨,૦૬૭
૧૪-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૪,૬૮,૨૭૮ ૨,૮૮,૫૬૮ ૧૬,૭૮,૮૪૩	૭૯,૩૩૩ ૨,૫૬૪ ૨૬,૬૭૫	૯,૫૮૧ ૫૮૬ ૩,૭૫૩	૬,૭૮૬ ૪૫૮ ૨,૧૮૨
૧૫-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૫,૮૦,૪૭૬ ૩,૦૫,૬૧૬ ૧૭,૩૫,૫૨૭	૮૫,૫૪૬ ૨,૭૪૬ ૩૦,૦૮૮	૯,૮૩૧ ૬૦૬ ૪,૦૩૫	૭,૧૭૧ ૪૭૮ ૨,૩૮૨

તારીખ (સુધીમાં)	વિગત	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત	અમદાવાદ
૧૬-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૬,૭૯,૬૯૮ ૩,૧૦,૫૫૬ ૧૭,૮૮,૪૮૦	૯૦,૩૪૩ ૨,૮૫૭ ૩૩,૬૫૭	૧૦,૯૮૯ ૬૨૫ ૪,૩૦૮	૮,૧૪૪ ૪૯૩ ૨,૫૪૫
૧૭-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૭,૭૦,૮૭૬ ૩,૧૪,૫૯૯ ૧૮,૪૩,૩૭૬	૯૫,૬૩૯ ૩,૦૨૫ ૩૬,૭૯૪	૧૧,૩૭૯ ૬૫૯ ૪,૪૯૯	૮,૪૨૦ ૫૨૪ ૨,૬૬૦
૧૮-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૮,૪૭,૮૦૩ ૩,૧૭,૭૬૮ ૧૮,૭૯,૮૨૫	૧,૦૦,૧૬૧ ૩,૧૪૪ ૩૮,૯૦૯	૧૧,૭૪૫ ૬૯૪ ૪,૮૦૪	૮,૬૮૬ ૨,૮૪૧
૧૯-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૪૯,૪૨,૬૮૭ ૩,૨૧,૯૮૭ ૧૯,૩૬,૫૦૧	૧,૦૩,૮૮૬ ૩,૨૧૨ ૪૦,૮૫૬	૧૨,૧૪૧ ૭૧૯ ૫,૦૪૩	
૨૦-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૦,૩૭,૦૯૯ ૩,૨૬,૨૫૨ ૧૯,૯૦,૧૫૬	૧,૧૧,૬૦૨ ૩,૪૨૬ ૪૫,૨૧૬	૧૨,૫૩૭ ૭૪૯ ૫,૨૧૯	૯,૦૭૯ ૫૯૬ ૩,૧૩૦
૨૧-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૧,૩૫,૬૯૧ ૩,૩૧,૪૫૯ ૨૦,૪૮,૬૯૪	૧,૧૪,૪૭૮ ૩,૪૬૫ ૪૬,૦૦૨	૧૨,૯૦૫ ૭૭૩ ૫,૪૮૮	૯,૪૪૯ ૬૧૯ ૩,૩૩૦
૨૨-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૨,૪૫,૭૧૫ ૩,૩૬,૦૮૫ ૨૧,૧૬,૩૨૯	૧,૨૪,૦૭૩ ૩,૭૦૭ ૫૦,૮૫૭	૧૩,૨૭૩ ૮૦૨ ૫,૮૮૦	૯,૭૨૪ ૬૪૫ ૩,૬૫૮
૨૩-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૩,૬૬,૧૫૭ ૩,૪૨,૧૨૨ ૨૧,૮૯,૦૩૩	૧,૩૧,૧૦૩ ૩,૮૬૫ ૫૪,૨૯૮	૧૩,૬૬૯ ૮૨૯ ૬,૧૬૯	૧૦,૦૦૧ ૬૬૯ ૬,૮૬૪
૨૪-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૪,૫૩,૦૨૪ ૩,૪૫,૦૭૪ ૨૨,૮૧,૦૮૮	૧,૩૭,૯૯૧ ૪,૦૧૩ ૫૭,૪૧૫	૧૪,૦૬૩ ૮૫૮ ૬,૪૧૨	૧૦,૨૮૦ ૬૯૭ ૪,૦૫૧
૨૫-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૫,૫૭,૩૦૧ ૩,૪૮,૨૪૭ ૨૩,૩૨,૬૩૩	૧,૪૪,૬૮૬ ૪,૧૧૭ ૬૦,૬૯૮	૧૪,૪૬૮ ૮૮૮ ૬,૬૩૬	૧૦,૫૯૦ ૭૨૨ ૪,૧૮૧
૨૬-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૬,૩૭,૫૨૫ ૩,૪૯,૩૦૧ ૨૪,૦૪,૯૭૭	૧,૫૦,૭૩૯ ૪,૩૪૯ ૬૪,૨૭૨	૧૪,૮૨૯ ૯૧૫ ૭,૧૩૭	૧૦,૮૪૧ ૭૪૫ ૪,૬૨૩

તારીખ (સુધીમાં)	વિગત	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત	અમદાવાદ
૨૭-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૭,૩૪,૮૯૪ ૩,૫૪,૨૧૭ ૨૪,૬૬,૯૮૯	૧,૫૭,૫૧૦ ૪,૫૨૩ ૬૭,૨૮૫	૧૫,૨૦૫ ૯૩૮ ૭,૫૪૭	૧૧,૦૯૭ ૭૫૭ ૪,૯૫૦
૨૮-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૮,૪૬,૬૪૧ ૩,૫૯,૫૩૨ ૨૫,૩૭,૨૬૭	૧,૬૫,૦૬૯ ૪,૬૯૫ ૨૦,૫૫૬	૧૫,૫૭૨ ૯૬૦ ૮,૦૦૧	૧૧,૩૪૪ ૭૮૦ ૫,૩૩૧
૨૯-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૫૯,૫૫,૫૦૭ ૩,૬૩,૨૪૫ ૨૬,૨૨,૫૦૭	૧,૭૨,૩૫૯ ૪,૯૫૬ ૮૧,૬૦૬	૧૫,૯૪૪ ૯૮૦ ૮,૬૦૯	૧૧,૫૯૭ ૭૯૮ ૫,૭૯૯
૩૦-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૦,૭૮,૦૧૬ ૩,૬૭,૯૯૪ ૨૬,૯૦,૩૯૯	૧,૮૦,૬૨૧ ૫,૧૪૪ ૮૪,૭૫૯	૧૬,૩૫૬ ૧,૦૦૭ ૯,૨૩૦	૧૧,૮૮૧ ૮૨૨ ૬,૩૧૭
૩૧-૦૫-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૨,૧૨,૬૬૫ ૩,૭૨,૨૫૨ ૨૭,૭૨,૮૯૧	૧,૯૦,૫૩૬ ૫,૪૦૬ ૯૧,૬૨૧	૧૬,૭૯૪ ૧,૦૩૮ ૯,૯૧૯	૧૨,૧૮૦ ૮૪૨ ૬,૯૧૮
૦૧-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૩,૧૨,૩૬૬ ૩,૭૪,૮૫૯ ૨૮,૭૧,૩૯૧	૧,૯૪,૮૩૭ ૫,૫૭૭ ૯૩,૩૪૩	૧૭,૨૧૭ ૧,૦૬૩ ૧૦,૭૮૦	૧૨,૪૯૪ ૮૬૩ ૭,૭૦૮
૦૨-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૪,૧૫,૫૬૬ ૩,૭૮,૭૪૭ ૨૯,૪૦,૧૨૨	૨,૦૨,૮૬૦ ૫,૬૭૯ ૯૮,૧૧૩	૧૭,૬૩૨ ૧,૦૯૨ ૧૧,૮૯૪	૧૨,૭૭૩ ૮૮૮ ૮,૭૨૭
૦૩-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૪,૯૮,૦૮૦ ૩,૮૩,૮૪૧ ૩૦,૯૪,૪૭૩	૨,૧૪,૪૫૯ ૬,૦૨૨ ૧,૦૩,૩૯૧	૧૮,૧૧૭ ૧,૧૨૨ ૧૨,૨૧૨	૧૩,૦૫૯ ૯૦૯ ૮,૯૩૨
૦૪-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૬,૨૫,૬૭૫ ૩,૮૯,૦૯૯ ૩૧,૯૯,૬૭૩	૨,૨૪,૫૦૦ ૬,૩૦૨ ૧,૦૭,૪૬૦	૧૮,૬૦૧ ૧,૧૫૫ ૧૨,૬૬૭	૧૩,૩૫૪ ૯૩૮ ૯,૨૨૮
૦૫-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૭,૬૧,૧૦૯ ૩,૯૪,૯૭૧ ૩૨,૮૧,૪૦૪	૨,૩૫,૫૪૦ ૬,૬૩૭ ૧,૧૨,૭૫૭	૧૯,૧૧૯ ૧,૧૯૦ ૧૩,૦૧૧	૧૩,૬૭૮ ૯૬૮ ૯,૪૭૯
૦૬-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૬૯,૧૦,૩૪૨ ૩,૯૯,૭૭૧ ૩૩,૮૨,૬૦૩	૨,૪૩,૭૩૩ ૬,૮૪૫ ૧,૧૭,૪૦૪	૧૯,૬૧૭ ૧,૨૧૯ ૧૩,૩૨૪	૧૩,૯૬૭ ૯૯૪ ૯,૬૮૯

તારીખ (સુધીમાં)	વિગત	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત	અમદાવાદ
૦૭-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૦,૨૯,૨૭૬ ૪,૦૩,૧૦૪ ૩૪,૩૬,૧૩૧	૨,૫૪,૩૪૦ ૭,૧૧૭ ૧,૨૨,૭૩૮	૨૦,૦૯૭ ૧,૨૪૯ ૧૩,૬૪૩	૧૪,૨૮૫ ૧,૦૧૫ ૯,૯૧૨
૦૮-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૧,૪૩,૫૩૮ ૪,૦૭,૩૫૩ ૩૪,૮૪,૭૮૯	૨,૬૪,૨૪૬ ૭,૪૪૯ ૧,૨૭,૯૯૧	૨૦,૫૭૪ ૧,૨૮૦ ૧૩,૯૬૪	૧૪,૬૩૧ ૧,૦૩૯ ૧૦,૧૩૦
૦૯-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૨,૪૯,૨૬૯ ૪,૧૦,૦૬૮ ૩૫,૬૬,૯૮૭	૨,૭૩,૪૪૩ ૭,૫૫૮ ૧,૩૧,૭૭૫	૨૧,૦૪૪ ૧,૩૧૩ ૧૪,૩૭૩	૧૪,૯૬૨ ૧,૦૬૬ ૧૦,૩૭૮
૧૦-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૩,૮૯,૨૩૭ ૪,૧૫,૮૧૧ ૩૬,૪૩,૪૬૨	૨,૮૬,૭૫૫ ૮,૧૦૬ ૧,૪૦,૮૮૪	૨૧,૫૫૪ ૧,૩૪૭ ૧૪,૭૪૩	૧૫,૩૦૫ ૧,૦૯૨ ૧૦,૬૪૪
૧૧-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૫,૧૫,૨૮૪ ૪,૨૦,૩૪૧ ૩૮,૧૦,૭૧૩	૨,૯૭,૦૦૧ ૮,૩૨૧ ૧,૪૬,૦૭૪	૨૨,૦૬૭ ૧,૩૮૫ ૧૫,૧૦૯	૧૫,૬૩૫ ૧,૧૧૭ ૧૦,૮૭૫
૧૨-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૬,૪૯,૩૦૨ ૪,૨૫,૧૧૦ ૩૮,૭૩,૩૨૪	૩,૦૫,૯૫૧ ૮,૭૧૮ ૧,૫૨,૩૯૫	૨૨,૫૬૨ ૧,૪૧૬ ૧૫,૫૦૧	૧૫,૯૬૨ ૧,૧૩૯ ૧૧,૧૧૮
૧૩-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૭૭,૮૯,૧૩૫ ૪,૨૯,૪૯૫ ૩૯,૮૯,૧૯૯	૩,૧૦,૭૬૦ ૮,૮૯૫ ૧,૫૫,૨૯૦	૨૩,૦૭૯ ૧,૪૪૯ ૧૫,૮૯૧	૧૬,૩૦૬ ૧,૧૬૫ ૧૧,૩૭૩
૧૪-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા				૧૬,૬૪૦ ૧,૧૮૭ ૧૧,૫૯૭
૧૫-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૦,૩૧,૭૧૬ ૪,૩૬,૩૧૦ ૪૧,૪૯,૯૦૫	૩,૩૩,૪૭૫ ૯,૫૨૪ ૧,૬૯,૯૮૭	૨૪,૧૦૪ ૧,૫૦૬ ૧૬,૬૭૨	૧૬,૯૬૭ ૧,૨૧૦ ૧૧,૮૨૨
૧૬-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૧,૬૯,૧૨૨ ૪,૪૦,૫૪૪ ૪૨,૬૫,૪૮૩	૩,૪૭,૮૨૧ ૧૦,૦૧૫ ૧,૮૪,૨૪૩	૨૪,૬૨૮ ૧,૫૩૪ ૧૭,૦૯૦	૧૭,૨૯૯ ૧,૨૩૧ ૧૨,૦૫૭
૧૭-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૩,૨૨,૯૧૦ ૪,૪૭,૯૫૯ ૪૩,૫૫,૧૭૦	૩,૬૦,૩૬૫ ૧૨,૦૫૭ ૧,૯૧,૨૫૭	૨૫,૧૪૮ ૧,૫૬૧ ૧૭,૪૩૮	૧૭,૬૨૯ ૧,૨૫૩ ૧૨,૨૮૦

તારીખ (સુધીમાં)	વિગત	વિશ્વ	ભારત	ગુજરાત	અમદાવાદ
૧૮-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૫,૧૨,૧૪૮ ૪,૫૩,૪૨૫ ૪૪,૫૫,૪૦૩	૩,૭૭,૧૨૨ ૧૨,૫૦૧ ૨,૦૦,૩૫૮	૨૫,૬૫૮ ૧,૫૮૨ ૧૭,૮૮૨	૧૭,૯૪૬ ૧,૨૭૫ ૧૨,૫૧૬
૧૯-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૬,૩૦,૧૦૫ ૪,૫૭,૬૨૦ ૪૫,૬૭,૭૭૨	૩,૮૫,૨૭૬ ૧૨,૬૭૭ ૨,૦૮,૧૬૮	૨૬,૧૮૮ ૧,૬૧૮ ૧૮,૧૬૭	૧૮,૨૫૮ ૧,૨૮૬ ૧૨,૭૬૭
૨૦-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૮,૩૫,૫૮૦ ૪,૬૪,૨૮૮ ૪૬,૮૩,૨૫૭	૪,૦૩,૮૧૫ ૧૩,૧૦૮ ૨,૧૮,૮૬૮	૨૬,૭૩૭ ૧,૬૩૮ ૧૮,૭૦૨	૧૮,૫૬૪ ૧,૩૧૨ ૧૩,૧૮૫
૨૧-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૮૯,૭૨,૨૮૦ ૪,૬૭,૭૮૪ ૪૭,૭૪,૨૦૮	૪,૨૧,૨૭૮ ૧૩,૪૮૮ ૨,૩૪,૭૧૪	૨૭,૩૧૭ ૧,૬૬૪ ૧૯,૩૫૭	૧૮,૮૩૭ ૧,૩૩૨ ૧૩,૬૧૨
૨૨-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૯૦,૮૭,૯૬૮ ૪,૭૧,૪૦૧ ૪૮,૮૬,૧૮૮	૪,૩૦,૭૦૮ ૧૩,૭૮૦ ૨,૪૦,૨૮૮	૨૭,૮૮૦ ૧,૬૮૫ ૧૯,૮૧૭	૧૯,૧૫૧ ૧,૩૪૮ ૧૪,૦૩૧
૨૩-૦૬-૨૦૨૦	ટોટલ પોઝિટિવ કેસ ટોટલ મૃત્યુ ટોટલ સાજા થયા	૯૨,૫૫,૬૨૭ ૪,૭૫,૮૦૭ ૪૯,૮૬,૫૦૦	૪,૪૯,૬૧૩ ૧૪,૧૬૨ ૨,૫૪,૨૦૪	૨૮,૪૨૮ ૧,૭૧૧ ૨૦,૫૨૧	૧૯,૩૮૬ ૧,૩૬૩ ૧૪,૩૮૪

(સંકલિત માહિતી)

રજૂઆત : દિનેશ આર. મહેતા

શ્રી મહાવીર જયંતી

આધુનિક વિજ્ઞાનના મૂળિયા જૈન દર્શનમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે. ચૈત્ર સુદ-૧૩ના શ્રી મહાવીર સ્વામીનું જન્મ કલ્યાણક હતું. એ અવસરે એમના વિચારો માત્ર કોઈ એક ધર્મ કે સંપ્રદાય પૂરતા સિમિત નથી, પરંતુ સમગ્ર માનવજાતને ઉપયોગી થાય તેમ છે.

મહામારીના આ યુગમાં ભગવાન મહાવીરના ઉપદેશ અને નિયમો માણસને સર્વ પ્રકારે નિરોગી રાખવા સક્ષમ છે.

મેડિકલ સ્ટાફ - કમાન્ડો જેવા

કોરોના સામેના જંગમાં તબીબી સમુદાય આગલી હરોળના કમાન્ડો છે અને આ કમાન્ડો ટાંચા સાધનો વડે પણ સંપૂર્ણ સમર્પણ અને કૌશલ્ય સાથે કોરોના વાયરસ વિરુદ્ધ જંગ લડી રહ્યા છે તથા કોરોના વાયરસ સામે લડાઈમાં સાહસનું ઉમદા ઉદાહરણ પૂરું પાડી રહ્યા છે. તેમના ઉપર હુમલા કરવાને બદલે તેમની કર્તવ્યપરાયણતાનું લોકો યોગ્ય રીતે સન્માન કરે તે ઉચિત થશે.

લોકડાઉનના સમય દરમિયાન ઘરે રહીને લોકોએ રંગારંગ અનુભવો કર્યા....

કોરોના વાયરસના કારણે દેશભરમાં અમલમાં આવેલ લોકડાઉન (ઘરબંધી)માં ઘરે બેસીને લોકોએ જાતે જ અવનવા અનુભવો કર્યા... દૈનિક સમય પત્રકમાં જબરદસ્ત પરિવર્તન થયું... વિવિધ પ્રકારે સમયનો સદુપયોગ કર્યો...

કોરોના વાયરસની શરૂઆત વિશ્વ સ્તરે ૨૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯થી થઈ હતી. ત્યારબાદ દિન પ્રતિદિન કોરોના વાયરસથી અસરગ્રસ્ત લોકોની સંખ્યામાં વૃદ્ધિ થતી રહી. પ્રારંભમાં ચીન બાદ ધીરે ધીરે વિશ્વના અનેક દેશોમાં કોવિડ-૧૯ પ્રસરી ગયો. ત્યારથી તબીબી વિજ્ઞાનીઓ કોરોના વાયરસના ઈલાજ માટે મથી રહ્યા છે. હકીકતમાં કોરોના વાયરસ કઈ રીતે ફેલાય છે, તેની પેટર્ન કેવી છે... તેની સંપૂર્ણ વિગત પ્રાપ્ત કરવી હજુ બાકી છે. ચેપગ્રસ્ત દર્દીના સંપર્કમાં આવવાથી તથા સંસર્ગમાત્રથી તેનું સંક્રમણ થાય છે.

કોરોના વાયરસની ગંભીર સ્થિતિના કારણે દુનિયાભરના લોકો પોતાના ઘરોમાં કેદ થયા છે. ભારતમાં પણ પ્રારંભમાં ૨૧ દિવસનો લોકડાઉન (ઘરબંધી) જાહેર થયેલ. ત્યારબાદ વિવિધ સ્વરૂપે ત્રણ વખત લોકડાઉનને લંબાવવામાં આવ્યું હતું. ત્યારે ઘણા લોકો કોરોના વાયરસથી ડરી રહ્યા હતા. તો વળી, કેટલાક લોકો લોકડાઉન જલ્દી પૂરું થાય તેની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. એવા લોકો પણ જોવા મળ્યા કે તેઓ લોકડાઉન દરમિયાન બહાર નીકળીને મજા માણી રહ્યા હતા. તેવા સંજોગોમાં બધા લોકો માટે એટલું જ કહેવાનું ઉચિત જણાયું કે, 'કોરોનાથી સાવચેત રહો પરંતુ ડરો નહીં... લોકડાઉનના સમયનો સદુપયોગ કરો. લોકોને થયું કે શું કરવું અથવા કેમ કરવું... તે માટે જવાબ આપવામાં આવ્યો કે... પોતાના પરિવાર સાથે સમય વિતાવો, તમને ગમતી પ્રવૃત્તિ કરો, ઘરમાં સફાઈકામ, રસોઈકામમાં મદદરૂપ થઈ શકાય, થઈ રહેલા અનુભવો લખી શકાય, કંઈક નવી વસ્તુ શીખો, કાંઈ સંશોધન કરો, મૂવી જુઓ, વાંચનવૃત્તિ કેળવો, બાળકોને કંઈક શીખાવો, રમત-ગમત કરો, ઘરની સજાવટ કરો વગેરે ઘણું કરી શકાય. હકીકતમાં લોકોએ તે રીતે ઘણી બધી પ્રવૃત્તિઓ - કામગીરી કરી. ઘરે પરિવારજનોની વચ્ચે રહીને પરસ્પર આનંદની ક્ષણો માણી, વિવિધ સ્વરૂપે મનોરંજન કર્યું. વડીલો અને બાળકો સાથે મોજ-મજા કરી, જૂની વાતો - સંભારણાં યાદ કર્યાં. ઘરકામ, રસોઈ કામ, બગીચાની જાળવણી જેવા અનેક કાર્યો કર્યાં. લોકડાઉન દરમિયાન કેટલાક તારણો - સંશોધનો કર્યાં. શેર-શાયરી, જોડકણાં, કાવ્યો વગેરેની અવનવી અને અદ્ભુત સ્વરૂપે રચના કરી. જેની એક ઝલક જોઈએ અને જ્ઞાન સાથે ગમ્મત માણીએ...

ભૂલી હુઘ યાદોં મુઝે ઇતના ન સતાઓ....

INVESTOR

અમારા પુત્ર SENSEX અને પુત્રી કુ. NIFTY હવે અમારા કઠ્ઠામાં રહ્યા નથી, અમારા તાબામાંથી દૂર ચાલ્યા ગયા છે. એટલે એમની સાથે કોઈએ પણ લેતી-દેતી કરવી નહીં. તેમાં પણ તેમના મામા F&O નો મોટો હાથ છે. એટલે તેમનો જરા પણ વિશ્વાસ કરવો નહીં.

આપના હિતેચ્છુ,

BSE (માતા), NSE (પિતા)

વાણિયાભાઈ

સુરત જતા એક મહેમાનને મૂકવા એક વાણિયો રેલવે સ્ટેશને ગયો. ટિકિટબારી પર પ્લેટફોર્મ ટિકિટ માંગી તો બારી પર રૂ. ૫૦/- એક ટિકિટના કઠ્ઠા. એટલે વાણિયાભાઈએ મેમુની ઉધનાની ટિકિટ રૂ. ૫/-માં લઈ લીધી.

હેયા વરાળ

એક હેયા વરાળ....

'અમે સ્કૂલે જતા હતા ત્યારે હે કોરોના... તું ક્યાં હતો??'

પ્રજાની આદત

સરકારે એક દિવસ (તા. ૨૨-૦૩-૨૦૨૦)ના જનતા કફરુ જાહેર કર્યો હતો. એટલે ઘણા લોકો રવિવારે બધું બંધ છે કે નહીં - એ જોવા જ ખાસ નીકળ્યા!!

ચરણામૃત

આવું પણ થાય...
બેંકમાં હાથ ધોવા માટે સેનેટાઈઝર આપ્યું તો ચરણામૃત સમજી, પી ગયો. હવે તમે કહો કે કોરોના કઈ રીતે કાબૂમાં આવે?

મારી બીક

મને અત્યારે બીક માત્ર એટલી જ છે કે, આ લોકડાઉનના દિવસો પછી શેરીના કૂતરા મને ઓળખશે તો ખરાને?

નવો રેકોર્ડ

જ્યારથી ઘરમાં રહેવાનું જાહેર થયું, ત્યારથી અત્યાર સુધીનો એક અહેવાલ...

અકસ્માત	:	૦
ચોરી	:	૦
લૂંટ	:	૦
પતિ-પત્નીની માથાકુટના કેસ	:	૧૩૫૦

લોકોની ભીડ

- tl. ૨૪-૦૨-૨૦૨૦ - લોકોની ભીડ ભેગી કરવા તંત્ર ખડેપગે હતું. - નમસ્તે ટ્રમ્પ
- tl. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦ - ભીડ ભેગી ના થાય તે માટે તંત્ર ખડેપગે. - કોવિડ-૧૯

ઘરે રહેજો

તા. ૨૪-૦૩-૨૦૨૦ : સરકારશ્રીએ કહ્યું, ઘરે રહેજો... પણ કોના ઘરે એ તો કીધું જ નહીં?!

રસોઈ કે ઘરકામના ફોટા

વોટ્સએપમાં કોઈ પુરુષે રસોઈ કરતા કે ઘરકામ કરતા ફોટા મૂકવા નહીં... બીજાના ઘરે મોટી માથાકૂટ થાય છે!

વિભિન્ન તારણો

- ઘરે બેસવાથી વિવિધ જાણકારીનો ફાયદો પ્રથમ વખત મળ્યો.
- મમરાની ૧ કિ.ગ્રા.વાળી એક થેલીમાં ૧૪,૬૩૦ મમરા આવે છે. એમાં થોડા તૂટેલા, અડધા હોય છે, જે નથી ગણ્યા.
 - વેફરના પેકેટમાં ૧૭ વેફર આવે છે. એમાં ૭ મોટી, ૮ નાની અને બાકી ભૂક્કો હોય છે.
 - પંખાની સ્વિચ બંધ કર્યા પછી પદ સેકન્ડ પછી બંધ થાય છે.
 - અમારા ઘરના બાથરૂમમાં ૧૬૯ ટાઈલ્સ છે. જેમાં ૮૦ કાળા કલરની અને ૭૯ સફેદ કલરની છે.
 - ઘરમાં પલંગની ચાદર પર ટોટલ ૮૭ ચોકઠા છે.
 - ચોખાની બે થેલીઓ ચેક કરી. એકમાં ૫૭,૮૩૦ ચોખા હતા જ્યારે બીજામાં ૫૭,૪૨૨ જ હતા.
 - દર ૧૪ મિનિટે મોબાઈલની બેટરી ૧% ઓછી થાય છે. ઉપરોક્ત જાણકારી માત્ર ૧ દિવસમાં મળી હતી. આ પ્રકારની દરરોજ વિવિધ જાણકારીનો ખજાનો મળ્યો હતો.

લોકડાઉનમાં સંભાળ લેનારને સાચવશો

સરકારે જ્યારે ૨૧ દિવસનું લોકડાઉન જાહેર કર્યું ત્યારે એક સદ્ગૃહસ્થે તમામ લોકોને એક સંદેશ દ્વારા અપીલ કરી કે, તમારી સાથે વર્ષોથી નાના માણસો જેવા કે સ્વીપર, ડ્રાઈવર, સિક્યોરિટી ગાર્ડ, ઘરકામ કરવાવાળા, દૂધ-ન્યુઝ પેપર્સ આપવાવાળા, ઓફિસનો સ્ટાફ વગેરે કામ કરે છે અને તમારી સંભાળ રાખે છે. તો આ લોકડાઉનના સમયમાં તેમને જરૂર સાચવી લેશો.

ઘરમાં પણ શહેરની સફર

લોકડાઉન દરમિયાન કોઈકે કહ્યું... મને ઘરે રહેવાની સમસ્યાનું સમાધાન થઈ ગયું છે. મેં મારા ઘરની બધી જગ્યાઓના નામ આપી દીધા છે.

એક રૂમનું નામ વસાપુર આપ્યું છે. બીજા ઓરડાનું નામ સેટેલાઈટ આપ્યું છે. ત્રીજા ઓરડાનું નામ લાલ દરવાજા આપ્યું છે. બાથરૂમનું નામ રિવરફ્રન્ટ આપ્યું છે. અગાશીનું નામ કાંકરીયા આપ્યું છે. રસોડાનું નામ ખાઉધરી ગલી - માણેકચોક આપ્યું છે...!! ટોઈલેટનું નામ જુહાપુરા આપ્યું છે. આ મસ્ત રજાના માહોલમાં હું જ્યાં ઈચ્છું ત્યાં ચાલતો ફરું છું અને આખા અમદાવાદમાં ફરવાનો આનંદ લઉં છું.

પોલીસના દંડા

લોકડાઉનમાં ઘરની બહાર ફરવા નીકળતા... પોલીસ તેમની કાર્યવાહી માટે સખ્ત બની ત્યારે કહેવું પડ્યું કે...

‘પોલીસને નમ્ર વિનંતી છે કે દંડો ફટકારીને પાવતી આપવી નહિતર બીજા ચોકમાં તમારો બીજો સ્ટાફ ફરી ઠોકે છે!!’

બાળ વાર્તા - બાળ ગીતો

ફોન નંબર : ૧૮૦૦ ૫૭ ૨૮૫૮૫ પર બાળવાર્તા અને બાળગીતો સાંભળવા મળશે. આ ફોન નંબર બિલકુલ નિ:શુલ્ક છે અને ૨૪ કલાક ચાલુ રહેશે.

શોધખોળ

૫ ફૂટ દૂરથી... ૧૬૦ ગ્રામનું વેલણ... ૮૦ કિ.મી./કલાકની ઝડપે કપાળ બાજુ સીધી ગતિમાં આવે છે... વચ્ચે ક્યાંય પણ અવરોધ વગર આવે છે... તો કપાળ પર ૨ સે.મી. ત્રિજ્યાનું અને ૦.૫૦ સે.મી. ઊંચાઈવાળું ગોળ ઢીમડું પડતાં... ૩૦થી ૪૫ સેકન્ડનો સમય લાગે છે.

લોકડાઉનના સમયમાં થયેલી મહત્વની શોધ!

વધુ શોધખોળની વિગત હવે પછી...

કોરોના વાયરસ રિલીફ ફંડ

એકલા ઉદ્યોગપતિઓ જ કેમ? આપણે કેમ નહીં? દેશ તો આપણો પણ છે. ૧૫૦ કરોડ લોકો માત્ર રૂ. ૧૦૦ નું દાન આપશે તો રૂ. ૧૫૦,૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦ (૧૫૦ અરબ રૂપિયા) ભેગા થશે. તો પછી ચાલો, દરેક વ્યક્તિ પોતાના દેશને બચાવવા માટે ફક્ત રૂ. ૧૦૦ કે પછી પોતાની યથાશક્તિ પ્રમાણે આ કોરોના વાયરસથી નિર્માણ પામેલ સ્થિતિમાં દાન કરીએ... સીધી રીતે વડાપ્રધાનશ્રી અથવા મુખ્યમંત્રીશ્રીના રિલીફ ફંડના બેંક ખાતામાં આપની રકમ જમા આપી શકો છો.

લોકડાઉનમાં ખરાબ આદતો છૂટી ગઈ

વિશેષ ફાયદો... શરાબ, તમાકુ, ગુટકા, ગર્લફ્રેન્ડ વગેરે 'આદતો' આ ૨૧ દિવસમાં જ છૂટી ગઈ.

કામવાળી

હદ થઈ ગઈ હવે તો...!

કામવાળી બાઈનો ફોન આવ્યો કે, હું ઘરેથી જ કામ કરીશ. વાસણો તમારી રીતે પહોંચતા કરવા... અથવા ઘરે રહીને ઓનલાઈન મારી સુચના મુજબ કામગીરી કરવી.

કોરોના સામે કેવી રીતે લડવું?

કોરોના વાયરસ સામે કેવી રીતે લડવું??

“કોરોના વાયરસની વર્તમાન પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ કરવા માટે કાઉન્સિલરો, ધારાસભ્યો, સાંસદો અને દરેક નાના-મોટા નેતાઓને ચીનના પ્રવાસે મોકલો!” આવી માંગ સામાન્ય નાગરિકો તરફથી થઈ રહી હતી...! પ્રશાસને ઝડપથી નિર્ણય લેવા વિનંતી થઈ...

લોકડાઉન - વેકેશન

પહેલી વખત લોકોને ૨૧ દિવસનું મોટું વેકેશન મળ્યું... જેમાં...

- બાળકો મામાના ઘરે નથી જઈ શક્યા.
- પત્ની પિયર જવાની જીદ નથી કરી શકતી.
- પતિ કામના બહાને મિત્રો જોડે ફરવા જઈ શકતો નથી.
- વેકેશન કરવા કોઈ ઘરે નથી આવતું.

વાયરસની તાકાત

...અને કોરોના વાયરસે મલકાઈને પૂછ્યું : “ક્યાં ગયા તમારા શસ્ત્રો, બોમ્બ અને મિસાઈલો?”

કોઈપણ દેશે જવાબ ન આપ્યો!!

કોરોનાની ઝડપ

વૈશ્વિક સ્તરે કોરોના ફેલાવાની ઝડપ...

પ્રથમ એક લાખને ચેપ	: ૬૭ દિવસ
બીજા એક લાખને ચેપ	: ૧૧ દિવસ
ત્રીજા એક લાખને ચેપ	: ૦૪ દિવસ

વિચિત્ર ગણતરી

લોકડાઉનના સમયે (ઘરમાં ને ઘરમાં)

સલમાન ખાનના ‘કબૂતર જા જા જા...’ ગીતમાં કુલ ૨૩૧ વખત ‘જા જા જા’ આવે છે.

માધુરીના ‘ધક ધક કરને લગા...’માં કુલ ૧૩૨ વખત ‘ધક ધક’ આવે છે.

સોદાગરના ‘ઈલુ ઈલુ...’ ગીતમાં કુલ ૨૮૮ વખત ‘ઈલુ ઈલુ’ આવે છે.

દલેર મહેંદીના ‘તુનક તુનક’માં કુલ ૩૮૮ તુનક, ૪૩૨ તુન અને ૨૧૯ તારારારા છે.

ભૂલચૂક હોય તો જાતે ગણતરી કરી લેવી.

મરકી - મહામારી

મરકીના રોગે ૧૮૫૫થી ૧૯૧૮ સુધી સમગ્ર વિશ્વની સાથે ભારતમાં પણ કાળો કેર વરતાવ્યો હતો. આ રોગની ભયાનકતા એટલી હતી કે કુટુંબના કુટુંબ ખાલી થઈ ગયા હતા.

કોરોના - કહેર

ચંદ્ર અને મંગળ પર જીવન વિકસાવવાની - ગુજારવાની વાતો કરતો માણસ... પૃથ્વી પર કોરોના વાયરસ સામે અસ્તિત્વ ટકાવવા ઝઝૂમી રહ્યો છે.

૨૧ વર્ષ પાછળ

“દેશ ૨૧ વર્ષ પાછળ ચાલ્યો જશે.”

તો એનો મતલબ એ કે હું ફરીથી કુંવારો થઈ જઈશ? આ તો બેસી-બેસીને કાંઈક પોઝિટિવ વિચાર આવી ગયો!!

Essential Activity

Only essential services to be available.

School, Colleges, University, all type of education is missing from the essential list.

Now I realized... “How many years of my life I wasted on non-essential activity.”

પોલીસ

જવું તો જવું ક્યાં... જાએ તો જાએ કહ્યાં!...
બહાર સરકારની પોલીસ અને ઘરમાં રૂપાળી પોલીસ!!
(દંડાવાળી - વેલણવાળી)

Prevention

Mask is better than Ventilator.
Home is better than ICU.
Prevention is better than cure... So be happy.

કોરોના બીમારી

લોકડાઉનના કારણે ઘણા દિવસોથી ઘરે બેઠો છું.
પત્ની ઘરમાં આવન-જાવનના સમયે વારંવાર બોલતી રહે છે... “બબર નહીં આ બીમારી ક્યારે જશે?”
સમજમાં નથી આવતું કે આ મને કહી રહી છે કે કોરાનાને?!

ભીડવાળી જગ્યામાં ન રહેવું

પતિ : તું ક્યાં છો?
પત્ની : તમારા હૃદયમાં છું.
પતિ : તને કેટલીવાર કીધું છે કે ભીડવાળી જગ્યા પર જવું નહીં..!

Indian Ruling

Prince, Prime Minister and Health Minister in isolation.
So who is in charge of Great Britain?
Finance minister Rishi or Home Minister Priti??
Quite a comeback after 200 years!
Indian ruling Britain!!

લોકડાઉન - ઘરમાં પ્રવૃત્તિઓ

- વડીલોએ પોતાના સ્કૂલ ટાઈમની અવનવી વાતો કરી.
- પૌત્ર-પુત્રએ નવા જમાનાની ગેમ્સ અને વડીલોએ વિસરાઈ ગયેલી રમતો એકબીજાને શીખવાડી.
- બધાએ સાથે મળીને કૂકિંગ કર્યું.
- પરિવાર સાથે યોગા કર્યાં.
- ઘરના પેન્ડિંગ કામો પૂરા કર્યાં.

Take Care

- M - Maintain Social Distance.
- E - Enrich your diet with nutritious food.
- H - Handwash frequently with water & soap.
- T - Take care of yourself & your family.
- A - Avoid touching eyes, nose and mouth.

નવો વિચાર

એક વાત પૂછવાની હતી...
અગર, હમણાં જોરદાર ભૂકંપ આવી જાય તો બહાર ભાગવાનું કે ઘરમાં જ રહેવાનું?!
આ તો અમસ્તો વિચારી રહ્યો હતો કે... તમારા સૌની સલાહ લઈ લઉં...

A Request

A Request...
Please don't post Videos on Whatsapp of Police beatings on the road.
After watching these videos, wives are purposely sending their husband to get vegetables / groceries.

આનંદનો અનુભવ

ઘરમાં પરિવારના દરેક સભ્યોએ એક સાથે બેસીને નાસ્તા, ભોજન કરવાની મજા લૂંટી. દરેક જણે એકબીજાની કામગીરીમાં પરસ્પર મદદરૂપ થવાનો પ્રયાસ કર્યો. જેમાં રસોઈઘર અને સફાઈકામ પણ સામેલ હતા. બાળકો સાથે દરેક જણ નવી - જૂની રમતો રમવા બેઠા. લાંબાગાળાથી જેમની સાથે વાતચીત થઈ ન હતી, તેમની સાથે ફોન દ્વારા વાતચીત કરીને આનંદ અનુભવ્યો.

ચાઇના અને ટય

ચાઈનાને ટય વાલા ફોન
ટય વાલે દરવાજે
ટય વાલી કાર
ટય વાલા ટી.વી.
ટય વાલે ફિજ... ઔર પતા નહીં
ક્યા ક્યા 'ટય' બના દિયા...
ઔર તો ઔર બદમાસોને અબ
બીમારી (કોરોના વાયરસ) ભી ટયવાલી હી બના દી!!

લોકડાઉન દરમિયાનની અમૂલ્ય શીખ

- ઓછા ખર્ચે પણ જીવન જીવી શકાય.
- જીવનમાં 'અનિવાર્ય' જેવું કશું જ નથી. 'સમય બડા બલવાન.'
- આ પ્રકારનું જીવન વધારે સારું અને સંતોષજનક છે.
- અત્યાર સુધી જે વસ્તુની વેલ્યુ નહોતી, તે હવે સમજાઈ છે.
- ઘણા દિવસો ઘરમાં જ રહીને સમય આનંદમય રીતે પસાર કરી શકાય છે.
- અગત્યના કામ વિના બહાર ન નીકળીને પર્યાવરણ બચાવી શકાય છે.
- ઓછા પૈસામાં પણ જીવન જીવી શકાય છે. અત્યાર સુધી ખોટા ખર્ચા કર્યા.
- ઘરનું ખાવાનું અને પૂરતી ઊંઘ, લાઈફ સ્ટાઈલમાં જબરદસ્ત સારો પરિવર્તન.

પાંજરું

પંખીઓ આવે છે રોજ
હવે મારે આંગણે
અને હસીને પૂછે છે...
કેમ લાગે છે પાંજરું?

- દિનેશ

સમય

સાહેબ! સમય પણ આજે
ટાઈમ પાસ કરી રહ્યો છે આપણી સાથે!

અદ્ભુત સત્ય

વિશ્વની ૮૦% મહિલાઓના નામનો છેલ્લો અક્ષર A, L અથવા I હોય છે. વિશ્વાસ ન થતો હોય તો જોઈ લો - પોતાના પરિવારજનોના નામ વિચારો!

જાતને જીવંત રાખો - એ નફો

વ્યવસાયની દુનિયામાં પ્રિય મિત્રો,
૨૦૨૦ એ ફક્ત ટકી રહેવાનું વર્ષ છે.
નફા નુકસાનીની ચિંતા કરશો નહીં
સપના અને યોજનાઓ વિશે પણ વાત ન કરો.
સૌથી મહત્વની બાબત એ છે કે આ વર્ષે તમારી જાતને
જીવંત રાખવી, બચવું એ નફો કમાવવા જેવું હાલે છે.

- રતન ટાટા

જેલ

સળિયા નથી છતાંય
વિશ્વ આખુંય જેલ છે.
જેલરના ઠેકાણા નથી
છતાં માણસ જાતે કેદ છે.

શિક્ષણ

શિક્ષણ પધ્ધતિ બદલો - બાળકો અને દેશનું ભવિષ્ય
આપોઆપ બદલાઈ જશે.

NCC તાલીમ ફરજિયાત કરો.

દરરોજ એક પિરિયડ ફિટનેસ.

દરરોજ એક પિરિયડ નર્સિંગ તાલીમ.

દરરોજ એક પિરિયડ રસોઈ તાલીમ.

એક વિષય ટેકનિકલ તાલીમનો જેમ કે... સુથારીકામ,
માટીકામ, પ્લમ્બિંગ, ઈલેક્ટ્રિશિયન, ખેતી/કીચન ફાર્મિંગ,
ઘરકામ.

તાલીમ બદલો... દુનિયા બદલો...

ખોવાઈ ગયા

લોકડાઉનમાં
પારકાંને ક્યાં શોધવા...
અહીં પોતાના જ ખોવાઈ ગયા
પહાડ જેવા હતા સપના મારા
'કોરોના'થી ધોવાઈ ગયા.

ઝોનની વિગત

દેશના રેડ ઝોન જિલ્લામાં ગુજરાતના ૮ જિલ્લા.

રેડ ઝોન : અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા, આણંદ, બનાસકાંઠા,
પંચમહાલ, ભાવનગર, ગાંધીનગર, અરવલ્લી.

ઓરેન્જ ઝોન : રાજકોટ, ભરૂચ, બોટાદ, નર્મદા, છોટા
ઉદેપુર, મહીસાગર, મહેસાણા, પાટણ, ખેડા, વલસાડ, દાહોદ,
કચ્છ, નવસારી, ગીર સોમનાથ, ડાંગ, સાબરકાંઠા, તાપી,
જામનગર, સુરેન્દ્રનગર.

ગ્રીન ઝોન : મોરબી, અમરેલી, પોરબંદર, જૂનાગઢ, દ્વારકા.

ગુજરાતની જિલ્લાવાર સ્થિતિ :

રેડ ઝોન : ૦૮ જિલ્લા

ઓરેન્જ ઝોન : ૧૮ જિલ્લા

ગ્રીન ઝોન : ૦૫ જિલ્લા.

Exam

Only 2% students, solved this in IAS Exam.

$$5 + 3 + 2 = 151022$$

$$9 + 2 + 4 = 183652$$

$$8 + 6 + 3 = 482466$$

$$5 + 4 + 5 = 202541$$

THEN

$$7 + 2 + 5 = ??????$$

કર્મની કઠિનાઇ

નવરા છો ને?

તો શોધી રાખજો...

એવું તે ક્યું કર્મ હતું કે સજા બધી પ્રજાને એક્સરખી મળી..!

ઘરનો રામુ

સવારના પહોરમાં શ્રીમતીનો ઓર્ડર થયો કે...

આ લોકડાઉનમાં ખબરદાર ઘરમાં લઘરવઘર ફર્યા છો તો..

સામેના ફ્લેટવાળા પાયલબેન કાલે મને પૂછતા હતા કે તમારે ત્યાં રામુ આવવાનો શરૂ થઈ ગયો કે? તો મેં કહ્યું કે ના.

એટલે તેમણે ફરીથી પૂછ્યું કે કાલે રામુ જેવો... હાથમાં પોતું લઈને તમારા ઘરમાં કોઈ આંટાફેરા તો મારતો હતો ને!!

APRIL

What is the Full Form of APRIL?

All People Rested In Lockdown.

સાલ મુબારક

રાજુ (રૂપુને): લોકડાઉન ખૂલે પછી પહેલું કામ શું કરીશ?

રૂપુ : લોકડાઉન ખૂલે એટલે સૌથી પહેલાં એ લોકોને ગોતવા છે, જેમણે મને 'સાલ મુબારક' કહ્યું હતું.

રાજુ : હા... હા... હા...!

ચાઇનિસ ડીનર

રાજુ (રૂપુને): સાલા ચીનાવ, તમારા મોઢામાં કીડા પડે.

રૂપુ : એવું ના બોલ.

રાજુ : કેમ?

રૂપુ : તારે મન આ બદદુઆ છે પરંતુ એ લોકોને તો ડીનર થઈ જશે.

રાજુ : હેં.....!?

હાઉસ વાઇફ

(લોકડાઉન ખૂલ્યા પછી...)

શિક્ષક : તારા પપ્પા શું કામ કરે છે?

વિદ્યાર્થી : એ હાઉસ વાઇફ છે!

આર.ટી.આઈ. - કેટલા તાળાં

છગન (મગનને) : લોકડાઉન ખૂલે પછી આર.ટી.આઈ. કરવી છે.

મગન : શાની આર.ટી.આઈ.?

છગન : સરકારને પૂછવું છે કે દેશવ્યાપી લોકડાઉન કરવા કેટલા તાળા ખરીદેલા? ક્યાંથી ખરીદેલા? શું ભાવે ખરીદેલા? કેટલો ખર્ચ થયો?

ઇકોનોમી

ચમન : (લથડિયા ખાતા દારૂડિયાને) ધ્યાન રાખીને ચાલ, આગળ ગટર છે.

દારૂડિયો : અમે ઇકોનોમી ચલાવીએ છીએ અને તું અમને ચાલતા શીખવાડીશ?

ચમન : ઓ તારી!!

બેંક એકાઉન્ટનું તળિયું

રાજુ (રૂપુને) : લોકડાઉનની પોઝિટિવ ઇફેક્ટ જોઈ?

રૂપુ : જલંધરથી હિમાલયની પર્વતમાળાઓ દેખાવા લાગી એ...?

રાજુ : અરે, હિમાલયની પર્વતમાળાની ક્યાં વાત કરે છે? પ્રદૂષણ એટલું ઘટી ગયું છે કે બેંક એકાઉન્ટનું તળિયું પણ સાફ દેખાવા લાગ્યું છે.

રૂપુ : શું વાત કરશ, ખરેખર?

સંકલન : દિનેશ આર. મહેતા

જ્ઞાની

જે કશું જ જાણતો નથી અને એ પણ નથી જાણતો કે એ કશું જ જાણતો નથી એ મૂર્ખ છે - છોડો એને!

જે કશું જ જાણતો નથી અને જાણે છે કે કશું જ જાણતો નથી એ સામાન્ય છે - શીખવો એને!

જે કંઈક જાણે છે પણ એને જાણ નથી કે તે જાણે છે કે તે નિદ્રામાં છે - જગાડો એને!

જે જ્ઞાની છે અને તેના જ્ઞાન વિષે સભાન છે તે શાણો છે - અનુસરો એને!

સાબાર : "સમજણના સૂર"

કોરોના સંક્રમણ

કોરોના વાયરસના પગલે લોકડાઉન :
એક અનોખો અનુભવ....

દિનેશ આર. મહેતા

કોરોના વાયરસ - કોવિડ-૧૯ની મહામારી અને લોકડાઉનમાં આમ પ્રજાએ હાડમારી ભોગવવી પડે છે, એ એક તરફની વાત છે પરંતુ આ અવનવા વાતાવરણને જરા વિશાળ દૃષ્ટિએ જોવાની જરૂર છે. અત્યારના લોકડાઉન સંબંધિત ચિત્રને જરા એન્લાઈ કરીને જોઈશું તો એવું લાગે છે કે જાણે કુદરતે આપણને એક અણમોલ અવસર આપેલ છે. **આ સમયગાળામાં શરીર અને મન - બંનેને શુદ્ધ કરવાની પ્રવૃત્તિએ અનોખી રીતે વ્યવસ્થા કરી છે.** આ સમયે આઝાદીનું મૂલ્ય સમજાયું છે. એક વાત ચોક્કસ છે કે આટલો ભેળસેળ વિનાનો શુદ્ધ સમય આપણને ફરી મળવાનો નથી. આ સમય દરમિયાન આપણી અંદરનું અને બહારનું બંને પર્યાવરણ સ્વચ્છ થયું છે. **જીવનનો આ વિચિત્ર પરંતુ સરસ સમય ઉપલબ્ધ કરાવવા બદલ કુદરતનો આભારી છું.** મને હવે લાઈફ પ્રત્યે વધુને વધુ કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવી ગમે છે. જીવન કોલાહલ વિના એટલી સરળતાથી વહી રહ્યું છે, જાણે આપણે આરામદાયક ક્ષણનું બટન જ દબાવી દીધું છે. હવે માત્ર આરામ જ છે એવો અહેસાસ થઈ રહ્યો છે. **પોતાના જીવન પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા દર્શાવવાનો આ સૌથી શ્રેષ્ઠ સમય આવ્યો છે.** હકીકતમાં સમય અને સંજોગો માણસના વશમાં નથી હોતા એટલે થોડા અંશે પ્રતિકૂળ સંજોગોના સમયે નાખુશ થવાના બદલે વ્યક્તિએ એને પોતાની રીતે અનુકૂળ બનાવવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. **સમજુ લોકો પ્રતિકૂળ વાતાવરણમાંથી પણ પોઝિટિવ બાબતો શોધી લઈ એનો આનંદ માણે છે.** આ હકીકત તરફ ધ્યાન આપીને, અફસોસ કરવાને બદલે હું પોતાની મનગમતી પ્રવૃત્તિઓ કરીને આ સમયનો પૂરેપૂરો સદુપયોગ કરી રહ્યો છું. આ લોકડાઉનના પગલે હું એકલો નહીં, આપણે બધા જીવનની નાની નાની બાબતોની સરાહના કરતા થઈ ગયા છીએ. **જે એક મોટી બાબત છે. પહેલા કદી આપણને જે વસ્તુઓની કિંમત નહોતી એમને માટે આપણે હવે ઇશ્વરનો આભાર માનતા થયા છીએ.** કૃતજ્ઞતાનો આવો ભાવ બધાને વધુ સારી વ્યક્તિ બનવા પ્રેરશે એવી મને સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા છે. પહેલા જે કામ કરવા સમય નહોતો મળતો એવી મનગમતી પ્રવૃત્તિઓ માટે આ **લોકડાઉન દરમિયાન સમય જ સમય છે.** આવા સરસ મજાના સમયનો વિવિધ કામગીરીમાં ઉપયોગ કરીને આનંદ મળે છે.

આજે મને થાય છે કે હું જીવનમાં કેટલું બધું ગુમાવતો હતો. હવે એ ભૂલ હું ફરીથી કરવા નથી માગતો. લોકડાઉન પૂરો થયા પછી પણ હું આ બધી પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખીશ. લોકડાઉન બાદ જીવનમાં અનેક મોટા ફેરફાર આવશે એ વાત નક્કી છે. **સમગ્ર વિશ્વ એક જુદા જ સ્વરૂપે બહાર આવશે. લોકોએ જાગૃત થઈને આ ફેરફાર અને પરિવર્તનને સ્વીકારવા પડશે.**

હું પ્રત્યેક પરિવારજનોને સલામ કરું છું કે તેઓ આ કોરોના વાયરસ - મહામારીના પગલે લોકડાઉન દરમિયાન પોતાના પરિવાર માટે અવિરત કામ કરી રહ્યા છે. લોકડાઉને ભલભલા સેલિબ્રિટીઝ અને વી.આઈ.પી.ઓને પણ ઘરકામથી લઈને રસોઈ કરવા સુધીના કામ કરતા કરી દીધા છે. પ્રવૃત્તિમાંથી આકસ્મિક નિવૃત્તિ આવી પડે ત્યારે તેને પચાવવી સહેલી નથી હોતી. લાંબો લોકડાઉન આવી જ આકસ્મિક અને ફરજિયાત નવરાશ લઈને આપણી વચ્ચે આવ્યો છે. એટલે ઘણા લોકો ઘરમાં રહીને કંટાળે છે, હતાશા અનુભવે છે અને એમની ધીરજ ખૂટતી જણાય છે. જોકે, એવા વીર લોકો પણ છે જેઓ આ કપરા સમયનો સદુપયોગ કરી પોતાના આંતરિક અને બાહ્ય વ્યક્તિત્વને નવો ઓપ આપવાના કામે લાગ્યા છે. બીજી તરફ, લોકડાઉનના કારણે લોકો પોતાના પરિવારજનોની વચ્ચે સતત રહી શક્યા છે અને એક પ્રકારની સંયુક્ત ભાવના કેળવી શક્યા છે. જેનાં મીઠાં ફળ આપણી આગામી પેઢી ચાખી શકશે. જે એક સંભારણું બનશે. **મને લાગે છે કે કોવિડ-૧૯ની બીમારી આપણને એકતા અને તાકાતના પાઠ શીખવી રહી છે.** પોતાના પરિવારજનો સાથે સતત રહેવું એ એક સારો અનુભવ છે. અમે હંમેશાં ફોન પર નથી હોતા. પરિવારજનોની જૂની તસવીરો સાથે મળીને જોઈએ છીએ તેમજ જૂની વાતો અને પ્રસંગોને યાદ કરીને એક ઉત્તમ સમય પસાર કરી રહ્યા છીએ.

પૈસાથી લોકો વેભવશાળી જિંદગી જીવી શકે છે પરંતુ શાંતિ અને સંતોષ પ્રાપ્ત થતા નથી. પહેલાના સમયમાં આપણે નાની-નાની વાતોમાંથી ખુશીઓ શોધતા હતા. આજે એ તક અચાનક મળી છે. જેનો સદુપયોગ થશે તો જ લોકડાઉનના સમય દરમિયાન ઘરે રહેવાનું સાર્થક કહેવાશે, આ છે મારો એક અનોખો અનુભવ...

કોરોના સંક્રમણ

કોરોના વાયરસના પગલે

દેશવ્યાપી લોકડાઉન - એક સોનેરી અવસર....

નાછૂટકે છૂટેલા વ્યસનોને કાયમી અલવિદા આપવાની સુવર્ણ તક

કોવિડ-૧૯ના ફેલાવાને રોકવા લાગુ કરવામાં આવેલ લોકડાઉને ચિંતાજનક આર્થિક પાયમાલી પેદા કરી છે. તાળાબંધીના પ્રથમ બે તબક્કામાં જીવનાવશ્યક વસ્તુઓ વેચતી દુકાનો સિવાય બધું જ બંધ હોવાથી બધા ધંધા રોજગાર પડી ભાંગતા લાખો લોકો બેકાર બન્યા છે. **પરપ્રાંતિય શ્રમિકો હજારો કિ.મી.નો પગપાળા પ્રવાસ કરીને દયનીય સ્થિતિમાં પોતાના મૂળ વતન પહોંચી રહ્યા છે.** પરંતુ આ કાળા કેર વચ્ચે લોકડાઉનની એક ઉજળી બાજુ પણ સામે આવી છે અને તે છે લોકોની વ્યસન મુક્તિ.

અલબત્ત, દારૂની દુકાનો ખોલવામાં આવી ત્યારે મદ્ય માટે ટળવળતાં લોકોના ટોળેટોળાં વાઈન શોપ્સની બહાર ઉમટી પડ્યા હતા અને હવે પાન-મસાલા મળવા લાગતાં તમાકુ તેમજ પાન મસાલાના વ્યસનીઓએ તેને માટે લાંબી કતારો લગાવવા માંડી છે. **પરંતુ ઘણાં દિવસ સુધી શરાબ, તમાકુ, સિગારેટ, પાન મસાલા ન મળતા અનેક લોકોના આ વ્યસન છૂટી ગયા છે અને તેમણે ભવિષ્યમાં પણ આ લત પાછી ન લાગે તેની તકેદારી લેવાના પ્રણ લીધા છે.**

આવા જ એક કિસ્સામાં સમીરે દારૂ ત્યજી દેવાનો નિર્ણય કર્યો છે. તે કહે છે કે લોકડાઉન દરમિયાન જ મારો જન્મદિવસ આવતો હતો. આ વર્ષે મારા બર્થ-ડે ની ધામધૂમથી ઉજવણી કરવાનું શક્ય નહોતું તેથી મેં અમારી સોસાયટીમાં રહેતા મારા બે મિત્રોને અગાઉથી જ મારી બર્થ-ડે પાર્ટીમાં સામેલ થવાનું આમંત્રણ આપી દીધું હતું. મેં તેમને નિમંત્રણ આપવા મેસેજ કર્યો ત્યારે તેમણે મને ઓનલાઈન શરાબ મંગાવવાની સલાહ આપી હતી. પરંતુ મેં તેમને સ્પષ્ટ શબ્દોમાં તેને માટે ના પાડી દેતાં કહ્યું હતું કે મારા ઘરે શુદ્ધ શાકાહારી પાર્ટીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

સમીર વધુમાં કહે છે કે મને દરરોજ શરાબ પીવાની ટેવ હતી. તેને કારણે મારી પત્ની અને પુત્રી પણ મારાથી નારાજ રહેતા હતા. રાત્રે દારૂ પીને સૂઈ ગયા પછી રોજ સવારના તેનું હેંગઓવર રહેતું. હું ભલે ઘરેથી નવ વાગે નીકળીને દસ વાગે ઓફિસે પહોંચી જતો. પણ બપોર સુધી વ્યવસ્થિત રીતે કામ કરી શકતો નહીં. મારા અન્ય એક મિત્રની પણ આવી જ હાલત હતી. તેણે આ લત છોડવા કાઉન્સિલરની મદદ લીધી હતી. તેણે

નશાની લતમાંથી મુક્ત થવા પુષ્કળ પૈસા ખર્ચ્યાં. છતાં તેને ધાર્યું પરિણામ ન મળ્યું. **પરંતુ ૨૧ દિવસના પ્રથમ લોકડાઉનમાં મને દારૂ ન મળતાં મારી એ આદત આપોઆપ છૂટી ગઈ.** અલબત્ત, શરૂઆતના થોડાં દિવસ હું દારૂ માટે ખૂબ તરફડ્યો. પણ મારી પત્ની અને પુત્રીએ મને સંભાળી લીધો. હું પણ ધીમે ધીમે માનસિક રીતે તેના માટે તૈયાર થતો ગયો અને હવે હું આ લતમાંથી પૂર્ણપણે મુક્ત થઈ ગયો છું. મારી પત્ની અને પુત્રી પણ તેનાથી બહુ ખુશ છે. ખરું કહું તો આ સમય દરમિયાન મને મારી વહાલસોઈ ઠીકરીની કદર થઈ. હવે હું ક્યારેય મદ્યપાન નહીં કરું. તેને કારણે મારા કેટલા બધા પૈસા બચશે અને મારું સ્વાસ્થ્ય પણ મારું રહેશે.

લોકડાઉનમાં દારૂ ન મળતાં નાછૂટકે તેના વિના ચલાવી લીધા પછી સદાય માટે તેનો ત્યાગ કરનાર સમીર એકલો નથી. તેની જેમ હજારો લોકોએ હવે ક્યારેય મદ્યપાન ન કરવાનો નિર્ધાર કર્યો છે. **લાખો નશેડીઓમાંથી થોડાં હજાર લોકો પણ આ લત છોડી શકે તો તેને તાળાબંધીનું ઉજળું પાસું અવશ્ય કઠી શકાય.**

મદિરાની જેમ ધૂમ્રપાન અને પાન મસાલાનું વ્યસન છોડનારાઓની સંખ્યા પણ સાવ ઓછી નથી. દરરોજ એકાદ પેકેટ જેટલી સિગારેટ ફૂંકી નાખનારો વિદ્યુત કહે છે કે હું સિગારેટ ન પીઉં ત્યાં સુધી જાણે કે મારું મગજ જ કામ ન કરે. વ્યવસાયે કન્ટેન્ટ રાઈટર વિદ્યુતને વારંવાર ધૂમ્રપાન કરે તો જ કાંઈક લખવાનું સૂઝે. પરંતુ અચાનક લોકડાઉન આવી પડતાં તેને સિગારેટ મળવાનું બંધ થઈ ગયું. તે પણ થોડાં દિવસ ધૂમ્રપાન વિના બેચેન રહ્યો. પણ ટી.વી. પર આવતાં પરપ્રાંતિય શ્રમિકોના હાલહવાલ થયેલાં દશ્યોએ તેને અચાનક ભાન કરાવ્યું કે **જો આ લોકો ભૂખ્યાતરસ્યા નાના બાળકોને લઈને બળબળતા તડકામાં સેંકડો કિ.મી. ચાલી શકે તો હું કેમ સિગારેટ વિના મારું મગજ ન દોડાવી શકું?** અને તેણે આ વિષય પર જ લખવા માંડ્યું. હવે તેની ધૂમ્રપાનની ટેવ છૂટી ગઈ છે. તે કહે છે કે **વ્યસન છોડવા મક્કમ મનોબળ જોઈએ.** અગાઉ કેટલીય વખત મેં ધૂમ્રપાન ત્યજવાનો નિર્ણય કર્યો હતો પરંતુ નિષ્ફળ રહ્યો હતો. લોકડાઉન દરમિયાન એક તરફ મને સિગારેટ ન મળી તો બીજી તરફ શ્રમિકોની હૈયું કકળાવી દેતી હાડમારીએ

મારું મનોબળ મજબૂત કરવામાં મને મદદ કરી. હવે હું સિગારેટની કીક વિના પણ મારું કામ સારી રીતે કરી શકું છું. તેથી હવે ફરીથી લતનો ગુલામ બનવા નથી માંગતો. વ્યસન ચાહે દારૂનું હોય, ધૂમ્રપાનનું હોય કે પછી મસાલાનું, તેની ગુલામીમાંથી છૂટવાનું અત્યંત કઠિન છે. વળી સમીર કે વિદ્યુત જેવા લોકોનો ઉત્સાહભંગ કરનારાઓનો પણ તોટો નથી. સમીરે જ્યારે તેના મિત્રોને દારૂની પાર્ટી આપવાની ના પાડી ત્યારે તેનો એક મિત્ર રાજી થયો હતો, પણ બીજા દોસ્તે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહી દીધું હતું કે ઘરથી બહાર નીકળ્યા પછી અને દારૂ છૂટથી મળતો થાય ત્યારે પણ તું આ વ્યસનથી મુક્ત રહી શકે તો સાચો. બાકી 'ન મળે નારી તો બાવો સહેજે બ્રહ્મચારી.'

મનોચિકિત્સકો કહે છે કે આ વાત સો ટકા સાચી છે. પરંતુ મક્કમ મનોબળથી તમે ગમે તે સિદ્ધિ હાંસલ કરી શકો એ વાતમાં પણ બે મત નથી. જે લોકોના વ્યસન લોકડાઉનને કારણે છૂટી ગયા છે તેઓ આગળ જતા ફરી તેના શિકાર ન બને એટલા માટે કેટલાક પગલા લેવા આવશ્યક છે. તેઓ તેના વિશે માહિતી આપતા કહે છે....

જેમના વ્યસનના મૂળ બહુ ઊંડા હોય તેમને માટે પછીથી પોતાની જાત પર અંકુશ મૂકવો અઘરો થઈ પડે. આવી સ્થિતિમાં કાયમ માટે નશામુક્ત થવા તેઓ તબીબી સહાય લઈ શકે. પરંતુ જેમને રોજરોજ દારૂ પીવાની ટેવ ન હોય, મર્યાદિત પ્રમાણમાં ધૂમ્રપાન કરતા હોય કે દિવસમાં એકાદ-બે વખત પાન મસાલા ફાકતા હોય તેઓ તેમના શરીરના સંકેતોને ઓળખીને તેમાંથી મુક્તિ મેળવી શકે. જેમ કે પાન મસાલા ખાનાર વ્યક્તિ મોઢામાં ખચરાટ થાય એવી કાંઈક વસ્તુ ખાઈને પાન મસાલાની તલબ શાંત કરી શકે અને આજની તારીખમાં મગના એકાદ-બે દાણા જેટલી દળેલી સુંઠ જીભ પર મૂકી દેવાથી મોઢામાં ચચરાટ પણ થશે. સાથે સાથે કોવિડ-૧૯નું સંક્રમણ લાગે તોય આ અદૃશ્ય વાયરસ ફેફસાં સુધી પહોંચવાથી પહેલા જ સૂંઠને કારણે ગળામાં જ હતા-નહતા થઈ જશે. આમ તેમના માટે 'એક પંથ દો કાજ' થશે.

ધૂમ્રપાન કરનારાઓ ઓફિસે જવાનું શરૂ કરે પછી આ લતથી બચવા સાવ સહેલો માર્ગ અપનાવી શકે. સામાન્ય રીતે મોટાભાગના લોકો બબ્બે-ત્રણ કલાકે ચા પીવા બહાર જાય ત્યારે એકાદ સિગારેટ પી આવતા હોય છે. પરંતુ જો તેઓ ચા પોતાના ટેબલ પર જ મંગાવી લે તો સિગારેટ પીવાની લાલચ પર આપોઆપ અંકુશ મૂકાઈ જાય.

વ્યસન છોડવા માટે તમારું શરીર સ્વસ્થ રહે, તમારું મન આનંદમાં રહે તે જરૂરી છે અને કસરત કરવાથી જો તમારા તન-મનમાં સકારાત્મકતા ઉદ્ભવતી હોય તો રોજ સવારના ઉઠીને તમને ગમતો વ્યાયામ કરો.

જીવન પ્રત્યેનો સકારાત્મક અભિગમ, મનને આનંદિત

કરતી સ્મૃતિઓ પણ તમને વ્યસન મુક્તિમાં મદદ કરે છે. જ્યારે એક ચિંતા તમને ત્યજેલી લત તરફ પાછા ન ફરવા પ્રેરે છે અને આ ચિંતા એટલે સંતાનોના ઉજ્જવળ ભાવિ માટેની ફિકર. તમે એમ વિચારીને પણ છોડી લીધેલી લત તરફ પાછા નહીં વળો કે તેને કારણે તમારું સ્વાસ્થ્ય સારું રહેશે અને જે નાણાંકીય બચત થશે તે તમારા સંતાનોના ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટે ખપ લાગશે. મહત્વની વાત એ છે કે તેને કારણે માત્ર તમારા બાળકોનું ભવિષ્ય જ નહીં સુધરે, પણ તમારું પોતાનું વર્તમાન અને ભાવિ જીવન પણ આનંદદાયક, તાણરહિત બનશે. ■

ચાલ, જીવી લઈએ!

(અનુસંધાન : પાના નં. - ૫૨ ઉપરથી ચાલુ)

જીવી લઈએ! કોઈકે પોતાના વર્ષો જૂના લગ્નના આલ્બમો અભેરાઈથી ઉતાર્યા અને વીતી ગયેલી એ પળોને જીવંત બનાવી. ડી.વી.ડી. - સી.ડી. જોઈ એ પળોને પાછી ઉજાગર કરી. કોઈકે પોતાના સપનાઓને આંખો આપી ઉડ્ડયન કર્યું તો કોઈકે આળસ અને કંટાળાને ખંખેરી ચિત્રો દોર્યા. તેમાં રંગો ભર્યા. કોઈકે યોગાસન - મેડિટેશન કર્યું તો કોઈકે ફિટનેસ. કોઈકે વાંચવાનો શોખ કેળવ્યો તો કોઈકે ધર્મના પાઠોનું રસપાન કર્યું. સદાચારના પાઠો શીખ્યા તો કોઈકે રસોઈ બનાવતા શીખી. અદ્ભુત ઘટનાઓ બની.

પતિ, પત્નીને મદદ કરતો થયો, તેને માન આપતો થયો, તેની ઈચ્છાને સમજતો થયો, તેને સમય આપતો થયો અને વેરઝેરની વણઝારો થંભી ગઈ અને પ્રેમનું પુષ્પ ખીલવા માંડ્યું. મૈત્રીના - સ્નેહના કુવારાઓ ચારેતરફ ફરી વળ્યા. કોલેજ - સ્કૂલના એ દિવસો - તે લંગોટીયા મિત્રોને યાદ કર્યા, વીડિયો કોલ કર્યા, એ જૂના દિવસો પાછા લાવ્યા. ઈન્ડોર ગેમો જેવી કે સોગટાબાજી, દોરી કૂદવી, લ્યુડો, સાપસીડી - આ બધી જ બચપણની રમતો રમી. એકંદરે બધા સાથે રહ્યા - કોઈ પ્રેમથી રહ્યો તો કોઈ લડી ઝઘડીને, તો કોઈ મજબુરીથી, પણ અંતે બધા સાથે રહ્યા. અને બધાના શોખો પૂરા કર્યા અને ખરા અર્થમાં માણસ માણસ બની જિંદગી જીવતા શીખી ગયો. બધા સાથે રહેતા શીખી ગયો. બધા સાથે એડજસ્ટમેન્ટ કરતા શીખી ગયો. બધા સાથે Let go કરતા શીખી ગયો. **છેવટે બધાને પ્રેમ કરતા શીખી ગયો. ભલે આવ્યું લોકડાઉન.** તો જીવવી છે આ જિંદગી, તો ચાલ ફરી એકવાર

'ચાલ, જીવી લઈએ
બધાની સાથે
બધાની પાસે
પોતાની સાથે....'

સંઘવી એજન્સી, ૧૧, ગંબિકા સોસાયટી, હોસ્પિટલ રોડ,
ભુજ, ૬૨૪-૩૭૦ ૦૦૧. મો. ૯૪૨૮૨ ૨૦૩૮૬

કોરોના સંક્રમણ

કોરોના પણ ધીમે ધીમે કાબૂમાં આવી જશે?

ડૉ. યાસીન દલાલ

હમણાં ચારેબાજુ કોરોના નામના વાયરસની ચર્ચા છે. પહેલા એવા સમાચાર આવ્યા કે આ રોગચાળો ચીનના વુહાન શહેરમાંથી ફેલાયો. ત્યાંથી આખી દુનિયામાં ચેપ લાગતો ગયો. હવે છેલ્લા સમાચાર પ્રમાણે વુહાનમાંથી આ રોગ નાબૂદ થઈ ગયો છે. ત્યાંના જાહેર જીવનમાં બધા અંકુશો હટાવી લેવાયા છે. પણ ભારતમાં આ રોગનો ચેપ લાગ્યો એ દૂર નથી થયો. વર્ષો પહેલાં એક રોગચાળો ચીનમાં શરૂ થયો ત્યારે ભારતમાંથી ડૉ. કોટનીસને એક પ્રતિનિધિ મંડળમાં સભ્ય તરીકે મોકલાયા હતા. કુલ પાંચ ભારતીય ડોક્ટરો હતા. ડૉ. કોટનીસ સેવાભાવી ડોક્ટર હતા. આજની જેમ પૈસા બનાવતા નહોતા. ચીન જઈને એમણે અનેક ચીની સૈનિકોની સારવાર કરી એમની જાન બચાવી. ચીનમાં ત્યારે 'પ્લેગ' નામનો રોગ ફાટી નીકળેલો. દરમિયાન એક ચીની નર્સ સાથે પ્રેમ થઈ ગયો. એનું નામ મૂઓક્વિન હતું. કોટનીસ જે રીતે કામ કરતા, એનાથી નર્સ પ્રભાવિત થઈ હતી. ૧૯૪૧માં લગ્ન કર્યા એ પછી એમને એપિલેક્સિની બીમારી લાગુ પડી. પછી ૩૨ વર્ષની ઉંમરે એમનું અવસાન થયું. એમને ચીન હુઆ નામનો દીકરો હતો, જે ૨૪ વરસની ઉંમરે ગુજરી ગયો. એમના પત્નીએ કોટનીસ પરિવાર સાથે સંબંધ જાળવી રાખ્યો. એ ભારત અવારનવાર આવતા હતા. **વુહાન જે પ્રાંતમાં આવેલું છે એ જ શહેરમાં કોટનીસનું સ્મારક છે.** એમની પત્નીએ 'માય લાઈફ વિથ કોટનીસ' નામનું પુસ્તક પણ લખ્યું છે. માણસની કલ્પના કરીને એના સાહિત્યનું સર્જન કરેલું.

'આઉટ સાઈડર'નો હીરો મ્યુરસોલ્ટ છે. એ સાચો માણસ છે. મહોરા વગરનો માણસ છે. આ મરી જાય છે તો પણ એને દુઃખ નથી થતું. એટલું જ નહીં પણ એ કૃત્રિમ રીતે દુઃખ દર્શાવતો પણ નથી. આજની દુનિયામાં માણસ હરખ દર્શાવે છે. એ પણ કૃત્રિમ રીતે અને શોક દર્શાવે છે એ પણ કૃત્રિમ રીતે. આ નાયકને કૃત્રિમતા આવડતી જ નથી. એને દુનિયાના નિયમો, કાનૂન કે રીતરિવાજો સ્પર્શતા જ નથી. એને ફક્ત તડકો, ઠંડી, ખોરાક અને સેક્સ જેવા કુદરતી આવેગો જ સ્પર્શે છે. એ સંવેદનશીલ છે પણ દુન્યવી રીતે નહીં. એક વખતે દરિયાકાંઠે બેઠા બેઠા એનાથી એક આરબનું ખૂન થઈ જાય છે. પણ અદાલતમાં એ પસ્તાવો વ્યક્ત કરતો નથી. બીજા માણસો જેવો એ સમજૂ નથી.

સમજૂ માણસ હોય તો અદાલતમાં સ્વીકારી લેત, પણ મ્યુસોલ્ટ એવો સમજૂ માણસ નથી. એ એવો માણસ છે જે હીરો હોવાના કોઈ દેખાડા વિના સત્ય ખાતર મરવાનું પસંદ કરે છે. એ એટલો સાચો માણસ છે કે જે લાગણી એણે અનુભવી નથી એનો દેખાડો કરવા પણ એ તૈયાર નથી. અમથે અમથી દુનિયામાં અમથે અમથું જીવન જીવતો માણસ નિયમો અને નેતિકતાના વર્તુળની બહાર નીકળીને સાચે સાચું જીવે તો એવું જીવન કેવું હોય એની આ નવલકથામાં અદ્ભુત વાત છે.

કામુ ૩૦ વર્ષની ઉંમરે જ પોતાની કલમના જોરે સમગ્ર યુરોપમાં મશહુર થઈ ગયા. પણ એમને ૩૪ વર્ષની ઉંમરે જ કેટલાક વિવેચકો ફાડી ખાવા માટે ટાંપીને બેઠા હતા. એમણે 'આઉટ સાઈડર' પછી 'ધ પ્લેગ' નામની નવલકથા લખી. બીજા વિશ્વ યુદ્ધમાં જર્મનીએ ફ્રાંસ જીતી લીધું અને પેરીસ પણ જર્મન તાબા હેઠળ આવ્યું. કામુ ત્યારે પેરીસમાં રહેતા હતા. તેમણે જર્મનીનો જુસ્સાથી પ્રતિકાર કર્યો. જીવના જોખમે આમ કર્યું ત્યારે બળવાખોરોનું 'કોમ્બેટ' નામનું સામયિક હતું. કામુ એના સહતંત્રી હતા. સાત્ર અને કામુ ખભેખભા મિલાવીને કામ કરતા, પણ ધીમે ધીમે બંને સમજી ગયા કે એમના અભિગમ જુદા પડે છે. ન્યુયોર્ક શહેર વિશે સાત્રનો અભિગમ જુદો હતો અને કામુનો જુદો હતો. સાત્રે એમ કહ્યું કે અમેરિકા રંગભેદી છે અને ભાગલાવાદી છે. ત્યાંનો માણસ યાત્રિક બની ગયો છે. ત્યાં માણસને નિર્જીવ વસ્તુ ગણવામાં આવી છે. કામુ પણ અમેરિકાની મુલાકાતે ગયા. એમને ન્યુયોર્ક ગમ્યું. ત્યાંની ગગનચુંબી ઈમારતો વિશે એમને કાંઈ વાંધાજનક લાગ્યું નહીં. ઉલટું, ન્યુયોર્કના ખોરાક, આઈસ્ક્રીમ, બ્રોડવેલની રોશની, ત્યાંના ઝાઝબાર અને સિગારેટની જાહેરાતમાં મોંમાંથી ધૂમાડો કાઢતા અમેરિકી સૈનિકના કામુએ વખાણ કર્યા. ત્યાંથી સાત્રને કામુ સામે વાંધો પડ્યો. એમણે ટીકા કરી કે કામુ કોઈ મુદ્દે સ્પષ્ટ બનવાને બદલે ગોળગોળ વાત કરીને છટકી જાય છે. સાત્ર એ દિવસોમાં બીજા વિશ્વયુદ્ધ અંગે ધડાધડ લખતા હતા અને ખોંખારીને બોલતા હતા ત્યારે કામુ કહેતો કે હું કોઈ પણ જાતની જાહેર અભિવ્યક્તિ બાબતે કંટાળો અનુભવી રહ્યો છું. અન્યાય અને શોષણ સામે બંને લડવા માંગતા હતા, પણ સાત્રનો ઝુકાવ ડાબેરી હતો. કામુએ તમામ રાજકીય વિચારધારાથી પોતાની જાતને દૂર રાખી

કોરોના સંક્રમણ

ચાલ, જીવી લઈએ!

**“કોરોના - કોરોના ન કરોના
હમકો તુમસે દૂર કરોના
ડરોના ડરોના ન ડરોના
અબ હમ તુમસે નહીં ડરોના.”**

છેલ્લા ૧૦ દિવસથી આવી બધી પંક્તિઓ પ્રચલિત થઈ રહી છે. બધાના દિલો દિમાગમાં આ જ ચાલી રહ્યું છે.

‘જાને નહીં દેંગે તુજે, જાને તુજે દેંગે નહીં’ – પોલીસવાળા, ડોક્ટરો, નર્સોને જોઈને Three Idiots ની યાદ આવી જાય. ‘Everything is Planned.’ અક્ષયકુમારની મૂવીનો ડાયલોગ તે ચાઈના અને WHO ના સંગઠનનું કાવતરું લાગે. આવી તો કેટલીયે મૂવીઝના ગીતો - ડાયલોગ આજની કરન્ટ પરિસ્થિતિનો ચિતાર રજૂ કરે છે. પણ આ બધા જ સંજોગોમાં આપણા મોટી સાહેબ આપણને એક પીઠબળ અને પોઝિટિવ ઊર્જા આપી જાય છે. કોરોના આવ્યું – સારું આવ્યું એમ તો ના કહેવાય કારણકે તેના કારણે ઘણી હાલાકી થઈ, ઘણી તકલીફો પડી. ઘણા સારા પરિણામો - પરિબળો - ક્વોરન્ટાઈનમાંથી પસાર થવું પડ્યું. પહેલા કોરોના શું છે એની ખબર જ ન હતી પણ આજે સર્વવ્યાપી તેનો ગ્રાફ અને વ્યાપ બેઉ વધી રહ્યા છે. આટઆટલા ક્વોરન્ટાઈન, સોશિયલ ડિસ્ટન્સિંગ રાખ્યા પછી પણ પીછો છોડતો નથી. અને સાથે સાથે લોકડાઉનની આકરી સજા ભોગવવાની શરૂ થઈ. પણ આ સજાની પણ એક મજા રહી. આપણે ઘણા લોકોને કહેતા સાંભળ્યા છે કે ‘સમય નથી મળતો. અમને ટાઈમ જ નથી. વી આર વેરી બિઝિ. અમે તો રહ્યા નોકરિયાત વર્ગ – વી આર બિઝનેસમેન. એટલે અમને સમય જ ન હોય!’ પણ આ કોરોનાએ તો બધાને ‘સમય’ની સગવડતા કરી આપી. કારણકે લાગે છે કુદરતે આપણી આ ફરિયાદ સાંભળી હોય! જો એમ ન હોય તો વિશ્વભરના લોકોને એકસાથે ફી કરી દે એવું કોઈ રીતે બને ખરું? આ રીતે બધાયને સમય મળી ગયો – જીવવા માટે, જીવાડવા માટે. ભલે ‘ડર ડર કે જીના’ જેવું છે, છતાં આનંદ જ છે.

આખોય દેશ બંધ, શેરબજાર, ડાયમંડ બજાર, કપડા બજાર, સોની બજાર – બધી જ બજારો બંધ છે. તેની સાથે ઈકોનોમિકલ ગ્રોથ પણ બંધ થઈ ગઈ. છતાં ઈમોશનલ ગ્રોથમાં વધારો થતો જણાય છે. ઘર ઘરમાં એક જાદુની જાપ્પી ફરી વળી હોય એવું

લાગ્યું! જો આપણે બોમ્બે - સુરત - અમદાવાદ - હૈદરાબાદ - પૂના - બેંગ્લોર જેવા મોટા શહેરોની વાત કરીએ તો આ બધા ધમધમતા શહેરો – એમાં પણ એક મોટો હબ એટલે બોમ્બે. પણ એય સજજડ બંધ. તેના રસ્તાઓ સૂના થઈ ગયા - ટ્રેનો બધી જ શાંત પડી ગઈ. માણસની ભીડ ક્યાંક લુપ્ત થઈ ગઈ. શહેરોના અવાજો - શોરબકોર જાણે ક્યાંક છુપાઈને જ ન બેસી ગયા હોય! સર્વત્ર એક મૌનું મોજું ફરી વળ્યું. નહિંતર બોમ્બે એટલે બોમ્બે અને બોમ્બેની લાઈફ શું? “ડબ્બામાં જાય અને ડબ્બામાં ખાય.” જવાબદારીના બોજ તળે દટાયેલો માણસ સવારે વહેલો ઉઠી, કામ પર નીકળી જાય અને મોડી રાતે પાછો ફરે. આ બંને વખતે, જેના માટે એ કમાવા જાય છે એ બાળકો - સૂતા જ હોય છે. ક્યારેય સવારે પિતા - બાળકનું મિલન શક્ય ન બને! **પણ આજે એને પૂરતો સમય મળ્યો છે.** એ પિતા-પુત્ર એક સાથે ઘરની દીવાલોમાં પેઈન્ટિંગ કરતા નજરે દેખાય, વહાલ કરતા દેખાય, તેની સાથે સમય ગાળતા દેખાય, ન કરેલા કામો કરતા દેખાય! કંઈક નવો જોશ - ઉમંગ તેમની આંખોમાં દેખાય. જાણે ઉંમર નાની થઈ ગઈ હોય. જાણે બાળપણ જ પાછું આવી ન ગયું હોય! અને લાગે પાછું ‘**ચાલ, જીવી લઈએ!**’ ચલ, ફરી એકવાર થાય, ‘ચલ મન જીતવા જઈએ.’ કારણકે આ દોડધામમાં પૈસા કમાવાની દોડમાં બધાના મન તોડતા ગયા અથવા મન દુભાવતા ગયા. પણ આજે ફરી એક મોકો મળ્યો છે, જેને સાર્થક કરવું આપણા હાથમાં છે. મૂકેશ અંબાણીને આજે ધ્યાનમાં આવ્યું કે એનું આટલું મોટું ઘર છે - ઘરમાં કેટલા બેડરૂમ છે. ઘર આટલું મોટું છે, ઘરમાં કેટલી બાલ્કની છે, કેટલા નોકરચાકરો છે - આહાહા! આખા ઘરમાં ફરવાનો આનંદ લીધો. મન ભરી ઘરને નિહાળ્યું. તો આપણું આવું તો નથી ને! આપણે આપણા ઘરના બધા વ્યક્તિના મન-મંદિર સુધી તો પહોંચ્યા છીએ ને! તેના હૃદયની ડોરબેલ તો વગાડી તો છે ને! જરાક નજર તો કરી જુઓ! સેલ્ફ એનાલિસિસ તો કરો.

કદાચ ગામના બધા જ રસ્તાઓ - દરવાજાઓ બંધ થઈ જાય પણ ઘરના બારણા હરહંમેશ પોતાની વ્યક્તિ માટે ખુલ્લા જ હોય છે. આજે એ જ બારણાની લક્ષ્મણરેખામાં રહેવાનું છે. તેને ઓળંગવાનો પ્રયાસ કરવાનો નથી. **પોતાના જ ઘરમાં પોતાની વ્યક્તિઓ સાથે રહેવાનો સુવર્ણ અવસર આવ્યો છે તો ચાલ,**
(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૪૯ ઉપર)

કોરોના સંક્રમણ

કોરોના પ્રૂફ પત્ની!

નિવૃત્ત કાર્યપાલક ઇજનેર (બ્રિજબી)

અમદાવાદની પ્રખ્યાત ગિરીશ કોલિંડ્રક્સની ઠંડાઈ જેવી ઠંડી પ્રકૃતિના એક મહાશયને પોતાની દીકરી માટે મુરતિયો શોધવાની ચિંતા હતી. ચિંતા એટલા માટે હતી કે દીકરી ગરમ મિજાજની હતી! તે કન્યાના મગજનું ટેમ્પરેચર ચોવીસે કલાક (24 X 7) ગરમ રહેતું હતું અને આ વાત તેના સમાજમાં ફેલાઈ ગઈ હતી. હવે આવા ૪૫ ડિગ્રી તાપમાનવાળા વાતાવરણમાં કોઈ મુરતિઓ આવી કન્યા સાથે લગ્ન કરી પોતાના લગ્ન જીવનનું તાપમાન ૪૫ ડિગ્રી કરતાં પણ વધારે ઉંચે લઈ જવાનું પસંદ કરે ખરો?! તેથી જ ગરમ મિજાજવાળી કન્યાના ઠંડી પ્રકૃતિના પિતાને ચિંતા રહેતી હતી. પરંતુ એક દિવસ તે મહાશયના મગજમાં કોરોનાની ઝડપે એક વિચાર ઝબક્યો! તેણે તો તરત જ એક ન્યુઝ પેપરમાં જાહેરાત આપી -

“કોરોના પ્રૂફ, ૨૫ વર્ષની સુંદર કન્યા માટે યોગ્ય મુરતિયાની તલાશ છે. જ્ઞાતિબાધ નથી પરંતુ કોરોના બાધ છે! કન્યાની જેમ જ મુરતિયો પણ કોરોના પ્રૂફ હશે તો સોનામાં સુગંધ ભળશે! યોગ્ય મુરતિયાએ આઠ દિવસમાં અરજી કરવાની રહેશે!”

આ જાહેરાત વાંચી કે’દાડાના પયણું પયણું કરતાં અનેક યુવાનો લોકડાઉનને કારણે લગ્નની બજારમાં અટવાઈ ગયા હતા, તેઓ આનંદથી ઝુમી ઉઠ્યા! કેટલાક યુવાનોએ તો કન્યાના ગરમ મિજાજ અંગે સાંભળ્યું હતું પરંતુ તેમણે વિચાર્યું કે ભલે ગરમ મિજાજની તો ગરમ મિજાજની, પરંતુ કોરોના પ્રૂફ છે એ જ મોટું ક્વોલિફિકેશન છે! આવા યુવાનોને તો દોડવું’તું ને ઢાળ મળી ગયો!

જાહેરાતના જવાબમાં અનેક આશાસ્પદ યુવાનોએ અરજી કરી. કન્યાના ફેમિલીએ અરજીઓના ઢગમાંથી કેટલીક અરજી શોર્ટલિસ્ટ કરી અને તેમને ઈન્ટરવ્યૂ માટે બોલાવવામાં આવ્યા. ઈન્ટરવ્યૂના દિવસે ઉમેદવારો આવ્યા. તેમાં વળી કોઈ ઉમેદવાર ધનુષબાણ ટાઈપનું કાંઈક ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ લઈને આવેલ! કેમ જાણે સીતા સ્વયંવર માટે આવ્યો હોય! ટી.વી. ચેનલોમાં રામાયણ, મહાભારતની સીરિયલો ચાલે છે તેથી લોકોની રોજિંદી શૈલીમાં પણ તેની અસર વર્તાય છે!

આ લખનારની પત્ની પણ કોઈ કોઈ વાર ભૂલથી સવારમાં

બોલી જાય છે - ‘આર્યપુત્ર, યા થઈ ગઈ છે!’

હવે પાછા મૂળ વાત પર આવીએ તો - ઈન્ટરવ્યૂ માટે આવનાર ઉમેદવારો માટે લોકડાઉનની ગાઈડ લાઈન પ્રમાણે જ ગોળ કુંડાળા પણ કરવામાં આવેલ. કન્યાના ફેમિલી મેમ્બર્સે એક પછી એક મુરતિયાના ઈન્ટરવ્યૂ લેવાના શરૂ કર્યા. ઈન્ટરવ્યૂ લેતાં લેતાં છેલ્લા મુરતિયાનો ટર્ન આવ્યો ત્યારે થયું ઉલટું! કેમ જાણે મુરતિયાએ ઈન્ટરવ્યૂ લેવાનું રાખ્યું હોય!

તો હવે વાંચો, મુરતિયાએ કન્યાના ફેમિલીને કરેલ સવાલોની ઝલક!

મુરતિયો : ‘કન્યા કોરોનાપ્રૂફ છે એવું તમે જાહેરાતમાં લખ્યું છે તો તેની વેલિડિટી કેટલી?!

(કન્યાનું ફેમિલી તો આ સવાલ સાંભળી હેબતાઈ જ ગયું. આવા સવાલની તો તેમને કલ્પના પણ ક્યાંથી હોય? છતાં સ્વસ્થતા કેળવી પિતાશ્રીએ જવાબ આપ્યો.)

કન્યાના પિતાશ્રી : ‘જેન્ટલમેન, આમાં વેલિડિટી જેવું કાંઈ હોય નહીં કારણકે કોરોના પોતે જ એવો અજીબોગરીબ વાયરસ છે કે લોકોને કાંઈ ખ્યાલ જ આવતો નથી! આમાં તો ચાઈનીઝ આઈટેમ જેવું છે. ચાલે ત્યાં સુધી ચાલે. બાકી તો પછી જેવા તમારા નસીબ!’

મુરતિયો : ‘કન્યા કોરોનાપ્રૂફ છે તેવું તમે કઈ રીતે નક્કી કર્યું?’

કન્યાના પિતા : ‘બિલકુલ સિમ્પલ, જેન્ટલમેન! અમારી દીકરી ગરમ મિજાજની છે અને તે જ તેનો પ્લસ પોઈન્ટ છે. દીકરીના મગજનું ટેમ્પરેચર કાયમ માટે ૨૭ ડિગ્રીની ઉપર રહે છે. હવે આ ટેમ્પરેચર કોરોનાને ફાવે?! તેથી કોરોના તો કન્યાથી સેઈફ સોશિયલ ડિસ્ટન્સ જ રાખેને!! કદાચ કોરોનાને જ માસ્ક પહેરવાનો વારો આવે! આમ, કોરોના નિર્જીવ હોવા છતાં તેની એક્ટિવિટીનું બાળમરણ થઈ જાય.’

કન્યાના પિતાશ્રીની આ વાત મુરતિયાને ગળે ઉતરી ગઈ. કન્યા અને મુરતિયાએ એકબીજાને પસંદ કર્યા અને આ રીતે એક મુરતિયાને મળી ગઈ - કોરોના પ્રૂફ પત્ની!

પ્લોટ ૩૧૪/એ, વ્હાઈટ હાઉસ, સેક્ટર-૨૦,
રાજશ્રી સિનેમા સામે, ગાંધીનગર-૩૮૨ ૦૨૦.
ફોન : (૦૭૯) ૨૩૨૬૦૫૮૨

૧૮૧૭ થી ૨૦૨૦ સુધીના ભયંકર રોગચાળાની વિગત.... (સંકલિત)

- ★ **૨૦૨૦ : મૃત્યુ ૨.૦ લાખ - કોરોનાનો કેર :** ૨૧મી સદીમાં ત્રાટકેલી આ સૌથી કારમી મહામારી છે. વિશ્વ આખું એક સૂક્ષ્મ વિષાણુ સામે ઘૂંટણિયે પડી ગયું છે. આ વાયરસ કેટલો ઘાતક સાબિત થશે એ કળવું મુશ્કેલ છે. વિશ્વના દેશો આજે પરસ્પર ખૂબ નજદીક છે. એટલે કોરોના વાયરસની બીમારી ધારણા કરતા વધુ ઝડપથી ફેલાઈ રહી છે. તેની દવા શોધાશે ત્યાં સુધીમાં ઘણા લોકોના મૃત્યુ થશે. આ કારણે દુનિયાના અર્થતંત્રને બીજા વિશ્વયુદ્ધમાં પણ જેટલો ફટકો નહોતો પડ્યો એટલો મોટો ફટકો કોરોનાના કારણે પડશે એવો એક અંદાજ છે. જગતને આ મહામારીમાંથી બહાર આવતાં બીજા બે દશકા લાગશે.
- ★ **૧૯૯૪ - ભારતમાં ફરી પ્લેગ વકર્યો :** ભારતમાં ૧૯૯૪માં પ્લેગની મહામારી ફેલાઈ હતી. ઓગસ્ટથી ઓક્ટોબર દરમિયાન પ્લેગે ગુજરાત - મહારાષ્ટ્રમાં હાહાકાર મચાવ્યો હતો. ૬૯૩ કેસ નોંધાયા હતા અને ૫૬ જણાના મૃત્યુ થયા હતા. લોકોએ રાતોરાત સ્થળાંતર કર્યું હતું.
- ★ **૧૯૭૬ : મૃત્યુ ૪ કરોડ - એચઆઈવી એઇડ્ઝ :** ૧૯૭૬માં કોંગોમાં એચ.આઈ.વી. - એઇડ્ઝનો પ્રથમ દર્દી નોંધાયો હતો. પ્રાણીમાંથી માણસમાં ભેદી રીતે પ્રવેશેલી આ મહામારીનો સચોટ ઇલાજ હજુ સુધી મળ્યો નથી. ૧૯૮૧થી ૨૦૨૦ સુધીમાં અંદાજે ૪ કરોડ લોકો એચ.આઈ.વી.ના કારણે મોતના મુખમાં ધકેલાયા છે. અત્યારે સાડા ત્રણ કરોડ લોકો એચ.આઈ.વી.ના વાયરસ સાથે જીવી રહ્યા છે. આ વાયરસને મારી શકાય એવી દવા હજુ સુધી શોધાઈ નથી પરંતુ તેની અસરકારક વૈકલ્પિક સારવાર ઉપલબ્ધ હોવાથી તેના સંક્રમણ પછી પણ લાંબું આયુષ્ય ભોગવી શકાય છે.
- ★ **૧૯૬૮ : મૃત્યુ ૧૦ લાખ - હોંગકોંગ ફ્લુ :** હોંગકોંગ ફ્લુ તરીકે જાણીતો થયેલો આ વાયરસ ૧૯૬૮માં ફેલાયો હતો. ઈન્ફ્લુએન્ઝા પ્રકારના આ તાવનું એચએનએર એવું સત્તાવાર નામ હતું. તા. ૧૩-૭-૧૯૬૮માં પ્રથમ કેસ હોંગકોંગમાં નોંધાયો હતો. ત્યારબાદ ભારત સહિત અન્યત્ર ફેલાયો હતો અને આ મહામારીએ લગભગ ૧૮ દેશોના ૧૦ લાખ લોકોનો ભોગ લીધો હતો. એમાં હોંગકોંગના જ પાંચ લાખ લોકોના જીવ ગયા હતા.
- ★ **૧૯૬૧ : મૃત્યુ ૧.૫૫ લાખ - કોલેરાની મહામારી :** ૧૯૬૧ થી ૧૯૭૫ દરમિયાન સાતમી વખત કોલેરાની મહામારીએ દુનિયામાં કાળો કેર વરતાવ્યો હતો. ૧૯૬૧ની કોલેરાની મહામારીનું ઉદ્દગમ સ્થાન ઈન્ડોનેશિયા હતું. ૧૯૬૪માં ભારતમાં તેનાથી હાહાકાર મચ્યો હતો. રશિયા, ઈટાલી, ફ્રાન્સ, જાપાન, અમેરિકા સહિત વિશ્વના ઘણા દેશો આ મહામારીથી પ્રભાવિત થયા હતા. હજુએ કોલેરાનો રોગ નાબૂદ થયો નથી. દર વર્ષે ૩૦થી ૫૦ લાખ લોકોને કોલેરા થાય છે, એમાંથી ૨૫ હજાર લોકોનાં મૃત્યુ થાય છે. કાંઈક અંશે પીવાનું પાણી શુદ્ધ મળતું હોવાથી અને રોગની સારવાર ઉપલબ્ધ હોવાના કારણે કોલેરા અંકુશમાં છે. કોલેરા ભારતમાંથી ફેલાતો હતો અને હકીકત છે કે, સાત વખત દુનિયા પર કોલેરાની મહામારી ત્રાટકી હતી. એમાં સૌથી વધુ ભોગ ભારતીયોનો લેવાયો હતો.
- ★ **૧૯૫૬ : મૃત્યુ ૨૦ લાખ - એશિયન ફ્લુ :** હોંગકોંગમાં જે વાયરસ ૧૯૬૮માં ફેલાયો હતો, તેના બારેક વર્ષ અગાઉ ૧૯૫૬માં એવા જ પ્રકારનો વાયરસ ચીનમાંથી ફેલાયો હતો. એશિયન ફ્લુ તરીકે ઓળખાતા આ તાવનું અધિકૃત નામ એચએનએર હતું. બે વર્ષ સુધી આ વાયરસ ખૂબ સક્રિય રહ્યો હતો. તેના કારણે સર્વત્ર ભયનું વાતાવરણ હતું. આજના જેટલી ટ્રાન્સપોર્ટેશનની સુવિધા ન હતી એટલે ધીમી ગતિએ ફેલાયો હતો. આમ છતાં ૨૦ લાખ લોકોના મૃત્યુ તેના કારણે થયા હતા. ચીનમાંથી શરૂ કરીને હોંગકોંગ, સિંગાપોર અને અમેરિકા સુધી ફેલાયો હતો. બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી વિશ્વ સામે આવેલો આ સૌથી મોટો ખતરો હતો.
- ★ **૧૯૧૮ : મૃત્યુ ૫ કરોડ - સ્પેનિશ ફ્લુ :** વિશ્વયુદ્ધ ચાલતું હતું ત્યારે સૈનિકોનું મોરલ ટકાવવા માટે બીમારીના કોઈ અહેવાલો બ્રિટન, જર્મની, ફ્રાન્સ, અમેરિકામાં પ્રસિદ્ધ થતા ન હતા. હકીકતમાં પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધના સમયે જ આ તાવના લક્ષણો જોવા મળ્યા હતા. પરંતુ તેને નજરઅંદાજ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ સ્પેનના અખબારોમાં ફ્લુના અહેવાલો છપાવા લાગ્યા હતા અને તેના કારણે અસંખ્ય લોકો મૃત્યુ પામી રહ્યા છે તેની વિગત પણ અખબારોમાં પ્રસિદ્ધ થઈ હતી. ખરેખર આ રોગની શરૂઆત ક્યારે અને કઈ રીતે થઈ તે આજે પણ એક રહસ્ય છે. ત્યારબાદ તે બીમારી વિશ્વભરમાં

- ★ **૨૦મી સદીમાં : મૃત્યુ ૧૦ કરોડ - બે મહાયુદ્ધો :** વિશ્વમાં ૨૦૦ જેટલા દેશો વચ્ચે કોઈના કોઈ મુદ્દે સતત તંગદિલી સર્જાતી રહે છે. દુનિયાના ૧૦૦ જેટલા દેશો પોતાની સરહદો માટે દાયકાઓથી ઝઘડે છે. **દુનિયાના ત્રીસથી વધુ દેશો પરમાણું હથિયારોથી સજ્જ છે.** તેમાં આતંકવાદીઓની વાત અલગ છે. પરંતુ આ બધા કરતા ખરો ખતરો તો માનવજાતને વાયરસથી છે. તેને કારણે ૧૨ કરોડથી વધુ મોત થયા છે. પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધમાં બે કરોડ લોકોનાં મૃત્યુ થયા હતા. બીજા વિશ્વયુદ્ધમાં ૭.૫ કરોડ લોકોના મૃત્યુ થયા હતા. માત્ર વાયરસજન્ય રોગોની જ વાત કરીએ તો પણ વિશ્વયુદ્ધ કરતા વધુ ઘાતક એ રોગચાળા સાબિત થયા છે.
- ★ **૧૮૪૬ : મૃત્યુ ૧૦ લાખ - કોલેરાની ત્રીજી ભયંકર મહામારી :** ૧૮૪૬થી ૧૮૬૦ કોલેરાની ત્રીજી મહામારી. સાત મહામારીમાં સૌથી ભયાનક. એમાં ૧૦ લાખ લોકોના મૃત્યુ થયા હતા. ૧૮મી સદીનો એ સૌથી બિહામણો રોગચાળો હતો. આ ત્રીજી મહામારી પણ ભારતમાંથી જ શરૂ થઈ હતી. ઝાડા, ઉલટી, કળતર અને તાવ એકસાથે શરીરનો એવો કબજો લેતા હતા કે માણસ તેની સામે બિલકુલ લાચાર હતો. ભારતની સાથે એશિયા, યુરોપ, અમેરિકા અને આફ્રિકા સુધી કોલેરા ફેલાઈ ગયો. કોલેરાના દર્દીનું ખાસ નિરીક્ષણ કરીને ડૉક્ટર જોન સ્નોએ શોધી કાઢ્યું હતું કે, **કોલેરા પાણીજન્ય રોગ છે.** કોલેરા સંક્રમિત વ્યક્તિ પાણીના સંપર્કમાં આવે છે અને એ પાણી પીવાથી બીજાને પણ કોલેરાનું સંક્રમણ થાય છે. તેનું આ સંશોધન ખૂબ ઉપયોગી સાબિત થયું હતું.
- ★ **૧૮૨૬ : મૃત્યુ ૮ લાખ - કોલેરાનો બીજો હુમલો :** કોલેરાની મહામારી અટકી તેના બે જ વર્ષમાં ફરીથી તેણે માથું ઉંચક્યું હતું. ગંગા નદીના તટેથી કોલેરા ફેલાયો હતો. ૧૮૩૭ સુધી આ મહામારીએ વિશ્વના અનેક દેશોમાં હાહાકાર મચાવ્યો હતો. ચીન, જાપાન, રશિયા, ફ્રાન્સ, બ્રિટન, અમેરિકા સુધી પહોંચીને આ રોગચાળાએ એક દશકા સુધી તરખાટ મચાવ્યો હતો. આ મહામારીમાં ૮ લાખ લોકોના મૃત્યુ થયા હતા. જેમાં માત્ર ભારતમાં પાંચ લાખ કરતાં વધુ હોવાનો અંદાજ છે. એકલા રશિયામાં એક લાખ લોકોના મૃત્યુ થયા હતા. ૧૮૩૦માં રશિયા કોલેરાથી એવી ભયંકર પક્કડમાં હતું કે શહેરો અને નાના નગરો દિવસો સુધી બંધ રાખવા પડ્યા હતા.
- ★ **૧૮૧૭ : મૃત્યુ ૨૦ લાખ - કોલેરાની પ્રથમ ઘાતક મહામારી :** ૧૮૧૭માં કોલકત્તામાં કોલેરાનો રોગચાળો ફાટી નીકળ્યો હતો. ત્યાંથી આખા ભારતમાં ફેલાયો હતો. એ વખતે અખંડ ભારતમાં ૨૦ લાખ લોકોના મૃત્યુ આ મહામારીમાં થયા હતા. એશિયા, યુરોપ, આફ્રિકા સુધી પહોંચેલો આ રોગચાળો ૧૮૨૪માં કાબૂમાં આવ્યો હતો. કોલેરા કેવી રીતે ફેલાય છે તેની એ વખતે કોઈ જ જાણકારી નહોતી.

સંકલન : દિનેશ આર. મહેતા

**જિંદગીને મધુર બનાવવા
ભગવાને આપણને કેટલું બધું આપ્યું છે!**

- ★ પૂર્વાકાશે પ્રગટતી પ્રભાતી લાલિમા
- ★ હસતાં પુષ્પોનો પમરાટ
- ★ પવનમાં લહેરાતી ડાળીઓ
- ★ નૃત્ય કરતું લીલુંછમ્મ ઘાસ
- ★ અગાધ આકાશમાં પાંખ ફેલાવી ઉડતાં પંખીઓ
- ★ નિશ્ચલ પહાડો, ઉછળતા દરિયા, વર્ષા લાવતા મેઘધનુષી વાદળો, સ્મિતભર્યો પ્રકાશ રેલાવતા તારાઓ
- ★ સૂરીલું સંગીત, સુંદર ચિત્ર, કુદરતની કવિતા.
- ★ શિશુનું વિસ્મય અને ભોળપણનું સ્મિત.

પ્રત્યેક સૌંદર્ય જોવાની દૃષ્ટિ કેળવીએ.

સાબાર : “સમજણના સૂર”

મૌન

મનુષ્યજાતમાં બોલનારા અને મૌન રાખનારા એમ બે ભાગ પાડી શકાય. હું મનુષ્યજાતમાં મૌન રાખનારાઓમાંનો એક છું. મોટાભાગના બીજા તો બોલનારા જ હોય છે. કાંઈક કારણથી જ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વરે નાનાં બાળકો અને મૂંગા હોઠે તાળાં માર્યાં છે.

મૌનમાં મળતી મધુર શાંતિનો મને અનુભવ થયો હોવાથી, મેં તો જાતે જ મારા હોઠ પર તાળું માર્યું છે.

બોલનારાને બોલબોલ કરવાનો એટલો નશો ચડ્યો હોય છે કે મૌનમાં મળતી શાંતિનો અનુભવ કરી જોવાની પણ એમને ઈચ્છા થતી નથી.

વાણીમાં સત્ય અને અસત્ય બંને રહે છે, જ્યારે મૌનમાં તો શુદ્ધ સત્ય જ રહે છે. આથી બીજા બોલે છે ત્યારે હું મૌન રહું છું.

- મિખાઇલ નેઇમી

સંપૂર્ણ-૨

વિચાર વિમર્શ

વૃદ્ધોએ 'વૃદ્ધ હઠ' છોડી 'વૃદ્ધ ગર્સ' અપનાવવી જોઈએ

દિનેશ પાંચાલ, જર્નાલિસ્ટ

આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે ઘડપણ, એ રોગોનું જંકશન હોય છે. તમે પૂરા તંદુરસ્ત હો તો પણ હોસ્પિટલનો આકસ્મિક ખર્ચ આવી પડે ત્યારે તેવા સંજોગોમાં તમારા નાણાંની પ્રવાહિતા (લિક્વિડિટી) વધુ ઉપયોગી સાબિત થાય છે. નાણાંની સરળ ઉપલબ્ધિ માટે દરેક વૃદ્ધે 'ગલ્લા સિસ્ટમ' અપનાવવી જોઈએ. ફિક્સ ડિપોઝીટમાં મૂકેલા પૈસા 'લોક સિસ્ટમ' ગણાય. ઈમરજન્સી ઊભી થઈ હોય ત્યારે એ ઝટ મળતા નથી. એથી આકસ્મિક ખર્ચ માટે થોડી રકમ બેંકના બચત (સેવિંગ્સ) ખાતામાં મૂકવી જોઈએ. આ લખનારે ગલ્લા સિસ્ટમ નહોતી અપનાવી તેથી સુરતની હોસ્પિટલમાં એન્જિયોપ્લાસ્ટી કરાવવી પડી ત્યારે મારી ભૂલનો ભોગ સુરતના મારા સ્વજનો બન્યા હતા. ઘડપણમાં તમારી યાદશક્તિ નબળી થઈ ગઈ હોય તો પણ એક વાત પ્રયત્નપૂર્વક ગોખી રાખજો. જીવનની સમી સાંજે ન જાણે કઈ દિશામાંથી કયો આકસ્મિક ખર્ચ આવી પડે તેની ખબર હોતી નથી. એથી થોડીક આગોતરી સાવધાની રાખવામાં શાણપણ છે. **ઘડપણનો તો સ્વભાવ જ શાણપણ દાખવવાનો હોય છે.** આગ નથી જ લાગવાની પણ અગ્નિશામક રાખવામાં કોઈ નુકસાન નથી. યાદ રહે, બેંક પાસબુકમાં તમારા બેલેન્સના આંકડા જેટલા મોટા હશે; આઘાતના એટેક તેટલા નાના રહેશે...! જે દર્દી બેંકમાં માત્ર બસો પાંચસોનું બેલેન્સ ધરાવતો હશે તેનો કાર્ડિયોગ્રામ કાઢવામાં આવે છે ત્યારે કાર્ડિયોગ્રામના પ્રિન્ટરમાં થોડીક વધુ ધ્રુજારી તો એ ઓછા બેલેન્સને કારણે છપાતી હોય છે.

અનુભવીઓ કહે છે કે ઘડપણમાં મનની શાંતિ માટે ગીતા જરૂર વાંચો પણ તનની શાંતિ માટે પાસબુકને ચકાસો. ચકાસો એટલે એની એન્ટ્રી ચેક કરો એમ નહીં પણ જાવકનું પ્રમાણ આવકના પ્રમાણમાં કેમ વધારે છે તેનો અભ્યાસ કરો. જો બધી

જાવક નીતિસરની હોય તો આવક વધારવા શું કરવું? તે વિચારો. પાસબુક ભલે હલકી હોય પણ અંદરના આંકડા વજનદાર હોવા જોઈએ. **સુખી થવાની એક શરત એ પણ છે કે શરીરની સ્થુળતા ઘટાડો અને પાસબુકની આંતરિક ફળદ્રુપતા વધારો.** ગીતા મનની મિલકત છે તે ચોરાતી નથી, પણ પાસબુક જીવનની મિલકત છે. તે ચોરાઈ શકે છે. એથી ગીતાને દિલમાં સાચવો અને પાસબુકને ઓશિકા તળે સાચવો. જીવનમાં કોણે તમને કેવો આઘાત આપ્યો હતો તે બધી ગઈ ગુજરી ભૂલી જાઓ. માત્ર તમારી સિગ્નેચર યાદ રાખો. ગાયત્રીના ૧ શ્લોક ભૂલી જશો તો ખાસ નુકસાન નથી પણ બેંક સિગ્નેચર ભૂલી જશો તો ચેક પાસ નહીં થાય. ઘડપણમાં બીજું પણ એક ડહાપણ કરવા જેવું છે. નોકરીધંધાની વિકટ જવાબદારીમાં તણાવયુક્ત જીવન જીવી રહેલા દીકરાઓને તમારી જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરી દો અને તે કામ તમે પોતે સંભાળી લો. વિચિત્ર લાગે એવી આ સલાહ છે. ઘડપણમાં ખુદની જવાબદારી પોતાનાથી કેવી રીતે લઈ શકાય? હવે ધ્યાનથી સાંભળો. **ઘડપણમાં સુખી થવું હોય તો ન કોઈ જોડે લડો, ન કોઈને અડો. બલકે સૌ જોડે ભળો અને આનંદથી રહો. દીકરા વહુની દિનચર્યામાં માથુ ન મારો.** માત્ર તમારા દેહમાં માથુ મારો. સ્વકેન્દ્રિય થઈ જાઓ, સ્વાર્થી બનો. ઘરમાં કોણ ક્યાં જાય છે, ક્યાં ફરે છે, હોટલમાં કેટલો ખર્ચ કરે છે, કપડાલત્તામાં કેટલા પૈસા વેડફે છે એ બધી બિનઉપયોગી ઝંઝટમાંથી ફારેગ થઈ જાઓ. ફક્ત તમારા દેહ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો. માત્ર તમારું જ વિચારો. બે દિવસથી દીકરાવહુ ક્યા ચિયેટરમાં સિનેમા જોવા જાય છે તેનું ધ્યાન રાખવા કરતાં બે દિવસથી તમને ઝાડો ઠીક નથી થતો. જો હરડે લેવાનું ચૂકી જવાશે તો મોટી ગેસ ટ્રબલ થઈ જશે એ વાત યાદ રાખવાનું વધુ જરૂરી છે. વહુ સવારે કેટલા વાગે ઉઠે છે તે પર

તીરછી નજર રાખવાને બદલે તમારું સુગર બીપી કેવું રહે છે તે પર ધ્યાન આપવાનું વધુ જરૂરી છે. યાદ રાખવાનું એ છે કે દીકરાઓને કેવળ મિલકત આપીને જ સુખી કરી શકાતા નથી. ઘડપણમાં એમને ઓછામાં ઓછી તકલીફ પડે એ રીતે જીવો તો દીકરાઓ માટે તે વિશેષ રાહતરૂપ બને છે. આપણે ‘બાળહઠ’, ‘સ્ત્રીહઠ’ કે ‘રાજહઠ’નું નામ સાંભળ્યું છે. એમાં ઉમેરવા જેવી એક બીજી હઠ છે - ‘વૃદ્ધહઠ.’

દાદાને ઉગ્ર એસિડિટી હોય તો પણ રોજ ભજિયાનો નાસ્તો જોઈતો હોય, સુગર હોય તોય ગળી રોટલી ખાવી હોય અથવા એટેક હોય તો પણ ચોખ્ખા ઘી માં લચલચતો શીરો ખાવાની ફરમાઈશ હોય ત્યારે સંતાનોનો સઘળો પિતૃપ્રેમ એ ‘વૃદ્ધહઠ’ આગળ ધૂળ ચાટતો થઈ જાય છે. દીકરાઓ થોડાક કડક થવા ગયા તો સમાજ આખો ચિલ્લાઈ ઉઠશે - ‘જોયું... કળિયુગમાં દીકરાઓ ડોસાને કેવો સંતાપ આપે છે?’ વૃદ્ધાવસ્થામાં સહજ હોય એવા અનિવાર્ય દુઃખો પ્રત્યે સૌને સહાનુભૂતિ હોય જ. પણ પેટ ચોળીને ઊભા કરાયેલા દુઃખોનો કોઈ બચાવ ન હોઈ શકે.

વૃદ્ધોએ એવી ‘વૃદ્ધહઠ’ને બદલે ‘વૃદ્ધ ગટ્સ’ દાખવવી જોઈએ. એવી ગટ્સ ત્યારે જ દાખવી શકાય જ્યારે વૃદ્ધોને સમજાય કે ઘડપણમાં માણસ અંત સુધી હરતો ફરતો રહે અને તેના બધા કામો તે પોતે કરી શકે. (બલકે ઘરના ય થોડા નાના મોટા કામો તે ઉપાડી લે) તો સંતાનો માટે તે ઘણું રાહતદાયક બને છે. માબાપની મિલકત કરતાંય તેમની વયસ્ક સમસ્યાઓ જેટલી ઓછી હોય તેટલી સંતાનોને વધુ શાંતિ રહે છે. મનને છાને ખૂણે એક વાત સમજી લેવા જેવી છે. અંતે દીકરાને લાખ બે લાખ આપશો તેનો આનંદ તે નહીં માણી શકે જો તમારો ઝાડો પેશાબ કે હોસ્પિટલની દોડાદોડીમાં જ તે અધમુઓ થઈ ગયો હશે તો...!

હમણાં એક પરિચિત મળ્યા. તેમણે ફરિયાદ કરી - ‘છેલ્લા દસ વર્ષથી ગ્રહદશા બહુ નબળી ચાલે છે. ધંધો બેસી ગયો છે. હજી તો બબ્બે દીકરા પરણાવવાના બાકી છે.’ એ વડીલની કહેવાતી નબળી ગ્રહદશાની મારે પોલ ખોલવી છે. એમની આર્થિક સ્થિતિ પ્રથમથી જ નબળી હતી. પણ દેવુ કરીને બે દીકરાને ધામધૂમથી પરણાવ્યા. હજી બે દીકરાના ભણતર વગેરેની જવાબદારી ઊભી છે. ધંધામાં ધ્યાન નથી આપતા તેથી ધંધો તૂટી ગયો છે. વધારે પડતી ધાર્મિકતાને કારણે ઘરમાં છાસવાલે કથા કરાવે... જાત્રાએ જાય... સાધુઓને જમાડે... ઘરમાં કાયમી માંદગી રહે છે પણ ડોક્ટરોને બતાવવાને બદલે ભગત-ભુવા કે જ્યોતિષીઓને બતાવે. તેમણે કહેલી વિધિઓમાં પૈસાનું પાણી કરે. કમળો થયો હોય તો તે ઉજાવવા ભગત પાસે જાય. પછી કમળામાંથી કમળી થઈ જાય ત્યારે ડોક્ટર પાસે જાય. કાચા રોગને ભગતની મદદથી પકવીને પાકો બનાવી દે અને

ડોક્ટરનીય મુશ્કેલી વધારી દે. તાત્પર્ય એટલું જ કે એમની ખુદની ભૂલોનો ટોપલો એઓશ્રી નસીબને માથે ઠાલવે છે. એમણે જુવાનીમાં જલસા કર્યા, પરણ્યા પછી ખોટા ખર્ચા કર્યા અને હવે જીવવાના ફાંફા પડ્યા ત્યારે ગ્રહદશા પર વાર કર્યા! એમને મોઢા પર ન કહી શકાયેલી વાત આપને જણાવું. કેટલાક માણસો એવા અડબંગ હોય છે કે તેમના હિતેચ્છુઓ તેમને મજબુતાઈથી પકડી રાખે તો તેમને ધક્કો મારીને પણ સળગતી મશાલ સાથે પેટ્રોલના કૂવામાં ભૂસકો મારે. એમની ગ્રહદશા નહીં બૌદ્ધિકદશા ઠીક નથી હોતી. એવા આધુનિક પ્રહલાદો તેમની સ્વનિર્મિત હોળીમાં સળગી રહ્યા હોય ત્યારે ખુદ ભગવાનને પણ બચાવવાનો ઉમળકો થતો નથી.

ધર્મ કે શ્રદ્ધામાં રૂચિ હોય તો જરૂર રસ લેવો જોઈએ પણ સુખી થવા માટે કેવળ શ્રદ્ધા અને સભૂરી પૂરતાં નથી. સફળતા માટે માત્ર પૂજાપાઠ નહીં પણ બુદ્ધિએ ચીંધેલા અનુભવના પાઠ જ વધુ કારગત નીવડે છે. સ્વામી શ્રી સચ્ચિદાનંદજીએ કહ્યું છે : **‘બુદ્ધિ બદામ ખાવાથી નહીં, ઠોકર ખાવાથી આવે છે!’** માણસ કેટલી જાત્રા કરે, કેટલા હોમ હવન કરાવે, કેટલા દેવોને પૂજે તે કરતાં તેનું કોલેસ્ટેરોલ કેટલું છે... તેનું બી.પી. કેવું છે... સુગર કેટલું છે એ બધી જાણકારી રાખે તો કમસે કમ જાત સુખી રાખી શકાય. અને જેની જાત સારી તેની વાત ન્યારી...! બેસ્ટ ઓફ લક!

● **માઈલસ્ટોન :**

પૈસા ઘરના કોઠારમાં ભરાતા ઘઉંચોખા જેવા છે. મહેમાનોની અવરજવરને ધ્યાનમાં રાખી સમજદાર ગૃહિણીઓ જરૂર કરતાં થોડા વધુ ઘઉંચોખા ભરે છે. સમજદાર માણસો પણ જરૂર કરતાં થોડા વધુ પૈસાની બચત રાખે છે. કેમકે અતિથિ અને આફત ક્યારે કઈ દિશામાંથી આવી પડે તે નિશ્ચિત હોતું નથી.

સી-૧૨, મજૂર મહાજન સોસાયટી,
ગણદેવી રોડ (સી.એન.જી. પેટ્રોલ પંપની સામે)
પો. કાલિયાવાડી, મુ. જમાલપોર, નવસારી-૩૯૬ ૪૨૭.
મો. ૯૪૨૮૧ ૬૦૫૦૮

જીવનભરનો આનંદ

- એક ક્લાકનો આરામ મેળવવો હોય - તો આરામ કરો.
- એક દિવસનો આનંદ મેળવવો હોય - તો ઉજાણી પર જાવ.
- એક અઠવાડિયાનો આનંદ મેળવવો હોય - તો પ્રવાસે જાવ.
- એક વર્ષનો આનંદ મેળવવો હોય - તો વારસામાં સંપત્તિ મેળવો.
- જિંદગીભરનો આનંદ મેળવવો હોય - તો તમારા રોજિંદા કામને ચાહો.

પરિવર્તન

વિચારધારા

પુષ્પાબેન અને સવિતાબેન તેમની વીસેક બંગલાની બનેલી આલિશાન સોસાયટીના કોમન ગાર્ડનની બેન્ય ઉપર બેઠા બેઠા વાતો કરતા હતા. આ એમનો રોજનો નિયમ હતો. સાંજ પડે એટલે તેમના નક્કી કરેલા સમયે બંને જણા ગાર્ડનમાં પહોંચી જતા. જો એક દિવસ પણ ના મળે તો એમને ચેન પડતું ન હતું. બંને જણા ઘર પરિવારની જવાબદારીમાંથી મુક્ત હતા. બંનેના ઘરમાં દીકરા-વહુઓ અને પૌત્ર-પૌત્રીઓ પણ હતા. એટલે તેઓ ઘરની બહાર વિતાવવાનો સમય ફાળવી લેતા હતા. તેનાથી તેમનો સમય પણ પસાર થઈ જતો અને તેમને થતું કે **અમે થોડીવાર ઘરની બહાર રહીએ તો વહુઓને પણ સારું લાગે.** ઘણીવાર બધો જ વ્યવહાર સારો હોય, સ્વભાવ સારો હોય, કોઈ જ રક્તક ના હોય તે છતાં પણ વ્યક્તિની હાજરી પણ નડતી હોય છે એવું તેમનું માનવું હતું.

તેમણે સવાર-સાંજનો નિયમ બનાવી લીધો હતો. સવારના ભાગમાં બંને જણા દેવ દર્શન માટે નીકળી જતા અને સાંજે ગાર્ડનમાં આવીને બેસતા. બંનેના કુટુંબ ખૂબ સુખી સંપન્ન હતા. ઘરમાં નોકર-ચાકર, રસોઈયા હતા. તેથી આમ પણ ઘરમાં કંઈ ખાસ કામ કરવાનું રહેતું નહીં. પુષ્પાબેનને એક દીકરો અને એક દીકરી હતા. બંને જણા પરણેલા હતા અને પોતાના સંસારમાં સુખી હતા. તેમના પતિ દીકરા સાથે કારોબાર સંભાળતા હતા. એટલે કે આ ઉંમરે પણ કાર્યરત હતા. તેવી જ રીતે સવિતાબેનને એક દીકરો અને બે દીકરીઓ હતી. ત્રણેયના લગ્ન કરાવીને એ પણ જવાબદારીમાંથી મુક્ત થઈ ગયા હતા. તેમના પતિ પણ દીકરા સાથે ફેક્ટરીનું કામ સંભાળતા હતા.

આમ જોવા જાવ તો તેમની જિંદગીમાં બધું બરાબર હતું. પરંતુ કહે છે ને કે બધું બરાબર ચાલતું હોય તો પણ માણસનો સ્વભાવ જ એવો છે કે તેને ક્યાંક ને ક્યાંક કંઈક તકલીફ લાગ્યા જ કરતી હોય છે. તેવું જ પુષ્પાબેન અને સવિતાબેનનું હતું.

આજે વાતની શરૂઆત સવિતાબેને કરી. તેમને હંમેશાં એવું જ લાગ્યા કરતું હતું કે તેમનો દીકરો લગ્ન પહેલા હતો તેના કરતા હવે બદલાઈ ગયો છે. તેમણે પોતાનો બળાપો ઠાલવતા કહ્યું કે, 'મારા દીકરાને તો હવે મારી સાથે વાત કરવાનો પણ સમય નથી. તે તેની પત્ની અને બાળકો સાથે વ્યસ્ત રહે છે.

અમારું ધ્યાન તો રાખતો જ નથી.' પુષ્પાબેને પણ એમની વાતમાં સૂર પુરાવ્યો. 'સવિતા, તારી વાત સાવ સાચી છે. મને પણ એવું જ લાગ્યા કરે છે કે દીકરાને અમારી કોઈ ચિંતા જ નથી. એના કરતાં દીકરીઓ બિચારી દૂર બેઠી આપણી કેટલી ચિંતા રાખે છે. રોજ ફોન કરીને આપણી ખબર પૂછે છે. શું રસોઈ બનાવી, શું જમ્યા, તબિયત કેમ છે? બધી વાતનું ધ્યાન રાખે છે. સવિતા, લોકો સાચું જ કહે છે કે દીકરા કરતા દીકરીઓને મા-બાપની લાગણી વધારે હોય છે.'

આમ ને આમ દિવસો પસાર થતા હતા. થોડા વખત પછી એમની સોસાયટીમાં નવા પાડોશી રહેવા આવ્યા. તેમનું પણ સંયુક્ત પરિવાર જ હતું. નવા આવેલા પરિવારના રાધાબહેનને ધીમે ધીમે ઓળખાણ થતાં સવિતાબેન અને પુષ્પાબેન સાથે સારું ફાવી ગયું. અને બેમાંથી ત્રણની મંડળી જામવા લાગી. રાધાબહેનને પણ બે દીકરા અને એક દીકરી પરણાવેલા હતા. તેથી તેઓ પણ પુષ્પાબેન અને સવિતાબેન સાથે સમય ફાળવી શકતા. ત્રણેય જણા રોજ સાંજે ગાર્ડનમાં બેસીને જુદા જુદા વિષયો પર ઘણી બધી વાતો કરતા. કોઈકવાર ગંભીર બાબતો પર ચર્ચા થતી તો કોઈકવાર ખૂબ હસી મજાક થતી હતી.

એકવાર વાતમાંથી વાત નીકળતા, પાછા દીકરા અને દીકરીની વાત આવીને ઊભી રહી. એ જ ચર્ચા.... દીકરો ધ્યાન નથી રાખતો, દીકરાને લાગણી નથી; દીકરી જ લાગણીશીલ હોય છે વગેરે વગેરે. રાધાબેન બંનેની વાતો શાંતિથી સાંભળી રહ્યા હતા. પછી તેમણે ધીમે રહીને પોતાની વાત મૂકી :

“જુઓ સવિતાબેન, પુષ્પાબેન... તમે જે વાત કરો છો ને એ વાત મેં બીજા ઘણા પાસેથી પણ સાંભળી છે. પરંતુ આ વિશે મારો મત જુદો છે. તમે કહો છો કે દીકરી લાગણીશીલ હોય છે. તો શું દીકરાને લાગણી હોતી જ નથી? ના, આ વાત ખોટી છે. ખરેખર તો દીકરાને પણ પોતાના માતા-પિતા માટે એટલી જ લાગણી હોય છે, જેટલી દીકરીને હોય છે. દીકરાને તેનો પોતાનો સંસાર હોય છે. જેમાં તેની પત્ની અને સંતાનો હોય છે. તેના પ્રત્યે પણ તેમની કંઈક જવાબદારી હોય છે. પહેલા એ માતા-પિતા પાસે આવીને બેસીને વાતો કરતો હોય, લગ્ન ન થયા હોય ત્યાં સુધી બધી વાતમાં માતાની સલાહ લેતો હોય પરંતુ લગ્ન થઈ

સુવાસ

મૃગજળ

યાત્રા, આમ તો તમે શરીરે સાવ સાજા-નરવા છો, પરંતુ કોણ જાણે કેમ છેલ્લા દસેક દિવસથી તમારા તન-મનમાં ન સમજાય એવો ફેરફાર થઈ ગયો છે. ક્યારેક કામ કરતા કરતા તમારા હાથ અચાનક થંભી જાય છે, તો ક્યારેક તમે સાવ સુનમુન બનીને બેસી રહો છો અને સદાય હસમુખા રહેતા તમારા ચહેરા ઉપર ઉદાસીનતાના વાદળ છવાઈ જાય છે.

તમારા તન-મનમાં થઈ ગયેલા અણધાર્યા ફેરફારની પરીસ્થિતિ, યાત્રા, તમે તમારા પતિ તીર્થથી છુપાવવાના ઘણાંય પ્રયત્નો કરો છો પણ તીર્થની ચકોર નજરમાં તમારા વ્યવહારમાં અચાનક થઈ ગયેલા ફેરફારની આબાદ તસવીર ઝીલાઈ ગઈ છે અને એટલે જ તો એ પણ તમારા વર્તન બાબતે અસંમજસતામાં મૂકાઈ ગયા છે. હા, એણે એની રીતે અનુમાન પણ કર્યું — કદાચ ઘરના કોઈ સભ્ય તરફથી યાત્રાને મનદુઃખ થયું હશે અને એટલે જ તો તીર્થે તાગ મેળવવા એક યા બીજી રીતે પરિવારના સભ્યોને સહેજ-સાજ પૂછી પણ લીધેલું. પણ ક્યાંયથીય કશુંય જાણવા નહીં મળેલું! અને પછી તો એ પણ વિચારોના વમળોમાં અટવાઈ ગયેલો.

યાત્રા, તમે તમારા મનમાં ચાલતી ગડમથલનું કારણ જાણો જ છો પણ તમે સામે ચાલીને તીર્થને આ વાત કહી શકવાના નથી કારણકે આ વાત તમારે મન ન કહેવાય કે ન સહેવાય એવી થઈ ગઈ છે, ખરું ને યાત્રા?

માનવ જીવનમાં ઘણીય વાર એવી પરીસ્થિતિ સર્જાય છે કે ન ઈચ્છવા છતાંય આપણે એ વિકટ પરીસ્થિતિના વમળમાં ગૂંચવાઈ જઈએ છીએ. હા યાત્રા, એ પણ નક્કર હકીકત છે કે આપણને ગૂંચવાડામાં નાખતી પરિસ્થિતિની સાચી હકીકત આપણને જો પૂરેપૂરી સમજાય તો પછી આપણું મન આપોઆપ એ વિકટ પરિસ્થિતિના વમળમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે અને આપણે સાવ હળવા બની જઈએ છીએ.

તમને નવાઈ લાગે એવી વાત યાત્રા, આજે મારે તમને કહેવી છે. તમારા મનમાં જે પ્રકારની ગડમથલ ચાલી રહી છે એનું સાચું કારણ તમે પોતે જ છો. એ વાતની તો તમને પણ ખબર જ છે ને? પરંતુ જ્યાં સુધી તમારા મનમાં ઘુમરાયા કરતો અજંપો દૂર નહીં થાય ત્યાં સુધી તમારા તન-મનમાં પ્રવેશી ચૂકેલી

ઉદાસીનતા દૂર નહીં જ થાય. એટલે ચાલો, હું જ તમને ઉદાસીનતાના ઊંડા કળણમાંથી બહાર કાઢવાનો પ્રયત્ન કરું છું.

સાંભળો....

આશરે પંદરેક દિવસ પહેલાં તમે તમારા સાસુ સાથે તમારા ગામની પડખેના શહેરની સોસાયટીમાં રહેતા તમારા નણંદના ઘેર ગયેલા બરાબરને યાત્રા? આ વખતે તમારા નણંદની સોસાયટીમાં જ રહેતી તમારી અંતરંગ સહેલી અનાર તમને અચાનક મળી ગયેલી. એટલું જ નહીં, અનાર ભારે આગ્રહ કરીને તમને સૌને ચા-પાણી કરાવવા એના ઘેર લઈ ગયેલી. અને ત્યારે ચા-પાણી દરમિયાન તમારી સહેલી અનારે તમારી સમક્ષ એના પતિ ગૌરાંગની સારા પગારવાળી સચિવાલયની નોકરી, નવો ખરીદેલ ફ્લેટ અને નવા વસાવેલ ફર્નિચરની વાત સ્ત્રીસહજ વૃત્તિથી તમારી સમક્ષ હોંશભેર કરેલી...

...ત્યાર પછી તો યાત્રા તમે તમારા ઘેર આવી ગયેલા પણ તમારી અંતરંગ સહેલી અનારે કહેલી વાતોએ તમારા દિલો દિમાગમાં કબજો મેળવી લીધો. તમારી નજર સમક્ષ સચિવાલયની નોકરી, ફ્લેટ અને ફર્નિચર તરવરવા લાગ્યા અને ધીરે ધીરે તમારું મન ઉદાસીનતાના ઊંડા કળણમાં ખૂંપવા લાગ્યું. પછી તો તમારી સમક્ષ વીતી ગયેલો વર્તમાનકાળ, એટલે કે ભૂતકાળ સજીવન થઈ બેઠો!

તમારી અંતરંગ સહેલી અનારના પતિ ગૌરાંગ સાથે તમારા જ લગ્નની વાત નક્કી થઈ ગઈ હતી. પરંતુ કોઈ વચેટિયાને કારણે ગૌરાંગ સાથે અનાર ગોઠવાઈ ગઈ અને યાત્રા, તમે રહી ગયા!

શહેરની સોસાયટીના ફ્લેટમાં રહેતી અનારની વાત સાંભળ્યા પછી યાત્રા, રહી રહીને એક જ સવાલ તાતા તીરની જેમ તમારા હૃદયમાં ભોંકાયા કરે છે. ગૌરાંગ સાથે મારા લગ્ન થયા હોત તો? મને પણ અનાર જેટલું જ સુખ મળ્યું હોત ને? હું પણ શહેરની સોસાયટીમાં વટભેર રહેતી હોત! બસ, ગૌરાંગ સાથે લગ્ન થઈ ન શકવાનો વસવસો યાત્રા, તમારા કાળજે વીંછીના ડંખની જેમ વેદના જન્માવી રહ્યો અને એની દેખીતી અસર તમારા તન-મન પર આડૂઠ થઈ ગઈ. તમારા મનોપ્રદેશમાં ચાલતી આવી વાત તમે તમારા પતિ તીર્થને પણ કેવી રીતે કહી

શકો? ન સહેવાય કે ન કહેવાય એવી પરિસ્થિતિમાં તમે જાણે કે માનસિક રીતે અસ્વસ્થ બની ગયા.

યાત્રા, તમારા લગ્ન ગૌરાંગ સાથે ન થઈ શક્યાનો વસવસો તમારા અંતરમાં થાય એ સ્વાભાવિક છે. મોટાભાગની સ્ત્રીઓને આવો વસવસો થાય એમાં કાંઈ ખોટું નથી. પરંતુ જ્યારે આપણા મનમાં ઉદ્ભવેલા વસવસા પછી ક્યાંયથી આપણને સાચી હકીકત વ્યવસ્થિત સમજાય ત્યારે આપણા મનમાં ઉદ્ભવેલો એ વસવસો પાણીના પરપોટાની જેમ ક્ષણવારમાં જ ફૂટી જાય છે. રાંધણ ગેસની બોટલનું બટન ઓફ કરીએ અને ચાની તપેલીમાં આવેલો ઉભરો શમી જાય તેમ! બસ યાત્રા, મારે આ જ વાત તમને કહેવી છે.

તમારી અંતરંગ સહેલી અનારને ઘેર તમે જે કંઈ જોયું અને સાંભળ્યું, એ ખરેખર સુખ નહોતું! હતો માત્ર સુખનો આભાસ. જેઠ મહિનાના બળબળતા બપોરે વેરાન વગડામાં કોઈ એકલ વટેમારગુ ચાલ્યો જતો હોય ત્યારે વેરાન વગડામાં એને દૂર દૂર પાણી હોય એવો આભાસ થાય છે. તરસ્યો વટેમારગુ પાણી પીવા મળશે એવી આશાએ ઉતાવળે આગળ વધતા જ્યાં પાણી દેખાતું હોય ત્યાં પહોંચે તો વળી પાણી એથીય દૂર દેખાય! કારણ? વેરાન વગડામાં બળબળતા બપોરે વટેમારગુને દૂર દૂર દેખાતું પાણી, એ વાસ્તવમાં પાણી હોતું જ નથી. **હોય છે માત્ર પાણીનો આભાસ! આવા આભાસી જળને મૃગજળ કહે છે.** આભાસી જળને જ વાસ્તવિક જળ માની એની પાછળ દોડી દોડીને મૃગોય થાકી જાય છે. મૃગજળના આભાસને જ સાચું જળ માની, એને મેળવવા મથનારના હાથમાં સરવાળે તો કશુંય આવતું જ નથી. અને યાત્રા, માત્ર ઉજળું એટલું દૂધ માની લેવાય?

શહેરની સોસાયટીમાં રહેતી અનારે અન્યની દેખાદેખી કરીને પતિ ગૌરાંગ પાસે મોંઘોદાટ ફ્લેટ ખરીદાવ્યો છે. પડોશીઓની વાદે ચડી કિંમતી ફર્નિચર વસાવ્યું છે. આ માટે બેંકમાંથી મોટી રકમની લોન લેવી પડી છે. લોનના હપ્તા ભરવામાં પગારનો મોટો હિસ્સો વપરાઈ જાય છે અને એટલે ઘરખર્ચ માટે ગૌરાંગ - અનાર હંમેશાં માનસિક તણાવમાં જ રહે છે.

એની સામે થોડા પગારમાંય તમારા પતિ તીર્થના વ્યવસ્થિત આયોજનને કારણે વ્યવહારીક જીવનમાં તમને ક્યારેક નાણાંની તકલીફ પડતી નથી. તમે તમારા બંને બાળકોને સારું શિક્ષણ આપી શક્યા છો. એટલું જ નહીં, વંદના અને વિવેક જેવા સંતાનોથી તમારું ઘર ગૂંજતું રહે છે. આખાય પરિવારમાં યાત્રા, તમારું અદકેરું સ્થાન છે. તમારી પ્રત્યે સૌને માન છે. **તમારા હસમુખા અને મિલનસાર સ્વભાવના કારણે પરિવારમાં તમે ઉપડ્યા ઉપડતા નથી. તમારી વ્યવહારુ વાતને સૌ કોઈ**

સ્વિકારી લે છે. આ સુખ નથી તો શું છે? એની સામે દીકરો - દીકરી એકસમાન હોવા છતાંય ત્રણ-ત્રણ દીકરીઓના જન્મ પછીય માત્ર પુત્ર એપણને કારણે તમારી અંતરંગ સહેલી અનાર ચોથી સુવાવડની તૈયારીમાં છે! વારંવારની સુવાવડોને કારણે અનારનું શરીર સાવ કંતાઈ ગયું છે એ તો યાત્રા, તમેય નજરોનજર જોયું જ છે ને! તમે બંને બહેનપણીઓ સરખી ઉંમરની હોવા છતાંય તમારી બહેનપણી અનાર તમારાથી પાંચ-છ વર્ષ મોટી લાગે છે. જ્યારે તમે આજે પાંત્રીસ વર્ષની ઉંમરે પણ અઠ્યાવીસના લાગો છો! ગુડ બાય યાત્રા....

૨૮, ઇન્દ્રપ્રસ્થ સોસાયટી, કલિકુડ.
મુ.પો.તા. ઘોળકા, જિ. અમદાવાદ.
મો. ૯૦૯૯૯ ૪૧૨૪૦

વિચારધારા

(અનુસંધાન : પાના નં. - ૬૦ ઉપરથી ચાલુ)

સાસુ-સસરાને આપ. તો તારા પતિની નજરોમાં તારું માન વધી જશે. પતિનો પ્રેમ પણ આપોઆપ માંગ્યા વગર જ મળવા લાગશે. સાસુ-સસરા પણ તારા વ્યવહાર બદલ રાજી થશે. ભલે મોઢેથી કદાચ ના બોલે, પરંતુ મનમાં તો જરૂર સમજશે જ. **દુનિયામાં દરેક વસ્તુ અરસપરસ હોય છે. જો તમે પ્રેમ અને આદર આપશો તો એ જરૂર તમારી પાસે પાછું આવશે જ.** હા, કદાચ એનું પ્રમાણ વ્યક્તિ દીઠ કદાચ ઓછું વધું હોય પણ આવશે તો ખરું જ. ભલે રોજ કોઈ બોલીને નથી કહેવાના કે અમને તારા માટે પ્રેમ છે કે આદર છે. પરંતુ એ તો એના વ્યવહારમાં જ દેખાઈ આવે કે એને તમારા માટે કેટલો પ્રેમ અને આદર છે.

આમાં અપવાદરૂપ પણ હોય... જ્યારે તમારા ખૂબ પ્રયત્નો પછી પણ તમારા પ્રેમના પડઘા સામેથી ના પડે ત્યારે પછી તટસ્થ રહેવાનો પ્રયત્ન કરો. પરંતુ હા, પ્રેમ આપવાનો અને પ્રેમ પામવાનો પ્રયત્ન તો ચોક્કસ કરવો જ. અને જો પ્રેમના બદલામાં તમને સામે પ્રેમ મળશે તો તમારું બાકીનું જીવન ખૂબ જ આનંદમય અને સુખી બની જશે. જ્યારે એકબીજા માટે આવી લાગણી થાય ત્યારે એ ઘર સ્વર્ગથી પણ સુંદર બની જાય છે.”

સવિતાબેન અને પુષ્પાબેન દિગ્મુઢ બનીને રાધાબેનની વાતો સાંભળતા હતા. એ કોઈ પ્રવચન સાંભળતા હોય તેવી લાગણી તેમને થતી હતી. રાધાબેનની વાતો સાંભળીને તેમને એમના માટે ખૂબ માન થયું. એમને લાગ્યું કે એકવાર તો રાધાબેને કીધું છે એ રીતે વિચારદષ્ટિ કેળવવી જ જોઈએ. આજે જ્યારે બધા પોતપોતાના ઘેર પાછા જતા હતા ત્યારે એક નવી વિચારધારા સાથે જઈ રહ્યા હતા.

૩, દર્શન એપાર્ટમેન્ટ, કૈલાસ સોસાયટી, મહાલક્ષ્મી પાંચ રસ્તા, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭. મો. ૯૮૨૫૧ ૫૧૫૧૩

શીખ

જિંદગી ક્યારેય સરળ નથી બનવાની, તમારે જ મજબૂત બનવાનું છે

મોલાભાઈ ગોલીબાર

મિત્રો, પ્લેટમાં જમવાનું છોડતા પહેલાં રતન ટાટાનો આ મેસેજ જરૂર વાંચજો. રતન ટાટાએ ટ્વિટરના માધ્યમથી ટ્વિટ કરી એક સરસ મેસેજ શેર કર્યો. જેનાથી આપણે જિંદગીમાં ઘણું શીખી શકીશું.

રતન ટાટાએ લખ્યું, ‘પૈસો તમારો છે, પણ સંસાધન સમાજના છે. જર્મની એક હાઈલી ઈન્ડસ્ટ્રિઅલ દેશ છે. ઘણા લોકો એવું વિચારતા હશે કે ત્યાં લોકો હાઈફાઈ લક્ઝુરિયસ લાઈફ જીવતા હશે. જ્યારે અમે લોકો હેમ્બર્ગ પહોંચ્યા ત્યારે અમે એક રેસ્ટોરન્ટમાં ગયા. અમે જોયું ઘણા બધા ટેબલ ખાલી હતા. ત્યાં એક ટેબલ હતું જ્યાં એક જુવાન કપલ જમવાનું જમી રહ્યા હતા. ટેબલ પર બે ડિશ અને બે બિયરની બોટલ હતી. હું વિચારી રહ્યો હતો, શું આવું સિમ્પલ ખાવાનું રોમાન્ટિક હોઈ શકે છે અને શું આ છોકરી પેલા કંજૂસ છોકરાને છોડશે? બીજા એક ટેબલ પર કેટલીક ઘરડી સ્ત્રીઓ બેઠી હતી. જ્યારે કોઈ ડિશ પીરસવામાં આવતી તો વેઈટર બધાને થાળીમાં પીરસી દેતો અને એ ઘરડી સ્ત્રીઓ ડિશ સફાઈ કરી દેતી હતી. અમે લોકો ભૂખ્યા હતા. મારી સાથે આવેલા મારા કલીગે ઘણી બધી આઈટમ ઓર્ડર કરી દીધી. જ્યારે અમારું જમવાનું પૂરું થયું ત્યારે ત્રીજા ભાગનું જમવાનું ટેબલ પર બચ્યું હતું. જ્યારે અમે રેસ્ટોરન્ટની બહાર નીકળી રહ્યા હતા ત્યારે એ ઘરડી સ્ત્રીઓએ અમારી સાથે અંગ્રેજીમાં વાત કરી અને કહ્યું કે, ‘આ તમે શું કર્યું? અનાજનો આટલો બધો બગાડ?’ અમે સમજી ગયા કે એ વધી પડેલી ખાવાની વસ્તુઓના કારણે અમારાથી નારાજ હતી. મારા કલીગે કહ્યું, ‘અમે ખાવાના પૈસા ચૂકવી દીધા છે. અમે ખાવાનો કેટલો બગાડ કર્યો છે એનાથી તમારે શું લેવાદેવા?’ એમાંથી એક સ્ત્રી ખૂબ જ ગુસ્સે થઈ ગઈ. એણે પોતાનો મોબાઈલ ફોન કાઢ્યો અને કોઈને ફોન કર્યો. થોડીવાર પછી સોશિયલ સિક્યુરિટી ઓર્ગેનાઈઝેશનના માણસો યુનિફોર્મમાં આવી ગયા અને બધી વાત સાંભળ્યા પછી એમણે અમારા પર પચાસ યુરોનો દંડ કર્યો. અમે ચૂપ હતા. ઓફિસરે કડકાઈથી કહ્યું, ‘એટલું જ ઓર્ડર કરો, જેટલું જમી શકો. દુનિયામાં કેટલાયે એવા છે જેમની પાસે ખાવા અનાજ નથી. તમારી પાસે અનાજ કે સંસાધન

બરબાદ કે બગાડ કરવાનું કોઈ કારણ નથી. આ ધનિક દેશના લોકોની વિચારસરણી આપણને શરમમાં મૂકી દે છે. આપણે એના પર વિચારવું જોઈએ. આપણે એવા દેશમાં રહીએ છીએ જે સંસાધનથી સમૃદ્ધ નથી. આપણે ઓર્ડર આપતી વખતે ઘણો હુડ વેસ્ટ કરી નાખીએ છીએ.’

આના પરથી એ શીખ લેવી જોઈએ કે ખરાબ આદતો બદલવા વિશે ગંભીરતાથી વિચારો. **વાત પણ સાચી છે. પૈસો તમારો છે, પણ સંસાધન સમાજના છે. દોસ્તો, કોઈ દેશ ત્યારે મહાન બને છે જ્યારે કોઈ નાગરિક મહાન બને છે અને મહાન બનવું એટલે મોટી-મોટી પ્રસિદ્ધિ મેળવી લેવી એ નથી. મહાન બનવા, એ દરેક નાના-મોટા કામ કરવા જોઈએ, જેનાથી દેશ મજબૂત બને અને આગળ વધે.** અનાજનો બગાડ, પાણીનો બગાડ, વીજળીનો બગાડ – આ નાના-નાના ડગલા દેશને બરબાદ કરે છે.

ગોલીબાર પબ્લિકેશન્સ,
કાશીરામ ટેક્સટાઈલ્સની પાછળ,
એશિયન પેઇન્ટ્સ ગોડાઉનની બાજુમાં,
બોમ્બે હાઈવે, નારોલ, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૦૫.
ફોન : ૨૫૩૨૯૧૮૧, ૨૫૩૨૯૬૭૧

કોઈના બેલી બનીએ

સમાજથી તરછોડાયેલા કોઈની સાથે મૈત્રીપૂર્ણ વ્યવહાર કરીએ,
કોઈ નિરાધાર અથવા વિકલાંગને મદદ કરીએ,
કોઈને કદી દુઃખ ના પહોંચાડીએ,
એકાકી અને વૃદ્ધ માટે થોડો સમય કાઢીએ,
કોઈનાં આંસુ લૂછીએ,
કોઈને ભયમુક્ત કરીએ,
કોઈનો કાર્યભાર ઓછો કરીએ,
પિંજરમાં કેદ કોઈ પક્ષીને મુક્ત કરીએ,
કોઈના જીવન ઉપર સ્મિત લાવીએ,
કોઈના હૃદયમાંથી ગ્લાનિ અને હતાશા દૂર કરીએ,
ધિક્કારને બદલીએ પ્રેમમાં
— તો જીવન બને અર્થપૂર્ણ.

પરિતોષ

નેહા ભાવેશ પારેખ

એક આખો દિવસ

‘ફી... ફી... હા, એક આખા દિવસ માટે તો હું એકદમ ફી જ છું. આપણે બંને કોઈ મૂવી જોવા જઈશું પછી શોપિંગ અને પછી ડીનર કરીને જ પાછા આવીશું, બરાબર ને?’ ખીલી ઊઠેલી રાતરાણીની જેમ આજે એ અત્યંત ખુશ હતી. કાલના દિવસ માટે પોતાની આસપાસ એણે પોતાની એક અલગ દુનિયા રચવી હતી. માલવિકાએ એની સખી કાવ્યાને ફોન કરી કાલના દિવસના પ્લાનની માહિતી આપી દીધી.

લગ્નને આઠેક વર્ષ થયા પણ આટલા વર્ષોમાં બે-ચાર કલાક જેટલો સમય પણ પોતાના માટે જીવી નહોતી. કાવ્યા એને ઘણીવાર કહેતી, ‘માલુ, નવાઈનાં તે એકલીએ જ જાણે લગ્ન કર્યા છે. ઘર તો અમેય માંડ્યું છે પણ તું તો જરાય નવરી જ પડતી નથી. થોડો ઘણો સમય તો પોતાના માટેય ચોરી લેવો.’

પરણીને આવી એ દિવસથી હજુ તો મહેંદીનો રંગ પણ હાથમાંથી ઊતર્યો ન હતો અને સાસુમાએ આખા ઘરની જવાબદારી પોતાના માથે નાખી દીધી હતી. હજી માંડ તરતા શીખી હોય ને કોઈએ ઊંડા પાણીમાં ધક્કો મારી દીધો હોય એવી મુંઝવણ શરૂઆતમાં થતી હતી. પણ ધીરજ અને સમજણ દાખવી ઠંડું મગજ રાખી ઘરના બધા જ વટ-વ્યવહાર, ઘરની સાચવણી, ઘરના કામકાજ બધું જ એક આદર્શ ગૃહિણીને છાજે એમ શીખી ગઈ.

બે વર્ષ પછી બંટીનો જન્મ થયો. પછી તો એનું જીવન ઘડિયાળના કાંટા સાથે જ ગોઠવાઈ ગયું.

સવારે ઊઠે ત્યારથી જ કામના ઢગલાથી ઘેરાયેલી ખીણમાં ખોવાઈ જતી. દૂધ ગરમ કરી સાસુ-સસરા માટે ચા બનાવવાની, પછી બંટીને ઉઠાડી એને નાહી-ધોઈને તૈયાર કરી એના લંચ બોક્સમાં ગરમ નાસ્તો બનાવી એને સોસાયટીને ઝાંપા સુધી મૂકવા જવાનું. ત્યાંથી આવીને ફટાફટ અવિનાશનું ટિકિન તૈયાર કરવાનું. ઘરનું નાનું મોટું કામ આટોપી રસોઈની તૈયારી કરવાની. અ...ધ...ધ... સૂરજનાં કૂમળા સોનેરી કિરણો ધીમે ધીમે શ્યામ થઈ જાય પણ એનું કામ કદી ખૂટે જ નહીં. છેલ્લા આઠ વર્ષથી જીવતી એકધારી જિંદગીની ફેમમાં એનું જીવન સ્થિર થઈ ગયું હતું. પણ આવતીકાલના દિવસનો વિચાર કરતાં માલવિકાના ગાલ પર ગુલાબી લાલી ફરી વળી.

‘ચારેક દિવસ પહેલા જ સાસુ-સસરા જાત્રાએ ગયા છે અને બીજા ત્રણ ચાર દિવસ પછી આવવાના છે. બંટી પણ કાલે પિકનિક પર જવાનો છે એટલે તે સવારથી જશે તો છેક રાત્રે પાછો આવશે

અને અવિનાશ આજ રાતની ટ્રેનમાં કંપનીના કામે મુંબઈ જાય છે તે પરમ દિવસે સવારે આવશે. એટલે કાલનો દિવસ ફક્ત હું મારા માટે જ જીવીશ.’ અવિનાશ સ્ટેશન ગયો પછી આવતીકાલના સ્વપ્નમાં વિહરતા માલુની આંખ મળી ગઈ.

‘બંટી, ફેન્ડુસ સાથે બહુ તોફાન મસ્તી ના કરતો અને હા, કોઈ અજાણ્યો માણસ કંઈ આપે તો લેવાનું નહીં હોં ને...’

‘હા, હા, મમ્મી.’ ભરપૂર મસ્તી કરવા મળશે એટલે બંટી તો આજે ખુશખુશાલ હતો. માલુની શિખામણ ચાલુ હતી ત્યાં તો સ્કુલ વેન આવી એટલે ટાટા... બાય બાય... કરી માલુ ઉપર આવી.

‘ઓહ, હજુ તો છ જ વાગ્યા છે. અત્યારે ઊઠીને શું કરું? આજે તો શાંતિ જ શાંતિ છે. ના કોઈની ટગર ટગર આંખો મને જોયા કરવાની કે ના કોઈ કામની જલ્દી. થોડીવાર હજુ સૂઈ જાઉં. ખળભળતા મનને માલુએ શાંત કર્યું. ઊંઘ તો પાછી ન આવી પણ એક કલાક રેશમી રજાઈની હૂંફમાં પોતાની જાતને પાંખમાં લઈ બસ પડી રહી.

આગસ મરડીને ઊભી થઈ. પછી રસોડામાં જઈ ગરમાગરમ ચાનો કપ લઈ હીંચકે બેઠી. છેલ્લે ક્યારે એ હીંચકે બેઠી હતી એને એ યાદ જ નહોતું. અને સવાર સવારમાં તો વળી ક્યારેય નહીં. સમયની આ મીઠી ક્ષણોને એ થંભાવી દેવા માંગતી હતી. સોનાની લગડી જેવી એક એક મિનિટને માલવિકા આજે મનભરીને માણી રહી હતી.

‘રસોઈમાં તો કંઈ બનાવવાની ઈચ્છા જ નથી. ઈન્ટરવલમાં કાંઈક ખાઈ લઈશ એટલે ચાલશે.’ એ વિચારે રસોડામાં જઈ વાટકીમાં ચણાનો લોટ, મલાઈ અને હળદરનું ઉબટન લઈ નાહવા ગઈ. બરાબર એક કલાક પછી નાહીને બહાર નીકળી ત્યારે અરીસામાં પોતાનો જ ચહેરો જોઈ શરમાઈ ગઈ.

પિંક કુર્તી અને બ્લ્યુ યુડીદારમાં એ ગુલાબની તાજી ખીલેલી કળી જેવી સુંદર દેખાતી હતી. આજના આખા દિવસને એણે પૂરી રીતે સજાવ્યો હતો. કામવાળી બાઈ પાસે ઝાડુ પોતા કરાવીને દસ વાગ્યામાં તો એ નવરી થઈ ગઈ. બાર વાગે એ અને કાવ્યા ડાયરેક્ટ થિયેટર પર જ મળવાના હતા અને પછીનો આખો જ દિવસ... આ હા હા... બસ જલસા!

એક કપ કોફી સાથે બ્રેડ બટરના બે પીસ લઈ ટી.વી. ચાલુ કરી સોફા પર પગ ઉપર પગ ચડાવીને બેસી ગઈ. ‘ઓહ માય ગોડ, સવારના સમયે મારા હાથમાં ટી.વી.નું રીમોટ? અણધાર્યા

અનુભૂતિ

ચોટલો ખેંચીને

અમદાવાદમાં નવરંગપુરા વિસ્તારમાં ફેમિલી ફિઝિશિયન તરીકે પ્રેક્ટિસ કરતાં ૫૦ વર્ષ પૂરા થવા આવ્યા. આ ૫૦ વર્ષમાં દવાખાનામાં અને દર્દીઓને ઘેર વિઝિટો કરતાં ઘણા બધા અનુભવો થયા છે. સાચું કહું તો સમાજદર્શન કર્યું છે. પેશન્ટોના દર્દની સારવારની સાથે દૃષ્ટિ ખૂલી રાખતાં સમાજના ઘણા બધા પાસા તથા સંજોગો અનુભવ્યા અને અનેક પ્રકારની વાતો સાંભળવા મળી છે. પવિત્ર શ્રદ્ધાવાન વ્યક્તિઓ, પ્રેમાળ અને દયાવાન લોકો, મીઠાબોલા અને ગરબડિયા લોકો વગેરે વગેરે. પરંતુ એકંદરે મને સારા લોકો અથવા પેશન્ટો જ મળ્યા છે. ભગવાનની કૃપાથી કોઈ સાથે ઝઘડો કે ફિસાદ (તોફાન) થયા નથી. આ બધી સારી વાતો સાથે સ્ત્રીઓની થતી અવહેલના કે સ્ત્રીની લાચારી અથવા તેમના પર થતો ત્રાસ વગેરે જોઈને મન ઘણી વખત દુઃખી થઈ જાય છે.

ઘણી બહેનો કુટુંબની કેટલી બધી જવાબદારીઓ વહન કરતી હોય છે, ત્યારે થાય કે ધન્ય છે આ બહેનને! સવારે વહેલી રસોઈ બનાવી, બસ પકડી નિશાળે પહોંચે અને શિક્ષિકા તરીકે કામ કરે. સાંજે દોડતા બસ પકડીને ઘર તરફ આવે, રસ્તામાં શાક કે જરૂરી વસ્તુઓ ખરીદવાની, બાળકોને થોડું ભણાવવાનું, સાંજની રસોઈ બનાવવાની વગેરે. રાત્રે ૧૧ વાગે એટલી થાકીને પથારીમાં માંડ પડે, ત્યાં સવાર પડી જાય.

આ ઉપરાંત કોઈ ઘરમાં પુરુષની વધારે પડતી જોહુકમી કે કૂરતા પણ હોય. કોઈ કોઈ વખત સંયુક્ત કુટુંબમાં સાસુની જોહુકમી અને વર્ચસ્વ જોવા મળે. ઘણી વખત સ્ત્રી જ સ્ત્રીની દુશ્મન લાગે. આમ સ્ત્રીની જિંદગી દયામય લાગે. તો ઘણા કુટુંબોમાં સ્ત્રીનું સન્માન, કુટુંબનું પ્રેમભર્યું વાતાવરણ, કુટુંબના સંસ્કાર જોઈને આનંદ થાય. જ્યારે વિદૂષી બહેનને કોલેજમાં પ્રોફેસર તરીકે જોઈ ત્યારે મનમાં ખુશીનો પાર ના રહે. સમાજમાં સ્ત્રીના ઘણા સ્વરુપો જેવા કે હસતી ખેલતી બાળકી, તરવરાટભરી સ્કૂલમાં ભણતી કન્યા, કોલેજમાં ઉમંગભરી જતી યુવતી, પરણ્યા બાદ સાસરે ગોઠવાતી યુવતી, સંયુક્ત કુટુંબમાં વહુ તરીકે જવાબદારી નિભાવતી સ્ત્રી, સરકારી ઓફિસ કે સ્કૂલમાં ભણાવવા જતી શિક્ષિકા કે પ્રોફેસર, નાના બાળકની મમ્મી કે સંતાનોની પ્રેમાળ માતા, મેનોપોઝમાં હેરાન થતી સ્ત્રી કે વન પ્રવેશમાં શાંત

દરેલ બહેન અને વૃધ્ધાવસ્થામાં મંદિરે જતી સ્ત્રી જોવા મળે છે. સ્ત્રી વિશે આટલી બધી વાતો લખ્યા બાદ દવાખાનેથી એક સોસાયટીમાં વિઝિટે ગયેલો, તેની વાત રજૂ કરું છું.

આશરે ૪૦ વર્ષ પહેલાનો પ્રસંગ છે. મારા દવાખાના પાસે એક સોસાયટીમાં વિઝિટે જતો હતો. સોસાયટીના રસ્તામાં એક સાસુને વહુનો ચોટલો ખેંચીને ઘરમાં લઈ જતી જોઈ. આ જોઈ હું પણ આશ્ચર્ય અને આઘાતમાં સરી પડ્યો.

એ સોસાયટીમાં એક સંયુક્ત કુટુંબ રહેતું હતું. તેઓ બધા પણ સારવાર માટે મારે ત્યાં આવતા હતા. ઘરની દરેક વ્યક્તિને નામથી અને સ્વભાવથી જાણું. મને ખ્યાલ હતો કે આ કુટુંબમાં સાસુ મેનાબેનનું વર્ચસ્વ છે. સાસુ મેનાબેન જોરદાર, અને ઘરમાં તેમનું જ ચાલે છે. તેમના પતિ સારા માણસ. તેમને તેમનો વેપાર ભલો. બીજી કોઈ માથાકુટ નહીં. સવારે રોજ પૂર્ણાનંદ આશ્રમના મંદિરે દર્શન કરવા જવાનું. તેમને બે ટીકરા. મોટો આકાશ સી.એ. થયેલો. તેની પત્નીનું નામ મંજુલા અને તે પણ ગ્રેજ્યુએટ. નાનો પરેશ ગ્રેજ્યુએટ થઈને બાપુજીની સાથે વેપારમાં જોડાઈ ગયો. તેની પત્ની સુરેખા પણ સાલસ અને સારી. આમ આખું કુટુંબ ખાધેપીધે સુખી ગણાય.

આમ, બહારથી બધું સરસ લાગે. પરંતુ સાસુ મેનાબેનની જોહુકમી એટલી ભારે કે ના પૂછો વાત. ઘરમાં બધા નિર્ણયો મેનાબેન જ લે. તેમના કહેવા પ્રમાણે જ થાય. સવાર સાંજ રસોઈમાં શું બનાવવું, કોને ત્યાં લગ્નમાં કેટલો ચાંલ્લો કરવાનો વગેરે તેમના કહ્યા પ્રમાણે જ થાય. બંને વહુઓ મંજુલા અને સુરેખાનો ઘરમાં જરાપણ અવાજ નહીં. સી.એ. થયેલો મોટો ટીકરો આકાશ પ્રેક્ટિસ સારી કરે પરંતુ ઘરમાં તો મા નો જ હુકમ માનવો પડે.

એક દિવસ મેનાબેન કોઈ કારણસર બહાર ગયા હતા. તેમની ગેરહાજરીમાં પડોશના બેન કંઈક લેવા આવ્યા હશે. મંજુલાબેને તેમની જરૂર પ્રમાણે ઘરમાંથી આપ્યું. મેનાબેનને ઘરે આવ્યા બાદ જાણ થઈ કે મારી ગેરહાજરીમાં મંજુલાએ પાડોશીને મને પૂછ્યા વગર આપ્યું છે. તેમનો ગુસ્સો આસમાને પહોંચી ગયો. તેમની મંજુલા વહુ શાક લેવા નીકળી હતી, તો પાછળ

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૬૯ ઉપર)

કચ્છ

કચ્છી સંસ્કૃતિના છડીદાર : શ્રી રામસિંહજી રાઠોડ

ભારતના પશ્ચિમાચલમાં સૌરાષ્ટ્ર અને સિંધની વચ્ચે કાચબા આકારે પથરાયેલો પ્રદેશ 'કચ્છ'ના નામે વિશ્વવિખ્યાત છે. **કચ્છનો અર્થ થાય છે કાંઠો. ભીનાશવાળી જગ્યા. કચ્છ શબ્દનો અર્થ અમરકોશમાં 'જલપ્રદેશ' આપ્યો છે.** કચ્છનો ઉલ્લેખ પાણિની (ઈ.સ. પૂર્વે ૭૦૦)ની અષ્ટાધ્યાયીમાં આવે છે. ત્યારથી કચ્છ એ નામે ઓળખાય છે. મહાક્ષત્રપ રૂદ્રમાના પુત્ર સ્વામી રૂદ્રસિંહના એક શિલાલેખના આધારે ડૉ. હસમુખ સાંકળિયાએ કચ્છને પાણિનીથી પણ પહેલાના સમયમાં એટલે વૈદિક યુગમાં તે અસ્તિત્વ ધરાવતો હોવાનું માન્યું છે.

ગુજરાતમાં સૌરાષ્ટ્ર અને સિંધની વચ્ચે કર્કવૃત્ત પર આવેલો રણ, ડુંગર અને દરિયાથી વીંટળાયેલો આ પ્રદેશ પ્રાચીનકાળે ભોજકટ, અનૂપ, અપરાંતત, આભીર, કુશદ્વીપ, જતદેશ, પચ્છમ, કાશ્મીર, ભુજ, શ્રીયતદેશ, પાતાળદ્વીપ, ઉદમ્બર અને ઉબ્રાસ તરીકે ઓળખાતો. **'ભગવદગો મંડળ'માં કચ્છ શબ્દના ૩૧ જેટલા અર્થો આપવામાં આવ્યા છે.** જેમાંના કેટલાક અર્થ એની સ્થળ અને સ્થિતિ નિર્દેશ છે. જેમકે ઘણાં જળવાળો પ્રદેશ. દરિયાની ભૂમિ, કિનારાનો પ્રદેશ વગેરે. **ભૌગોલિક રીતે જોઈએ તો ગુજરાતના અન્ય જિલ્લાથી અલગ પડી ગયેલો કચ્છ જિલ્લો વિસ્તારની દૃષ્ટિએ રાજ્યનો સૌથી મોટો જિલ્લો છે.** ૧૮ કરોડ વર્ષના ભૂસ્તરીય ઇતિહાસને પોતાના પેટાળમાં સંઘરીને બેઠેલા કચ્છની ધરતી, તેનો ઇતિહાસ, તેની ભાષા, તેની સંસ્કૃતિ આગવા અને વિલક્ષણ છે. વિશ્વના વહાણવટામાં કચ્છની દરિયાવટ, તેની સાહસિકતા અને ગરવાઈ માટે કંઈક વિશિષ્ટ સ્થાન ધરાવે છે. પુરાતત્ત્વવિદ્ શ્રી અમૃત પંડ્યા નોંધે છે કે ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ મોગલ જમાના સુધી એકબીજાથી અલગ હતા. સિંધુ નદીનો એક ફાંટો નળ સરોવરમાં થઈને ખંભાતના અખાતમાં વહેતો હતો. આમ, કચ્છ અને સૌરાષ્ટ્ર જૂના કાળે બે ટાપુઓ હતા. એના અવશેષરૂપે આજે માત્ર જળ સરોવર જ રહેવા પામ્યું છે.

ભૂસ્તરશાસ્ત્રીઓ માને છે કે કચ્છ પ્રદેશનું ભૂસ્તર બનવાની શરૂઆત આશરે ૧૮ કરોડ વર્ષ પૂર્વે થઈ હતી. કચ્છની ધરતી આટલા વર્ષોનો ઇતિહાસ પોતાના પેટાળમાં સંઘરીને બેઠી છે. પુરાતત્ત્વવિદ્ ડૉ. હસમુખ સાંકળિયાને પાષાણયુગના માનવીના

ઓજાર ભૂખી નદીના વિસ્તારમાંથી મળ્યા છે. એના આધારે કહી શકાય કે આ સમયથી માનવીએ અહીં વસવાટ કર્યો હશે! ખડીર પંથકમાં આવેલું ધોળાવીરા સિંધુકાલીન મહાનગર અને પુરાતત્ત્વનો અજોડ નમૂનો છે. અહીંથી પાંચ હજાર વર્ષ પૂર્વેના માનવ પગલા અને છાતી પર કાંસાનો અરીસો રાખી ચિરનિદ્રામાં પોઢેલી સ્ત્રીનું હાડપિંજર મળ્યું છે. ધોળાવીરા ઉપરાંત પાબુમઠ, દેશલપુર, ગુંતલી, શિહારપુર તથા કાળા ડુંગરની ખીણમાં આવેલા કુરન પાસે સિંધુ ખીણની વસાહતો અને માંડવી તાલુકાના નાની રાયણ ગામમાંથી પાંચ હજાર વર્ષ પુરાણા માનવ વસવાટના પુરાવાઓ પ્રાપ્ત થયા છે.

૪૫,૬૧૨ ચો.કિ.મી. વિસ્તારમાં પથરાયેલો કચ્છ પ્રદેશ પાવર, મિયાણી, બઝી, પચ્છમ, ખડીર, વાગડ, અંજાર, ચોવિસી, ભુવડ ચોવીસી, હાલા ચોવીસી, કાંઠી, મોડાસા, અબડાસા, કુંડ, ગરડો, માડુ ઇત્યાદિ સોળ ઉપરાંત પરગણા - પંથકોમાં પ્રસરેલો હતો. ગુજરાત રાજ્યની અને કચ્છ જિલ્લાની રચના થતાં આ પંથકો ને પરગણાના આટાપાટા આજે સાવ ભૂંસાઈ ગયા છે. આ પંથકોમાં જૂનાકાળથી અનેક જાતિઓનો વસવાટ જોવા મળે છે. જેમાં માલધારી, ખેતી કરનારા, દરિયાવટ પર નભતી કારીગર વ્યાપારી વગેરે અનેક જાતિઓનો સમાવેશ થાય છે. **મોટાભાગની જાતિઓ બહારથી આવીને અહીં સ્થાયી થઈ છે.** કચ્છમાં આવનાર અનેક જન સમૂહોમાં આર્યો, યાદવ, શક, મૈત્રેય, ગૂર્જર, આભીર, હૂણો અને પછી કાઠી, આહિર, હબારી, જત જેવી પશુપાલક જાતિઓ, સમા, સોઢા, સિંધી, વાઘેલા, જાડેજા, વાણિયા, બ્રાહ્મણો, ભાટિયા, ચારણ, કણબી, મેઘવાળ, લોહાણા જેવી અનેક નાની મોટી જાતિઓ, આરબ, મોગલ, પઠાણ, તુર્ક, સૈયદ, સુમરા અને સીદી એવી કંઈ કેટલીય જાતિઓ કચ્છમાં આવી. **આમ, કચ્છ આગંતુક જાતિઓનું સંગમસ્થાન બની રહ્યું.** આ બધી પ્રજાઓએ મળીને કચ્છની સંસ્કૃતિનું ઘડતર કર્યું છે. કચ્છની આ બધી લોકજાતિઓ, તેમના ઘરખોરડાં, ઓરડા, ભૂંગા, લીંપણકામ, રાયરચીલું, એમના નામો, અટકો, વેશભૂષા, ધરેણા, સૌંદર્ય પ્રસાધનો, ખાનપાન, રીતરિવાજો, માન્યતાઓ, મેળા, ઉત્સવો, એમના દેવી-દેવતાઓ, એમનું લોકસંગીત, લોકવાઘો, લોકકલાઓ,

ચિત્રો, ભીંતચિત્રો, લોકનૃત્યો અને લોકસાહિત્ય, લોકબોલી એ એમની સંસ્કૃતિની આગવી વિરાસત છે. આમ ઈતિહાસ, કલા, સંસ્કાર અને ભાતીગળ સંસ્કૃતિને કારણે કચ્છ ઘણો સમૃદ્ધ પ્રદેશ રહ્યો છે. છેલ્લા થોડા વરસોથી અહીં યોજાતા રણ ઉત્સવને કારણે કચ્છના કલા-સંસ્કાર, સંસ્કૃતિ અને ગીત, સંગીત, નૃત્ય તરફ વિશ્વના સમગ્ર પ્રવાસીઓનું ધ્યાન ખેંચાયું છે.

આઝાદી પછી કચ્છ રાજ્યનું ભારતમાં વિલીનીકરણ થયું ત્યાં લગી કચ્છ જાણે પરાયા પ્રદેશ જેવો લાગતો હતો. જગતમાં જેનો જોટો ન જડે એવા સંસ્કૃતિસભર કચ્છનો અલપઝલપ પરિચય કરાવવાનું કાર્ય અગાઉ **બર્જેસ, જીવરામ ગોર** કે **ખખર** આદિએ કરેલું. પછી **મોરારજી લાલજી** અને **શ્રી દુલેરાય કરાણી**એ આ દિશામાં કરેલા પ્રયત્નો પછી કચ્છનો સમગ્ર પરિચય આપવાનું ભગીરથ કાર્ય ‘કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન’ ગ્રંથ (સને ૧૯૫૯) દ્વારા શ્રી રામસિંહજી રાઠોડે કર્યું એમ કહી શકાય. એ પછી આ ગ્રંથની દ્વિતીય આવૃત્તિ સને ૧૯૮૦માં પ્રગટ થઈ અને સને ૨૦૨૦માં ત્રીજી આવૃત્તિ પ્રગટ થઈ. તેના પરથી તેનું મૂલ્ય સમજી શકાય છે.

કચ્છના ભુઅડ ગામે પિતા કાનજીભાઈ અને સુશિક્ષિત માતા તેજબાઈના પરિવારમાં ૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૧૭ના શ્રી રામસિંહજીનો જન્મ. મેટ્રિક સુધીનું ભણતર ભુજમાં પૂરું કર્યું. સને ૧૯૩૫માં કચ્છ સ્ટેટ તરફથી અંગ્રેજ સરકારના શ્રેષ્ઠ સંચાલનના નમૂનારૂપ કોલેજો પૈકીની એક દહેરાદૂનની ઈમ્પિરિયલ ફોરેસ્ટ કોલેજમાં વનવિદ્યાના અભ્યાસ માટે મોકલવામાં આવ્યા. ત્યાં અભ્યાસ પૂરો થતાં સને ૧૯૩૭માં કચ્છ રાજ્યના જંગલ ખાતામાં રેન્જ ફોરેસ્ટ ઓફિસર તરીકે એમની નિમણૂક થઈ. એ કામગીરીમાં કરવી પડતી ખેપો માટે રાજ્યે એમને સવારી માટે ઘોડો અને સામાન વેંઢારવા ઊંટ આપેલા. આથી કચ્છની ભૂમિનો વધુ ઊંડો અભ્યાસ કરવાની ઉમદા તક મળી ગઈ. પોતાની નોકરીની સાથોસાથ આ રીતે એમણે ત્યાંની ઉસર અને રમણીય બંને ભૂમિનો એક લાખ માઈલનો પ્રવાસ કરી, તેનો લોકસમૂહ, જંગલો, રણ, ડુંગરાઓ, ભૂપૃષ્ઠ, ઈતિહાસ, ભૂગોળ, પુરાતત્વ અને ત્યાંના લોકસાહિત્ય, લોકજીવન, લોકસંસ્કૃતિ અને લોકકળાનો પ્રત્યક્ષ પરિચય જ નહીં, ઊંડો અભ્યાસ પણ કર્યો. **શ્રી બચુભાઈ રાવતના સંપર્કે એ સમયે ‘કુમાર’ માસિકમાં શરૂ કરાયેલ ‘કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન’ એમની કીર્તિદા લેખમાળાની પશ્ચાદભૂમિ આ રીતે રચાઈ હતી.**

‘કુમાર’ની લેખમાળા પૂરી થતાં તેમાં અનેક નવા પ્રકરણો, રેખાંકનો અને તસવીરોના ઉમેરણ સાથે ‘કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન’ ગ્રંથ સને ૧૯૫૯માં પ્રસિધ્ધ થયો. આ ગ્રંથમાં કચ્છની સંસ્કૃતિનું સુપેરે દર્શન કરાવ્યું છે. આ ગ્રંથ પાછળ રામસિંહજીનો ૨૨

વર્ષનો પુરુષાર્થ ધબકતો પડ્યો છે. આવો અમૂલ્ય ગ્રંથ સંપડાવવા પાછળ શ્રી રામસિંહજીના અથાક શ્રમ, અખંડ ઉજાગરા, જીવનભરની ઉપાસના અને અભ્યાસનિષ્ઠા જણાઈ આવે છે. એમાં કચ્છી બોલીના રંગછાંટણાવાળી એમની ઓજસ્વી લખાવટની શૈલી સાથે એમણે મૂકેલાં રેખાંકનો, પોતે જ પાડેલા મબલાખ ફોટોગ્રાફ્સ અને દોરેલા નકશાઓ પરથી એમની બહુમુખી પ્રતિભાની પ્રતીતિ થાય છે.

‘કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન’ ગ્રંથને વધામણાં આપતા કવિશ્રી **ઉમાશંકરભાઈ**એ કહ્યું કે, ‘કચ્છમાં જે ખમીર અને સાહસવૃત્તિ તથા દરિયાલાલની પ્રીતિ છે તેના સંશોધન માટે શ્રી રામસિંહજી રાઠોડ સાથે જ વનરાજ છે.’

જાણીતા વિવેચક **શ્રી અનંતરાય રાવળે** ગ્રંથને આવકાર આપતા જણાવેલું કે, ‘પ્રત્યેક યુવાનોને પ્રેરણાદાયી નીવડે એવો શ્રી રાઠોડનો ગ્રંથ કચ્છ વિશે ઓછું જાણનાર ગુજરાત અને ભારતવર્ષને તેમણે ભરપેટ માહિતી પૂરી પાડી છે.’

અંગ્રેજી દૈનિક **‘ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા’ (મુંબઈ)**ના તંત્રીએ ગ્રંથ માટે કલગીરૂપ નોંધ આ મુજબ લખી હતી : ‘કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન’ પુસ્તક એવું છે જેનો અનુવાદ ભારતની તમામ ભાષાઓમાં થવો જોઈએ અને ભારતના પ્રત્યેક વાંચનાલયોમાં તે પુસ્તકને વસાવવું જોઈએ.’

આટઆટલા આદર વચ્ચે ગુજરાત સાહિત્ય સભાએ સને ૧૯૬૨ના વર્ષનો **રણજીતરામ સુવર્ણ ચંદ્રક** ૧૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૫ના રોજ રામસિંહજીને અર્પણ કરી એમની સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ ક્ષેત્રની સેવાઓને બિરદાવી. એટલું જ નહીં પણ આ ગ્રંથને કેન્દ્રની સાહિત્ય અકાદમીએ રૂ. ૫,૦૦૦/- અને ગુજરાત સરકારે રૂ. ૨,૦૦૦/-ના પારિતોષિકથી નવાજ્યું.

રામસિંહજીભાઈએ કલા અને સંસ્કૃતિના ક્ષેત્રે જીવનભર સમર્પિત કાર્ય કર્યું. કચ્છના વિવિધ પંથકોના રઝળપાટમાંથી એમને કચ્છી કલાના અલભ્ય ગણાય એવા અસંખ્ય નમૂનાઓ મળ્યા. જેનો એમણે સંગ્રહ કર્યો હતો. **આ સંગ્રહ કચ્છની ઘરતી પર સંઘારાઈ રહે એ માટે દીર્ઘદૃષ્ટિ વાપરીને ‘ભારતીય સંસ્કૃતિ દર્શન’ નામે સંગ્રહ સ્થાન (ટ્રસ્ટ) એકલપંડે ઊભું કર્યું.** આ સંગ્રહ સ્થાનના લોકાર્પણ પ્રસંગે પૂ. મોરારિબાપુ અને શ્રી ઉમાશંકરભાઈ જોશીએ ઉપસ્થિત રહીને આશીર્વાદ આપ્યા. જીવનભરની અમૂલ્ય કમાણી એમણે ‘ભારતીય સંસ્કૃતિ દર્શન’ને અર્પણ કરી માતૃભાષાનું ઋણ અદા કર્યું. કહેવાય છે કે કોઈ ટ્રસ્ટે આ સંગ્રહસ્થાન ખરીદી લેવા કરોડ રૂપિયાની ઓફર કરી હતી. આ વાત સાંભળતા જ શ્રી રામસિંહજીભાઈને ઊંડો આઘાત લાગેલો. આઘાતની આવી વાતો સ્વજનો સિવાય કહે પણ કોને? કુટુંબ માટે કરોડો રૂપિયા કમાઈ લેવાની વાતને જવા દઈને

આશાપુરા ફાઉન્ડેશનના સ્થાપક શ્રી નવનીતભાઈના સહયોગથી રૂ. ૨૦ લાખના ખર્ચે ઊભું કરેલું 'ભારતીય સંસ્કૃતિ દર્શન' સંગ્રહ સ્થાન કચ્છી પ્રજાને અર્પણ કર્યું. એમના માતૃભૂમિ પ્રેમને, સાહેબ સલામ! કચ્છની યાત્રાએ જનાર કલા અને સંસ્કૃતિ પ્રેમીઓ માટે 'ભારતીય સંસ્કૃતિ દર્શન' તીર્થયાત્રાસમું બની રહ્યું છે.

તા. ૨૫ જૂન, ૧૯૯૭ના કચ્છીયતના પ્રહરી શ્રી રામસિંહજીભાઈ દિવંગત થતાં આ સંગ્રહ સ્થાનની ધૂરા શ્રી મધુસુદનભાઈ ભટ્ટે, ત્યારબાદ સ્વ. રામસિંહજીના ધર્મપત્ની અને કવિશ્રી દેશજીનાં સુપુત્રી ભારતીબા રામસિંહજી રાઠોડે પ્રમુખ - ઉપપ્રમુખ તરીકે સંભાળી. બંને સ્વર્ગસ્થ થતાં આજે સંગ્રહ સ્થાનના પ્રમુખ - ઉપપ્રમુખ તરીકે અ.સૌ. મીનાક્ષીબેન ભારતેન્દુભાઈ પરમાર (સ્વ. રામસિંહજીના સુપુત્રી અને જમાઈ) સંભાળે છે. એના સંચાલનમાં શ્રીમતી મીનાક્ષીબેન ભારતેન્દુભાઈના પુત્ર પ્રવીરસિંહ, પુત્રવધૂ વૈશાલીબેન તથા પૌત્ર વિરાજનો પરોક્ષ ફાળો રહ્યો છે. સ્વ. રામસિંહજીભાઈ જીવન સંધ્યાના સમયથી સંગ્રહ સ્થાનને પોતીકું ગણી સમર્પિત કાર્ય શ્રીમતી નીતાબેન કિશોર જોશીએ (ક્યુરેટર) સંભાળ્યું છે. **કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન પુનઃ પ્રાપ્ય બને તે માટે મારા પરમ સ્નેહી ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલયના સાહિત્યપ્રેમી શ્રી મનુભાઈ શાહનો સ્વ. શ્રી રામસિંહજીના પરિવારવતી હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરું છું.** આ મહામૂલો સંશોધનગ્રંથ ગુજરાતી સાહિત્યને પુનઃ સાંપડી રહ્યો છે એને માટે આનંદની લાગણી અનુભવું છું.

(‘કચ્છનું સંસ્કૃતિ દર્શન’ ગ્રંથની ત્રીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના)

૨, પ્રોફેસર્સ કોલોની, નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૯.
મો. ૯૮૨૪૦ ૨૮૩૨૬

ક્યાં સુધી?

જૂઠનાં આ દશ્ય ચાલે ક્યાં સુધી?
સાચનો પડદો પડે ના ત્યાં સુધી.
આયનાઓ સાથ આપે ક્યાં સુધી?
ઘટ્ટ અંધારું ઢળે ના ત્યાં સુધી.
શબ્દના સૌ ખેલ ચાલે ક્યાં સુધી?
મૌન ના મૂકે મલાજો ત્યાં સુધી.
તો તમારો સાથ - બોલો, ક્યાં સુધી?
ભૂલા પડ્યાનું ભાન આવે ત્યાં સુધી.
ખોજ બીજાની કરીશું ક્યાં સુધી?
આપણે ખોવાઈએ ના ત્યાં સુધી.

- જ્યંત પાઠક

ચોટલો ખેંચીને

(અનુસંધાન : પાના નં. - ૬૬ ઉપરથી ચાલુ)

દોડીને તેનો ચોટલો ખેંચીને મેનાબેન તેને ઘરમાં લઈ ગયા. હું પણ આ દશ્ય જોઈને હબક ખાઈ ગયો.

તે સોસાયટીમાં જે ઘેર વિઝિટે ગયો, તે ઘરના લોકો પણ બોલ્યા કે મેનાબેનની ધાક જબરી છે. તેમને પૂછ્યા વગર ઘરના કોઈ કશું ના કરી શકે.

થોડા વર્ષોના વહાણા વીતી ગયા. સરિતા અને સમય સતત વહેતા જ રહે છે. મેનાબેનના પતિ કેન્સરમાં ગુજરી ગયા. મેનાબેનની ઉંમર પણ લગભગ ૬૫ ઉપર થવા આવી. છેલ્લા પાંચ વર્ષથી ડાયાબિટીસ થયેલો છે. જે પહેલાના ખબરદાર મેનાબેન હતા, તે ઢીલા પડી ગયા છે. હવે તો ધીમેથી બોલતા, ધીમે પગલે ચાલતા, મેનાબેન નગમ થઈ ગયા છે. આંખે મોતિયો આવ્યો છે.

હવે મોટી વહુ મંજુલાના આશરે જ રહેવાનું થઈ ગયું. ઘરનો બધો કારભાર મંજુલાના હાથમાં છે. મંજુલાબેન સંસ્કારી, એટલે સાસુ મેનાબેનનું માન જાળવે છે અને કાળજી પણ રાખે છે. **સારા સંસ્કાર ખાનદાનીને શોભાવે.** જૂની વાતો ભૂલી જઈને સારી રીતે રહે અને રાખે.

મને થયું કે ક્યાં થોડા વર્ષો પહેલાના વાઘ જેવા મેનાબેન અને અત્યારે ગરીબ ગાય જેવા મેનાબેન. **સમય બડા બલવાન છે.** સત્તામાં કે જોરમાં માણસ ભૂલી જાય છે કે આ કાયમ રહેવાનું નથી. સમય સમયનું કામ કરે છે.

નીચેની પંક્તિઓ યાદ આવે છે :

“સમય સમય બલવાન હે,
નહીં મનુષ્ય બલવાન;
કાબે અર્જુન લૂંટીઓ,
વો હી ધનુષ વો હી બાણ.”

૩, સમૃદ્ધ કેપિટલ, આર્યવૃંદ ફ્લેટ પાસે,
પાણીની ટાંકીવાળો રોડ, સાયન્સ સિટી રોડ,
સોલા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૬૦. મો. ૯૮૯૯૬ ૧૨૬૮૫

પ્રભુનો આભાર

મારે ચઢવા પડેલાં કપરાં ચઢાણો માટે,
મને લાગેલી દરેક ઠોકરો માટે,
મારે વહાવવા પડેલા પ્રસ્વેદ માટે,
સારવાં પડેલાં અશ્રુ માટે,
આપત્તિઓની આંધી માટે,
ધગધગતા લાવા જેવી લાગણીહીનતા માટે
હું તમારો આભાર માનું છું, પ્રભુ!

‘પરાગ’ પૂર્તિમાં એમની ‘રાજ્યોનું રાજકારણ’ કટાર પણ એપ્રિલ ૨૦૦૨ સુધી પ્રસિદ્ધ થયેલી.

● **સ્થાનિક સંસ્થાઓમાં સેવા :**

આ સિવાય ભાસ્કરભાઈએ સમયાંતરે શહેરની વિવિધ સંસ્થાઓમાં પણ સેવાઓ આપેલી. (તેમાંથી બે સંસ્થાઓનો ઉલ્લેખ આગળ આવી ગયો.) વિજયરાજજી પુસ્તકાલયની કારોબારી સમિતિમાં ચાર વર્ષ સભ્યપદે અને તે પૈકી બે વર્ષ મંત્રીપદે રહેલા. ભારત સેવક સમાજમાં પણ બે વર્ષ મહામંત્રી તરીકે સેવા આપી હતી. બૌદ્ધિક આદાનપ્રદાન કરતી સંસ્થા ‘ફોરમ’ના સ્થાપક ઉપપ્રમુખ તરીકે પાંચ વર્ષ રહેલા. તો, સિનિયર સિટીઝન કાઉન્સિલના આજીવન સભ્ય હતા.

વરિષ્ઠ નાગરિક મંડળ (૨૦૦૩), ફૂલશંકર પટ્ટણી સ્મૃતિ પારિતોષિક (૨૦૦૪) અને ભુજ વકીલ મંડળ દ્વારા એમનું યથોચિત સન્માન કરાયું હતું. શહેરના સ્થાનિક ઇતિહાસના જ્ઞાતા, ઐતિહાસિક તસવીરોના સંગ્રાહક અને લેખક સુશીલચંદ્ર પંડ્યા એમના ભાઈ થાય. કચ્છના મૂલ્યનિષ્ઠ પત્રકાર અને ભુજના જાહેર જીવનના અગ્રણી ભાસ્કરભાઈ પંડ્યાનું તા. ૨ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮ના રોજ ભુજ ખાતે અવસાન થયેલું. જન્મશતી વર્ષે આપણી હાર્દિક સ્મરણાંજલિ.

‘શિવમ્’, ૪૦, વૃંદાવન નગર-૧, ખડિયા તળાવ સામે,
વૈશાલી સિનેમા રોડ, અંબાર, કચ્છ-૩૩૦ ૧૧૦.
ફોન : (૦૨૮૩૬) ૨૪૦૧૩૯, મો. ૯૪૨૭૨ ૨૩૧૫૦

આત્મવિશ્વાસ

એક લકવાગ્રસ્ત માણસ વ્હીલચેરમાં બેસીને વિશ્વયાત્રાએ નીકળ્યો. તેના ઉમંગ, ઉત્સાહ અને આનંદ અજોડ હતા.

કોઈકે પૂછ્યું : ‘પક્ષઘાત હોવા છતાં તું નિરુત્સાહ નથી થતા. મુશ્કેલીઓનો હસતા ચહેરે સામનો કર્યે જાય છે, તારી આ અડગતાનું રહસ્ય શું છે?’

તેણે જવાબ આપ્યો : ‘પક્ષઘાત માત્ર મારા પગમાં થયો છે, મારા મસ્તિષ્કમાં નહીં.’

સૌર ચંદનું વર્ષ – અષાઢી બીજ

અષાઢી બીજના દિવસે હિંદુ સમાજની મોટામાં મોટી ‘રથયાત્રા’ સાથે ‘જય જગન્નાથ’ની ઉજવણી અમદાવાદ, પૂરી વગેરે શહેરોમાં થાય છે.

‘અષાઢી બીજ’નો ચંદ્ર વર્ષાઋતુના પ્રારંભનો ચંદ્ર છે. જે વરસાદ તથા સમુદ્ર દરિયા સાથે વધુ સંબંધ ધરાવે છે. આ સમયે વરસાદ, વાદળ અને વીજળીનું મહત્ત્વ છે. વીજળીના ઝબકારા મેઘધનુષ્ય - આકાશમાં વાદળો છવાયા હોય ત્યારે વરસાદ અને આવનારા વરસનો ‘અંદાજ’ અનુભવીઓ સારી રીતે લગાવી શકે છે. કચ્છી કહેવત છે : “વડર ને વીજ, આવઈ અષાઢી બીજ.”

કચ્છી માડુ – ખારવા, સાગરખેડુ, કચ્છી ભાટીયા, કચ્છી લોહાણા વગેરે દરિયાલાલનું પૂજન - અર્ચન કરી બ્રાહ્મણોના આશીર્વાદ લઈ વિદેશ વેપાર અર્થે જતા. સમુદ્રને માર્ગે વેપારની શરૂઆતમાં દરિયાદેવનું પૂજન થતું. અંદાજે ત્રીસ લાખથી વધુ દેશ-વિદેશમાં પથરાયેલા દરેક કચ્છી માડુ ‘અષાઢી બીજ’ને કચ્છી નવા વરસ તરીકે મનાવે છે. ઇતિહાસમાં અમર થઈ ગયેલા મહાન કવિ કાલીદાસે મેઘને જોઈને ‘મેઘદૂત’નો પ્રથમ શ્લોક લખ્યો. તે દિવસે યોગાનુયોગ અષાઢી બીજ હતી.

વેપાર - અભ્યાસ કે ધંધાર્થે ગયેલા અને કચ્છની બહાર સ્થાયી થયેલા, કચ્છી ઇતિહાસની ઝાંખી જોઈ ચૂકેલા, કચ્છની ભોમકા માટે શહીદ થયેલા ઝારાના શહીદો તેમજ કચ્છના વિકાસમાં ફાળો આપનાર અસંખ્ય લોકોને કુદરતે દરેક દુઃખ આપત્તિમાં અપાર હિંમત, હુંફ આપી છે. પછી ભલે વાવાઝોડું કે ભૂકંપ (ધરતીકંપ) આવે. તેવા દરેક વખતે બમણા વેગથી દરેક મુસીબતોનો સામનો કરી કચ્છી પોતાનું ખમીર ઝળકાવે છે. વેપાર-ધંધા-કલા સાહિત્યમાં કચ્છનું નામ રોશન કરી દેશના વિકાસમાં કચ્છી માડુનું યોગદાન ઘણું રહ્યું છે.

સૌ કચ્છી લોકોને નયે વરેજી વધાઈયું હો.

– વિનોદ સી. દવે

લેખકશ્રીઓને નમ્ર અનુરોધ

- ★ મુખપત્ર ‘મંગલ મંદિર’માં પ્રકાશિત કરવા અર્થે માત્ર મૌલિક લેખન સામગ્રીની અસલ નકલ જે-તે માસની ૨૦ તારીખ સુધીમાં મોકલાવશો. ત્યાર પછી પ્રાપ્ત થતી કૃતિઓનો મુખપત્રના ત્યારપછીના અંકમાં સમાવેશ થશે.
- ★ માત્ર પ્રથમ લેખન સામગ્રી સાથે લેખકશ્રીઓએ પોતાની પાસપોર્ટ સાઈઝની તસવીર અવશ્ય મોકલવી. કૃતિ સાથે નામ, સરનામું અને ફોન નંબર પણ લખવા જરૂરી છે.
- ★ કોઈપણ પ્રકારની કૃતિ અથવા લખાણમાં ફેરફાર કરવાનો, લખાણ ટૂંકાવીને મર્યાદિત સ્વરૂપનો કરવાનો, મુખપત્રને અનુકૂળ ન હોય તેવી કૃતિ - લખાણને પ્રકાશિત નહીં કરવાનો અધિકાર તંત્રીમંડળ પાસે રહેશે.
- ★ કોઈપણ પ્રકારના અહેવાલ અથવા કૃતિ સાથે તસવીરો પ્રસિદ્ધ કરવાનો આગ્રહ રાખવો નહીં. યોગ્ય જણાય તેવી તસવીરો પ્રસિદ્ધ કરવાની પ્રથા અમલમાં છે.

આરોગ્ય

**“મારા ૭૧ વર્ષના મમ્મી સમજાવવા છતાં
કાંઈ સમજતા નથી, પોતાનું ધાર્યું જ કરે છે” – (૫)
ડિમેન્સિયા બીમારીની સારવાર – ૨**

ડૉ. મહિલાલ ગડા
(મનોચિકિત્સક)

ડૉ. દીપ્તિ શાહ (ગડા)
(મનોચિકિત્સક તથા
બાળ મનોચિકિત્સક)

આપણે જાણ્યું કે ડિમેન્સિયાની બીમારીમાં મુખ્ય લક્ષણ હોય છે ભૂલકણાપણું. તાજેતરના વર્તમાન પ્રસંગો યાદ રહેતા નથી, વર્ષો પહેલાના પ્રસંગો ઊંડાણમાં યાદ રહે છે.

પરંતુ ડિમેન્સિયા બીમારીના દર્દીઓ, પરિવારજનો તથા કેરટેક્સ (સંભાળ રાખનારી વ્યક્તિઓ) અનેકગણા વધારે પરેશાન હોય છે. વર્તણૂક તથા માનસિક લક્ષણોથી (BPSD - Behavioural and Psychological Symptoms of Dementia)

આપણે જાણ્યું કે ડિમેન્સિયાની બીમારીની સારવાર નીચેની પધ્ધતિઓથી કરવામાં આવે છે : (૧) સાયકો એજ્યુકેશન, (૨) દવાઓ : (અ) યાદશક્તિ માટે, (બ) વર્તણૂક તથા માનસિક લક્ષણો માટે, (ક) સપ્લીમેન્ટ્સ, વિટામિન્સ તથા પ્રોટીન, (ડ) અન્ય શારીરિક બીમારીઓની યોગ્ય સારવાર, (૩) પૂરક સારવાર નોન ફાર્માકોલોજિકલ પધ્ધતિની સારવાર, (૪) પરિવારજનોની સમજદારી, સાથ અને સહકાર.

સાયકો એજ્યુકેશન તથા દવાઓ વિશે જાણકારી આગળના લેખમાં મેળવી. આ લેખમાં સારવારની અન્ય પદ્ધતિઓ વિશે જાણકારી મેળવીએ.

૩. પૂરક સારવાર (Non Pharmacological Methods) :

પ્રથમ ડિમેન્સિયા બીમારીના લક્ષણો દવાઓ દ્વારા કાબૂમાં લેવામાં આવે છે. આને લીધે દર્દીની સમજણ શક્તિ વધે છે તથા અન્ય સારવારની પધ્ધતિઓમાં દર્દી સાથ અને સહકાર આપે છે.

(અ) મોર્નિંગ વોક (Morning Walk) :

દર્દીની ક્ષમતા પ્રમાણે ચાલવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. (૧) સવારના ચાલવાથી બ્રેઈનમાં હકારાત્મક ન્યુરોટ્રાન્સમિટર્સ ઉત્પન્ન થાય છે. જેને લીધે ‘ફીલ ગુડ’ મુડ બને છે. તેથી સંપૂર્ણ દિવસ સારો જાય છે. (૨) સ્નાયુઓ મસલ્સને કસરત મળે છે. શારીરિક ક્ષમતા વધે છે. થાક ઓછો લાગે છે અને ઘણા કિસ્સાઓમાં નબળાઈ દૂર થાય છે. (૩) ગાર્ડનમાં સવારના અન્ય લોકો મળે છે. જેમની જોડે સંબંધ બંધાય છે (સામાજિકરણ - Socialization)

સમય મળે એ પ્રમાણે સવારે તથા સાંજે ગાર્ડનમાં દર્દીની ક્ષમતા પ્રમાણે ચાલવું ફરજિયાત છે.

(બ) સમતોલ આહાર (Good Nutrition) :

દર્દીએ સમતોલ આહાર લેવો જરૂરી છે. જેથી શરીરમાં પ્રોટીન, કાર્બોહાઈડ્રેટ્સ, ચરબી મળી રહે છે. **વિટામિન ખાસ કરીને વિટામિન બી૧૨ તથા વિટામિન ડી-૩ નું પ્રમાણ જળવાઈ રહેવું જોઈએ.** સલાડ, ફળો, શાકભાજી સપ્રમાણ લેવા જોઈએ.

(ક) સામાજિકરણ (Staying Social) :

મિત્રો જોડેનો સંપર્ક જાળવી રાખો. પોતાનું મિત્રમંડળ બનાવો. એમની જોડે સમય ગાળો, પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લો. સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો, રમતગમત, ડિબેટમાં શક્ય હોય તો ભાગ લો. જો શક્ય ન હોય તો આવા કાર્યક્રમો પ્રેક્ષક તરીકે માણો. હકારાત્મક મિત્રો, સગાસંબંધી જોડે ચર્ચા કરો. વર્તમાનપત્રો, મેગેઝિન, નવલકથા વગેરે વાંચી એના પર મિત્રો જોડે ચર્ચા કરો. આથી સમયનો સદુપયોગ થાય છે તથા મગજના જ્ઞાનતંતુને કસરત મળે છે. પર્યટન, ટુરમાં જોડાઓ. જેથી નવું નવું જાણવા મળે. પોતાની જાતને પ્રવૃત્તિમય રાખો.

(ડ) મગજને કસરત (Doing things that challenge mind) :

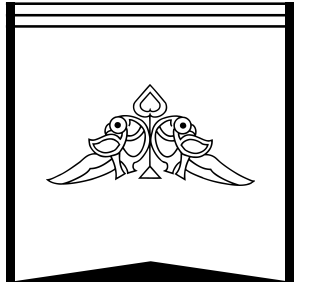
મગજના જ્ઞાનતંતુઓને પડકાર આપતી નવી નવી પ્રવૃત્તિઓ કરવા દર્દીને પ્રોત્સાહન આપો. નવા રસ ધરાવતા કાર્યોની જવાબદારી સ્વિકારી એને પૂર્ણ કરાવો. દર્દી દરેક કામ કદાચ ધીમે ધીમે કરશે તો પરિવારજનોએ ધીરજ રાખવી જરૂરી છે. **કાર્ય પૂર્ણ થતાં દર્દીના વખાણ કરો, જેથી દર્દીને બીજું કામ કરવા પ્રોત્સાહન મળશે.** કોમ્પ્યુટર શબ્દકોષ, નવું વાંચન વગેરે માટે પ્રોત્સાહન આપો.

પરિવારજનો માટે પિકનિકનું આયોજન કરવા પ્રોત્સાહન આપો. કઈ જગ્યાએ જવાનું, કયે દિવસે જવાનું, એના માટેની બધી જવાબદારી, ટ્રાન્સપોર્ટની સગવડતા, ખાવાનું વગેરે સાથે મળીને આયોજન કરો. દર્દી આમાં સક્રિય ભાગ લે. જેથી જ્ઞાનતંતુને કસરત મળે છે. વૈજ્ઞાનિક રીતે નવા ન્યુરોટ્રાન્સમિટર્સ

આરોગ્ય

રોગવૃદ્ધિનું એક મહત્વનું કારણ : સ્ટ્રેસ - તાણ

આયુર્વેદ સૂત્રાત્મક શૈલીમાં લખાયેલું શાસ્ત્ર છે. જે વાત આખું એક પુસ્તક લખીને નથી કહેવાતી તે ક્યારેક એક નાનકડું સૂત્ર પણ કહી શકે છે. આશુની શક્તિથી આજે આપણે અજાણ નથી. એ આખા જગતનો વિનાશ કરવાની શક્તિ ધરાવે છે. **અણુ જેવી જ એક બીજી શક્તિ છે બીજ. એક નાનકડું બીજ ઉપવનના ઉપવન પણ સર્જી શકે છે.** જે સમજી શકે એના માટે આવા સૂત્રો જ નવા નવા પુસ્તકોનું બીજ બની શકે.

સ્ટ્રેસના સિદ્ધાંતની શોધ કહેવાય છે કે **ડૉ. હાન્સ સિલ્વે** નામના વિદ્વાને કરી. એમણે ઉંદરો ઉપર થાક, નાસીપાસી, અવાજ, પ્રદૂષણ અને તાણના અખતરા કરી કેટલાક જે નિર્ણયો તારવ્યા તે આંખ ઉઘાડી નાખે એવા છે. એમણે જોયું કે શરીર, મન અને લાગણીઓના સતત તાણથી હોજરીનું ચાંદુ, મધુપ્રમેહ, હાઈ બી.પી., હિસ્ટીરિયા, હૃદયરોગ, માથાનો દુખાવો, નહીં સમજાતો થાક, અનિદ્રા અને નામદર્દઈ જેવી ભયાનક વ્યાધિઓનો જન્મ થાય છે. જે વાત ડૉ. હાન્સે કરી, તે જ વાત વર્ષો પહેલાં તેનાથીય સારી રીતે **મહર્ષિ ચરકે** કરી દીધી છે. ‘ચરક સંહિતા’ નામના આયુર્વેદના એક મહાન ગ્રંથમાં આખો એક અધ્યાય જ એવો છે કે જેમાં નાના નાના સૂત્રો દ્વારા ચિકિત્સા વિજ્ઞાનની મહાન વાતો કહી દેવાઈ છે. આ જ અધ્યાય (ચરક સૂત્ર સ્થાન અધ્યાય-૨૫)માં એક સુંદર સૂત્ર છે. ‘વિષાદો રોગવર્ધનાનામ્’ એટલે કે રોગ વધારનારા કારણોમાં સૌથી મહત્વનું કારણ છે ‘વિષાદ.’ આ એક જ શબ્દમાં મનોવિજ્ઞાનના ઘણા બધા શબ્દો સમાઈ શકે તેમ છે. ચિંતા, શોક, સંતાપ, ટેન્શન, તંગદિલી, રઘવાટ, બેચેની, સ્ટ્રેઈન, સ્ટ્રેસ અને એવા બીજા કેટલાય શબ્દો (એક યા બીજી રીતે) વિષાદના આ વિશાષ પેટમાં ગોઠવી શકાય.

આધુનિક વિજ્ઞાન માને છે કે માણસ ‘સ્ટ્રેસ’ વગર જીવી ન શકે. સવારથી રાત સુધીમાં ગમતી કે અણગમતી પરિસ્થિતિમાં વ્યક્તિ સતત સ્ટ્રેસ વચ્ચે જ જીવે છે. પણ મારા મતે આ વાત બરાબર નથી. વ્યક્તિ ઈચ્છે તો તાણરહિત જિંદગી પણ જીવી શકે છે અને એ કારણે એની આંતર બાહ્ય કોઈપણ પ્રવૃત્તિનો ભોગ લેવાતો નથી. તાણ એ કોઈ વિશેષ કામ કે બાહ્ય પરિસ્થિતિથી જ પેદા નથી થતું. ઘણીવાર એક વ્યક્તિ જે પરિસ્થિતિ કે કામના ભારથી થાકતી નથી તે જ કામ કે પરિસ્થિતિ

બીજી વ્યક્તિ માટે મગજની નસો તોડી નાખતું તાણ અને શરીરને થકવી નાખતી હાલત પેદા કરી શકે છે. અને આમાં એવું પણ નથી કે નહીં થાકતી વ્યક્તિ શારીરિક રીતે સબળ અને થાકતી વ્યક્તિ નિર્બળ હોય છે. ક્યારેક એથી ઊલટું હોય તો પણ આવું બની શકે.

● **તાણ સ્ટ્રેસના કારણો :**

નકારાત્મક મનોવલણ એ તાણ જન્માવનારું સૌથી મોટું કારણ છે. આવી વ્યક્તિ માટે કોઈ પણ પરિસ્થિતિ, કોઈ પણ વ્યક્તિ કે કોઈપણ પ્રસંગ ચિંતામાં મૂકી, મગજની નસો ખેંચતું તાણ પેદા કરી શકે છે. **કેટલીક વ્યક્તિઓ માટે સુખની સ્થિતિ પણ તાણભરી બની જતી હોય છે.** નહીં ગમતું બોજારૂપ કામ પણ તાણ પેદા કરી શકે છે. આજકાલ માણસને મોટાભાગના કામ મજબૂરીથી કરવા પડે છે. આજીવિકા ચલાવવા, આવી પડેલી જવાબદારી નિભાવવા, ભય કે લોભના કારણે અથવા તો સામાજિક પ્રતિષ્ઠાને જાળવી રાખવા જ આપણા મોટાભાગના કામ ચાલે છે. કારખાનામાં કામ કરતા મજૂરો હોય કે રાજ્ય યા દેશનું તંત્ર ચલાવતા કર્મચારીઓ, એમાંથી કોકને જ પોતાના કામમાં જીવંત રસ હશે. બાકીના બધા બોજાની જેમજ કામને ખેંચે છે અને **જે કામ રસ વિના આનંદ કે ઉત્સાહ વિના કરવું પડે તે તાણ કે સ્ટ્રેસને જન્મ આપે તેમાં આશ્ચર્ય શું છે?**

ગૃહિણીઓ ઘરનું કામ ક્યારેક ઢસરડાની જેમ જ કરતી હોય છે. રોજ સવારે વહેલા ઉઠવાનું, ઘરમાં કોઈ વસ્તુ છે કે નહીં તેની ફિકર કરવાની, છોકરાઓને ઉછેરવા કે તૈયાર કરવાના, રસોઈની ઉતાવળ, કચરા-પોતા વાસણ કે કપડાની ચિંતા, પાણી ચાલ્યું જતું હોય, ઘરમાં કોઈ મહેમાન હોય કે ક્યારેક કોઈ માંદું પણ હોય, સાસુ-સસરાને નણંદનો પ્રશ્ન હોય, પતિનો ઉગ્ર સ્વભાવ હોય — આ બધાની વચ્ચે શરીરને ખેંચતા ખેંચતા, ઈચ્છા, અપેક્ષા કે સ્વતંત્રતાને દાબી દઈને જીવવાનું હોય ત્યારે શરીર, મન કે લાગણીઓનું તાણ જન્મે તે સ્વાભાવિક છે.

રાજકીય પુરુષો, વેપારીઓ, વિદ્યાર્થીઓ, લગ્ન વયની નજીક પહોંચેલા યુવક-યુવતીઓ, બેકારીના કારણે અહીં ત્યાં

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૮૫ ઉપર)

સંશોધન

કેનેડાના બે પત્રકારોએ પોતાના પુસ્તકમાં દુનિયાને જોવાની નવી દૃષ્ટિ રજૂ કરી
દુનિયાની વસતી, સદીના અંતે ઘટીને
૭.૭૫ અબજ થઈ જશે!

નોંધ : દુનિયાની વસતી સંબંધિત કેટલાક રસપ્રદ તારણ કેનેડાના બે પત્રકાર લેખકોએ ભેગા મળીને પોતાના પુસ્તકમાં કોરોના-વાયરસનો વિશ્વમાં સંક્રમણ થયું તે અગાઉ જણાવ્યા હતા. રાષ્ટ્રસંઘનો અંદાજ છે કે ૨૦૫૦ સુધીમાં વિશ્વની વસતી ૮ અબજ અને ૨૧૦૦ની સાલમાં વસતી ૧૧ અબજ થશે. આ અંદાજની વાસ્તવિકતા અંગે તેમનો લેખ અત્રે પ્રસ્તુત છે.

- તંત્રી મંડળ

દુનિયાની સૌથી મોટી સમસ્યા વધતી વસતી છે. વસતી સતત વધે છે એટલે દરેક વ્યક્તિને પૂરતી સેવા-સુવિધા, સાધન-સામગ્રી પૂરી પાડી શકાતી નથી. રાષ્ટ્રસંઘના અંદાજ મુજબ તો ૨૦૫૦ની સાલ આવશે ત્યારે દુનિયાની વસતી ૮થી ૧૦ અબજ વચ્ચે હશે. જ્યારે આ સદી પૂરી થવા આવશે ત્યારે ૨૧૦૦ સુધીમાં વસતી ૧૧ અબજને પાર કરી જશે. વસતી વધવાની આખા જગતમાં ભૂમ પડી રહી છે, એ વચ્ચે કેનેડાના બે પત્રકાર લેખકોએ ભેગા મળીને નવું સંશોધન રજૂ કર્યું છે. કેરેલ બ્રિગ્ગર અને જોન ઇગ્સનના પુસ્તક 'એમટી પ્લાનેટ'માં કહેવાયું છે કે વસતી વધવાનો સમય હવે પૂરો થવામાં છે. થોડાં વર્ષો પછી વસતી ઘટવાનો ટ્રેન્ડ શરૂ થશે.

આ બંને સંશોધકોએ દુનિયાના ૨૬ દેશોના સોશિયલ સાયન્સ અને જગતની સ્થિતિનો અભ્યાસ કરીને તારણ આપ્યા છે. તેમના અંદાજ મુજબ આજે ભલે વસતી વધવાની મોટી સમસ્યા હોય, પરંતુ અમુક દાયકામાં જ એ સમસ્યા ઉકલી જશે. ૨૧૦૦ની સાલ આવશે ત્યારે જગતની વસતી ૧૧ અબજ નહીં પણ માત્ર પોણા આઠ અબજ

હશે. વસતી વધશે નહીં એવું નથી, પરંતુ વધવા સાથે ઝડપથી ઘટશે. પુસ્તકમાં તેમણે રજૂ કરેલી વિગતો પ્રમાણે તો વસતી ઘટવાની ઘણા દેશોમાં શરૂઆત થઈ ગઈ છે.

વસતી ઘટવાના તેમણે વિવિધ કારણે રજૂ કર્યા છે. એક કારણ સામાજિક છે અને એ વ્યાપક છે. તેમણે યુવા દંપતીઓને પૂછ્યું, તો મોટો વર્ગ એવો નીકળ્યો કે જે એક પણ સંતાન નથી ઈચ્છતો. આપણી આસપાસના સમાજમાં પણ સંતાન ન જોઈતું હોય એવા દંપતીઓ જોવા મળે છે. વૈશ્વિક કક્ષાએ એ ટ્રેન્ડ વધારે મજબૂત છે. ફિલીપાઈન્સમાં વસતી વધારો એ ભારતની માફક મોટી સમસ્યા છે. પરંતુ આ બંને લેખકોએ તપાસ કરી તો જણાયું કે ૨૦૦૩થી ૨૦૧૮ સુધીમાં ફિલીપાઈન્સનો વસતી વૃદ્ધિ દર ૩.૭ ટકાથી ઘટીને ૨.૭ ટકાએ આવી ગયો છે. એટલે કે વસતી વધે છે, પણ વધવાની ઝડપ ધીમી થઈ છે.

અકસ્માત, કુદરતી આફત, કૃત્રિમ આફત, રોગચાળા, એવા અનેક કારણો છે જે વસતીને કાબૂમાં રાખી રહ્યા છે. કુદરતી આફતોને કારણે દુનિયાભરમાં હજારો લોકો મૃત્યુ પામે જ છે. ઘણા દેશોમાં આંતરીક યુદ્ધ ચાલે છે તો અમુક દેશો વચ્ચે જંગ ચાલી રહ્યો છે. તેનાથી સરવાળે વસતી ઓછી જ થાય છે. આર્થિક કારણ પણ વસતીને કાબૂમાં રાખશે. ભારત જેવા મોટી વસતી ધરાવતા દેશમાં અત્યારે દંપતિ બીજું સંતાન ઈચ્છતા જ નથી કેમકે સંતાન મોટું કરવું અને અતિ મોંઘા ભાવે ભણાવવું એ પરસેવાની કમાણી કરનાર લોકોને પોષાય એમ નથી. વસતીની વાસ્તવિક સ્થિતિ સમજવા આ બંને સંશોધકોએ ભારત સહિત અનેક દેશોની મુલાકાત લીધી હતી. વસતીને કાબૂમાં રાખવા માટે ચીને ત્રણેક દાયકા સુધી વન-ચાઈલ્ડ (અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૭૭ ઠિપર)

વસતી વધારાને બદલે ઘટાડો ધરાવતા દેશો

દેશ	વસતી વૃદ્ધિ દર (ટકા)
એન્ડોરા	-૩.૬૧
સીરિયા	-૨.૨૭
લિથુઆનિઆ	-૧.૬૩
જ્યોર્જિયા	-૧.૨૧
લાત્વિયા	-૧.૧૮
સેન્ટ હેલેના	-૧.૦૪
રોમાનિયા	-૦.૭૯
બલ્ગેરિયા	-૦.૭૯
બર્મુડા	-૦.૬૨
સર્બિયા	-૦.૪૭

સાધર્મિકતા

ડૉ. નવીન પારેખ
(Ph.D. Jainology)

COVID-19 ભગવાન ખુશ છે

હજારો વર્ષો પછી મને પણ વેકેશન મળ્યું. હું ખૂબ ખુશ છું. સદીઓ પછી મને શાંતિ મળી છે. ખરું પૂછો તો તમારા વિધિ-વિધાન, પૂજનો, આડંબર, કૃત્રિમ અને બાહ્ય દેખાડા, હજારો વોટના સ્પીકરો અને હજારો બલ્બની રોશની વિ.થી હું ત્રાસી ગયો હતો. મને પણ ખૂબ શાંતિ જોઈતી હતી. તે તારી શાંતિ માટે મારી પ્રતિષ્ઠા કરીને મંદિરમાં કેદ કર્યો પણ પ્રતિષ્ઠિત તારે થવાની જરૂર હતી. પણ તું પ્રતિષ્ઠિત ન થયો. જેમ તમે બાળકો માટે કે વૃદ્ધ મા-બાપ માટે આયા રાખો છો તેમ મારા માટે પૂજારીની વ્યવસ્થા કરી દીધી. હું તો પૂજારીની મિલકત બની ગયો છું. તારી પાસે ક્યાં સમય છે? **‘હું તને ભણું છું રવિવારે, બાકી ક્યાં છે સમય પ્રભુ મારે.’** આ તારી રચના મને મૂર્ખ બનાવવા માટે છે? મારી પાસે પણ ક્યાં સમય છે? તારી જાત જાતની માંગણીઓ મારે સંતોષવાની? તારા દીકરાને પાસ કરાવવો, તારી દીકરી માટે સારો વર શોધવો, તારા ધંધાની જવાબદારીઓ ઉપાડવાની, તારો રોગ મટાડવો, આવી તારી વિવિધ પ્રકારની ભીક્ષાવૃત્તિઓ અને કાકલૂદીધી હું ક્યાં અજાણ છું? મને એમ કે મહાવીરનાં સંતાન તો વીર હશે પણ તું મારા દરવાજે ભિખારી બનીને આવ્યો. **સોનાના આભૂષણો પહેરાવીને મને પણ તે તારા ભેદમાનીના નાણાંનો ભોગ ઘર્યો.** તને સોનુ-ચાંદી-જવેરાત ખૂબ ગમે એટલે તે મને પણ સોના-ચાંદીનું આવરણ ચડાવીને આંગીનું રૂપકડું નામ આપ્યું. અરે! તું જ દર્શન પામ્યો નથી તો મારા દર્શન ક્યાંથી થશે? તું આંગીના જ દર્શન કર. મને ચાંદીના વરખ ચોંટાડે છે એ વરખ ક્યાં અને કઈ રીતે બને છે એ તે જોયું છે? જરા યુ-ટ્યુબ પર જઈને સર્ચ કર. મને આવી હિંસક ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં શા માટે સંડોવે છે? હું તો તદ્દન અહિંસક અને અપરીગ્રહી છું. મને આ તમારા બ્યુટી પાર્લરની રસમ જરાય પસંદ નથી.

મને જાતજાતની લાલચ આપી. આરંભ, સમારંભ, સંગીત, વાજાંત્રો, લાઉડ સ્પીકર વિ.ના ઘોંઘાટમાં મારો નાનો સાધર્મિક બિચારો ખોવાઈ ગયો છે. પિતાને છપ્પનભોગ ધરો અને એના સંતાનને ભૂખ્યો રાખો, હડધૂત કરો. એ ક્યો પિતા સહન કરશે? પ્રથમ સાધર્મિક વાત્સલ્ય પાછળની ભાવનાનો મર્મ સમજ. સાધર્મિક વાત્સલ્યના નામે મિજબાની કરવાનો અધિકાર ત્યારે જ પ્રાપ્ત થાય જ્યારે મારા નબળા સાધર્મિકનું રસોડું સંતૃપ્ત હોય.

શાસનની સુચારુ વ્યવસ્થા માટે મેં ચતુર્વિધ સંઘને ‘ળમો તિત્થસ્સ!’ કહી તેની સ્થાપના કરી. પણ તે પાયારૂપ શ્રાવક-શ્રાવિકાનો જ છેદ ઉડાડી દીધો. મેં અપરિગ્રહનો સંદેશ આપવા માટે મારા તન પર એક પણ વસ્ત્ર ન રહેવા દીધું. મારા જેવા તદ્દન અપરીગ્રહી માટે તેં કરોડો રૂપિયાની સંપત્તિઓ ઊભી કરી. **તારા નામની તક્તીઓ લગાવવા માટે તારા કાળા-પીળા નાણાંની ગંદકી મારા માથે ઠાલવી. તીર્થોના નામે ઊભા થયેલા આ બધા પ્રવાસધામો માત્ર તમારા આનંદ અને વિલાસ માટે બનાવી, તમે મને તમારા આ પાપસ્થાનોમાં ભાગીદાર બનાવ્યો.** મારા શાશ્વત તીર્થની પવિત્રતા પણ તેં હણી નાખી. એરકન્ડિશન્ડ રૂમો, મલ્ટી ડિશ મેનુ, રાત્રે અભક્ષ્ય ખાણીપીણી — જાણે ટુરિસ્ટ પ્લેસ. હવે દરેક ધર્મશાળામાં એક નાનો સ્વિમિંગ પૂલ અને મિનિ થિયેટરની સગવડ જો કરી દેવામાં આવે તો બિચારા થાકેલા યાત્રાળુ કેશ થાય અને થાક પણ ઉતારે!! (બસ, એ જ બાકી રહ્યું છે!)

મારા નબળા સાધર્મિકો આ મંદી અને કોરોના કાઈસિસમાં તરફડે છે પરંતુ તારી આંખે સમૃદ્ધિના પાટા છે. કરોડોના ચડાવા અને ઉછામણીમાં મારા ગરીબ સાધર્મિકના હિસ્સામાં શું આવ્યું? અરે, તે તો પૂજા, પ્રક્ષાલ, આરતી, દીવો બધું જ વેચાણમાં મૂક્યું. જે ઉપધાન તપ નવકારમંત્રનો અધિકાર આપે છે અને મોક્ષના પ્રયાણમાં પ્રથમ પગથિયું છે તેનું ભવ્ય સેલ કાઢ્યું. **ભારમાસના પાપોનું જે પવિત્ર સુત્રોથી પ્રતિક્રમણ કરવાનું છે તેનાં સૂત્રો પણ વેચાણથી. અરે, સ્વપ્ન મારી માતાને આવ્યા અને રોકડી તમે કરી. કોઈ એવી કાચમી યોજના તો બતાવો કે જે મારા નબળા સાધર્મિક માટે હોય?** મારો સંઘ એટલો નિર્ધન બની ગયો કે તેને ડગલે ને પગલે આર્થિક ઉપાર્જન માટે ચડાવા લેવા પડે? એવી કોઈ વ્યવસ્થા જ નથી કે જેમાં મારા નબળા સાધર્મિકનું સ્થાન હોય? અહીં હું સ્પષ્ટતા કરી દઉં કે મને માત્ર તમારા ભાવથી મતલબ છે, તમારા દ્રવ્યથી નહીં. **તમે જ્યારે બે હાથ જોડો છો ત્યારે એ હાથ ભરેલા છે તે નહીં પણ ચોકખા છે કે નહીં તે હું જોઉં છું.** તું ગમે તેટલો મોટો ચડાવો લે પણ હું તેમાં લેશમાત્ર ભાગીદાર નથી. તું જ્યારે તારા કાળા નાણાંનું પ્રદર્શન કરીને મારી પાસે આવે ત્યારે હું દેરાસરમાં હોતો જ નથી. મારા નબળા

વાર્તા

મૌન એ જ પ્રેમની ભાષા

‘વિશાલ! હું એમ.બી.એ. કરું તો કેવું?’ અનુરાએ વિશાલને જમતાં જમતાં પૂછ્યું.

....ને વિશાલનો હાથ એકાએક કોળિયા સાથે અટકી ગયો. એ ઘડીભર વિચારમાં પડ્યો. ‘શું જરૂર છે અનુરા? એમ.એસ. તો કર્યું. હવે કેટલુંક ભણવું છે? શાંતિથી જીવને!’

‘વિશાલ, તું મને શાંતિથી જીવવા કહે છે? તને એમ લાગે છે કે હું કંઈ ન કરું તો મને શાંતિ મળે? વિશાલ, તારી ધારણા સાવ ખોટી છે. પરણીને અહીં આવી ત્યારે શરૂઆતના દિવસો મેં કેવા ગાળ્યા છે એ તને ક્યાં ખબર નથી? પચ્ચીસ પચ્ચીસ વર્ષ સુધી જ્યાં જીવનની એકે એક પળ માણીને ગાળી હતી એ વાતાવરણ, એ સ્વજનો એ બધું છોડવાનું દુઃખ કાંઈ નાનુંસૂનું ન હતું વિશાલ ...ને છતાંય હૃદયમાં એક આનંદ હતો, તને પામવાનો. **વિરાજની પાર્ટીમાં આપણે અચાનક જ મળી ગયા. વિરાજે તારી ઓળખાણ કરાવી ને કોણ જાણે કેમ પણ એ પ્રથમ ઓળખાણે જ તને પામવાની મારામાં ઝંખના જાગી.** તારું વ્યક્તિત્વ તો પ્રભાવશાળી હતું જ પણ તારા મોં પરનું નિખાલસ સ્મિત, એમાંથી ડોકાતું તારું હૃદય, તેમાં ભંડારેલો પ્રેમ જાણે ડોકાતાં હતાં. ને મેં તારી સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાવાનું નક્કી કર્યું. તું બહુ થોડો વખત ઈન્ડિયા રોકાવાનો હતો અને એટલે નિર્ણય ઉતાવળથી લેવાનો હતો. છતાંય વિશાલ હું એક વખત નિર્ણય લઉં પછી તેમાં લગભગ પાછી ફરતી નથી. આપણે ત્રણ વાર મળ્યાં. ત્રણેય વખત મેં એ નિર્ણય પર ફરી ફરીને વિચાર કર્યો ને તને યાદ છે વિશાલ! તું અમેરિકા પાછો ફરવાનો હતો તેના બે દિવસ પહેલાં તે મારો નક્કી નિર્ણય જાણવાની મહેતલ આપી હતી! હું એ આખી રાત ઊંઘી શકી ન હતી. મારા જીવનનો એ અતિ મહત્વનો નિર્ણય લેવાનો હતો. મને ત્યારે અમેરિકાની લાઈફ વિશે ક્યાં કશો ખ્યાલ હતો? હા... એવું સાંભળતી ખરી કે ‘અહીં અને ત્યાંની લાઈફ ખૂબ જ જુદી હોય છે. રહેણીકરણી, રીતરિવાજ, અરે! આચાર ને વિચાર બધું જ જુદું અને એટલે મનમાં ખૂબ જ દ્વિધા ચાલતી હતી... શું કરું? હા કહું કે ના કહું? અમેરિકામાં મને જિંદગી જીવવાની ફાવશે? ત્યાંના તદ્દન જુદા વાતાવરણમાં હું ગોઠવાઈ શકીશ ખરી? આટલા બધા સ્વજનોને છોડીને હું ત્યાં કેવી રીતે જઈશ?’

મને ત્યાં ગમશે? પણ બીજી તરફ મનમાં તારા માટે એટલું બધું ખેંચાણ હતું કે એ બધી જ બાબતો મારા મગજમાં ગોણ લાગવા માંડી, ને મેં તને “હા” કહી... જાણે અજ્ઞાત ભાવિમાં અનેક આશા ને અરમાનો સાથે એક ઉડ્ડયન શરૂ કર્યું ને પછી તો તારી સાથે અહીં આવી પહોંચી. તારી હૂંફ ને તારો પ્રેમ... બસ એના જ સહારે ધીરે ધીરે હું ઈન્ડિયાને ભૂલી રહી હતી.

ઈન્ડિયામાં હું ક્યારેય એક પળ પણ પ્રવૃત્તિ વિના બેઠી ન હતી. એક પછી એક, કંઈક ને કંઈક કરતી જ હોઉં. સૌ કોઈ કહેતું : અનુરા હોય ત્યાં વાતાવરણ ધમધમી ઊઠે. અરે! શાંત વાતાવરણ મને ગમગીન કરી દેતું. મારો એક એક દિવસ પ્રવૃત્તિઓથી ધમધમતો મેં ગાળ્યો છે, ને હવે તું મને અહીં આગળ એમ.બી.એ. કરવાની “ના” કહે છે!

‘હું ના નથી કહેતો અનુરા... પણ જરૂર નથી.’

‘વિશાલ, જરૂર નથી એટલે? શું કમાવાની જરૂર હોય તો જ માણસે ભણવું જોઈએ? હું જાણું છું કે નોકરી કરું તે તને નહીં ગમે. કારણ કે તું ઘણું કમાય છે પણ વિશાલ... પ્લીઝ, મને સમજવાનો તો પ્રયત્ન કર. નવું નવું જાણવાની, શીખવાની પણ એક મજા હોય છે. કમાવાની જરૂર હોય તો જ ભણવું જોઈએ એવું હું નથી માનતી વિશાલ. **જ્ઞાનની ક્ષિતિજોને સમય કે ઉંમરના ઉંઘન ન હોય** વિશાલ... સવારથી ઊઠું ને કંઈ નવું ન જાણું, ન કરું તો મને ચેન પડતું નથી. મારો જીવ એકધાર્યા જીવનથી ગૂંચળાય છે. તું તો જાણે છે કે મેં એમ.એસ. કર્યું ત્યારે હું કેટલી ખુશ રહી શકતી હતી! મને જીવનમાં કંઈક નવું કરવાની... ભણવાની... મેળવવાની... તાલાવેલી હોય છે. વિશાલ, પ્લીઝ ટ્રાય ટુ અન્ડરસ્ટેન્ડ મી...’ ને એમ કહી અનુરા તેના રૂમમાં ચાલી ગઈ.

વિશાલને પણ લાગ્યું કે ‘અનુરાને હવે રોકી નહીં શકાય. ક્યાં તો એને નોકરી કરવા દેવી પડશે ને ક્યાં તો એમ.બી.એ. સોનાના પાંજરામાં પૂરેલા પંખીની જેમ અનુરા નહીં જીવી શકે...’ અને એટલે અનુરા પર જ તેનો નિર્ણય લેવાનું છોડવું હિતાવહ માની એ વિષયની ચર્ચા ફરી છેડી જ નહીં, પણ મેં ધાર્યું હતું તે મુજબ અનુરાએ એમ.બી.એ. શરૂ કર્યું તો ખરું જ. ફરી પાછી એ પ્રવૃત્તિથી ધમધમતી થઈ. સવારે વહેલાં ઘેરથી

વ્યક્તિ / સંસ્થા વિશેષ

અમેરિકામાં ભારતના સફળ રાજદૂત : નાની પાલખીવાલા....

“તમારે મારું જો કશુંક દફનાવવું હોય તો મારા દુર્ગુણોને અને મારા માનવબંધુઓ વિશેનાં મારા પૂર્વગ્રહોને દફનાવજો, મારાં પાપો શેતાનને આપજો અને મારો આત્મા પરમાત્માને અર્પણ કરજો...” પોતાના વસિયતનામામાં આવા ચિંતનાત્મક શબ્દો પાડનાર કોઈ કવિ, લેખક, ચિંતક કે સંત નહોતા, પણ પ્રખર અર્થશાસ્ત્રી અને કાયદાશાસ્ત્રી પારસી સજ્જન પાલખીવાલા હતા. તેમણે આ વસિયતનામું આંધળાને પોતાની આંખ આપવા, જરૂરતમંદને હૃદય આપવા, ઘાયલને રક્ત આપવા અને અપંગને અસ્થિ આપવા માટે કર્યું હતું.

નાની પાલખીવાલા એટલે આધુનિક અને વિકસિત થતાં જતાં ભારતનું એક ઉજ્જવળ નામ. ભારતના બંધારણની, સ્થાનિક અર્થવ્યવસ્થાની, કાયદા અને કરવેરાની તેમણે આખી જિંદગી આરાધના કરી છે. નાનાભોય (નાની) અરદેશર પાલખીવાલાનો જન્મ મુંબઈના મધ્યમવર્ગીય પરિવારમાં થયો હતો. ટિપિકલ પારસી પરંપરા અનુસાર તેમના કુટુંબનો પાલખી બનાવવાનો વ્યવસાય, એટલે નાનાભોયની આ મસમોટી અટક ‘પાલખીવાલા’ થઈ હતી.

નાની પાલખીવાલાને એક સમયે મુંબઈ યુનિવર્સિટીએ હુકરાવ્યા હતા. અંગ્રેજી સાહિત્યમાં પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ થયા પછી તેમની ઈચ્છા યુનિવર્સિટીમાં પ્રોફેસર થવાની હતી. પરંતુ ઈન્ટરવ્યૂ સમયે તેમની જગ્યાએ બીજા એક બહેનની પસંદગી થઈ. આથી નહૂટકે તેમને ગવર્નમેન્ટ લો કોલેજમાં ભણવા જવું પડ્યું. પરંતુ ત્યાંથી જ દેશને આ પ્રખર બેરિસ્ટરની પ્રાપ્તિ થઈ. ત્યારબાદ તેઓ લગભગ દર વર્ષે પોતાની જગ્યાએ પસંદગી પામેલા પેલા અંગ્રેજના પ્રોફેસરને ડીનર ઉપર બોલાવીને તેમનો આભાર માનતા રહેલા.

૧૯૭૭થી ૧૯૭૯ દરમિયાન અમેરિકામાં ભારતના એક સફળ રાજદૂત તરીકે રહેલા નાની પાલખીવાલા એટલા તો લોકપ્રિય થયા હતા કે અમેરિકા - યુરોપની મોટી મોટી યુનિવર્સિટીઓ તેમના વ્યાખ્યાન ગોઠવવા કતાર લગાવતી હતી. ત્યાંના એક ભાષણમાં એમણે કહેલું કે, ‘ભારત એક ગરીબ દેશ છે, પણ અમારી ગરીબી જ અમારી તાકાત છે, જે અમને રાષ્ટ્રીય સપનાઓ પૂરા કરવા પ્રેરે છે. ઇતિહાસ સાક્ષી છે કે અમીરીએ તબાહીઓ સર્જી છે. કોઈ ગરીબ દેશ ભરબાદ થઈ શકે જ નહીં. અમારી સભ્યતા પાંચ હજાર વર્ષ જૂની છે. ભારતીયોનો આત્મા તેની સાથે જોડાયેલો છે, જે તેમને મોટામાં મોટી સિદ્ધિ સર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.

ઈંદીરા ગાંધીએ લાદેલી કટોકટી, બેંકોનું રાષ્ટ્રીયકરણ,

રાજાઓને મળતા લાભોનો પ્રિવિપર્સ કાયદો અને ભારતીય સંવિધાનમાં સુધારા કરવાની હિલચાલને નાની પાલખીવાલાએ રાષ્ટ્રીય લેવલે પડકારીને તત્કાલીન સરકારને હંફાવી દીધી હતી. એટલે સુધી કે કટોકટી વખતે ‘કેશવાનંદ ભારતી વિરુદ્ધ કેરળ સરકાર’ના કેસને પાલખીવાલાએ કટોકટી વિરુદ્ધ જનતાનો અવાજ ઉઠાવીને સરકાર અને સંસદના પાયા હલાવી નાખ્યા હતા. તેમણે આ સમયે આપેલા ભાષણો અને કોર્ટની દલીલો સામે સરકારને રીતસર પોતાના શસ્ત્રો હેઠાં મૂકી દેવા પડ્યા હતા.

સુપ્રીમ કોર્ટના મશહૂર વકીલ ફલી નરીમાન નાની પાલખીવાલાના શિષ્ય રહી ચૂક્યા છે. તેમણે લખ્યું છે કે ૧૯૭૦ના દશકમાં તત્કાલીન કાયદામંત્રી પી. ગોવિંદ મેનને નાની પાલખીવાલાને ભારત સરકારના એટર્ની જનરલ બનાવવાનો પ્રસ્તાવ મોકલ્યો, જે તેમણે સ્વીકાર્યો. પરંતુ આ પદ લેવાની આગલી રાતે ૩ વાગે અચાનક તેમની આંખ ખૂલી ગઈ અને તેમણે વિચાર કર્યો કે જો હું સરકાર તરફનો વકીલવડો થઈશ તો સામાન્ય માણસોના દુઃખદર્દની વકીલાત કરી શકાશે નહીં. પોતાના અંતરાત્માના આ અવાજને તેમણે એ જ રાતે સરકારને પહોંચાડી દીધો અને છેક છેલ્લી ઘડીએ તેઓ સરકારી એટર્ની જનરલ થતા અટકી ગયા. એ જ રીતે સુપ્રીમ કોર્ટના જજ બનવાની ઓફર પણ તેમણે વિનમ્રતાથી અસ્વિકારી હતી.

૧૯૨૦ની સોળમી જાન્યુઆરીએ જન્મેલા પાલખીવાલાએ ૮૨ વર્ષે આ દુનિયા છોડી. તેમની બીજી પુણ્યતિથિએ ભારતીય ટપાલ ખાતાએ એક સુંદર સ્મરણાત્મક ટપાલ ટિકિટ પ્રસિદ્ધ કરી છે. પાંચ રૂપિયાની આ બ્રાઉન ટિકિટ ઉપર મરક-મરક હાસ્યવાળો નાનીનો ચશ્માધારી ક્લોઝઅપ મૂકાયો છે અને બેક ગ્રાઉન્ડમાં કાયદાના પ્રતીકો ચિત્રાયા છે. વર્ષ ૨૦૦૨ની ૧૧મી ડિસેમ્બરે તેમણે જગતથી વિદાય લીધી એ પહેલાં તેઓ પદ્મશ્રી અને પદ્મવિભૂષણ જેવા રાષ્ટ્રીય સન્માનો મેળવી ચૂક્યા હતા. તત્કાલીન પ્રધાનમંત્રી મોરારજી દેસાઈએ તેમને ભારતના સર્વશ્રેષ્ઠ બુદ્ધિજીવી કહીને નવાજ્યા છે. ભારતીય અર્થતંત્ર, બજેટ અને બંધારણના ક્ષેત્રે તેમના જેટલું જ્ઞાન, ઊંડી નિસ્ખલ અને પ્રભાવશાળી રજૂઆતો કરનાર ભાગ્યે જ કોઈ હશે. આ પારસીબાબુએ અમેરિકા સાથે અન્ય પાંચ દેશોમાં પણ ભારતની ધ્વજપતાકા ફરકાવી હતી અને ભારતની કોર્ટને, ભારતની સરકારને અને ભારતના અર્થતંત્રને તેમણે હંમેશાં કાન ખેંચી ખેંચીને જાણીતી રાખી છે.

પ્રેષક : અરુણભાઈ શાહ - અમદાવાદ

YOUTH CLUB : SOME GOLDEN RAYS...

Happiness is the spiritual experience of living every minute with love, grace and gratitude.

Morning is the sign of hope from the God, it shows that God can remove darkness from our life as morning comes after night.

Be so busy loving God, loving others and loving your life that you have no time for regret worry, fear or drama.

Don't wake up with the regret of what you couldn't accomplish yesterday. Wake up while thinking about what you will be able to achieve today.

"Very little is needed to make a happy life it is all within yourself, in your way of thinking."

Life is a collection of moments. Some happy, some sad & some unforgettable.

As you breathe right now, another person takes their last, Stop complaining and learn to live your life with what you have.

Notice the people who are happy for your happiness and sad for your sadness. They are the ones who deserve special place in your heart.

Nothing makes a now day more beautiful and promising than having the right heart, the right spirit, the right mind and the right strength.

"What you get by achieving goals is not as important as what you become by achieving your goals."

Presentation : Dinesh R. Mehta

आंजे डगर

'मंगल मंदिर' - दीवांड़ी रूप

"अरे वाह! ખૂબ સરસ." 'મંગલ મંદિર'ના અત્યારના કોઈ પણ અંક હાથમાં આવતા જ, કોઈ પણ શિક્ષિત વ્યક્તિના મોંએથી પહેલો પ્રતિભાવ ઉપર મુજબ જ નીકળે. તેમાં પણ જેમ પૂનમના ચંદ્રની ચાંદની, જળ-સ્થળ કે નભમાં પોતાનું સૌંદર્ય રેલાવે ને અદ્ભુત નજારો નજરે પડે તે રીતે 'મંગલ મંદિર' ખોલતા જ, એક પછી એક વિભાગો અને દરેક લેખન સામગ્રીઓમાં ચાંદની જેવું, મનને શીતળ કરનારું, સૌંદર્ય ઉજાગર થાય છે એ નિર્વિવાદ હકીકત છે.

કચ્છના વતની તરીકે, ૪૫ વર્ષની તેમજ ૫૦૦+ અંકની દડમજલ, તે પણ મેરેથોન જીતનાર દોડવીરની જેમ, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની અવિસ્મરણીય કામગીરી, સમાજસેવા અને ગૌરવશાળી દીવાદાંડીરૂપ પ્રવૃત્તિઓને ઉજાગર કરનાર તથા પ્રેરણા આપનાર મુખપત્ર 'મંગલ મંદિર'માં મને લખવાની તક મળી છે તે બદલ હું મારી જાતને ધન્ય સમજું છું. 'મંગલ મંદિર' સેટ થઈ ગયેલા ક્રિકેટરની જેમ, ૧૦૦+ વર્ષ અને ૧૦૦૦+ અંકોની યાત્રા પૂરી કરી, આ જ રીતે લોકભોગ્ય બનીને પણ પ્રકાશિત થતું રહે એવી પ્રાર્થના કરી, આવનારી પેઢીઓ માટે પથદર્શક બની રહે એવી શુભેચ્છા પાઠવું છું.

બલવીરસિંહ જાડેજા - અમદાવાદ

(સુપ્રસિદ્ધ લેખક)

મો. ૯૮૨૫૭ ૦૦૯૬

અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર

‘વાંચન’ની અગત્યતા...

વાંચનને જીવન સાથે વણી વ્યક્તિત્વ વિકાસના ઉદ્દેશ્ય સાથે ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ યુથ ડેવલપમેન્ટ અને કે.એસ.કે.વી. કચ્છ યુનિ.ના ઉપક્રમે વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦નો ‘ભાવક મૂલ્યાંકન’ સમાપન સેમિનાર તાજેતરમાં ભુજ ખાતે યોજાયો હતો.

યુવાનોમાં વાંચનવૃત્તિ કેળવાય, સાહિત્યકારોથી તેઓ અવગત થાય અને વાંચન દ્વારા વિચાર-લેખન અને અભિવ્યક્તિની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થઈ વ્યક્તિત્વ વિકાસ થાય એવા આશયથી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા ૨૦૧૪થી સતત કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ માટે ભાવક મૂલ્યાંકન કાર્યક્રમ યોજાય છે. ચાલુ વરસે કચ્છની ૧૩ કોલેજ અને યુનિ.ના ગુજરાતી - અંગ્રેજીના ૧૭૫ જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો.

સમાપન સેમિનારમાં **ડો. દર્શનાબેન ઘોળકિયા**એ વાંચન અને વાંચન દ્વારા વિચાર ઘડતરની સમજ આપી હતી. **ડો. સુશીલ ધર્માણી**એ પ્રત્યાયન માટે (કમ્યુનિકેશન) લેખનકળા અને **ડો. કાશ્મીરા મહેતા**એ પ્રત્યાયન માટે અભિવ્યક્તિની કળા કેળવવા સમજ આપી હતી. ચિંતક અને કેળવણીકાર **હરેશ ઘોળકિયા**એ આવનારા સમયમાં રાષ્ટ્રને વિશ્વસ્તરે સુપરપાવર બનાવવાની જવાબદારી યુવાનોની છે. **આવતીકાલના પડકારોનો સામનો કરવા આજના યુવાનોએ સજ્જ થવાનું છે** એમ જણાવી સાચી દિશામાં મહેનત કરવા અનુરોધ કર્યો હતો.

વર્ષ દરમિયાન કચ્છની ૧૫ કોલેજમાં ચાલેલો આ પ્રકલ્પ મૂળ કચ્છના અને જામનગર ખાતે ગ્રંથપાલ તરીકે સેવારત સ્વ. પ્રદીપ છાયાની સ્મૃતિમાં યોજાયો હતો. ભાવક મૂલ્યાંકન સમાપન સેમિનારનો શુભારંભ **જાહનવી પ્રદીપ છાયા**ના હસ્તે દીપ પ્રાગટ્યથી કરવામાં આવ્યો હતો.

સ્વાગત કરતા સંસ્થાના પ્રમુખ **રસનિધિ અંતાણી**એ યુવાઓને પ્રતિબદ્ધ બની પરિણામલક્ષી બનવા અનુરોધ કર્યો હતો. ઉપસ્થિત મહાનુભાવો, તજજ્ઞોનું સન્માન સંસ્થાના મંત્રી નીલેશ મહેતાએ અને ટ્રસ્ટી અશ્વિન મહેતાએ કર્યું હતું.

સમાપન કાર્યક્રમમાં ગાંધીધામ ચેમ્બરના ઉપપ્રમુખ તેજભાઈ કાનગડે યુવાનોને આજના પાયાને મજબૂત કરી આવતીકાલની ઈમારતને યજ્ઞવા પર ભાર મૂક્યો હતો. સામાજિક અગ્રણી આર.આર. પટેલ પોતાના વાંચનના શોખની વાત કરતાં જીવનની તમામ સમસ્યાનું સમાધાન વાંચનમાં છે એમ જણાવ્યું હતું.

કચ્છી ગઘેડાને રાષ્ટ્રીય માન્યતા : ગુજરાતની નારી અને ડગરી ગાયનો પણ સમાવેશ થયો

દેશની ઓલાદોની સરખામણીમાં કચ્છી ગઘેડામાં કેટલાક વિશિષ્ટ ગુણો

કચ્છના અફાટ રણમાં સેવાની ધૂણી ધખાવનાર કચ્છના કબીર એવા **સંત મેકરણ દાદાના બે માનીતા સંગાથી એટલે લાલીયો ગઘેડો અને મોતીયો ફૂતરો.** મેકરણ દાદા લાલીયા ગઘેડાની પીઠે પાણી અને રોટલાની ઝોળી નાખીને કચ્છમાં ધોમધખતા નિર્જન રણમાં વટેમાર્ગુઓ માટે સેવાની મહેક જગાવી હતી. કચ્છમાં જોવા મળતા કચ્છી ગઘેડાની જાત વિશિષ્ટ અને અલગ હોઈ રાષ્ટ્રીય સ્તરે માન્યતા અપાવવા હાથ ધરાયેલા પ્રયાસોને સફળતા મળી છે. યોગાનુયોગ મહા શિવરાત્રિ નિમિત્તે સમાચાર મળતા સમગ્ર કચ્છમાં ખુશીનો માહોલ છવાયો હતો. કચ્છમાં કચ્છી ગઘેડાની વસ્તી આશરે ૩૦૦૦થી ૪૦૦૦ જેટલી છે.

તાજેતરમાં નવી દિલ્હી ખાતે ભારત સરકારની બ્રિડ રજિસ્ટ્રેશન કમિટીની મીટિંગમાં કચ્છી ગઘેડાની માન્યતાને મંજૂરી આપવામાં આવી છે. ભારતમાં હિમાલયના સ્પીટી, જામનગરના હાલારી પછી કચ્છના કચ્છી ગઘેડાને રજિસ્ટ્રેશન નંબર INDIA-DONKY-0400-KACHCHHI-05003U સાથે દેશની ગઘેડાની ત્રીજી ઓલાદ તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી છે.

મીટિંગમાં દેશની કુલ ૧૩ નવી પશુ ઓલાદોને માન્યતા આપવામાં આવી છે જેમાં **કચ્છી ગઘેડા સાથે નારી ગાય અને ડગરી ગાય એમ ગુજરાત રાજ્યની ત્રણ નવી પશુ ઓલાદોનો સમાવેશ થાય છે.** ભારત સરકાર દ્વારા હવેથી માન્યતા પ્રાપ્ત પશુ ઓલાદોને ભારત સરકારના ગેઝેટ નોટીફિકેશનમાં પ્રસિધ્ધ કરવામાં આવે છે. કચ્છની ગઘેડાની માન્યતા થાય તે માટે સહજીવન સંસ્થા દ્વારા છેલ્લા પાંચ વરસથી પ્રયાસો કરાઈ રહ્યા હતા.

દેશના અન્ય ગઘેડાની ઓલાદોની સરખામણીમાં કચ્છી ગઘેડો કેટલાક વિશિષ્ટ ગુણો ધરાવે છે. ઉનાળામાં ૫૦ ડિગ્રીથી પણ વધુ ધોમધખતા તાપમાં મીઠાના રણમાં ચાલી શકવું એ ખાસિયત ફક્ત કચ્છી ગઘેડામાં છે. પેટી ઉપર ક્વિન્ટલથી પણ વધુ વજન સાથે પહાડ ચડી જવો એ પણ એકમાત્ર કચ્છી ગઘેડામાં ખૂબી છે. પાવાગઢ, શેત્રુંજય, જુનાગઢ જેવા પહાડોની ઊંચાઈ પર માલસામાન ચડાવવા માટે કચ્છી ગઘેડાનો જ ઉપયોગ થાય છે.

કચ્છી કસબને વૈશ્વિક ઊંચાઈ પ્રાપ્ત થઈ...

નોંધ : કચ્છ અંજાર ગામના માત્ર ચાર ચોપડી ભણેલાં પાબીબેન રબારીએ વારસાગત કળા-કસબને વ્યવસાયની એક નવી ઊંચાઈએ પહોંચાડ્યો. હાથ બનાવટની વિવિધ પ્રકારની બેગમાંથી વાર્ષિક રૂા. ૨૫ લાખનું ટર્નઓવર કરે છે. ૧૬૦ જેટલી બહેનોને રોજગારી પૂરી પાડી રહ્યા છે પાબીબેન રબારી.

કચ્છના અંજાર તાલુકાના ભાદરોઈ ગામના પાબીબેન રબારીએ વારસાગત - પરંપરાગત કળા - કસબને વ્યવસાયની એક નવી ઊંચાઈએ પહોંચાડ્યો છે. માત્ર ચાર ચોપડી જેટલો અભ્યાસ કરેલા પાબીબેન હસ્તકળાની કલાત્મક વસ્તુઓ બનાવે છે. ખાસ કરીને વિવિધ પ્રકારની બેગ બનાવે છે. જેમાં લેપટોપ, સ્કૂલ બેગ અને મોબાઈલ - આઈ-પેડના કવર વગેરે હાથ બનાવટની વસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે. આજે તેમનું વાર્ષિક ટર્નઓવર રૂા. ૨૫ લાખે પહોંચ્યું છે. સાથે જ ૧૬૦ જેટલી બહેનોને રોજગારી પૂરી પાડી રહ્યા છે. પાબીબેન આજે સમાજમાં એક રોલ મોડેલ તરીકે પ્રસ્થાપિત થયા છે.

પાબીબેન પોતાની વ્યવસાયિક સફરની વાત કરતા કહે છે કે, પહેલા તો માત્ર ઘરની જરૂરિયાત પૂરતી અને નવરાશના સમયમાં આ હાથ બનાવટની વિવિધ પ્રકારની વસ્તુઓ બનાવતી હતી. દીકરી સાસરે જવાની હોય ત્યારે તેને ભેટ-સોગાદ સ્વરૂપે આ વસ્તુઓ આપવામાં આવતી હતી. આ વસ્તુઓને વ્યવસાયિક ધોરણે વિકસાવવાનો ખ્યાલ નહોતો. પરંતુ તેના વેચાણ માટે બજારનો અભાવ જોવા મળતો હતો. પણ આ માટે કારીગર ક્લિનિક સંસ્થાના નીલેશભાઈ પ્રિયદર્શી અમારા સંપર્કમાં હતા. તેમણે અમારી ઘણી મદદ કરી. વેચાણ માટે જુદા જુદા એક્ઝિબિશનના આયોજકો સાથે સંપર્ક કરાવ્યો. તેમને સેમ્પલ બતાવ્યા, જે તેમને પસંદ આવ્યા. જેથી આ રીતે હાથ બનાવટની વિવિધ વસ્તુઓનું વેચાણ વધવા લાગ્યું. આજે અમે વાર્ષિક ૨૫ લાખ રૂપિયાનું ટર્નઓવર ધરાવીએ છીએ. સાથે જ મારા ગામની ૬૦ બહેનો અને આસપાસના ગામોની ૧૦૦ બહેનોને રોજગારી પૂરી પડી રહી છે.

પ્રારંભમાં આ વ્યવસાયમાં કુટુંબમાં ૪-૫ સભ્યો જ આ વિવિધ પ્રકારની વસ્તુઓ બનાવતા હતા. બાદમાં જેમ જેમ અમારી ઓળખ ઊભી થતી ગઈ તેમ અમારી સાથે બહેનો જોડાવા લાગી. આજે આ બહેનો મહિને ૧૦થી ૧૫ હજાર રૂપિયા જેટલી કમાણી કરી રહી છે.

પાબીબેન રબારીને એક બ્રાન્ડ તરીકે પ્રસ્થાપિત કરવામાં મદદરૂપ બનેલા અને કારીગર ક્લિનિકના સંસ્થાપક અને સી.ઈ.ઓ. નીલેશભાઈ પ્રિયદર્શી કહે છે કે, પાબીબેન એક

રૂઢીચુસ્ત સમાજમાંથી આવે છે ત્યારે એક મહિલા તરીકે તેમને ઘરની બહાર નીકળવામાં ઘણી તકલીફોનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. પરંતુ તેમના પતિએ તેમને આ વ્યવસાયમાં આગળ વધવામાં ખૂબ મદદ કરી અને પોતે પણ પાબીબેનને સહકાર આપવા પોતાની નોકરી છોડી દીધી હતી.

પાબીબેન ઘણી તકલીફો બાદ આજે સમાજમાં એક રોલ મોડેલ તરીકે પ્રસ્થાપિત થઈ ચૂક્યા છે. સામાજિક મેળાવડામાં તેમને અતિથિ તરીકે આમંત્રિત કરવામાં આવે છે. આમ, તેમનો સામાજિક માન-મોભો અલગ જ બની ગયો છે. આજે ઓનલાઈન ઓર્ડરના માધ્યમથી આ હાથ બનાવટની વસ્તુઓ અમેરિકા, ઓસ્ટ્રેલિયા, જર્મની જેવા દેશમાં કુરિયરથી મોકલે છે.

પાબીબેને બનાવેલી બેગ હોલીવુડની ફિલ્મમાં ચમકી.

પાબીબેને બનાવેલી કલાત્મક બેગને કોઈ વિદેશી પ્રવાસી કચ્છમાં આવ્યા ત્યારે તેમની પાસેથી ખરીદી કરી હતી.

પાબીબેને બનાવેલી બેગનો હોલીવુડ ફિલ્મમાં ઉપયોગ થયો છે તે અંગેની જાણકારી ખરીદનારે ફોનના માધ્યમથી આપી હતી. જેમાં ફિલ્મ દરમિયાન અભિનેત્રી આ બેગ સાથે ઘણી વખત જોવા મળે છે. તેના વીડિયો પણ યુ-ટ્યુબ પર ઉપલબ્ધ છે.

અખચબીઓ

૧. આગ્રાનો તાજમહેલ (ભારત)
૨. ચીનની દીવાલ (ચીન)
૩. ચિરીન ઈલ્ડી પિરામિડ (મેક્સિકો)
૪. કાઈસ્ટ રીડિમર (બ્રાઝિલ)
૫. માયું પિરયું (પેરૂ)
૬. પેટ્રા (જોર્ડન)
૭. કોલોસિયમ (ઈટલી)
૮. પિરામિડ (ઈજિપ્ત)
૯. વોશિંગ્ટન સ્મારક (વોશિંગ્ટન)
૧૦. ઈંગ્લેન્ડ અને ફ્રાન્સને જોડતી ટનલ
૧૧. એફિલ ટાવર (પેરિસ)
૧૨. સ્વાતંત્ર્ય દેવીનું પૂતળું (ન્યુયોર્ક)
૧૩. ભૂગર્ભ રેલવે (લંડન)
૧૪. પનામા નહેર (મધ્ય અમેરિકા)

સાયન્સ ટેકનોલોજી

યાહૂની આજની સ્થિતિ

યાહૂને સાવ તાળા નથી લાગી ગયા. તેનો એક ચાહકવર્ગ આજે પણ યાહૂ વાપરે છે અને યાહૂની સર્વિસથી સંતુષ્ટ પણ છે. એટલે...

- ★ જાન્યુઆરી-૨૦૨૦ની સ્થિતિ મુજબ આખી દુનિયામાં સૌથી વધુ વપરાતુ સર્ચ એન્જિન બેશક ગૂગલ છે. ગૂગલના વપરાશકારો ૮૨.૫૧ ટકા છે, બિંગના ૨.૪૫ ટકા અને યાહૂના ૧.૬૪ ટકા છે. યાહૂના સૌથી વધુ વપરાશકારો અમેરિકામાં છે. **કુલ ટ્રાફિક પૈકી ૪૯ ટકા એકલા અમેરિકામાંથી આવે છે.** એ પછી તાઈવાન, યુ.કે., ફ્રાન્સ જેવા દેશોમાં યાહૂનો વપરાશ થાય છે.
- ★ ભારતમાં પ્રથમ પાંચ ન્યુઝ એન્ડ મીડિયા સાઈટમાં યાહૂ ત્રીજા ક્રમે છે. જાન્યુઆરી ૨૦૨૦માં યાહૂની ઈન્ડિયન સાઈટ પર ૯.૮૦ કરોડ યુઝર્સ આવ્યા હતા.
- ★ વેબ ટ્રાફિક પર ધ્યાન રાખીને લિસ્ટ તૈયાર કરી સાઈટ એલેક્સાના રેન્કિંગ પ્રમાણે દુનિયામાં સૌથી વધુ ટ્રાફિક ધરાવતી સાઈટમાં યાહૂનો ક્રમ ૧૨મો છે. એટલે કે એ દુનિયાની બારમી સૌથી લોકપ્રિય સાઈટ છે. યાહૂની સાઈટ પર આવનારો યુઝર સરેરાશ ૪.૨૬ મિનિટ ત્યાં રોકાય છે.
- ★ ગૂગલના કર્મચારીઓની સંખ્યા ૧ લાખ ૧૦ હજાર જેટલી છે. જ્યારે યાહૂના કર્મચારીઓની સંખ્યા દસ હજાર છે.
- ★ સૌથી વધુ ૨૭.૮ ટકા લોકો જી-મેઈલનો વપરાશ કરે છે. એ પછી એપલની મેઈલ સર્વિસ, આઉટલુક વગેરેનો નંબર લાગે છે. સૌથી વધુ વપરાતી મેઈલ સર્વિસમાં યાહૂ મેઈલનો હિસ્સો ૬.૩ ટકા છે અને નંબર પણ છઠ્ઠો છે.

એપ્લિકેશનના વિવિધ ફંક્શનો અને તેનો ઉપયોગ

૧. **ફરિયાદ** : જો કોઈ પ્રવાસીના સામાનની ચોરી થાય કે લૂંટનો બનાવ બને તો જે તે પ્રવાસી ફરિયાદના ઓપ્શનમાં જઈને પોતાની ફરિયાદ નોંધાવી શકશે. રેલવેના કંટ્રોલ અને પેટ્રોલિંગ પોલીસ બંને આ ફરિયાદ પર કામ કરશે. કંટ્રોલમાંથી પ્રવાસીને તેનો ટિકિટનો પીએનઆર નંબર પૂછીને આગળની કાર્યવાહી કરાશે.
૨. **બુમલ ડેસ્ક** : આ ફંક્શન ખાસ મહિલાઓ માટે તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં છેડતીનો ભોગ બનેલી મહિલા પોતાની ઓળખ છુપાવીને ફરિયાદ કરી શકશે.

૩. **સજેશન** : પ્રવાસની રિઝર્વ સીટ હોય અને કોઈ વ્યક્તિ સીટ માટે પરેશાન કરે, પોલીસનું ગેરવર્તન હોય તેવા સંજોગોમાં પ્રવાસી પોતાનું સજેશન આ ફંક્શન દ્વારા આપી શકશે.
૪. **શંકાસ્પદ વ્યક્તિ** : કોઈ પ્રવાસીને તેની નજીકમાં બેઠેલી વ્યક્તિનું વર્તન શંકાસ્પદ જણાય તો આ ફંક્શન મારફતે પોલીસને જાણ કરાતા જ પોલીસ કાર્યવાહી કરશે અને ફરિયાદ કરનારી વ્યક્તિની ઓળખ પણ છુપી રાખશે.
૫. **કોલ** : આ ફંક્શન રેલવેના કંટ્રોલ સાથે જોડાયેલું હશે અને કોઈ સંજોગોમાં પ્રવાસી તેનો ઉપયોગ કરશે તો રિંગ સીધી કંટ્રોલરૂમમાં જશે અને તે મુજબ કાર્યવાહી થશે.
૬. **કોન્ટેક્ટ એપ** : આ ફંક્શનમાં જીઆરપી ના તમામ પોલીસ કર્મીઓથી લઈને ડીઆઈજી સુધીના અધિકારીઓના ફોટોગ્રાફ્સ, ફોન નંબર અને ઈ-મેઈલની માહિતી હશે.
૭. **કોન્ફિડેન્સિયલ** : ડ્રગ્સ, જુગાર કે અપહરણ સંદર્ભે પ્રવાસી પોતાની ઓળખ છુપાવી પોલીસને જાણ કરી શકશે.
૮. **ટ્રેક માય રૂટ** : ટ્રેનમાં પ્રવાસ કરતા સિનિયર સિટીઝન કે એકલી મુસાફરી કરતી મહિલા તે ક્યાંથી બેઠા અને ક્યાં જઈ રહ્યા છે તેની માહિતી આપશે તો આપાતકાલિન સ્થિતિમાં પોલીસ તેમને મદદ કરશે.
૯. **ફીડબેક** : આ ફંક્શન મારફતે પોલીસ કંટ્રોલમાંથી પોલીસ પ્રવાસીઓનો પોલીસની કામગીરી અંગેનો અભિપ્રાય પૂછશે.
૧૦. **ટય ટુ પેનિક** : આ ફંક્શન મારફતે ઈમરજન્સી વખતે પ્રવાસી પોલીસની મદદ મેળવી શકશે.

ભારતીયો મહિને સરેરાશ ૧૧ જીબી ઇન્ટરનેટ વાપરે છે!

ભારતમાં અનેક ચીજો મોંઘી છે અને મોંઘવારી સતત વધી રહી છે. પરંતુ ડેટા એટલે કે ઈન્ટરનેટ ભારતમાં સૌથી સસ્તું છે. ભારતમાં એક ગીગા બાઈટ (જીબી) નેટનો સરેરાશ ભાવ રૂપિયા સાત છે. એમાં પણ ફોર-જી અને સસ્તા સ્માર્ટફોન આવ્યા પછી ડેટાનો વપરાશ રાતે ન વધે એટલે દિવસે અને દિવસે ન વધે એટલો રાતે વધી રહ્યો છે. મોબાઈલ બ્રોડબેન્ડ ઈન્ડિયા ટ્રાફિક ઈન્ડેક્સ તાજેતરમાં ૨જૂ થયો હતો, જેમાં ભારતના ડેટા વપરાશની વિગતો જાહેર થઈ છે.

- ★ ભારતમાં મોબાઈલ ધારકો મહિને સરેરાશ ૧૧ જીબી ઇન્ટરનેટ વાપરી નાખે છે.
- ★ ૨૦૧૯ના વર્ષમાં ઇન્ટરનેટનો વપરાશ ૪૭ ટકા વધ્યો હતો.
- ★ કુલ ડેટાનો વપરાશ થાય છે એમાંથી ૯૬ ટકા લોકો ૪-જી વાપરે છે. એટલે કે હજુ પણ ક્યાંક ક્યાંક ૩-જી નું ચલણ છે. સંખ્યાની દૃષ્ટિએ જોઈએ તો દેશમાં ૫૯.૮ કરોડ લોકો ૪-જી અને ૪.૪ કરોડ લોકો ૩-જીનો વપરાશ કરે છે.
- ★ મોબાઈલ ડેટાનો લોકો ૭૦-૮૦ ટકા વપરાશ વિડીયો જોવા, ૧૨-૧૪ ટકા નેટ સર્ફિંગ કરવા અને ૧૦-૧૨ ટકા સોશિયલ નેટવર્કિંગ માટે ઉપયોગ કરે છે.
- ★ જોકે ૩-જી નો ડેટા આગલા વર્ષે વપરાતો હતો તેના કરતાં ૨૦૧૯માં ૩૦ ટકા વપરાશ ઘટ્યો છે.
- ★ ઓવર ધ ટોપ (ઓટીટી) પ્લેટફોર્મ પર એટલે કે એમેઝોન, નેટફ્લિક્સ વગેરે પર વીડિયો જોવાનું પ્રમાણ વધ્યું છે. મોબાઈલ ફોન લોકો માટે ટી.વી. બન્યો છે અને સરેરાશ ૭૦ મિનિટ મોબાઈલમાં આવા ઓટીટી પ્લેટફોર્મના કાર્યક્રમો જોવાય છે. ટૂંકમાં રોજની ૭૦ મિનિટ મોબાઈલમાં વીડિયો જોવાય છે.
- ★ દેશમાં ૪-જી મોબાઈલ ફોનની સંખ્યા વધીને પણ ૫૦.૧ કરોડ નોંધાઈ છે.
રીપોર્ટમાં જણાવાયું છે કે ભારતનો ડેટા વપરાશ ચીન, અમેરિકા, ફ્રાંસ, જાપાન વગેરે જેવા દેશો કરતાં પણ વધુ ઝડપે વધી રહ્યો છે.

ટેકનોલોજીની દુનિયામાં અગાઉ શું શું બન્યું?

માર્ચ ૧, ૨૦૦૮ : નેટસ્કેપ બંધ થયું

કોમ, ફાયરફોક્સ, સફારી કે એજ જેવા આજના પોપ્યુલર બ્રાઉઝર્સનો ઉપયોગ કરતી જનરેશને કદાચ નેટસ્કેપ વેબ બ્રાઉઝરનું નામ પણ સાંભળ્યું નહીં હોય. પરંતુ ૧૯૯૦ના દાયકામાં નેટસ્કેપ એવું પહેલું કમર્શિયલ વેબબ્રાઉઝર હતું જેણે ઇન્ટરનેટને લોકપ્રિય બનાવવામાં મોટો ફાળો આપ્યો હતો. પછી માઈક્રોસોફ્ટ કંપનીએ વિન્ડોઝમાં ફ્રી ઇન્ટરનેટ એક્સ્પ્લોરર આપતાં નેટસ્કેપનાં વળતા પાણી થયા. આજે સતત વધુ ને વધુ પોપ્યુલર થઈ રહેલ મોઝિલા ફાયર ફોક્સનો કોડ નેટસ્કેપ પર જ આધારિત છે!

માર્ચ ૪, ૧૯૭૭ : પહેલું કે-૧ સુપર કમ્પ્યુટર

અમેરિકામાં પહેલા કે-૧ સુપર કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ શરૂ થયો. ૧૯ મિલિયન ડોલરની કિંમતના આ સુપર કોમ્પ્યુટરનો અત્યાધુનિક વેપન્સ સિસ્ટમ ડિઝાઇન તૈયાર કરવા માટે ઉપયોગ થવાનો હતો. સાત ફૂટ ઊંચા, નવ ફૂટનો વ્યાસ ધરાવતા નળાકાર ટાવર જેવા આ કમ્પ્યુટરનું વજન ૫.૫ ટન હતું. આ મશીન એટલી ગરમી પેદા કરતું હતું કે તેની અંદર જ રેફ્રિજરેશન સિસ્ટમ મૂકવી પડી હતી.

માર્ચ ૫, ૧૯૯૫ : યાહૂની સત્તાવાર શરૂઆત

આજે ઇન્ટરનેટ પર ગૂગલ અને ફેસબુકનો પોતપોતાની રીતે દબદબો છે. પણ એમની પહેલાં ઇન્ટરનેટ પર યાહૂનું રાજ હતું. આજના દિવસે યાહૂ સર્ચ એન્જિનની સત્તાવાર શરૂઆત થઈ હતી. યાહૂની પ્રગતિ અને પતન બંને બહુ નવાઈજનક રહ્યા.

માર્ચ ૯, ૧૯૯૯ : “ઇન્ટરનેટની મેં શોધ કરી”

આજના દિવસે અમેરિકાના એ સમયના વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ અલ ગોરેએ સી.એન.એન.ને આપેલા એક ઇન્ટરવ્યૂમાં કહ્યું હતું કે, “યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ કોંગ્રેસની મારી સર્વિસ દરમ્યાન મેં ઇન્ટરનેટના સર્જનની પહેલ કરી હતી.” તેમનું આ સ્ટેટમેન્ટ પછી તો ખાસ્સું વગોવાયું અને ઘણા લોકોએ અલ ગોરોને નામે આ નિવેદન ચડાવી દીધું અને કહ્યું કે તેમણે “ઇન્ટરનેટની મેં શોધ કરી હતી” એવી બડાઈ હાંકી હતી!

ડિજિટલ કેમેરા કેવી રીતે કામ કરે છે?

ડિજિટલ કેમેરા ઇલેક્ટ્રોનિક યુગની લોકપ્રિય શોધ છે. અગાઉ ફોટોગ્રાફિક ફિલ્મવાળા કેમેરામાં લેન્સ દ્વારા ફોટોગ્રાફિક પ્લેટ ઉપર ઇમેજ લઈ તેને રાસાયણિક પ્રક્રિયા વડે ડેવલપ કરી તસવીરો મેળવાતી. તેમાં તસવીર લેતાં દિવસો નીકળી જતા. ડિજિટલ કેમેરા પણ લેન્સ વડે જ તસવીર લે છે પરંતુ તરત જ તસવીર જોવા મળે અને એ પણ રોલ કે ફિલ્મની કડાકૂટ વિના.

ડિજિટલ કેમેરાનો લેન્સ સામેના દૃશ્યની ઇમેજને સેમિ કન્ડક્ટરની તક્તી પર મોકલે છે. આ તક્તીમાં ઝીણા ઝીણા ઇમેજ સેન્સર હોય છે. ઇમેજ સેન્સર બે પ્રકારના હોય છે. સીસીડી એટલે કે ચાર્જ કપલ્ડ ડિવાઈસ અને સીએમઓએસ એટલે કે કોમ્પ્લિમેન્ટરી મેટલ ઓક્સાઈડ સેમિ કન્ડક્ટર. ડિજિટલ કેમેરામાં આ બેમાંથી કોઈ પણ એક પ્રકારના સેન્સર વપરાય છે. સેમી કન્ડક્ટરની આ તક્તીમાં આ ઝીણા ઝીણા લાખો સેન્સર હારબંધ ગોઠવેલા હોય છે. સામેના દૃશ્યની ઇમેજ આ તક્તી પર પડે એટલે દરેક સેન્સર પોતાનું કામ શરૂ કરી દે. આ તક્તીમાં આડા

અને ઊભા એમ કેટલા સેન્સરની કતાર છે તેના પરથી કેમેરાની ક્ષમતા નક્કી થાય છે. આપણે તેને રિઝોલ્યુશન કહીએ છીએ.

પ્રકાશના કિરણો ફોટોન કણોના બનેલા છે. પ્રકાશની તીવ્રતા મુજબ તેમાં વીજભાર હોય છે. સીસીડી સેન્સર આ વીજભારને ઓળખીને તેનું બાઈનરી મૂલ્યને મેમરી કાર્ડમાં સંઘરે છે. મેમરી કાર્ડ વરસાદ પડતો હોય અને હજારો ડોલ કતારમાં ગોઠવીને મૂકી હોય તો કોઈ ડોલ વધુ, તો કોઈ ઓછી ભરાય. તે જ રીતે દૃશ્યના ઇમેજના દરેક રંગની તીવ્રતા મુજબ દરેક

સેન્સર માહિતી જમા કરે છે. આ માહિતીના કણોને ફોટોસાઈટ્સ કહે છે. કેમેરામાં એલસીડી સ્ક્રીન હોય છે. સેન્સરમાંથી પસાર થયેલા ફોટોલાઈટ એનાલોગ કન્વર્ટર અને માઈક્રો પ્રોસેસર દ્વારા ફરી પ્રકાશના કિરણો બની સ્ક્રીન ઉપર દૃશ્ય સ્વરૂપે દેખાય છે. ડિજિટલ કેમેરા બેટરીના પાવરથી ચાલે છે.

ડિજિટલ કેમેરા વડે લીધેલી તસવીરોના ફોટોલાઈટ મેમરી કાર્ડ પર સંગ્રહ કરી શકાય છે. મોબાઈલ ફોનમાં પણ ડિજિટલ કેમેરા હોય છે. ■

વાચબ્રહ્મ હાસ્યરંગ

લો એન્ડ ઓર્ડર

બે ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારી વાત કરતા હતા.

“આ નવા ગૃહમંત્રી આવ્યા પછી લો એન્ડ ઓર્ડરની સ્થિતિ ખૂબ સુધરી ગઈ છે.”

“હા, આપણે તેમને સવારે કહીએ કે “લો” અને સાંજે તો આપણને ‘ઓર્ડર’ મળી જાય છે.”

ફી ઓછી કરો

ડોક્ટર : ક્યાં દુઃખે છે?

દર્દી : ફી ઓછી કરો તો જ કહું... નહિતર આટલી બધી ફી લેવી હોય તો જાતે જ શોધી લ્યો!

શોધી પણ આપે...!

પપ્પુ : તારી પત્ની ચાર દિવસથી લાપતા છે છતાં તે પોલીસ સ્ટેશનમાં જાણ કેમ કરી નથી?

સિદ્ધુ : પોલીસનું કાંઈ નક્કી ન કહેવાય... કદાચ શોધી પણ લાવે...!

ઇન્દ્રદેવની જાહેરાત

“યાંત્રિક ખામીના કારણે શિયાળાની જગ્યાએ ફરીથી ચોમાસુ ચાલુ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

ઉપરની લીકેજ રિપેર થયા પછી શિયાળો ચાલુ કરવામાં આવશે... સહકાર બદલ આભાર!”

અમદાવાદી...!

એક અમદાવાદની બેન વડોદરાથી આવેલ મહેમાનને પીરસતા હતા. “એક પૂરણપૂરી લો...”

મહેમાન બોલ્યા : બેન, મેં આઠ ખાધી, હવે શરમ આવે છે...

બેન કહે : તમે ખાધી તો અગિયાર છે પણ અમારાથી ગણાય નહીં... ખરાબ લાગે...

જય હો! વાણિજ્ય!!

પત્ની : કહું છું, સાંભળો છો...? આ લગ્નમાં છોકરો હંમેશાં જમણી બાજુ અને છોકરી હંમેશાં ડાબી બાજુ જ કેમ બેસે છે?

પતિ : નફા-નુકસાન ખાતામાં આવક હંમેશાં જમણી બાજુ અને ખર્ચા હંમેશાં ડાબી બાજુ લખવામાં આવે છે!

છૂટાછેડા આપ!

ઘરવાળીને એકવાર માતાજી આવ્યા અને ધૂણવાનું શરૂ થયું... પતિ પગમાં પડી ગયો.

ઘરવાળીએ ધૂણતા ધૂણતા હાક પાડી... માંગ માંગ... માંગે તે આપું...

પતિ : છૂટાછેડા આપો મા... છૂટાછેડા!

કળિયુગ!

રંગીલા રોમિયોએ પહેલા માળની બારીની બહાર નિસરણી ગોઠવી અને કાંકરો કાચની બારી પર માર્યો. તરત બારી ઉઘડી અને બેગ સાથે એક યુવતી નીચે આવી. બંને એક રિક્ષામાં બેઠા. રિક્ષા ચાલકને રિક્ષા સ્ટેશન લઈ લે તેવી સૂચના આપી. સ્ટેશન પહોંચ્યા એટલે યુવકે ભાડું આપવા પાકિટ કાઢ્યું તો રિક્ષાવાળો કહે કે પૈસા લેવાના નથી. આ બેનના પતિએ ભાડું પહેલેથી દઈ દીધું છે...!!

બોસ : એલા ભાઈ, તું તારે ઘેર લગ્ન છે એવું કહીને લાંબી રજા પર ઉતરી ગયો હતો, તો એ નવદંપતિના ફોટા તો બતાવ...

પેલો ભાઈ : સાહેબ, એ તો તુલસી વિવાહ હતા.

એક સવાલ

‘મહિલા દિવસ’ પત્યા પછી પતિઓ હંમેશાં એક જ સવાલ પૂછે છે, ‘યાર, કયો દિવસ મહિલાનો દિવસ નથી હોતો?’

મુંઝવણ

ચીન્ટુ : પપ્પા, મોમ ક્યાં?
પપ્પા : તું બોલે છે મોમ પરંતુ મને સમજાય છે બોમ, એવું કેમ?
ચીન્ટુ : સરખું જ છે ને એટલે...

શેરબજાર

પત્ની : તમે ઉઠી ગયા? તો ચા બનાવું.
પતિ : તને કેટલીવાર કહ્યું છે કે ઉઠી ગયા નહીં... જાગી ગયા એમ બોલ. હું શેરબજારમાં કામ કરું છું!

નસીબદાર

એક દાદા દવાખાનામાં મરવાની અણી પર હતા.

દાદા : (મોટા દીકરાને) બાજુવાળા રોડના ૧૫ બંગલા તારા.
(વચલા દીકરાને) સામેના રોડના ૨૫ ફ્લેટ તારા.
(નાના દીકરાને) પાછળવાળા રોડની બંને સોસાયટી તારી.

બાજુમાં ઉભેલી નર્સ આ બધું સાંભળીને ખૂબ ખુશ થતાં થતાં માજીને કહ્યું... ખૂબ નસીબદાર છો તમે... આટલા ધનવાન પતિ તમને મળ્યા છે.

માજી : તંબૂરો નસીબદાર? આ તો શહેરમાં છાપા વેચવાની વાત કરે છે.

મૂર્ખ કોણ?

પત્ની : કહો જોઈએ, આપણા બેમાંથી મૂર્ખ કોણ છે? હું કે તમે?
પતિ : (શાંતિથી) બધાને ખબર છે કે તું એકદમ ચબરાક અને ચતુર છે, તું કદાપી મૂર્ખ વ્યક્તિને પરણે જ નહીં.
(નિષ્પક્ષભાવે આપેલો બૌદ્ધિક જવાબ)

આદત

પતિ : તારા બાપની ઘા ઉપર મીઠું ભભરાવવાની ટેવ હજી ગઈ નથી.
પત્ની : કેમ શું થયું?
પતિ : કાલે ફોનમાં પૂછતા હતા, મારી દીકરી સાથે પરણીને ખુશ છો ને!

બાળકની ચતુરાઈ

જુનિયર કે.જી.નો એક બાળક શાળાએ મોડો પહોંચ્યો...
મેડમ : કેમ આટલું મોડું?
બાળક : મેડમ તમે આવી રીતે મારી રાહ જુઓ નહીં, કલાસમાં બધા ઊંધું સમજે છે!
મેડમ બેભાન!

બાપુની આદત

બાપુ : ડોક્ટર, તમે મારો દારૂ છોડાવી શકો છો?
ડોક્ટર : ચોક્કસ... સો ટકા.
બાપુ : તો પોલીસ ચોકીમાં મારી ૪૦ બોટલો પડી છે, છોડાવી આપો.

૨૦ ના ૫૦૦

બાપુ : આ ટમેટા કેમ આપ્યા?
શાકવાળી : ૨૦ ના ૫૦૦.
બાપુ : તો હાલો, ગણવા માંડો...

એક્ઝામ

નિશાળની એક્ઝામમાં એક છોકરાએ પ્રશ્નપત્રમાં જવાબો લખવાને બદલે સામા પચ્ચીસ સવાલો પૂછ્યા હતા!
તપાસ કરતાં ખબર પડી કે એ કેજરીવાલનો છોકરો હતો!!

ઇન્ડિયા કોલિંગ

ઓબામાની લગ્નતિથિની વરસગાંઠને દિવસે વ્હાઈટ હાઉસમાં એક ફોન આવ્યો. રીસેપ્શનિસ્ટે ઓબામાને કહ્યું, 'સર, ઇન્ડિયાથી ફોન છે, પણ કોઈ બોલતું નથી...'
ઓબામા સમજી ગયા, મનમોહનસિંહ હશે!

એક્ઝામ

'મહિલા દિવસ' ઉજવતી તમામ હાઈફાઈ, સોફિસ્ટિકેટેડ, ફેશનેબલ, આધુનિક અને સ્વતંત્ર મિજાજ નારીઓને એક સવાલ: 'તમારામાંથી કેટલી મહિલાએ મહિલા દિવસે પોતાની કામવાળીને અડધા દિવસની રજા આપી?'

શાયરી

જબ ગરીબ કી થાલી મેં
પુલાવ આયા...
....
વાહ વાહ
....
જબ ગરીબ કી થાલી મેં
પુલાવ આયા...
સમજો, દેશ મેં
ચુનાવ આયા!

વાંક કોનો?

ઈન્ડિયામાં મા-બાપોને ફાવતું મળી ગયું છે. કોમ્પ્યુટર બગડે, તો કહેશે, 'છોકરાવ બગાડે છે.' અને છોકરાં બગડી જાય તો કહેશે, 'એમને કોમ્પ્યુટર બગાડે છે!'

બાધા

કડકસિંગે એસ.ટી. બસમાં ચોટીલાની ટિકિટ લીધી. પછી બસમાં બેસવાને બદલે સતત આંટા મારવા લાગ્યા. કંડકટરે પૂછ્યું : ‘આમ, ચાલ ચાલ કેમ કરો છો?’

‘મેં ચાલીને ચોટીલા જવાની બાધા લીધેલી છે!’

જનરેશન ગેપ

આ જનરેશન ગેપની નવી ડેફિનેશન...

બાપા એક જમાનામાં ૨૦ રૂપિયા બચાવવા માટે ૨૦ મિનિટ ચાલીને જતા હતા.

આજે દીકરો ૨૦ મિનિટ બચાવવા માટે ૨૦ રૂપિયા રીક્ષામાં ખર્ચી નાખે છે.

સીટી સ્કેન

ડોક્ટરે ભગતને કહ્યું, ‘સીટી સ્કેન કરવું પડશે.’

બસ, એ દિવસથી ભગત હાથમાં સ્કેનર લઈને આખા શહેરમાં સ્કેનિંગ કરતો ફરી રહ્યો છે!

મોબાઈલ શોપ

હસરતે-દિદાર કે લિયે

ઉસ કી ગલી મેં

મોબાઈલ કી દુકાન ખોલી...

★

મત પૂછો અબ હાલતે-બેબસી ગાલિબ,

રોજ એક નયા શપ્સ

ઉસકે નંબર પર

‘રીચાઈ’ કરવાને આતા હે!

બ્યુટી આલ્ફાબેટ

પત્નીએ પતિને પૂછ્યું : ‘હું કેવી લાગું છું?’

પતિએ કહ્યું : ‘એ બી સી ડી ઈ એફ જી એચ આઈ જે!’

પત્ની : મતલબ?

પતિ : એડોરેબલ, બ્યુટીફુલ, ક્યુટ, ડિલાઈટફુલ, એલીગન્ટ, ફેન્સી, ગોર્જિયસ, હોટ...

પત્ની : અને આ ‘જે’ નું શું?

પતિ : આઈ એમ જોકિંગ!!

ડિપ્લોમસી

રાજકારણમાં ડિપ્લોમસી એક એવી ચીજ છે જેમાં તમે કોઈને જહનમમાં જવાનું એટલી સરસ રીતે કહો છો કે પેલો એ તૂરની ઉત્સાહપૂર્વક તૈયારી કરવા માંડે છે!!

બચાન

જજ : તમારા પર આરોપ છે કે તમે તમારી પત્નીને દબાવીને, ડરાવીને, ધમકાવીને, ૧૦ વરસ સુધી તમારા કાબૂમાં રાખી છે.

આરોપી : સાહેબ, એવું છે કે...

જજ : મને ખુલાસો નથી જોઈતો. હું રીત પૂછું છું, રીત!!

ટોટલ લાઈફ

આખી જિંદગીને સમજાવતું એક જ ગાયન... ધ્યાનથી સાંભળો!

૧ થી ૧૫ વરસ : ‘નૈનો મેં સપના...’

૧૫ થી ૨૫ વરસ : ‘સપનો મેં સજના...’

૨૫ થી ૩૫ વરસ : ‘સજના પે દિલ આ ગયા...’

૩૫ થી ૭૫ વરસ : ‘ક્યું સજના પે દિલ આ ગયા?’

શાદી કે બાદ

પત્ની : તમે લગ્ન પહેલા શું કરતા હતા?

પતિ : મરજીમાં આવે એ!

આટલું જરી ભૂલશો નહીં -

તમે આગળ ઉપર હાઈકોર્ટો ધુજાવો કે યુનિવર્સિટીના શિખર પર કળશ થઈને દીપી રહો, ધારાસભા ગજવો કે મોટી મેદની ડોલાવો, મોટા અફસર થાઓ કે મહાપુરુષ બની જાઓ,

પણ ત્યારે આટલું કદી ભૂલશો નહીં કે -

તમે અહીં અત્યારે ભણો છો, એ એક અકસ્માત જ છે. તમે અહીં ભણો છો... ને તમારી ઉંમરના ગોઠિયાઓ ખેતરે માળા પર ચડી પંખીડાં ઉડાડે છે, શહેરના કારખાનામાં બેવડ વળી જાય છે, હોટલના ચૂલાઓ આગળ શેકાય છે, અથવા તો મુંબઈની ચોપાટી પર કોઈની પગચંપી કરે છે.

કોઈ અકસ્માતથી તમે અને ઠેકાણે હોત ‘ને એ તમારે ઠેકાણે હોત.... તો?’

આગળ ઉપર જ્યારે તમે મોટા તીસમારખાં બની જાઓ, અનેક લાલચો અને પ્રલોભનો હોય, ત્યારે પણ આટલું આ જરી ભૂલશો નહિ.

પેલા કુમળાં બાળકો -

ખેતરોમાં ટોચાં બની પંખી ઉડાડે છે,

છાપાં વેચવા ફૂટપાથ પર દોડે છે,

કપરી મજૂરીમાં ઘસાઈ જાય છે.

- ઉમાશંકર બેશી

સૌજન્ય : “સમજણના સૂર”

એક નજર : વિવિધ સમાચારો સંક્ષિપ્તમાં...

કચ્છ-ભુજની હસ્તકલા કારીગરીથી વશીભૂત ઇંગ્લેન્ડથી આવેલી હેલી ભાષાના ભેદ વગર કારીગરો પાસે હસ્તકલા શીખી

ભારતીય સંસ્કૃતિ અને કલા વિદેશીઓને હંમેશાં મોહિત કરતી રહી છે અને એનું ઉદાહરણ તાજેતરમાં સાયન્સ સેન્ટરમાં જોવા મળ્યું હતું. ઇંગ્લેન્ડથી હેલી અને તેની મિત્ર સુરતના તેમના મિત્રનું ફોટોગ્રાફી એક્ઝિબિશન જોવા આવી ત્યારે તાપી મહોત્સવમાં મુલાકાતે ગઈ હતી અને અહીં કારીગરોની હસ્તકલા જોઈને અભિભૂત થઈ હતી તે કારણે સુરત ખાતે કચ્છ-ભુજના કારીગરો પાસે હાથ વણાટ શીખવા લાગી છે.

હેલીએ કહ્યું કે, કચ્છ-ભુજની આ કારીગરી મને ખૂબ જ ગમી છે. ભારત એમ પણ કલા અને સંસ્કૃતિનો દેશ છે અને અહીંની દરેક વાત અલગ છે. હું તરતમાં ઇંગ્લેન્ડ પરત જઈ રહી છું પણ ફરી આવીશ ત્યારે કચ્છ - ભુજની મુલાકાત જરૂર લઈશ. મજાની વાત એ છે કે, હેલીને ગુજરાતી આવડતું નથી અને અહીં કારીગરોને તેની ભાષા આવડતી નથી. છતાં હેલીને કળા શીખવાની એટલી લગન હતી કે **મોબાઇલમાં ભાષાનો અનુવાદ કરી કરીને તે કારીગરો સાથે વાતચીત કરી રહી છે.** હેલીની ઉત્સુકતાથી દંગ કારીગરોએ પણ કહ્યું કે, તે ખૂબ ઝડપથી આ કલા શીખી રહી છે. તેમને ભાષાનો ભેદ નડ્યો હોય તેવું જરાયે લાગતું નથી.

વિશ્વમાં સૌથી વધારે બોલાતી ભાષામાં હિંદી ત્રીજા નંબરે

દુનિયાભરની વિવિધ ભાષાઓની યાદી, ઉત્પત્તિ અને વિકાસ અંગેની માહિતી માટે 'એથનલોગ' નામનો ડેટાબેઝ તૈયાર કરવામાં આવે છે. જેને વિશ્વનું ભાષાશાસ્ત્ર ગણવામાં આવે છે. દર વર્ષે એથનલોગ દ્વારા વિશ્વની વિવિધ ભાષાઓ અંગેનો આંકડાકીય રિપોર્ટ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. ત્યારે હાલમાં જ ૨૦૧૯ના વર્ષ માટેનો રિપોર્ટ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. જેમાં હિંદી ભાષાને વિશ્વમાં સૌથી વધુ બોલાતી ભાષામાં ત્રીજું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. રિપોર્ટ પ્રમાણે દુનિયામાં ૬૧.૫ કરોડ લોકો હિંદી ભાષા બોલે છે. સૌથી વધુ બોલાતી ટોપ ટેન ભાષાના લિસ્ટમાં બંગાળી ભાષાનો પણ સમાવેશ થાય છે.

ક્રમ	ભાષા	બોલનારા લોકોની સંખ્યા
૧.	અંગ્રેજી	૧૧૩.૨ કરોડ
૨.	મેન્ડેરિન (ચાઇનીઝ)	૧૧૧.૭ કરોડ

૩.	હિંદી	૬૧.૫ કરોડ
૪.	સ્પેનિશ	૫૩.૪ કરોડ
૫.	ફ્રેન્ચ	૨૮.૦ કરોડ
૬.	અરેબિક	૨૭.૪ કરોડ
૭.	બંગાળી	૨૬.૫ કરોડ
૮.	રશિયન	૨૫.૮ કરોડ
૯.	પોર્ટુગીઝ	૨૩.૪ કરોડ
૧૦.	ઇન્ડોનેશિયન	૧૯.૯ કરોડ

અમેરિકા વિશ્વનો સૌથી વધુ ધનિક દેશ ભારત છઠ્ઠા ક્રમે

કોરોના વાઈરસ સહિતની અન્ય પ્રતિકૂળતાઓ પાછળ વૈશ્વિક સ્તરે ગંભીર ચિંતાનો માહોલ ઉદ્ભવ્યો છે. આ પ્રતિકૂળ માહોલને લઈને તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (આઈ.એમ.એફ.) દ્વારા વૈશ્વિક અર્થતંત્રની વૃદ્ધિના અંદાજમાં ઘટાડો કરાયો છે.

વૈશ્વિક સ્તરે ઉદ્ભવેલ પ્રતિકૂળ માહોલ વચ્ચે તાજેતરમાં કેડિટ સ્યુઈસ દ્વારા ગ્લોબલ વેલ્થ રિપોર્ટ ૨૦૨૦ કરાયો હતો. આ અહેવાલના તારણ મુજબ સમગ્ર વિશ્વમાં કુલ ૩૬૦.૬ ટ્રિલિયન ડોલરની સંપત્તિ છે.

વિશ્વની કુલ નેટવર્થના અંદાજે ૩૦ ટકા જેટલા હિસ્સા સાથે અમેરિકા વિશ્વનો સૌથી વધુ ધનિક દેશ છે. ટોપ ટેન દેશોની ૨૦૨૦ થયેલ આ યાદીમાં ભારત છઠ્ઠા ક્રમે છે. અત્રે વિશ્વના ટોચના ૧૦ દેશોની કુલ સંપત્તિના ડેટા ૨૦૨૦ કરાયા છે.

આ અહેવાલમાં નેટવર્થ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે. તમામ નાણાકીય સંપત્તિમાંથી દેવાની રકમ બાદ કરાઈ છે.

ક્રમ	દેશનું નામ	કુલ સંપત્તિ
૧.	અમેરિકા	૧૦૬.૦ ટ્રિલિયન ડોલર
૨.	ચાઇના	૬૩.૮ ટ્રિલિયન ડોલર
૩.	જાપાન	૨૫.૦ ટ્રિલિયન ડોલર
૪.	જર્મની	૧૪.૭ ટ્રિલિયન ડોલર
૫.	યુનાઈટેડ કિંગડમ	૧૪.૩ ટ્રિલિયન ડોલર
૬.	ભારત	૧૨.૬ ટ્રિલિયન ડોલર
૭.	કેનેડા	૮.૬ ટ્રિલિયન ડોલર
૮.	દક્ષિણ કોરિયા	૭.૩ ટ્રિલિયન ડોલર

૯. ઓસ્ટ્રેલિયા ૭.૨ ટ્રીલિયન ડોલર
૧૦. સ્વિટ્ઝરલેન્ડ ૩.૯ ટ્રીલિયન ડોલર

શ્રી હરેશભાઈ ધોળકિયાની નવલકથા પર આધારિત કચ્છી સંશોધકનો લેખ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે રજૂ

કચ્છના ખ્યાતનામ સર્જક હરેશભાઈ ધોળકિયાની વિખ્યાત નવલકથા “અંગદનો પગ” ઉપર એક સંશોધન લેખ ઇન્ટરનેશનલ જર્નલ ઓફ લિટરેચર એસ.એ.જી.ઈ.માં છપાયો છે. આ લેખ બેઝિક રોલ ઓફ ટીચર એઝ એ સ્ટડી મિકેનિક્સ શિર્ષક હેઠળ અંગ્રેજી ભાષામાં છપાયો છે. આ લેખ ભુજના યુવા ભૌતિકવિજ્ઞાની મિહિર એમ. વોરાએ પોતાના ટીચર રીલેટેડ ગ્રુપ સ્ટડી હેઠળ રજૂ કર્યો હતો. ઉલ્લેખનીય છે કે, ડૉ. વોરાના ૧૦૦ જેટલા સંશોધન લેખ વિવિધ રિસર્ચ જર્નલમાં છપાયા છે અને લગભગ ૫૦૦થી વધારે ગુજરાતી સાહિત્ય લેખો છપાયા છે. અહીં ‘અંગદનો પગ’ એક શિક્ષકની આત્મકથા છે. જેને દરેક શિક્ષકે ખાસ વાંચવી જોઈએ તેવો આ લેખમાં સંશોધક ગ્રુપ સ્ટડી સર્વે તૈયાર કર્યો હતો.

ફેબ્રુઆરીમાં ૨૯ દિવસ શા માટે?

ઈસવીસન પૂર્વે ૩૫૦૦ વર્ષથી સુમેરીઅન કેલેન્ડર વપરાતું. જે આપણા સંવત વર્ષ માફક ચંદ્ર પર આધારિત હતું. અહીં સરેરાશ સાડા ઓગણત્રીસ દિવસનો મહિનો થતો. **પૃથ્વી સૂર્યની આસપાસ ફરે તેને વર્ષ ગણીએ તો દર વર્ષે ૧૧ દિવસનો ફરક પડતો. તે મળાવવા દર ત્રીજું વર્ષ ૧૩ માસનું થતું.**

ઈ.સ. પૂર્વે ૪૬માં ખગોળશાસ્ત્ર સોસીજનસની સલાહથી જુલિયસ સીઝરે જુલિયન કેલેન્ડર જાન્યુઆરી - ડિસેમ્બરનું બનાવ્યું. આ ગ્રીક કેલેન્ડર ઉદ્દપ દિવસનું થતું. દર ચોથે વરસે એક દિવસ ફેબ્રુઆરીમાં ઉમેરાતાં ચાર વરસે વર્ષ ૩૬૫.૨૫ દિવસનું થાય - સરેરાશ.

ખરેખર વર્ષ ૩૬૫.૨૪૨૨ દિવસનું થતું જોઈએ. એટલે પોપ ગ્રેગરી તેરમાએ અત્યારે વપરાય છે તે કેલેન્ડર બનાવ્યું. તેમાં દર ચાર વરસે ફેબ્રુઆરીમાં ૨૯ દિવસ રખાયા કે જે વર્ષને ચારથી ભાગી શકાય. પણ દર ૧૦૦મા વર્ષને ચારથી ભાગી શકાય તો પણ ૨૯ દિવસ જ રહે. દા.ત. ૧૫૦૦, ૧૭૦૦, ૧૮૦૦, ૧૯૦૦. પણ વધારે ચોક્કસાઈ માટે ૪૦૦એ ભાગી શકાય એવા શતાબ્દી વર્ષમાં તે શતાબ્દી વર્ષ હોવા છતાં ૨૯ દિવસ હોય.

ચારથી ભાગી શકાય તો ૨૯ દિવસ.

સોથી ભાગી શકાય તો ૨૮ દિવસ.

ચારસોથી ભાગી શકાય તો ૨૯ દિવસ.

રેલવેએ ગેરકાયદે સોફ્ટવેર દૂર કર્યું મુસાફરોને હવે વધુ તત્કાલ ટિકિટો મળશે

રેલવે દ્વારા ગેરકાયદે સોફ્ટવેરને દૂર કરાતા અને મિનિટોમાં ટિકિટો બ્લોક કરનાર ૬૦ ઉપરાંત એજન્ટોની ધરપકડ કરાતા હવે રેલવેના મુસાફરોને તત્કાલમાં વધુ ટિકિટો મળી શકશે, એમ એક અધિકારીએ તાજેતરમાં કહ્યું હતું. રેલવે પ્રોટેક્શન ફોર્સ (આર.પી.એફ.)ના વડા અરૂણકુમારે કહ્યું હતું કે, ગેરકાયદે કરાતી બુકિંગને દૂર કરાતા હવે કલાકો સુધી પેસેન્જરોને તત્કાલ ક્વોટામાંથી ટિકિટો મળી શકશે, જે અગાઉ એકાદ મિનિટમાં જ એજન્ટો બુક કરી લેતા હતા.

અધિકારીઓએ સ્પષ્ટતા કરતા કહ્યું હતું કે એજન્ટો ટિકિટો કાઢવા માટે ANMS, MAC Jaguar જેવા ગેરકાયદે સોફ્ટવેરની મદદથી IRCTC તથા લોગ-ઇનને બાયપાસ કરી અને બેંક ઓ.ટી.પી.થી બુકિંગ કરતા હતા. જ્યારે ખરા પેસેન્જરને અનેક પ્રક્રિયામાંથી પસાર થવું પડતું હતું. પરંતુ ગેરકાયદે સોફ્ટવેરથી એજન્ટો ૧.૪૮ મિનિટમાં જ સેંકડો ટિકિટો મેળવી લેતા હતા. રેલવે એજન્ટોને તત્કાળ ટિકિટો બુક કરવા મંજૂરી આપતું નથી અને છેલ્લા બે મહિનામાં આર.પી.એફ. દ્વારા આવા ૬૦ એજન્ટોની ધરપકડ કરાઈ હતી. જેઓ ગેરકાયદે સોફ્ટવેરની મદદથી ઢગલાબંધ ટિકિટો મેળવી લેતા હતા. ‘આજની તારીખે હું કહી શકું છું કે ગેરકાયદે સોફ્ટવેરની મદદથી એક પણ ટિકિટ બુક કરાતી નથી. અમે તમામ મુદ્દાઓ ઉકેલી લીધા હતા. ઉપરાંત આવા સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરનાર મોટાભાગના એજન્ટોને પકડી લીધા હતા.’ એમ આર.પી.એફ.ના ડી.જી. કુમારે કહ્યું હતું.

સંકલન : દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહ - અમદાવાદ

મનની વૃત્તિ

તમે જેટલું વધુ બીજાને આપશો, તેટલું વધુ તમે પામશો.
તમે જેટલા વધુ હસશો, તેટલાં તમે ઓછાં દુઃખી થશો.

તમે જેટલું વધુ નિઃસ્વાર્થપણે કામ કરશો
તેટલું વધુ મુક્તપણે જીવી શકશો.

તમે જેટલું વધુ વહેંચશો
તેટલું તમને બીજાને આપવા માટે વધુ મળશે.

તમે જેટલું વધુ ચાહશો
તેટલી વધુ તમને જિંદગી સ-રસ લાગશે.

જે આપણે આપીએ છીએ, તે જ હંમેશ ભરપૂર રીતે
દિવસે દિવસે આપણે પામીએ છીએ.

- હેલન સ્ટીનર રાઇસ

મનની ચોટ

કોણ જાણે ક્યાંથી ઠોકર એક વાગી અને એવા તો પડ્યા અમે ઘણા પ્રયત્નો પછી પણ ના થઈ શક્યા કદીયે ઊભા અમે.

તનથી ઊભા થઈને વધ્યા આગળ
આ જિંદગીની દોડમાં બધાની પાછળ પાછળ
પણ મન પર વાગી હતી ચોટ એટલી ઊંડી
ન ભરાયા એ ઝખ્મ અને દિવસ રાત રોતા રહ્યા અમે.

દુનિયા શું જાણે આ હાસ્ય પાછળની દુઃખભરી વ્યથા
કોને કહેવા બેસીએ આ વ્યાકુળ મનની કથા
મનની અંદર કોણ જાણે કેટલીય ભરી છે સળગતી ચિનગારી
એ ચિનગારીના તણખાઓથી અંદર કેટલા દાઝ્યા અમે.

શું લાવ્યા અને શું લઈ જવાનું આ દુનિયામાંથી
જાણે છે બધું લોકો છતાં જાણે બનતા અજાણ્યા
ખબર છે અમને પણ બધું છૂટી જશે અહિંયા જ
પરંતુ અંતરની પીડાને તો સાથે જ લઈને જશું અમે.

પળ વીતી, દિવસો વિત્યા અને વિત્યા ઘણા વરસો
પણ મનમાંથી જરાપણ ન ખસ્યા એ વિસમ દિવસો
જિંદગી વધી ગઈ પાણીના રેલાની માફક આગળ ને આગળ
પણ એ એક ક્ષણ પર હજી પણ પથ્થર બની અટકી ગયા અમે.

વીતેલી પળો કેમ પાછી ના આવે બતાવ પ્રભુ
શું ક્યારે પણ અમને નથી કોઈ પરવાનગી
ગયેલા સ્વજનને એક વખત પણ ફરી મળવાની
તારા આવા નિયમથી તો જ તારાથી પણ રૂઠ્યા અમે.

સુનિતા એ. શાહ - અમદાવાદ
મો. ૯૮૨૫૧ ૫૧૫૧૩

...ને સમજણ આવી ગઈ

કલમ પકડી ત્યાં તારી યાદ આવી ગઈ,
ફરી એજ પ્રશ્નોને ફરિયાદ આવી ગઈ.

ઉપાડી હાથમાં જ્યાં ડાયરી જૂની,
શુષ્ક જખ્મોમાં તાજગી આવી ગઈ.

ફૂલ સમ મહેકતી હતી આ જિંદગી,
કાંટાઓને ક્યાંથી અદેખાઈ આવી ગઈ.

કેટલાય સપનાઓ લઈને બેઠી હતી,
ને આંખોમાં જાગરણની રાત આવી ગઈ.

શીખવાથી જે બધું ન'તું સમજાતું;
મોસમ બદલી તો સમજણ આવી ગઈ.

રિયા પવાણી
મો. ૭૮૭૪૫ ૦૪૯૯૧

લઘુકાવ્યો

આંસુ વગર
કેમ ચાલશે?
રડવું તો પડશે જ.
જ્યારે જ્યારે
હૃદય પર ભાર વધશે
આંખોની પાળ તૂટશે,
આંસુને કેમ સાચવવા?
રડવું તો પડશે જ.

ના કોઈ,
સવાલ હશે,
ના કોઈ
જવાબ હશે!
તારું અને મારું
મિલન
બસ,
લાજવાબ હશે.

છાંયડામાં પ્રેમ
ક્યાં લખાયો છે,
આપણા નસીબમાં!
એ જ તડકો
એ જ બપોર
આવ મળીએ,
ખીલતા રહીએ
ધૂપમાં
ગુલમહોર બનીને.

શ્રીમતી અરુણા અરુણ ઠક્કર 'માઘવી' - ભુજ, કચ્છ
મો. ૯૮૭૯૫ ૩૯૧૭૮

કચ્છી હાઈકુ

ઘણ ગોઈયેં
જો સામે મલે ઈ વે
ખાસો સકન.

કિડાંણું અચે?
કિડાં વિચે? કેર વા
જો પીછો કરે?

હજાર હથ
વારી મા, રખવારી
કરે કચ્છજી.

માતા જે મડ
મેં, મા આશાપુરા જા
બેસણા અંઈ.

ગાય પિંઢ ને,
વજાય પિંઢ, પાછો
નચે ય પિંઢ!

શ્રીમતી અરુણા અરુણ ઠક્કર 'માઘવી' - ભુજ, કચ્છ
મો. ૯૮૭૯૫ ૩૯૧૭૮

કોરોના - ડરો ના

કોરોના કોરોના કોરોના
 કોરોનાથી તમે ડરો ના
 ઘરમાં રહી ધરમ ધ્યાન કરો 'ના'
 દિલથી પરમાત્માને ભજોના
 આવી તક આપશે માત્ર કોરો 'ના'
 પૂરના પ્રકોપે ચેતવ્યું ધાબે રહો 'ના'
 ભૂકંપના આંચકાએ કહ્યું
 ઘર બહાર રહોના
 તો કોરોનાએ સમજાવ્યું ઘરમાં રહો 'ના'
 ઘરમાં રહીને કોઈને નડો ના
 કુદરત કહે છે અમને છેડો ના
 ધરતી પર અત્યાચાર કરો ના
 અબોલ પ્રાણીઓનો વધ કરો ના
 નહિંતર ભરખી જશે કોરોના
 આફતો ચેતવે છે માનવીને શાનમાં
 કહે છે નીતિન આવી જા ભાનમાં
 અન્યથા માનવના હાલ બેહાલ થવાના
 કોરોના કોરોના કોરોના

નીતિન સંઘવી
 સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી - ગાંધીનગર

પડછાયો...

હું તને વિચારું ને તું ગઝલ બની જાય,
 હું તને જોઉં ને તું તસવીર બની જાય.
 હું તને કહું ને તું ગીત બની જાય,
 હું તને સાંભળું ને તું સરગમ બની જાય.
 હું તારી તરફ ચાલું ને તું મંઝિલ બની જાય,
 હું હથેળીમાં જોઉં ને તું રેખા બની જાય.
 હું હસુ ને તું સ્મિત બની જાય,
 હું રડું ને તું અશ્રુ બની જાય.
 હું હાથ લંબાવું ને તું સાથ બની જાય,
 હું પડછાયો બની જાઉં ને તું જિંદગી બની જાય.

નથી.....!

લખનારા બધું જાણતા નથી...!
 જાણનારા બધું લખતા નથી...!
 વાંચનારા બધું સમજતા નથી...!
 સમજનાર બધું વાંચતા નથી...!

જરા ધીમે ચાલ...!

તું દોડતી જાય છે ને મારાથી ચલાતું પણ નથી
 જરા ધીમે ચાલ જિંદગી, મારાથી હાંફી જવાય છે.
 ઘણા બધા સપનાઓ છે મારી આંખોમાં
 થોડાક તે બતાવેલા, થોડાક મેં સંઘરેલા.
 કેટલાંક સંબંધો છે, મારી સાથે જોડાયેલા
 ઘણાં ઈશ્વરે આપેલા, ને થોડા મેં બનાવેલા.
 જોજે એ બધા મારાથી છૂટી ન જાય
 ધીમે ચાલ જિંદગી, મારાથી હાંફી જવાય છે.
 કઈ કેટલીય લાગણીઓ છે આ હૃદયમાં
 ઘણી બધી ગમતી ને થોડી ઘણી અણગમતી
 કઈ કેટલીય જવાબદારીઓ છે આ જીવનમાં
 થોડીક જબરદસ્તીથી સોંપેલી થોડીક મેં સ્વીકારેલી
 એ બધાનો ભાર ઊંચકીને લાંબુ ચાલી શકું
 એ માટે ધીમે ચાલ જિંદગી, મારાથી હાંફી જવાય છે.
 જવાબદારીઓ સાથે પોતાના સપના પૂરા કરી શકું
 કે તું ધીમે ચાલ જિંદગી, મારાથી હાંફી જવાય છે.
 કોઈને કડવાશથી યાદ કરું, એવા વ્યવહાર ટાળ્યા છે
 લોકોના હૃદયમાં હંમેશાં રહું એવા પ્રયત્નો કર્યા છે.
 ભૂલથી પણ કોઈના હૃદયને ઠેસ ન પહોંચે
 એવી પ્રભુ પાસે સતત પ્રાર્થના કરી છે.
 રેતની જેમ સમય મુઠ્ઠીમાંથી સરકે છે
 આજે સાથે ચાલીએ છીએ, કાલની કોને ખબર છે.
 ખૂબ પ્રેમ કરું છું તને, જરા ધીમે ચાલ
 મારાથી હાંફી જવાય છે...

દેશના રાજકારણીઓ

એન્જિનિયર, ડોક્ટર, વકીલ અને સરકારી ઉચ્ચ અધિકારી
 એક લોકલ બસમાં બેસીને પોતાના નક્કી કર્યા મુજબના સ્થળે
 જઈ રહ્યા હતા. ત્યાં કોઈકે બસના ચાલકને પૂછ્યું, તમે કેટલું
 ભણ્યા છો? બસના ચાલકે ગર્વથી કહ્યું, હું ભણ્યો તો દસ ચોપડી
 છું પરંતુ ભણેલાઓને આમ-તેમ ફેરવું છું.

આપણા દેશના રાજકારણીઓ પણ કંઈક આવું જ સમજતા હોય છે!

મોબાઇલથી માણસ નિર્જીવ

મોબાઇલ નામના એક નિર્જીવ રમકડાંએ માણસ નામના
 જીવતા રમકડાંને નિર્જીવ કરી દીધું છે.

નોટિસ પાછી થઈ

નાણાંની કદી ભીડ પરે કે નાણાંની રહે રેલમછેલ,
દેહ જો એનું કામ ન કરે તો સમજો નોટિસ આવી ગઈ.

સેવક કીધું માને નહીં ને છોકરાં-વહુ મનમાન્યું કરે,
માને નહીં, મનમાન્યું કરે દેહ, સમજો નોટિસ આવી ગઈ.

ભૂખ-દુઃખ સહેવાય નહીં ને વ્યથા-વેદના વેઠાય નહીં,
શરીર અરે કષ્ટાય બહુ તો સમજો નોટિસ આવી ગઈ.

દવાદારૂ ના કામ કરે ને કોઈ સારવાર ના કામ આવે,
ભાગદોડ બધી બહુ થાય તો સમજો નોટિસ આવી ગઈ.

વિવેક વગરના કામ થાય ને નોટિસ વગરનાં કાર્ય કરે,
'આરસી' પણ નોટિસ ન કરે તો સમજો નોટિસ આવી ગઈ.

જીવન પછી છે મરણ ને મરણ પછીનું જીવન છે
એ ચક્કરમાં ન ફસાઓ તો સમજો **નોટિસ પાછી થઈ.**

'આરસી' શાહ - અમદાવાદ
ફોન : (૦૭૯) ૨૭૪૩૮૧૬૩

ગુજરાતી - વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિકોણ

ક ખ ગ ઘ ઙ :

આ પાંચના સમૂહને “કંઠવ્ય” કહેવાય છે
કારણકે આનો ઉચ્ચાર કરતી વખતે કંઠમાંથી
ધ્વનિ નીકળે છે.... ઉચ્ચાર કરી જુઓ...

ચ છ જ ઝ ઞ :

આ પાંચના સમૂહને “તાલવ્ય” કહેવાય છે
કારણકે આનો ઉચ્ચાર કરતી વખતે
જીભ તાળવે લાગશે.... ઉચ્ચાર કરી જુઓ...

ટ ઠ ડ ઢ ણ :

આ પાંચના સમૂહને “મૂઘન્ય” કહેવાય છે
કારણકે આનો ઉચ્ચાર કરતી વખતે
જીભ મૂઘાને લાગશે.... ઉચ્ચાર કરી જુઓ...

ત થ દ ઘ ણ :

આ પાંચના સમૂહને “દંતવ્ય” કહેવાય છે
કારણકે આનો ઉચ્ચાર કરતી વખતે
જીભ દાંતને અડકે છે.... ઉચ્ચાર કરી જુઓ...

પ ફ બ ભ મ :

આ પાંચના સમૂહને “ઔષ્ઠવ્ય” કહેવાય છે
કારણકે આનો ઉચ્ચાર કરવા માટે બંને હોઠનું
મિલન થાય છે.... ઉચ્ચાર કરી જુઓ...

આવું વૈજ્ઞાનિક સંકલન અન્ય કોઈ ભાષામાં છે?

ચંદ્ર પર રહેવા જવાના છે

ગમે ના સૌ કવન તો માફ કરજો
એક બાબત પર,
ખુદા જેવા ખુદાના ક્યાં બધા
સર્જન મજાના છે...
ચલો એ રીતે તો ક્યારો થશે
ઓછો આ ધરતીનો,
સુણ્ય છે ધનપતિઓ ચંદ્ર પર
રહેવા જવાના છે.

- જલન માતરી

જિંદગી

મિલી હૈ જિંદગી,
તો કોઈ મક્સદ ભી રખિએ,
સિર્ફ સાંસે લેકર,
વક્ત ગવાના હી જિંદગી તો નહીં...!!

- કલ્પેશ

જીવન બહાનું

- નજર નજરથી મિલાવો તો હું કરું સાબિત
કે દિલની વાત મેં શબ્દો વિના કરી કે નહીં?
- હા, ઓ ખુદા, હવે જે મદદની જરૂર છે
તું આપ! યા તો દે કોઈ બીજો ખુદા મને.
- મોત તું શું બહાનું કાઢે છે?
મારું આખું જીવન બહાનું છે.

- મરીઝ

ઝેરની પરવા

- ઝેર તારી પરવા કોણ કરે છે?
અહીં તો... અમૃત પણ 'ઘાયલ' છે.

- અમૃત 'ઘાયલ'

દિલની ગલી

સાવ છેલ્લી ઘડીએ હું અટકી ગયો,
આમ દિલની ગલીમાં હું ભટકી ગયો.

- અનિલ દવે "અનુ"

સિલસિલા

તુમસે નારાજ હોકર
તુમસે હી બાત કરનેકા મન
યે દિલ કા સિલસિલા ભી, કભી ન સમજ પાયે હમ.

- નંદિની

‘બાવા’ની બોલી

ભગવા કપડાધારી કોઈ ‘બાવા’ની હિંદી બોલવાનું નીચે મુજબ હોય ત્યારે સાંભળનારને હસાવી-હસાવીને લોટપોટ કરી નાખતા હોય છે...

- હમકો હિંદી આવડતા હૈ... પણ ફાવતા નહીં હૈ...
- સીધા આગે જાકે ડાબે વળ જાના...
- પવન તો જુઓ... એસા વાતા હૈ કે સીધા બાઈણા બંધ હો જાતા હૈ...
- હમારે ગામમેં કોઈ વાયડાઈ કરતા હૈ ના તો સબ લોગ ઉસકો ધોકાવાળી કરતે હૈં.
- હમારે ગુજરાતમેં તો ઈતના મોટા ગણપતિ લાવતે હૈ કે... મુનશીપાલટી કે વાયર કે થાંભલે ભી હટાવને પડતે હૈં.
- (એમેઝોનમાં ફોનથી) યે જો આપને ભેજા હૈ વો ગમતા નહીં હૈ... તો પાછા લેવાવાળાને ભેજ દેના. મેરેકો યે જોતા હી નહીં હૈ...
- જલદી દો ને ભૈયા... પછી મોડા હોતા હૈ ન તો પછી ઘરમેં મગજમારી હોતા હૈ...
- અંગ્રેજી ફાવતા નહીં હૈ ફીરભી ગધેડાની જેમ ક્યરે જા રહે હૈં...
- ભૈયા, પાનીપુરી બડી દેના, કાણાવાળી નહીં દેના, પાણી કોણીએ આતા હૈ ઔર લુગડા પલળતા હૈ...

ઇગોને દૂર કરો

હું રિસાયો, તમે પણ રિસાયા તો પછી આપણને મનાવશે કોણ?
આજે તિરાડ છે, કાલે ખાઈ બની જશે તો પછી તેને ભરશે કોણ?
હું મૌન, તમે પણ મૌન તો પછી આ મૌનને તોડશે કોણ?
નાની નાની વાતોને દિલથી લગાવીશું, તો પછી સંબંધ નિભાવશે કોણ?
છૂટા પડીને દુઃખી હું અને દુઃખી તમે પણ, તો વિચારો, ડગલું આગળ વધશે કોણ?
ના હું રાજ, ના તમે રાજ, તો પછી માફ કરવાની મોટાઈ દેખાડશે કોણ?
યાદોના ગમમાં ડૂબી જઈશું હું અને તમે, આપણને ધૈર્ય આપશે કોણ?
એક અહમ્ મારો, એક તારી અંદર પણ, તો પછી આ અહમ્ ને હરાવશે કોણ?
જિંદગી કોને મળી છે હંમેશ માટે? તો પછી આ વાતને વાગોળવા માટે અહીં રહેશે કોણ?
એટલે જ... એકબીજાનું માન રાખો. ભૂલોને ભૂલી જાવ, ઈગોને દૂર કરો.
જિંદગી જેટલી બચી છે, હસતા હસતા પૂરી કરો!!

બહેતર

રોને સે હસને કા ઈરાદા હૈ બહેતર
મરને સે જીને કા જોશ હૈ બહેતર.

- નાંદિની

કોઈના વિશે અભિપ્રાય બાંધતા પહેલા

ટ્રેઈન સડસડાટ દોડી રહી હતી.

બારી પાસે બેઠો હતો એક ત્રીસ વર્ષનો યુવાન અને એની બાજુમાં એક વૃદ્ધ.

બારીની બહાર પસાર થતી સુંદર દૃશ્યાવલિ જોઈને યુવાન બાળકની જેમ હરખાતો હતો અને વારંવાર બહાર આંગળી ચીંધીને પેલા વૃદ્ધને બતાવ્યા કરતો હતો.

આજુબાજુના મુસાફરોમાં ગુસપુસ થવા લાગી. નવપરિણિત ધીમંતે તેની પત્નીના કાનમાં કહ્યું, ‘મંદ બુદ્ધિનો લાગે છે.’

થોડીવારમાં વરસાદ વરસવા લાગ્યો. યુવાન તો ગાંડોઘેલો થઈને બારીમાંથી આવતી વાછંટ ઝીલવા લાગ્યો.

ધીમંતની નવોઢાની સાડી ભીની થવા લાગી. તે અકળાઈ ગઈ. ધીમંતે વૃદ્ધ તરફ જોઈને કહ્યું, ‘તમારો દીકરો મંદ બુદ્ધિનો હોય તેમાં બીજા હેરાન થાય છે તે નથી દેખાતું? બારી બંધ કરી દો.’ યુવાનનો ચહેરો પડી ગયો. વૃદ્ધે જવાબ આપ્યો, ‘ભાઈ, મારો પુત્ર મંદ બુદ્ધિનો નથી. તે જન્મથી અંધ હતો. ગયા અઠવાડિયે જ તેની આંખનું ઓપરેશન થયું છે અને તેને દૃષ્ટિ મળી છે. અમે ત્યાંથી જ ઘરે પાછા ફરી રહ્યા છીએ. આ કુદરતી સૌંદર્ય તે જીવનમાં પહેલીવાર જોઈ રહ્યો છે. તેથી તેની ખુશી સમાતી નથી.’

- કોઈના વિશે અભિપ્રાય બાંધતા પહેલાં સિક્કાની બંને બાજુ ચકાસી લો. ક્યાંક એવું ના બને કે તમે તમારી જાત સમક્ષ જ શરમિંદા બની જાવ.

આ સમય પણ વીતી જશે

જીવનમાં ક્યારેક દુઃખના ડુંગરા તૂટી પડે, પ્રાણપ્રિય વસ્તુઓ નજર સામેથી સદાય માટે ઓઝલ થાય, જીવન વસમું અને દોલ્હલું લાગે, ત્યારે કસોટીની એ કારમી ઘડીએ મનને સમજાવો, - ‘આ સમય પણ વીતી જશે.’

વિધાતા જ્યારે મહેરબાન હોય, આનંદના દિવસો ઊડતા ઘોડાની જેમ થનગનતા હોય, સુખની ક્ષણોથી સમયનું પાત્ર છલકાઈ રહ્યું હોય, ત્યારે હરખી રહેલા હૈયાને હળવેથી ટકોરો - ‘આ સમય પણ વીતી જશે.’

ખૂબ મહેનતના અંતે જ્યારે પ્રસિદ્ધિ મળે, આખી દુનિયા તમારી ‘વાહ વાહ’ કરે, લોકોનાં ટોળેટોળાં તમને વીંટળાયેલા રહે, તમારી એક ઝલક જોવા પડાપડી કરે, ત્યારે આભને અડતા અહમને અમસ્તો જ સંકોરો - ‘આ સમય પણ વીતી જશે.’

- લેન્ટા વિલ્સન સ્મિથ

NanoNine® શબ્દ રમત-૧૬૨ સંકલન : રજનીકાંત પારેખ

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦	૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦

શબ્દ રમત ભરનારનું નામ : _____

સરનામું : _____

ફોન/મો. _____

આપશ્રીના જવાબો તા. ૩૧-૦૭-૨૦૨૦ સુધીમાં શ્રી કચ્છી જેન ભવન - પાલડીના સરનામે મોકલાવવા વિનંતી.

- આડી ચાવીઓ**
- કમળોનું તળાવ કે સરોવર (૫)
 - હાથ, વેરો (૨)
 - દયા, મહેરબાની (૨)
 - તાવના લીધે હોઠના ખૂણે થતી ફોલ્લી (૨)
 ૧૧. પવિત્ર, પુનિત (૩)
 ૧૩. યમનું સ્થાન, યમપુરી (૫)
 ૧૫. દિવસ, દિન (૨)
 ૧૬. રડું રડું થઈ ગયેલું, રડવા જેવું (૪)
 ૧૮. સગવડ, ફેસિલિટી (૪)
 ૨૦. લગની, ટેવ, વ્યસન (૨)
 ૨૧. તરત ચેતી જાય એવું, ચાલાક, એક પક્ષી (૩)
 ૨૨. લક્ષાધિપતિ (૪)
 ૨૩. વર, કંથ, સ્ત્રીનો સ્વામી (૨)
 ૨૪. આશ્ચર્ય, નવાઈ (૪)
 ૨૫. અણુ, ધૂણનો કણ, જરાક (૨)

૨૬. કાંજી, ઘેંસ, ભરકડું (૨)
૨૭. હિંદુ મહિનાનો દિવસ, મિતિ, સંવત્સરીનો દિવસ (૨)
૨૮. એક અનાજ જેના રોટલા બને (૩)
૩૦. વાણિયાઓની એક અટક (૨)
૩૨. રાત્રિ, નિશા, વિભાવરી (૩)
૩૪. રંગની તીણી રેખા (૩)
૩૬. તીર્થ સ્થળ, યાત્રાધામ (૪)
૩૮. વિશ્વ, દુનિયા, જગત (૨)
૩૯. ભાગવાળો, હિસ્સેદાર, પાર્ટનર (૪)
૪૧. પ્રવાહીથી ભરેલું, તરબોળ (૫૩)
૪૪. મનને મોહ પમાડે તેવું, ભારતના ભૂતપૂર્વ વડાપ્રધાન : _____ સિંહ (૫)
૪૫. મોહક, શ્રીકૃષ્ણ (૩)
૪૮. તિલ, ચામડી પરનો ડાઘ (૨)
૪૯. મિત્ર (૨)
૫૦. આપણો દેશ, મેરા _____ મહાન (૩)

૫૧. ફરિયાદ, ચાડી (૨)
૫૩. પૃથ્વીને વીંટળાઈને રહેલું વાયુનું આવરણ, પરિસ્થિતિ (૫)
૫૪. જાતિ, નાત, વર્ણ (૩)
૫૫. જકાત, ટોલ, દસમા ભાગનો કર (૨)
૫૬. હુકમ, સનદ (૪)
૫૭. પાંદડું, સૈન્ય, ફૂલની પાંખડી (૨)
૫૮. પરાજય, ફૂલની મોટી માળા (૨)
૫૯. સંમતિ સૂચક ઉદ્ગાર, સ્વીકાર (૧)

ભીમી ચાવીઓ

૧. મડદું દાટી તેના પર કરેલું ચણતર (૩)
૨. અક્ષરોનો વળાંક (૩)
૩. બી સાથેનું રૂ (૩)
૪. નાદ, અવાજ, ધ્વનિ (૨)
૬. પગમાં પહેરવાના ઝાંઝર (૩)
૭. સેવક (૨)
૮. પાંદડું, તાંબૂલ, પીલું તે (૨)
૯. પનો, જાત (૨)
૧૦. રસ્તો (ઈ) (૨)
૧૧. પસાર, સફળ, રજા, પસંદ (૨)
૧૨. નસકોરામાંની કુમળી ચામડી (૪)
૧૪. હેતુ, અર્થ, સ્વાર્થ (૪)
૧૫. સેનાપતિ (૪)
૧૭. કૃપા, દયા (૫)
૧૯. ઉત્તમ, વરરાજા, પતિ (૨)
૨૩. કંથ, વર (૨)
૨૬. રસ્તો, રીત, વાટ (૨)
૨૮. ચાલચલણ, વર્તણૂક (૪)
૩૦. વિદ્યાની દેવી, સરસ્વતી (૩)
૩૧. હેતુ, ધન, પ્રયોજન (૨)
૩૨. ધૂળનો બારીક કણ (૨)
૩૩. દુનિયા, વિશ્વ, જગ (૩)
૩૫. કાયદા પ્રમાણે કાચી ઉંમરનું (૩)
૩૭. શ્રમ, જહેમત (૪)
૩૯. રાંધેલા ચોખા (૨)
૪૦. મારફાડ, તોફાન, ધિંગાણું (૪)
૪૨. લીન, મગ્ન, આસકત (૨)
૪૩. બળવંત, બલવીર (૪)
૪૫. મોભાવાળું, પ્રતિષ્ઠિત (૪)
૪૬. મૃગ, ચિકારું, ઉપાડી જવું તે (૩)
૪૭. ધીરધારનો ધંધો કરનાર, નાણાવટી (૩)
૪૯. સરળ, સીધું, નિખાલસ (૩)
૫૨. પતિ, વરદાન (૨)
૫૩. વર્ણ, અવર-જવર માટેની મોટી ગાડી (૨)
૫૪. કૃષ્ણ પક્ષ (૨)

NanoNine® શબ્દ રમત-૧૬૧નો ઉકેલ

શિ		દ	લ	વા	ડી		કા		ક	ર	ભ
ખા	ડો		મ	ત		કો	લ			દ	મ
મ	લ	મ			વ	ટ		સા	ખ		ર
ણ				આ	ય			ગ		શ્રી	
	અ	ખ	ત	રો		ક	લ	ર	વ		ગુ
અ		ત	ર		પ	ર	વા		ન	મા	જ
વ	ર		સ	જા	ગ		જ	જ		સ	શ
ર	મ	ત		ન		સ	મ	ત	લ		ત
જ		ડ	ર		ગ	મ		ન	ગ	ર	
વ	દ		બ	દા	મ		હાં		ન	જ	ર
ર	મ	ત		સ		લો	ફ	ર		ત	મ
	ન	ક	લ		લા	ભ		વ	શ		ણી

માસ ફેબ્રુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ નેનો શબ્દ રમત-૧૬૦ના બધા સાચા ઉકેલ મોકલાવનારના નામ

૧. સ્મિતા શાહ - અમદાવાદ
૨. વર્ષા પારેખ - અમદાવાદ
૩. ચંદ્રા શાહ - અમદાવાદ
૪. નયના ગોગરી - અમદાવાદ
૫. જ્યોત્સના ગોગરી - અમદાવાદ
૬. શ્વેતા છેડા - અમદાવાદ
૭. સરલા શાહ - અમદાવાદ
૮. નીના ગોરજી - અમદાવાદ
૯. દમયંતી દંડ - અમદાવાદ
૧૦. રંજન શાહ - અમદાવાદ
૧૧. રશ્મિ મોમાયા - અમદાવાદ

૧૨. ગીતા મહેતા - અમદાવાદ
૧૩. દીપા પરીખ - અમદાવાદ
૧૪. રેવંતી ગોસર - અમદાવાદ
૧૫. શીતલ શાહ - અમદાવાદ
૧૬. ઈન્દુબેન પટેલ - અમદાવાદ
૧૭. ચંદુભાઈ કુબડિયા - અમદાવાદ
૧૮. જયંતીલાલ મહેતા - અમદાવાદ
૧૯. મહેન્દ્ર પૂજ - અમદાવાદ
૨૦. મીત મહેતા - અમદાવાદ
૨૧. સ્વાતિ ગાલા - અમદાવાદ
૨૨. ડૉ. અતુલ ધરોડ - અમદાવાદ
૨૩. કુલિન મહેશ્વરી - અમદાવાદ
૨૪. ભારતી દોશી - અમદાવાદ
૨૫. કલાબેન શેઠ - અમદાવાદ
૨૬. ચેતના વોરા - અમદાવાદ
૨૭. પ્રિયંકા શાહ - અમદાવાદ
૨૮. દિપ્તી દુબે - અમદાવાદ
૨૯. ઉષા સંઘવી - રાઉરકેલા
૩૦. પ્રભા શેઠિયા - વલસાડ

ઉપર્યુક્ત સાચા જવાબ મોકલનારાઓમાંથી લક્ષી ડ્રો કરતાં, ત્રણ વિજેતાઓનાં નામ નીચે પ્રમાણે છે. તેઓએ પોતાના ઈનામો સમાજના પાલડી ખાતેના કાર્યાલયમાંથી મોબાઈલ નંબર : ૯૮૯૮૦ ૫૩૫૨૧ (સમય : સવારે ૯ થી ૧૨, સાંજે ૪ થી ૫) પર જાણ કરી મેળવી લેવા વિનંતી છે. બહારગામના વિજેતાઓ સંપર્ક કરી સરનામું પૂરેપૂરું મોકલશે તો કુરિયરથી ઈનામ મોકલવામાં આવશે.

૧. શ્વેતા છેડા - અમદાવાદ
૨. સ્વાતિ ગાલા - અમદાવાદ
૩. દિપ્તી દુબે - અમદાવાદ

ગત માસના શબ્દ રમત-૧૫૯ના વિજેતાઓના નામ

૧. નાનાલાલ ગઢેયા - મુંબઈ
૨. ચંદ્રાબેન શાહ - અમદાવાદ
૩. કવીશા ગોસર - અમદાવાદ

NanoNine® Sudoku

ફેબ્રુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ સુડોકુ-૧૧૧૦ના બધા સાચા ઉકેલ મોકલનારના નામ

૧. પ્રવીણા છેડા - અમદાવાદ
૨. નીના ગોરજી - અમદાવાદ
૩. અવંતી દંડ - અમદાવાદ
૪. ભાવના ગોગરી - અમદાવાદ
૫. નયના ગોગરી - અમદાવાદ
૬. ઉષ્મા શાહ - અમદાવાદ
૭. સ્મિતા શાહ - અમદાવાદ
૮. ચંદ્રા શાહ - અમદાવાદ
૯. પ્રિયંકા શાહ - અમદાવાદ
૧૦. જેવંતી લોઢા - અમદાવાદ
૧૧. નયના કારાણી - અમદાવાદ
૧૨. ગીતા મહેતા - અમદાવાદ

૧૩. દીપા પરીખ - અમદાવાદ
૧૪. ચંદુભાઈ કુબડિયા - અમદાવાદ
૧૫. ઈન્દુબેન પટેલ - અમદાવાદ
૧૬. ડૉ. અતુલ ધરોડ - અમદાવાદ
૧૭. મહેન્દ્ર પૂજ - અમદાવાદ
૧૮. ધરા વોરા - અમદાવાદ
૧૯. ઉષા સંઘવી - રાઉરકેલા
૨૦. પ્રભા શેઠિયા - વલસાડ

જાન્યુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ સુડોકુ-૧૧૧૦ના બધા સાચા ઉકેલ મોકલનાર બાકી રહેલા નામ

૧. યશ પારેખ - સિકંદ્રાબાદ
૨. પ્રવીણ ખંડોર - મુંદ્રા

ઉપર્યુક્ત સાચા જવાબ મોકલાવનારાઓમાંથી લક્ષી ડ્રો અનુસાર ત્રણ વિજેતાઓ નીચે પ્રમાણે છે. તેઓએ પોતાના ઈનામો પાલડી ભવન ખાતેના

કાર્યાલયમાંથી મોબાઈલ નંબર : ૯૮૯૮૦ ૫૩૫૨૧ (સમય : સવારે ૯ થી ૧૨, સાંજે ૪ થી ૫) ફોન પર જાણ કરી મેળવી લેવા વિનંતી. બહારગામના વિજેતાઓ સંપર્ક કરી પૂરેપૂરું સરનામું મોકલશે તો કુરિયરથી ઈનામ મોકલવામાં આવશે.

વિજેતાઓ :

- (૧) પ્રવીણા છેડા - અમદાવાદ
- (૨) જેવંતી લોઢા - અમદાવાદ
- (૩) ઉષા સંઘવી - રાઉરકેલા

જાન્યુઆરી-૨૦૨૦ : સુડોકુ-૧૧૧૭ના વિજેતાઓ

૧. દેવમ હરિયા - મુંબઈ
૨. તુલીપ છેડા - અમદાવાદ
૩. મન ગડા - વડોદરા

NanoNine® Sudoku

ફેબ્રુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ
સુડોકુ-૧૧૧૮ના બધા સાચા ઉકેલ મોકલનારના
નામ તથા વિષેતાઓના નામ માટે
જુઓ : પાના નંબર-૯૮

શ્રેષ્ઠતા

ઈટાલીના મિલાનો શહેરમાં વિશ્વવિખ્યાત દેવાલય બાંધતી વખતે કેટલીક મૂર્તિઓ એવી ઊંચી 'ને ભીડાતી જગ્યાએ મૂકવાની હતી કે કોઈની નજર ત્યાં સુધી ન પહોંચી શકે. તો પણ શિલ્પકાર પોતાના કામમાં લીન થઈને એક એક રેખાઓમાં અને મરોડમાં પોતાની કલા ઠાલવીને મૂર્તિઓ કોતરતો હતો.

એક મિત્રએ એ જોઈને ટીકા કરી : “આ મૂર્તિ પર કોઈની નજર સરખીયે પડવાની નથી. તો પછી એની પાછળ આટલી બધી મહેનત કેમ ઉઠાવો છો? ઝટ પતાવી દો તોય ચાલશે.”

શિલ્પીએ મૂર્તિમાંથી આંખ ઊંચી કર્યા વગર જવાબ આપ્યો : “મારી કૃતિ છે એટલે શ્રેષ્ઠ જોઈએ. પછી ભલે કોઈ એ જુએ કે ન જુએ. હું તો જોઉં છું અને બીજું કોઈ નહીં તો ભગવાન તો એ જોશે જ ને!”

— ફાધર વાલેસ

ઉકેલ :
ક્રમાંક - ૧૧૧૯

A	3	2	1	7	5	6	4	9	8
	8	5	6	9	4	2	1	7	3
	7	9	4	8	3	1	2	6	5
	6	4	2	3	1	9	5	8	7
	5	3	8	6	2	7	9	1	4
	9	1	7	5	8	4	6	3	2
	1	8	3	4	9	5	7	2	6
	2	6	5	1	7	8	3	4	9
	4	7	9	2	6	3	8	5	1

B	4	9	7	6	1	3	2	5	8
	3	6	8	5	2	4	1	7	9
	1	5	2	9	7	8	4	6	3
	6	3	9	4	8	7	5	2	1
	8	4	1	2	6	5	9	3	7
	2	7	5	3	9	1	8	4	6
	9	2	3	1	5	6	7	8	4
	5	8	4	7	3	9	6	1	2
	7	1	6	8	4	2	3	9	5

C	1	3	4	6	2	7	8	9	5
	6	5	2	8	3	9	1	7	4
	8	9	7	1	5	4	3	6	2
	5	6	9	3	1	2	4	8	7
	3	4	1	7	8	6	5	2	9
	2	7	8	9	4	5	6	3	1
	4	8	5	2	7	3	9	1	6
	7	1	6	5	9	8	2	4	3
	9	2	3	4	6	1	7	5	8

D	9	4	3	1	7	6	2	8	5
	5	7	1	2	3	8	4	6	9
	6	8	2	9	4	5	3	7	1
	4	9	8	3	6	1	5	2	7
	2	1	7	4	5	9	8	3	6
	3	6	5	7	8	2	1	9	4
	1	2	6	8	9	4	7	5	3
	8	3	9	5	1	7	6	4	2
	7	5	4	6	2	3	9	1	8

NanoNine® Sudoku

રજનીકાંત પારેખ (૯૯૯૯૦ ૫૩૫૨૧)

સુડોકુ ક્રમાંક-૧૧૨૦ અંગ્રે રજૂ કરવામાં આવેલ છે. તેના ચારે ભાગ ભરીને 'મંગલ મંદિર' કાર્યાલય પર તા. ૩૧-૦૭-૨૦૨૦ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. તદ્દન પરા જવાબો મોકલનારનાં નામ ઓગસ્ટ-૨૦૨૦ના અંકમાં પ્રસારિત કરવામાં આવશે.

સુડોકુ ભરનારનું નામ : _____
સરનામું : _____
ફોન/મોબાઈલ : _____

A

ક્રમાંક - ૧૧૨૦

B

4			3	7	6		
3		1	4				7
	7		1			2	
		9		2		7	1
1			5	4			2
	2	4		1		5	
	4			1		8	
	8			5	1		6
		6	9	8			7

9			2				4
	6		9	5		2	
7		5			6		3
		6			2	4	
4				6			1
		2	7			3	
5			6			8	4
		9		8	7		1
	8			5			9

C

D

2						3	5
		6	5		3	2	
8		3		2			4
	2	9	4			8	
	6			8			4
		8			6	5	1
7				1		2	3
	9			7		8	4
6	1						7

	6					5	9
			1	6			
5				7			8
6			2	4			1
2		7				9	8
4			7		5		3
	1			2			9
			9		8		
	8	2					1

સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા

બચુડો

- અધા : પુત્તર બચુડા?
- બચુડો : કો અધા કુરો કમ આય?
- અધા : પાંજે નીચેજે ફલેટમેં જુકો ગુજરાતી બાઈ રેતી સે ઉદાસ થે ને ફરેતી, સે તપાસ ત કર, અનજો કુરો વનજે વ્યો આય?
- બચુડો : (તપાસ કરે ને ચેં) અધા, અન બાઈજી ચાર છત્રીયું જન હોલમેં ઈ રોજ સ્વાધ્યાય સુણેલા વેનેતી અતાનું ચોરાજે વઈ આંઈ - પંઢજી છતરી તે પંઢજો પુરો ના કોકીલા રોનકભાઈ નાયક નાં ચતરાય તેં તરેં પણ ચોરાજેવ્યુ આંઈ - કોઈ પાછી પણ ડેલા અચે નતાં.
- અધા : તરેં અનલા કુરો કેણું પે? - તું કોઈ રસ્તો વતાય ક ન...
- બચુડો : હા અધા. આંઉ ચ્યો, અહીં છત્રી તે સજો નાં લખાયેજો બંધ ક્યો ને ટુંકો નાં લખો - 'કોરોના.' પોય કોઈ છતરી ખણે ન વેનધો ને કણે વેનધો સે પણ પાછી રખી વેનધો.
- અધા : હા, ઈ રસ્તો ઠીક આય!

ખિલખ મ ભલા

- એક કદરૂપી સ્ત્રી : ડોક્ટર સાહેબ, મારી બહુ કમનસીબી છે. બધા મારો ચહેરો જોઈને મોં બગાડે છે. કંઈ એવી દવા કરો કે બધા મને જોઈને રાજી થાય.
- ડોક્ટર : એવું થઈ શકે. પણ એના માટે રૂ. ૫૦,૦૦૦ ખરચવા પડે.
- સ્ત્રી : પણ આ તો બહુ મોંઘો ઈલાજ કહેવાય.
- ડોક્ટર : તો પછી કાલથી બુરખો પહેરવાનું શરૂ કરો.
- જગન : તારા વખાણ કરું એટલા ઓછા.
- જમના : આખરે તમને મારી કિંમત સમજાઈ ખરી.
- જગન : ના... મને એ સમજાયું કે મૂરખ આગળ જુદું બોલવામાં વાંધો નહીં!

શિખામણ

જે નીચું જોઈને ચાલે છે, બહુ સંભાળીને ચાલે છે તે ક્યારેક ડાયરેક્ટ ભીંતમાં જ ભટકાય છે.

- અમન : કાલે સપનામાં એક છોકરી આવી હતી. એ એટલી બધી સુંદર હતી કે એનું વર્ણન થઈ શકે એમ નથી.
- અલકા : એકલી આવી હશે!
- અમન : તને કેવી રીતે ખબર પડી?
- અલકા : કારણકે એ છોકરીનો અતિ સુંદર સોહામણો પતિ મારા સપનામાં આવેલો!

- મોન્ટુ : ચીન્ટુ, આ શું, કોઈ નવી ફેશન આવી છે? આમ એક પગમાં બ્લ્યુ મોજા અને બીજા પગમાં બ્લેક મોજું પહેર્યું છે!
- ચીન્ટુ : દુકાનદારે મને છેતરી લીધો છે. આવી એક નહીં પણ બે જોડી મોજા આપ્યા છે. હજુ આવી એક જોડી ઘેર પડી છે!!

- શિક્ષક : પીન્ટુ, તારે ઘેરથી ત્રણ પાના ભરીને નિબંધ લખી લાવવાનો છે. વિષય છે : 'આગસ કોને કહેવાય?'

પીન્ટુએ નિબંધ લખતી વખતે શીર્ષક લખ્યું : "આગસ કોને કહેવાય?" પછી ત્રણ પાના કોરા રાખ્યા અને છેલ્લે લખ્યું : 'આને આગસ કહેવાય.'

- વેઈટર : સાહેબ, તમારી કેપેસિટી જબરી છે. બાર બાટલી પી ગયા પછી પણ તમને જરાપણ અસર થઈ નથી.

- ગ્રાહક : હું માણસ નથી યમરાજ છું, યમરાજ!
- વેઈટર : હવે બરાબર અસર થઈ ગઈ લાગે છે!!

- મેગેઝિન તંત્રી : તમારે કેવી જાહેરાત છપાવવી છે?
- પર્વ : પ્રિય વાંચકો, મને ગાંધીજી માટે ખૂબ માન છે. તેઓ મારા પ્રિય નેતા છે. તેમના ફોટાઓ ભેગા કરું છું. તમે મને આ કાર્યમાં મદદ કરી શકો છો. તમારા ઘરમાં જેટલી પણ ૫૦૦/૨૦૦૦ રૂપિયાની નોટો હોય તે તમે મને મોકલાવી શકો છો!

- નેતા : (પોતાના ભાષણમાં) જાગો અને તમારા પગ પર ઊભા રહેવાની કોશિશ કરો.

- આદિત્ય : હું ક્યારનો એ માટે કોશિશ કરું છું, પણ આ પોલીસભાઈ મને બેસાડી દે છે.

- શિક્ષક : જે વ્યક્તિનો જન્મ ૧૯૮૦માં થયો હોય તેની ઉંમર હાલમાં શું હશે?

- પર્વ : સાહેબ, પહેલા એ કહો કે વ્યક્તિ સ્ત્રી છે કે પુરુષ?

૮/૨૬, ગંગામણિ ફલેટ્સ, વસંતનગર સોસાયટી, ગોપાલચોક, મણિનગર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮. ફોન : ૨૫૪૬૮૧૬૦

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદે પોતાના જરૂરિયાતમંદ પરિવારોને આપી આર્થિક સહાય

કોરોના મહામારીના કારણે લોકડાઉનની પરિસ્થિતિને અનુલક્ષીને સમાજની ઘણી વ્યક્તિઓના વ્યવસાયો અટકી ગયેલ અને આર્થિક રીતે ખૂબ તકલીફ ભોગવતા હતા. આપણા સમાજના હોદ્દેદારો અને ટ્રસ્ટીશ્રીઓએ WhatsApp ઉપર મીટિંગ કરીને નિર્ણય લીધો કે આપણા સમાજના વિવિધ ફિરકાના પ્રમુખ - મંત્રીઓને જાણ કરી જરૂરિયાતમંદ ફેમિલીનું એક લિસ્ટ તૈયાર કરવું. તે કાર્યવાહી તુરંત પૂરી કરી દરેક ફેમિલીના સભ્યદીઠ રૂ. ૧૫૦૦/-ની સહાય આપવી તેવું નક્કી થયું. (એટલે કે જો ફેમિલીમાં ૪ સભ્યો હોય તો તેમને રૂ. ૬૦૦૦/-ની સહાય મળે.) આ પ્રમાણે પ્રથમ તબક્કામાં અંદાજે ૭૫ ફેમિલીના અંદાજે ૨૩૦ સભ્યોને રૂ. ૧૫૦૦/- લેખે રૂ. ૩,૪૫,૦૦૦/-ની સહાય આપી. ત્યારબાદ લોકડાઉન લંબાતા ફરી એક વખત સહાયની જરૂરિયાત ઊભી થતાં, બીજી વાર કુલ ૮૪ ફેમિલીના કુલ ૨૫૮ સભ્યોને રૂ. ૩,૮૭,૦૦૦/-ની સહાય ચૂકવવામાં આવી હતી. આમ, સહાય પેટે સમાજના જરૂરિયાતમંદ સભ્યોને કુલ રૂ. ૭,૩૨,૦૦૦/- ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ત્યારબાદ જે સભ્યોને આર્થિક જરૂરિયાત હતી પણ સહાયના સ્વરૂપે લેવા માંગતા ન હતા તેવા ૩૦ સભ્યોનું લિસ્ટ બનાવવામાં આવ્યું અને તેઓને લોન પેટે વ્યક્તિદીઠ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- આપવામાં આવ્યા. જેની સામે તેઓએ સમાજમાં એડવાન્સ ચેક આપી દીધેલ છે. આવી લોન માટેની આવેલી અરજીમાં કુલ ૩૦ સભ્યોને રૂ. ૩,૦૦,૦૦૦/-ની ચૂકવણી કરી આપેલ છે.

મેડિકલ સમિતિએ લોકડાઉન દરમિયાન સભ્યોને લેબોરેટરી ટેસ્ટ કરાવવા માટે કરેલ વ્યવસ્થા

કોરોના મહામારીના કારણે લોકડાઉનની પરિસ્થિતિને અનુલક્ષીને શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની મેડિકલ સમિતિ દ્વારા જે લેબોરેટરી સાથે મેડિકલ સેન્ટરનું રેગ્યુલર ટાઈ-અપ છે, તેવી સંકેત મેટ્રોપોલીસ તથા સ્ટર્લિંગ એક્યુરસ લેબોરેટરીમાં કોઈ સભ્યોને લેબોરેટરી ટેસ્ટ કરાવવાની જરૂરિયાત હોય, તો ટેસ્ટ અંદાજે ૩૦% ડિસ્કાઉન્ટથી થઈ શકે તે પ્રકારની ગોઠવણ કરી હતી. મેડિકલ સમિતિની કામગીરી ખરેખર સરાહનીય છે.

લોકડાઉન દરમિયાન સંસ્થાના કર્મચારીઓની ઉત્તમ સેવા

કોરોના મહામારીને કારણે લોકડાઉનની પરિસ્થિતિમાં જે સ્ટાફ સમાજમાં સેવા આપેલ તેનો સમાજ આભારી છે. આ મહામારીમાં ખાસ નોંધ લેવા જેવી બાબત છે કે લોકડાઉન દરમિયાન તકલીફ ભોગવીને પણ કેટલોક સ્ટાફ સમાજમાં કામગીરી માટે આવતો હતો. એક-બે બાબત ઉલ્લેખનીય છે કે જ્યારે આપણા મેમ્બરોને સહાય આપવા માટેના ચેક બનાવ્યા ત્યારે પ્યુન નીરવ, મંત્રી શ્રી પ્રદીપભાઈને ત્યાં સહી કરાવવા માટે ગયો, તો રસ્તામાં પોલીસે પકડ્યો અને ૧૦૦ ઉઠક બેઠક કરાવડાવી. છતાં બીજા દિવસે પોલીસથી બચતો અને રસ્તા બદલીને પણ નોકરી ઉપર આવ્યો હતો. કાઉન્ટર ક્લાર્ક હિતેન્દ્ર પરીખ રેગ્યુલર આવ્યા છે. પોલીસ રોકે તો ફરી ફરીને પણ ભવન ઉપર આવતા હતા. બીજો પ્યુન રાણા, એકવાર તો આખી રાત ભવનમાં એકલો હતો અને બધું લોક કરીને સૂઈ રહ્યો. બીજા કાઉન્ટર ક્લાર્ક, આપણા સમાજના સુરેશભાઈ, કે જેઓ ઈસનપુરથી આવતા, પોલીસ રોકે તો મેડિકલ સેન્ટરમાં જવાનું છે કહે અથવા ફરી ફરીને ૨૦ કિ.મી.નું એકિટવા ઉપર ડ્રાઈવિંગ કરીને પોતાની જવાબદારી સમજીને ફરજ ઉપર રેગ્યુલર આવતા હતા (તેઓએ સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૯માં જ પોતાની બાયપાસ સર્જરી પણ કરાવી છે). આ ઉપરાંત શાહીબાગ ખાતે ડાયાલિસીસ સેન્ટર રેગ્યુલર ચાલતું હતું અને તેનો સ્ટાફ પોતાની ફરજ નિભાવતો હતો. શાહીબાગ ભવનનો સ્ટાફ વર્ગ પણ આ વિષમ પરિસ્થિતિમાં રેગ્યુલર ફરજ ઉપર આવતો હતો. દરેક સ્ટાફને આપણા સમાજ માટે ઊંડી લાગણી છે એવું સમજવું રહ્યું. તે સર્વેનો શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ હૃદયપૂર્વક આભાર માને છે.

‘કચ્છ શક્તિ એવોર્ડ’

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ એસ

મુંબઈ સ્થિત શ્રી હેમરાજભાઈ છેડા કે જેઓ છેલ્લા ૩૯ વર્ષથી સમાજ માટે વિવિધ ક્ષેત્રે ઉત્તમ કામગીરી કરતા લોકોને એવોર્ડથી નવાજે છે. ગત અષાઢી બીજ (કચ્છી નવા વર્ષ) એટલે કે ૪૦મા વર્ષે તેઓએ આપણા શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના પ્રમુખશ્રી તથા ‘મંગલ મંદિર’ના તંત્રી શ્રી પ્રતાપ નારાયણ એસને ‘મંગલ મંદિર’નો ૫૦૦મો દળદાર અંક પ્રસિધ્ધ કરવા માટે ‘કચ્છ શક્તિ’ એવોર્ડ આપેલ છે. જે બદલ શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ શ્રી હેમરાજભાઈ છેડાનો આભાર માને છે. શ્રી હેમરાજભાઈ છેડા અને તેમની સંસ્થા ભવિષ્યમાં પણ આવી ઉમદા પ્રવૃત્તિ વર્ષોવર્ષ કરી, વિવિધ ક્ષેત્રે ઉત્તમ કામગીરી કરતા લોકોને એવોર્ડ આપી બિરદાવતા રહે એવી શુભેચ્છા.

ક્રેડિટ સોસાયટી

- ક્રેડિટ સોસાયટીના સભ્ય બન્યા પછી ક્રેડિટ સોસાયટીના નિયમો મુજબ સભ્યને પોતાનો ધંધો શરૂ કરવા માટે લોનની સગવડ આપવામાં આવે છે.

શિક્ષણ તથા સર્વાંગી વિકાસ :

- આ સમિતિ દ્વારા ધોરણ ૧૦ થી ૧૨ અને કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો દ્વારા કરિયર ગાઈડન્સ, કાઉન્સેલિંગ અને વર્કશોપ રાહત દરે, વર્ષ દરમિયાન યોજવામાં આવે છે. આ કાઉન્સેલિંગ કે વર્કશોપ એક્ટિવિટીમાં વિદ્યાર્થીઓના વાલીઓને પણ આમંત્રિત કરવામાં આવે છે.

ચોપડા - નોટબુકો :

- સમાજના ભણતાં વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક અભ્યાસ માટે ચોપડા - નોટબુકો શક્ય રાહત દરે આપવામાં આવે છે.

પુરસ્કાર / ઇનામ વિતરણ :

- સમાજના કે.જી.થી લઈ પી.જી. સુધીના વિદ્યાર્થીઓ અને ઉચ્ચ સિધ્ધિઓ હાંસલ કરેલ હોય તેઓને દર વર્ષે ગ્રિફ્ટ / પુરસ્કાર કે મોમેન્ટો આપી સન્માનિત કરવામાં આવે છે.

લાઇબ્રેરીની સુવિધા :

- સંસ્થાના સભ્યો અને તેમના પરિવારજનોમાં વાંચનવૃત્તિ કેળવાય તેવા હેતુથી પુસ્તક લાઇબ્રેરી ચલાવવામાં આવે છે. રિફર્ડેબલ ફ્રી ભરી સભ્ય બની શકાય છે.

માસિક મુખપત્ર

- સમાજના કુટુંબોને સમાજની દરેક પ્રવૃત્તિઓની માહિતી મળી રહે તે હેતુથી સમાજના મુખપત્ર 'મંગલ મંદિર'નું દર મહિને પ્રકાશન કરવામાં આવે છે. આ મુખપત્રમાં સમાજ દ્વારા યોજાતા કાર્યક્રમો, પ્રવાસો, સેમિનાર, સમાજ દર્પણ, સંસ્થા સમાચાર વગેરેની માહિતી પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. ઉપરાંત વિવિધ પ્રકારના સમાચાર, માહિતીસભર લેખો, અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર વગેરે પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. આ મુખપત્રનું વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૫૦/- છે અને આજીવન (૧૫ વર્ષ) લવાજમ ફક્ત રૂ. ૧૫૦૦/- જ રાખવામાં આવેલ છે. ઉપરાંત, ૩ વર્ષના રૂ. ૪૦૦/- તથા ૫ વર્ષના રૂ. ૬૦૦/- લેવામાં આવે છે.

ડાયાલિસીસ સેન્ટર

- શ્રી કચ્છી વિશ્રામગૃહ - શાહીબાગ ખાતે ડાયાલિસીસ સેન્ટર કાર્યરત છે. દર્દીઓને નજીવા દરે ત્યાં ડાયાલિસીસ કરી આપવામાં આવે છે. "મા અમૃતમ યોજના" અને 'આયુષ્યમાન ભારત - પ્રધાનમંત્રી જન આરોગ્ય યોજના'ના લાભો પણ આપવામાં આવે છે.

ડિસ્પેન્સરી

- શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગ ખાતે જનરલ ડિસ્પેન્સરી પણ ચલાવવામાં આવે છે. જેના અંતર્ગત ત્યાં આવનાર દર્દીને નજીવા દરે તપાસીને દવાઓ આપવામાં આવે છે.

અન્નક્ષેત્ર યોજના

- શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ - શાહીબાગ ખાતે "જલારામ અન્નક્ષેત્ર યોજના" હેઠળ બી.પી.એલ. કાર્ડ ધારક દર્દીઓને અને તેમની સાથે આવનાર એક વ્યક્તિને સવાર-સાંજ જમવાનું નિ:શુલ્ક આપવામાં આવે છે. ઉપરાંત જરૂરતમંદ દર્દીને રહેવા માટેના ચાર્જમાં પણ રાહત આપવામાં આવે છે.

નવનીત આવાસ યોજના

- સમાજના નબળા વર્ગના કુટુંબો માટે આવાસ યોજના છે. આ આવાસમાં ૪૦ ફ્લેટ છે. જરૂરિયાતમંદ કુટુંબોએ આ યોજનાનો લાભ લીધેલ છે. જ્યારે ફ્લેટ ખાલી પડે ત્યારે જરૂરિયાતમંદ કુટુંબને આવાસ યોજનાના નીતિ-નિયમોને ધ્યાનમાં રાખીને ફ્લેટ ફાળવી આપવામાં આવે છે.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

ઉચ્ચ શિક્ષણ તથા સર્વાંગી વિકાસ સમિતિ

જ્ઞાતિજનો, વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ,

યોગ્ય ચર્ચાઓ, વાતચીત, વિચારોનું આદાન પ્રદાન અને યોગ્ય રણનીતિ જ આપણી વિચારસરણીને બદલી શકે છે. જેનાથી બાળકોની કારકિર્દી અંગે સારા નિર્ણયો લઈ શકાય તથા શંકાઓનું નિરાકરણ થઈ શકે.

ઉચ્ચ શિક્ષણ અને સર્વાંગી વિકાસ સમિતિ તેમના Career Counselling Centre દ્વારા આપ સૌના માટે ટેલિફોનિક કાઉન્સેલિંગ શરૂ કરે છે. સોમથી શુક્ર દરમિયાન ૩ થી ૬ ની વચ્ચે આપ આપના પ્રશ્નોના સમાધાન મેળવી શકો છો. જેમાં Education, Higher Studies, Career Selection, School Selection, ગુસ્સા ઉપર કાબૂ કરવાનો રસ્તો, એન્જાઈટી, નિરાશા, લોકડાઉનની અસરો વગેરે કોઈપણ વિષય અંગે આપ વાત કરી શકો છો.

ડૉ. શૈલેન્દ્ર ગુપ્તા - સાઈકોલોજિસ્ટ, એજ્યુકેશનિસ્ટ

ડૉ. નીરવ ઠક્કર - પ્રિન્સિપાલ, એ.જી. ટીચર્સ, એજ્યુકેશનિસ્ટ

ઉપર મુજબની જાહેરાત આપે શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના બધા જ Whats App ગ્રુપમાં જોઈ હશે. શું આપે તેનો લાભ લીધો?

આપના બાળકો કે તેમના વાલી તરીકે આપે આપને મુંઝવતા પ્રશ્નોના નિરાકરણ મેળવ્યા?

અત્યાર સુધી ઉપરોક્ત કાઉન્સેલિંગનો લાભ ૨૨ નોન કચ્છી સભ્યો તથા ૧૦ કચ્છી જૈન સભ્યોએ લીધેલ છે.

કેરીઅર કાઉન્સેલિંગ સેન્ટરને ધમધમતું રાખવા આ સમિતિ ઉપરોક્ત ડૉ. શૈલેન્દ્ર ગુપ્તા તથા ડૉ. નીરવ ઠક્કરનો ખૂબ આભાર માને છે.

લોકડાઉન દરમિયાન સમિતિ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ માટે નિબંધ સ્પર્ધા

લોકડાઉન દરમિયાન સમાજના વિદ્યાર્થીઓ માટે સમિતિ તરફથી ગુજરાતી, હિંદી કે અંગ્રેજી - કોઈપણ ભાષામાં નિબંધ સ્પર્ધાનું આયોજન કરેલ હતું, જે બે રાઉન્ડમાં હતું. પ્રથમ રાઉન્ડમાં માત્ર વિદ્યાર્થીઓ જ ભાગ લઈ શકે તેમ હતા.

“Advantages of Lockdown” યાને કે “લોકડાઉનના ફાયદાઓ” વિષય ઉપર ખૂબ જ ઉત્સાહભરે ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓએ ૫૦૦ શબ્દોમાં પોતાના જ હાથે લખેલ નિબંધો

હતા. જેમાં કુલ ૨૮ વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો. તેમાંથી નીચેના વિદ્યાર્થીઓએ ભાષા તથા ઉંમર પ્રમાણેની કેટેગરીમાં ઈનામ મેળવેલ છે.

■ ગુજરાતી નિબંધ (૧૫ વર્ષથી નીચેના)

પ્રથમ : હેત્વી તેજલબેન અમિતભાઈ સંઘવી (ઉં.વ. ૧૪)

દ્વિતીય : ફેરી ગીરા રાહુલ નાગડા (ઉં.વ. ૧૧)

■ ગુજરાતી નિબંધ (૧૫ વર્ષથી ઉપરના)

પ્રથમ : વૃષ્ટિ અંજુબેન અનિલભાઈ મહેતા (ઉં.વ. ૧૭)

દ્વિતીય : રીયા ગીરા રાહુલ નાગડા (ઉં.વ. ૧૬)

■ અંગ્રેજી નિબંધ (૧૫ વર્ષથી નીચેના)

પ્રથમ : સૃષ્ટિ કાજલ ચેતન શિયાલ (ઉં.વ. ૧૨)

દ્વિતીય : આર્યન નીરાલી ભાવેશ મોરબિયા (ઉં.વ. ૧૨)

■ અંગ્રેજી નિબંધ (૧૫ વર્ષથી ઉપરના)

પ્રથમ : ફેમિ મનીષા દીપેશ ગડા (ઉં.વ. ૧૮)

દ્વિતીય : ધ્રુવ શ્વેતા હેમેન્દ્ર ધરમશી (ઉં.વ. ૧૭)

વળી લોકડાઉનને વધુ લંબાવવામાં આવતા બીજા રાઉન્ડમાં નિબંધ સ્પર્ધાનું - Open For All - યાને કોઈપણ ઉંમરના લોકો ભાગ લઈ શકે તે માટેનું આયોજન કર્યું.

બીજા રાઉન્ડનો વિષય હતો “આપ સમાજને કેવી રીતે ઉપયોગી થઈ શકો?” જેમાં પ્રથમ રાઉન્ડ કરતા ઓછા - ૧૧ મિત્રોએ ભાગ લીધો હતો અને નીચે મુજબના વિજેતાઓએ ઈનામ મેળવેલ છે.

■ ગુજરાતી નિબંધ :

૧૫ વર્ષથી નીચેના : યેશા અનિલકુમાર મેહતા (ઉં.વ. ૧૧)

૧૫ વર્ષથી ઉપરના : દ્વિષ્ટિ અનિલકુમાર મેહતા (ઉં.વ. ૨૧)

■ અંગ્રેજી નિબંધ :

૧૫ વર્ષથી નીચેના : નમન આનંદ વોરા

૧૫ વર્ષથી ઉપરના : અવંતી દેવેશ દંડ (ઉં.વ. ૪૧)

આ નિબંધ સ્પર્ધામાં ભાગ લેનાર દરેકનો તથા મદદકર્તા વાલીઓનો આભાર. દરેક ભાગ લેનારને “Certificate of Participation” આપવામાં આવશે અને તેમના ખૂબ જ સુંદર એવા નિબંધો છાપવામાં આવશે, જેનો લાભ સમગ્ર સમાજ લઈ શકે.

દેવેશ દંડ

ઉચ્ચ શિક્ષણ તથા સર્વાંગી વિકાસ સમિતિ

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત
માતૃશ્રી ઠંડુબેન કાલજીભાઈ સ્વચ્છ (નાની ખાનસ્વાલા)

શ્રી કચ્છી જેન સેવા ભવન

એસ.ટી. સ્ટેન્ડ પાસે, અમદાવાદ.

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત
માતૃશ્રી સાકરબહેન સ્વચ્છ મોરારજી લાલન (કોડાય - સુખીમવાલા)

શ્રી કચ્છી જેન ભવન

પાલડી, અમદાવાદ.

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ

શાહીબાગ, અમદાવાદ.

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત

શ્રી નવનીત ભવન (આવાસ યોજના)

બહેરામપુરા, અમદાવાદ.

વર્ષ વલપટથી આખા ભારતમાં લોજિસ્ટિક્સ સોલ્યુશન આપતી કંપની

800+
MODERN
VEHICLES

22
STATES+
4 UTs

650+
BRANCHES

અમારી વિશેષતાઓ - સિંગલ લિન્કો પ્લેટફોર્મ

- VT/VX ની ૬૫૦+ શાખાઓ
- ISO 9001:2015 અમારો સ્ટાન્ડર્ડ
- Robust Systems & Processes પર ટ્રસ્ટ
- Trace & Track Facility સાથે સંપૂર્ણ કોમ્પ્યુટરાઈઝેડ નેટવર્ક
- બુકિંગ થી ડિલિવરી સુધી સમગ્રને Complete Insurance Cover
- ૧૦ કિલોથી કુલ ૨૬ લોડ સુધીના પાર્સલ સ્વીકારીએ છીએ
- ૧૦૦૦૦૦+ સંયુક્ત ગ્રાહકો
- Hard Freight Surface Transportation માં ૬ ટાયમ્સનો અનુભવ
- રોડ, એર અને રેલ દ્વારા Door to Door Express Cargo
- વિસ્તૃત થઈ શકતી Supply Chain & Inventory Management

V-TRANS

Driving Excellence

Our other Divisions

V-Xpress
Trucks and Trailers - For Your Peace of Mind

V-Logis
Warehousing & Inventory Management

Unit 6, Corporate Park, VN Purav Marg, Chembur, Mumbai, Maharashtra - 400071
Toll Free: 1800 220 180 / Website: vtransgroup.com / Email: info@vtransgroup.com
Download: V-Trans APP from Google/iOS

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા અમદાવાદ ખાતે હોસ્ટેલ કે પી.જી.માં રહેતા અને લોકડાઉનને કારણે અટકી ગયેલા કચ્છી વિદ્યાર્થી - વિદ્યાર્થિનીઓ તથા અલ્પ ભાઈ-બહેનો, બાળકોને કચ્છમાં વિવિધ ગામોમાં મોકલવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

યુવા વિકાસ સમિતિ દ્વારા કોરોના વૈશ્વિક મહામારીમાં ગરીબ લોકોને બપોરના સમયે ફૂડ પેકેટોનું વિતરણ

If undelivered please return to :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન,

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી,

નવચેતન હાઈસ્કૂલની સામે, પાલડી - એલિસબ્રિજ,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૭ ૮૮૯૨, ૨૬૫૮ ૧૫૦૧

To, _____
